

Anuari de la formació professional a Barcelona, 2013

Mercat de treball i
Formació Professional
a Barcelona

Aquest anuari ha estat elaborat per l'Observatori de l'FP a Barcelona de la Fundació BCN Formació Professional, amb el següent equip de treball:

Montse Blanes. Directora de projectes de la Fundació BCN Formació Professional. Llicenciada en Pedagogia per la UB i Màster en Formació de Formadors, Expert europeu en formació per la UPC.

Rogelio Pla. Tècnic de l'Observatori de l'FP de la Fundació BCN Formació Professional. Llicenciat en Ciències Polítiques i Sociologia per la Universitat de Granada i Màster en Cooperació Internacional pel Desenvolupament per ETEA.

Jordi Castillo. Tècnic de l'Àrea de projectes europeus i relacions internacionals de la Fundació BCN Formació Professional. Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració per la UAB i Màster en Gestió Pública per les Universitats UPF i UAB.

Tota la informació que conté aquesta publicació es pot descarregar gratuïtament en l'espai web de l'Observatori de l'FP, accessible des de la pàgina web de la Fundació BCN Formació Professional:

www.fundaciobcnfp.cat

Anuari de la formació professional
a Barcelona, 2013

Anuari de la formació professional
a Barcelona,
2013

© 2013 Fundació Privada BCN Formació Professional
Tots els drets reservats

Preimpresió i impressió: Fotoletra S.A.
Dipòsit legal: B-3551-2011

Presentació

En les vostres mans teniu l'*Anuari de la formació professional a Barcelona*. Aquesta edició és la quarta d'aquesta publicació (corresponent a l'any 2013) que anualment publica la Fundació BCN Formació Professional i que consolida una eina estratègica per a la planificació en matèria de formació professional. Per tal de mostrar tendències i extreure'n conclusions rellevants sobre la realitat de la ciutat de Barcelona s'ha donat continuïtat a indicadors claus que s'ha anat aportant des de la primera edició d'aquesta publicació. No obstant, i amb la voluntat de continuar innovant i treballant per una millor comprensió de les dinàmiques socials i econòmiques de la ciutat, se n'han incorporat de nous. Un exemple clar ho constitueix el capítol dedicat a la mobilitat internacional dels estudiants de formació professional amb informació que no s'havia analitzat en edicions prèvies d'aquest Anuari.

Bona part de la informació publicada en aquest Anuari és consultable en l'espai web de l'Observatori de l'FP, espai on es continua mostrant la realitat sobre el mercat de treball i el sistema educatiu. Tal com ja s'ha esmentat en anteriors edicions, aquest espai segueix sent un referent en matèria de formació professional. Ara bé, i per tal de continuar facilitant informació rellevant sobre l'adequació del mercat de treball i la formació professional, posem a la vostra disposició tota la informació compilada, sistematitzada i/o elaborada.

Finalment, cal esmentar que aquest Anuari no hauria estat possible sense la implicació de persones i institucions, que han contribuït a facilitar-nos les dades necessàries i a donar el seu suport per a la seva correcta interpretació. Des de la Fundació BCN Formació Professional els volem agrair molt especialment el seu suport.

- **Agència Catalana de la Joventut. Departament de Benestar i Família. Generalitat de Catalunya.** Sr. Pau Serracant.
- **Servei d'Ocupació de Catalunya. Generalitat de Catalunya.** Sra. Núria Tuset, Sra. Laura Comellas, Sra. Noemí Santos, Sr. Miquel Carrion, Sra. Esther Estany i Sr. Pep Lozano.
- **Consell Interuniversitari de Catalunya. Secretaria d'Universitats i Recerca.**

- Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya.** Sra. Natalia Braojos i Sra. Silvia Caba.
- **Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya. Generalitat de Catalunya.** Sr. Alejandro Lobaco i Sr. Josep Marquez.
 - **Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.** Sr. Joan Oliart.
 - **Programes Internacionals de Formació Professional. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.** Sr. Toni Diaz, Sra. Àngels Font, Sr. Ferran Castrillo.
 - **Consorci d'Educació de Barcelona.** Sra. Carme Massa, Sra. Yolanda Almirall, Sr. Jordi Baró i Sr. Joan Hidalgo.
 - **Consell General de Cambres de Catalunya.** Sra. Montse Sala.
 - **Infojobs.** Sr. Xavier Sánchez.
 - **Escola Tècnica i Professional del Clot.** Sra. Beatriz Feijoó.
 - **Escola Superior d'Art i Disseny Llotja.** Sra. Anna Comellas.
 - **Centre d'Estudis Prat.** Sra. Marta Baró.
 - **Institut Lluïsa Cura.** Sra. Maria Creus.
 - **EMAV Escola de Mitjans Audiovisuals.** Sr. Robert Tejedor.
 - **CETT Escola d'Hoteleria i Turisme.** Sra. Esther Obiols.
 - **Jesuïtes Sarrià - Sant Ignasi.** Sra. Marta Munté.

Índex general

Presentació	5
Introducció: el marc de referència europeu per una formació professional de futur	25
PART 1:	
ANÀLISI DEL MERCAT LABORAL I VARIABLES CONTEXTUALS	27
1. Nivells d'instrucció a la ciutat de Barcelona	29
1.1. Nivell d'instrucció a la ciutat	29
1.2. Nivell d'instrucció als districtes de la ciutat	31
2. Teixit productiu de Barcelona	34
2.1. Contextualització	34
2.2. Estructura productiva segons sectors econòmics.	36
2.3. Afiliació per activitat econòmica	38
3. Algunes característiques dels graduats en FP	42
3.1. Perfil demogràfic dels joves graduats en FP	43
3.2. Activitat i categoria professional dels graduats en FP	46
3.3. Aproximació a la importància del context socioeconòmic dels graduats en FP	48
3.4. Característiques de la inserció dels recentment graduats en FP	50
4. Ocupació i nivell de treball	58
4.1. Ocupació per nivell d'instrucció	58
4.2. Població ocupada per nivell d'instrucció, edat i sexe	60
4.3. Nivell de satisfacció de la població ocupada.	62
5. Atur i nivell d'instrucció	66
5.1. Contextualització de la taxa d'atur i d'activitat segons àmbit territorial	66
5.2. Atur registrat i evolució	68
5.3. Atur registrat per edat i sexe.	71
5.4. Atur registrat i nivell d'instrucció	72

5.5. Atur registrat i durada	77
5.6. Atur registrat, nacionalitat i nivell d'instrucció	79
5.7. Atur registrat i estructura productiva	81
6. Contractació i nivell d'instrucció	85
6.1. Estructura de la contractació per edat i sexe i evolució recent	85
6.2. Contractació per nivell d'instrucció	86
6.3. Taxa de temporalitat	90
7. Activitats d'alt valor afegit i d'alt contingut tecnològic.	93
7.1. Evolució de l'afiliació a sectors estratègics	93
7.2. Tendències en la creació o destrucció de llocs de treball segons el valor afegit de l'activitat econòmica.	93
8. Característiques de les ofertes de treball i dels demandants d'ocupació	99
8.1. Ofertes de treball del portal <i>Feina Activa</i>	99
8.2. Ofertes de treball del portal <i>Infojobs</i>	101
8.3. Demandants de treball del portal <i>Infojobs</i>	109
9. Conclusions	114

PART 2:

ANÀLISI DEL SISTEMA I OFERTA EDUCATIVA DE FORMACIÓ

PROFESSIONAL	117
10. Anàlisi de l'FP inicial a Barcelona.	119
10.1. Recursos del sistema d'FP Inicial a Barcelona	119
10.2. Matrícula: evolució i característiques	121
10.3. Accés als estudis d'FP.	131
10.4. Proves d'accés als estudis d'FP	134
10.5. FP Dual	140
11. Anàlisi per famílies professionals	143
11.1. Preinscripció per família professional	143
11.2. Contrast entre preinscripció i matrícula final per famílies professionals	148
11.3. Alumnat per família professional (total)	151
11.4. Alumnat per família professional (CFGM)	154
11.5. Alumnat per família professional (CFGS).	156
11.6. Distribució de la matrícula segons tipus grau (mitjà o superior). .	160
11.7. Inserció laboral dels recentment graduats segons les famílies professionals	162
12. Mobilitat internacional de l'alumnat d'FP.	168

12.1. Entitats coordinadores de projectes de mobilitat internacional . .	169
12.2. Característiques de l'alumnat participant en projectes de mobilitat internacional	169
12.3. Distribució de la participació en projectes de mobilitat internacional segons les famílies professionals	172
12.4. Distribució dels projectes de mobilitat internacional en relació als països de destí	176
13. Continuació dels estudis: accés als estudis universitaris	181
13.1. Preinscripció universitària segons via d'accés	181
13.2. Perfil demogràfic de l'alumnat provinent d'FP	183
13.3. Preferències i matriculació d'alumnat d'FP a les universitats de la ciutat	186
14. Formació professional per a l'ocupació	189
14.1. Formació adreçada prioritàriament a treballadors ocupats	190
14.2. Formació adreçada prioritàriament a treballadors desocupats . .	203
15. Programes de qualificació professional inicial (PQPI)	211
15.1. Perfil sociodemogràfic de la participació als PQPI	213
15.2. Tipologia dels PQPI	215
15.3. Anàlisi per famílies professionals	218
16. Conclusions	223
Reptes de la ciutat de Barcelona i àrea d'influència en relació amb el seu mercat de treball i sistema educatiu	226
Glossari	228
Bibliografia	237

Índex de taules

Taula 1. Nivells d'estudis de la població entre 16 i 64 anys per context territorial. Barcelona. Catalunya, Espanya i OCDE, 2013	30
Taula 2. Nivell d'estudis de la població de més de 16 anys per districte. Barcelona. 2013	32
Taula 3. Teixit productiu en grans magnituds. Barcelona. 1r trim. 2007-1r trim. 2013	35
Taula 4. Nombre de treballadors assalariats segons sector econòmic. Barcelona. 1r trim. 2007-1r trim. 2012	37
Taula 5. Principals activitats econòmiques (CCAE09-2 dígit). Barcelona. 1r trim. 2013	38
Taula 6. Activitats amb un major creixement i una major destrucció del seu nombre de treballadors. Barcelona. 1r trim 2012 - 1r trim 2013.	40
Taula 7. Distribució de la població de 15 a 34 anys en relació als estudis. RMB. 2012	43
Taula 8. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i l'edat. RMB. 2012	44
Taula 9. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i el sexe. RMB. 2012	45
Taula 10. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i el lloc de naixement. RMB. 2012	45
Taula 11. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i l'activitat principal. RMB. 2012	46
Taula 12. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i la categoria socioprofessional. RMB. 2012 ...	47
Taula 13. Inserció del recentment graduats. Barcelona. 2009-2013	51

Taula 14. Estudis que inicien els recentment graduats en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013	52
Taula 15. Salaris mensuals dels graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013	55
Taula 16. Població ocupada segons nivell d'instrucció. Província de Barcelona. 1r trim 2013	59
Taula 17. Població ocupada segons nivell d'instrucció i sexe. Província de Barcelona. 1r trim 2013	60
Taula 18. Població ocupada segons nivell d'instrucció i edat. Província de Barcelona. 1r trim 2013	61
Taula 19. Nivell de satisfacció dels aspectes del lloc de treball de les persones ocupades segons nivell d'estudis. Catalunya. 2010	64
Taula 20. Taxa d'atur segons context territorial. Ciutat de Barcelona. Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 1r trim 2007 - 1r trim 2013	67
Taula 21. Taxa d'activitat segons context territorial. Ciutat de Barcelona, Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 1r trim 2007 - 1r trim 2013.	68
Taula 22. Evolució de l'atur registrat. Barcelona. Gener 1998 - Gener 2013	69
Taula 23. Evolució de l'atur registrat segons context territorial. Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2007-Gener 2013	70
Taula 24. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons sexe. Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2013	71
Taula 25. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons edat. Barcelona. Gener 2013	71
Taula 26. Atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007-Gener 2013	73
Taula 27. Increment de l'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007-Gener 2013	74

Taula 28. Evolució interanual de l'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007-Gener 2013	75
Taula 29. Atur registrat segons nivell d'instrucció i context territorial. Barcelona. Gener 2013	76
Taula 30. Pes de l'atur registrat en graduats en FP segons context territorial. Barcelona, RMB, província de Barcelona i Catalunya. Gener 2013	77
Taula 31. Durada de la demanda d'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2013	78
Taula 32. Durada de la demanda d'atur registrat dels graduats en FP segons context territorial. Barcelona i RMB. Gener 2013	79
Taula 33. Atur registrat segons nivell d'instrucció i nacionalitat. Barcelona. Gener 2013	80
Taula 34. Situació de la població en relació a l'activitat segons nacionalitat. Barcelona. Gener 2013	81
Taula 35. Activitats econòmiques que generen més atur. Barcelona. Gener 2013	82
Taula 36. Activitats econòmiques que generen més atur en FP. Barcelona. Gener 2013	83
Taula 37. Evolució de les contractacions. Barcelona. 2006-2013	86
Taula 38. Distribució de la contractació segons edat i sexe. Barcelona. 2013	86
Taula 39. Evolució de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013	88
Taula 40. Evolució interanual de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013	89
Taula 41. Taxa de temporalitat contractual anual segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013	90
Taula 42. Taxa de temporalitat contractual anual dels alumnes d'FP segons context territorial. Barcelona, província de Barcelona i Catalunya. 2013	91

Taula 43. Persones afiliades a sectors estratègics sobre treballadors totals. Barcelona, RMB i Catalunya. 1r trim 2008 - 1r trim 2013	94
Taula 44. Activitats econòmiques que han generat més llocs de treball. Barcelona. 1r trim 2008 - 1r trim 2013	95
Taula 45. Activitats econòmiques que han destruït més llocs de treball. Barcelona. 1r trim 2008 - 1r trim 2013	96
Taula 46. Activitats més dinàmiques des de la perspectiva de l'alt valor afegit. Barcelona. 2012-2013	97
Taula 47. Llocs de treball ofertats segons el nivell d'instrucció requerit segons àmbit territorial. Província de Barcelona i Catalunya. 2013	100
Taula 48. Llocs de treball ofertats segons l'activitat a desenvolupar segons àmbit territorial. Província de Barcelona i Catalunya. 2013	102
Taula 49. Ofertes de treball (vacants) vinculades a l'FP segons sector professional. Província de Barcelona. 2013	103
Taula 50. Sol·licituds presentades per cada vacant publicada. Província de Barcelona. 2013	104
Taula 51. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons nivell laboral ofert. Província de Barcelona. 2013	106
Taula 52. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons grandària de l'empresa oferent. Província de Barcelona. 2013.	106
Taula 53. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons anys d'experiència exigits a l'oferta. Província de Barcelona. 2013.	107
Taula 54. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons tipus de contracte ofert. Província de Barcelona. 2013.	108
Taula 55. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons tipus de jornada oferta. Província de Barcelona. 2013	108
Taula 56. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons salari ofert. Província de Barcelona. 2013	109
Taula 57. Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de cicle. Província de Barcelona. 2013	109
Taula 58. Demandants de feina amb estudis d'FP segons edat. Província de Barcelona. 2013	110

Taula 59. Demandants de feina amb estudis d'FP segons experiència laboral prèvia. Província de Barcelona. 2013	110
Taula 60. Demandants de feina amb estudis d'FP segons sector/perfil professional. Província de Barcelona. 2013	111
Taula 61. Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de jornada preferida. Província de Barcelona. 2013	112
Taula 62. Nombre de cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2012-2013.	120
Taula 63. Distribució dels cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2012-2013.	120
Taula 64. Oferta de cicles formatius vinculats a les famílies professionals segons grau. Barcelona. Curs 2012-2013	121
Taula 65. Evolució de l'alumnat d'FP i batxillerat. Barcelona. Curs 2004-2005 a 2012-2013.	123
Taula 66. Distribució de la matrícula d'FP segons la titularitat. Barcelona. Curs 2012-2013.	123
Taula 67. Distribució de l'alumnat d'FP segons edats. Barcelona. Curs 2012-2013	127
Taula 68. Distribució de l'alumnat d'FP segons el sexe. Barcelona. Curs 2012-2013	128
Taula 69. Pes de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons el cicle. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013	129
Taula 70. Distribució de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons la titularitat del centre i el tipus de cicle. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013	130
Taula 71. Distribució de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons la nacionalitat. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013.	132
Taula 72. Vies d'accés als estudis d'FP	134
Taula 73. Evolució de la participació a proves d'accés a cicles d'FP. Barcelona. Curs 2012-2013.	137
Taula 74. Participants a les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013.	138

Taula 75. Resultats de les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013.	139
Taula 76. Titularitat de la preinscripció (en primera opció) segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013	144
Taula 77. Preinscripció (en primera opció) a CFGM segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013	147
Taula 78. Preinscripció (en primera opció) a CFGS segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013	148
Taula 79. Contrast entre sol·licituds de preinscripció (en primera opció) i matriculació final. Barcelona. Curs 2012-2013	149
Taula 80. Distribució de la matrícula d'FP segons curs. Barcelona. Curs 2012-2013	151
Taula 81. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013	152
Taula 82. Distribució de la matrícula de CFGM segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013	155
Taula 83. Distribució de la matrícula de CFGS segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013	157
Taula 84. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i tipus de cicle. Barcelona. Curs 2012-2013	159
Taula 85. Inserció laboral dels graduats d'FP per família professional. Barcelona. 2013	161
Taula 86. Resum d'indicadors per família professional. Barcelona. Curs 2012-2013	166
Taula 87. Participants en projectes de mobilitat internacional segons titularitat del centre. Barcelona. 2013.	170
Taula 88. Participants en projectes de mobilitat internacional segons tipus de projecte i sexe. Barcelona. 2013	170
Taula 89. Participants en projectes de mobilitat internacional segons tipus de projecte i edat. Barcelona. 2013.	171
Taula 90. Participants en projectes de mobilitat internacional segons famílies professionals. Barcelona. 2013	172

Taula 91. Taxa de participació en projectes de mobilitat internacional segons família professional. Barcelona. 2013	174
Taula 92. Participants en projectes de mobilitat internacional segons país de destí. Barcelona. 2013.	177
Taula 93. Evolució de la participació en projectes de mobilitat internacional segons el país de destí. Barcelona. 2012 i 2013	178
Taula 94. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional segons ciutat de destí (20 ciutats amb major volum de recepció). Barcelona. 2013.	179
Taula 95. Evolució de la preinscripció universitària segons via d'accés. Catalunya. 2007-2013.	182
Taula 96. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit segons via d'accés per sexe. Catalunya. Curs 2012-2013.	184
Taula 97. Distribució de l'alumnat preinscrit a les universitats procedents de CFGS segons edats. Catalunya. Curs 2012-2013	185
Taula 98. Pes dels graduats en FP a les universitats. Barcelona. Curs 2012-2013	186
Taula 99. Estudis universitaris més demandats per persones titulades en FP. Barcelona. Curs 2012-2013	187
Taula 100. Evolució de la participació en cursos de formació contínua. Barcelona. 2004-2013	191
Taula 101. Evolució de la participació en cursos de formació contínua segons tipus de pla. Barcelona. 2007-2013	193
Taula 102. Participants en formació contínua intersectorial segons família professional. Barcelona. 2013.	194
Taula 103. Evolució de la participació en formació contínua sectorial segons tipus de pla. Barcelona. 2007-2013	195
Taula 104. Participants en formació contínua sectorial segons família professional. Barcelona. 2013.	196
Taula 105. Participants en formació contínua d'economia social segons família professional. Barcelona. 2013.	197

Taula 106. Participants en formació contínua de projectes d'emprenedoria i qualificació segons família professional. Barcelona. 2013	198
Taula 107. Participants en cursos de formació contínua segons modalitat d'assistència. Barcelona. 2013	199
Taula 108. Participants en cursos de formació contínua segons modalitat d'assistència i nivell d'instrucció. Barcelona. 2013	200
Taula 109. Participants en cursos de formació contínua segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2013	202
Taula 110. Evolució de la participació en formació a treballadors en atur segons tipus de formació. Barcelona. 2008-2012	205
Taula 111. Formació a treballadors en atur més demandades. Barcelona. 2012	207
Taula 112. Participants en formació a treballadors en atur segons sexe. Barcelona. 2012	208
Taula 113. Participants en formació a treballadors en atur segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2012	209
Taula 114. Nombre de centres que imparteixen PQPI segons la seva titularitat i nombre d'alumnes inscrits. Barcelona. Curs 2012-2013	213
Taula 115. Evolució i distribució de l'alumnat de PQPI segons sexe. Barcelona. Curs 2008-2009 al 2012-2013	213
Taula 116. Participants en PQPI segons edat i sexe. Barcelona. Curs 2012-2013	214
Taula 117. Participants en PQPI de nacionalitat estrangera. Barcelona. Curs 2012-2013	216
Taula 118. Participants en PQPI segons tipologia i sexe. Barcelona. Curs 2012-2013	217
Taula 119. Participants en PQPI segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013	218
Taula 120. Participants en PQPI segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013	220
Taula 121. Participants en PQPI segons família professional i sexe. Barcelona. Curs 2012-2013	221

Índex de gràfics

Gràfic 1. Nivells d'estudis de la població entre 16 i 64 anys per context territorial. Barcelona, Catalunya, Espanya i OCDE. 2013	30
Gràfic 2. Nivells d'instrucció de la població de més de 16 anys per districte. Barcelona. 2013	32
Gràfic 3. Evolució d'empreses i treballadors. Barcelona. 1r trim. 2007-1r trim. 2013	35
Gràfic 4. Evolució de la distribució dels treballadors assalariats segons sector econòmic. Barcelona. 1r trim. 2007 - 1r trim. 2013	37
Gràfic 5. Principals activitats econòmiques (CCAE09 - 2 dígit) segons el nombre de treballadors. Barcelona. 1r trim 2013	39
Gràfic 6. Relació entre els nivells formatius màxims de la població de 15 a 34 anys i dels seus pares. RMB. 2012	49
Gràfic 7. Relació entre els nivells formatius màxims de la població de 15 a 34 anys i la categoria professional màxima dels seus pares RMB. 2012	50
Gràfic 8. Evolució de la distribució dels graduats recentment en FP segons situació. Barcelona. 2009-2013.	51
Gràfic 9. Evolució de la inserció dels graduats recentment en FP segons situació. Barcelona. 2009-2013	52
Gràfic 10. Estudis que inicien els graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013	53
Gràfic 11. Canals de recerca de feina dels graduats recentment en FP. Barcelona. 2013	54
Gràfic 12. Dificultats en la recerca de feina dels graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013	54
Gràfic 13. Relació entre els estudis cursats i la feina que desenvolupa segons tipus de grau. Barcelona. 2013	55

Gràfic 14. Salari mensual dels graduats recentment en FP. Barcelona. 2013	56
Gràfic 15. Població ocupada segons nivell d'instrucció. Província de Barcelona. 1r trim 2013	59
Gràfic 16. Població ocupada segons nivell d'instrucció i sexe. Província de Barcelona. 1r trim 2013	61
Gràfic 17. Població ocupada segons nivell d'instrucció i edat. Província de Barcelona. 1r trim 2013	62
Gràfic 18. Nivell de satisfacció global amb la feina de les persones ocupades segons nivell d'estudis i sexe. Catalunya. 2010	63
Gràfic 19. Taxa d'atur segons context territorial. Ciutat de Barcelona, Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 1r trim 2007 - 1r trim 2013	67
Gràfic 20. Evolució de l'atur registrat. Barcelona. Gener 1998 - Gener 2013	69
Gràfic 21. Evolució de l'atur registrat segons context territorial. Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2007-Gener 2013	70
Gràfic 22. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons edat. Barcelona. Gener 2013	72
Gràfic 23. Evolució interanual de l'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007- Gener 2013	75
Gràfic 24. Atur registrat segons nivell d'instrucció i context territorial. Barcelona. Gener 2013	76
Gràfic 25. Durada de la demanda d'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2013	78
Gràfic 26. Atur registrat segons nivell d'instrucció i nacionalitat. Barcelona. Gener 2013	80
Gràfic 27. Distribució de la contractació segons edat i sexe. Barcelona. 2013	87
Gràfic 28. Evolució interanual de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013	89

Gràfic 29. Evolució interanual de la taxa de temporalitat contractual segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013	91
Gràfic 30. Taxa de temporalitat contractual anual dels alumnes d'FP segons context territorial. Barcelona, província de Barcelona i Catalunya 2013	92
Gràfic 31. Persones afiliades a sectors estratègics sobre treballadors totals. Barcelona, RMB i Catalunya. 1r trim 2008 - 1r trim 2013	94
Gràfic 32. Llocs de treball ofertats segons el nivell d'instrucció requerit segons àmbit territorial. Província de Barcelona i Catalunya. 2013	100
Gràfic 33. Sol·licituds presentades per cada vacant publicada segons sector professional. Província de Barcelona. 2013	105
Gràfic 34. Distribució dels cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2012-2013	121
Gràfic 35. Evolució de l'alumnat d'FP. Barcelona. Curs 2004-2005 a 2012-2013.	122
Gràfic 36. Distribució de la matrícula d'FP segons la titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013.	124
Gràfic 37. Evolució del pes de la matrícula pública en FP. Barcelona. Curs 2003-2004 a 2012-2013	125
Gràfic 38. Distribució de l'alumnat d'FP segons edats. Barcelona. Curs 2012-2013	126
Gràfic 39. Distribució de l'alumnat d'FP segons el sexe. Barcelona. Curs 2012-2013	126
Gràfic 40. Pes de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons el cicle. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013.	129
Gràfic 41. Distribució de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons la titularitat del centre i el tipus de cicle. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013	131
Gràfic 42. Distribució de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons la nacionalitat. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013	133
Gràfic 43. Vies d'accés als estudis d'FP	135
Gràfic 44. Participants a les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013	138

Gràfic 45. Resultats de les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013.	140
Gràfic 46. Titularitat de la preinscripció (en primera opció) segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013	145
Gràfic 47. Pes de la matrícula d'FP segons tipus de cicle. Barcelona. Curs 2012-2013	151
Gràfic 48. Distribució de la matricula d'FP segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013	153
Gràfic 49. Distribució de la matricula d'FP segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013.	154
Gràfic 50. Distribució de la matricula de CFGM segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013	156
Gràfic 51. Distribució de la matricula de CFGS segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013	158
Gràfic 52. Distribució de la matricula d'FP segons família professional i tipus de cicle. Barcelona. Curs 2012-2013	160
Gràfic 53. Inserció laboral dels recentment graduats d'FP per família professional. Barcelona. 2013	162
Gràfic 54. Recentment graduats en estudis d'FP actualment treballant segons família professional. Barcelona. 2013	163
Gràfic 55. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional segons família professional. Barcelona. 2013	173
Gràfic 56. Taxa de participació en projectes de mobilitat internacional segons família professional. Barcelona. 2013	175
Gràfic 57. Participants en projectes de mobilitat internacional segons país de destí. Barcelona. 2013.	176
Gràfic 58. Distribució de la preinscripció universitària segons via d'accés. Catalunya. 2013.	182
Gràfic 59. Evolució de la preinscripció universitària procedent d'FP. Catalunya. 2007-2013.	183
Gràfic 60. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit segons via d'accés per sexe. Catalunya. Curs 2012-2013	184

Gràfic 61. Distribució de l'alumnat preinscrit a les universitats procedents de CFGS segons edats. Catalunya. Curs 2012-2013	185
Gràfic 62. Evolució de la participació en cursos de formació contínua. Barcelona. 2004-2013.	192
Gràfic 63. Participants en cursos de formació contínua segons modalitat d'assistència. Barcelona. 2013.	199
Gràfic 64. Participants en cursos de formació contínua segons sexe i tipus de pla. Barcelona. 2013.	201
Gràfic 65. Participants en cursos de formació contínua segons edat i tipus de pla. Barcelona. 2013.	201
Gràfic 66. Distribució de la participació en formació a treballadors en atur segons tipus de formació. Barcelona. 2012	206
Gràfic 67. Participants en formació a treballadors en atur segons edat. Barcelona. 2012	207
Gràfic 68. Participants en formació a treballadors en atur segons sexe. Barcelona. 2012	208
Gràfic 69. Participants en formació a treballadors en atur segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2012	209
Gràfic 70. Estructura bàsica dels PQPI i sortides laborals i formatives posteriors.	212
Gràfic 71. Distribució de l'alumnat de PQPI segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013	214
Gràfic 72. Distribució de l'alumnat de PQPI segons edat. Barcelona. Curs 2012-2013	215
Gràfic 73. Distribució de l'alumnat de PQPI segons nacionalitat d'origen. Barcelona. Curs 2012-2013	216
Gràfic 74. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013.	219
Gràfic 75. Participants en PQPI segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013	220
Gràfic 76. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional i sexe. Barcelona. Curs 2012-2013	222

Introducció: el marc de referència europeu per una formació professional de futur

Sense un marc de referència comparatiu ni uns objectius òptims a assolir, l'anàlisi de la formació professional i del mercat de treball per la ciutat de Barcelona no podria complir una de les seves funcions principals: el disseny de polítiques públiques per a un millor sistema educatiu. Aquesta eina estratègica que és l'*Anuari* ha de permetre l'orientació i la planificació estratègica d'acord els reptes de futurs establerts des de la Unió Europea.

Els objectius bàsics a complir es troben definits a l'*Estratègia Europa 2020* que proposa en termes generals un programa futur de treball per a la política europea en matèria d'educació i formació professional i per l'ocupació. A grans trets aquests objectius es tradueixen en una sèrie d'indicadors als quals ens hauríem d'acostar al màxim abans d'aquesta data:

Indicador estratègic	Repte 2020
Taxa d'ocupació de la població de 20 a 64 anys	> 75%
Taxa d'atur dels joves menors de 25 anys	< 5%
Taxa de fracàs escolar i abandonament escolar prematur	< 10%
Taxa d'estudiants de 20 a 24 anys amb estudis postobligatoris	> 90%
Taxa de titulats superiors (CFGS i grau Universitari)	> 40%
Pes de treballadors que realitzen formació contínua	> 15%

Per altra banda i d'una forma més específica en el context de la formació professional inicial i permanent el Comunicat de Bruges sobre una cooperació europea reforçada en matèria d'educació i formació professional, del 7 de desembre de 2010, estableix una sèrie de recomanacions imprescindibles per a millorar els sistemes d'FP europeus i donar respostes als reptes actuals i futurs. De forma esquemàtica s'enumeren a continuació:

- Qualificacions professionals adequades. Cal millorar la capacitat dels sistemes educatius en general i de l'FP en concret, per donar resposta a les necessitats canviants del mercat de treball, fruit de les noves tecnologies de producció i dels canvis en l'organització del treball

- Qualitat i excel·lència. S'ha de facilitar la mobilitat i el reconeixement de qualificacions de competències entre els diferents sistemes educatius europeus, donant prioritat al control de qualitat de la cooperació interestatal en matèria d'educació.
- Capacitació de les persones. Cal facilitar l'assoliment de coneixements, qualificacions i competències que no siguin només estrictament professionals, al mateix temps que cal impulsar el coneixement de tecnologies de la informació i comunicació i de llengües estrangeres.
- Internacionalització de l'educació i la formació professional. Cal augmentar la capacitat d'atraure alumnat i professorat d'altres països europeus i altres, facilitant-los el reconeixement de les seves qualificacions.
- Innovació, creativitat i esperit empresarial. Cal promoure mètodes d'aprenentatge innovadors, dirigits a assolir les competències associades a l'emprenedoria.
- Inversió en educació i formació professional. Es recomana una dotació pressupostària rellevant assignada de manera eficaç i distribuïda equitativament.

Així doncs, aquests són les línies estratègiques que han de servir per a l'anàlisi de la realitat de la formació professional i per l'ocupació a la ciutat de Barcelona, i que l'*Anuari* recull en forma d'indicadors per tal de mesurar el seu grau d'assoliment.

PART 1

ANÀLISI DEL MERCAT LABORAL I VARIABLES CONTEXTUALS

Aquest primer bloc de l'*Anuari de la formació professional a Barcelona 2013* té com objectiu mostrar les tendències del mercat de treball i l'activitat econòmica posant èmfasi a les categories socioeconòmiques relacionades amb la formació professional. L'àmbit territorial de l'anàlisi se centrarà en la ciutat de Barcelona i, segons la font utilitzada, es compararà amb altres unitats territorials (la regió i l'àrea metropolitana de Barcelona, la província de Barcelona, el conjunt de Catalunya, el conjunt d'Espanya, la UE o els països de l'OCDE, segons el cas).

Igualment, en les taules evolutives es pren com a referència l'any 2007 per considerar que mostra l'escenari previ a la crisi econòmica actual, i per tant, la tendència observada es pot atribuir en part als efectes de la mateixa.

Concretament, les fonts i temàtiques abordades en aquest apartat són les següents:

Fonts i temàtiques abordades.	
Dades	Fonts
Nivells d'instrucció	Enquesta de població activa, Padró municipal d'habitants
Activitat econòmica	Observatori d'empresa i ocupació de la Generalitat de Catalunya
Perfil del estudiants d'FP	Enquesta de Joventut de Catalunya
Inserció dels graduats d'FP	Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals
Ocupació	Enquesta de població activa
Atur	Observatori d'empresa i ocupació de la Generalitat de Catalunya
Contractació	Observatori d'empresa i ocupació de la Generalitat de Catalunya
Oferta de llocs de treball	Observatori d'empresa i ocupació de la Generalitat de Catalunya.
	<i>Feina Activa</i> del Servei d'Ocupació de Catalunya.
	Portal Infojobs Portal <i>Infojobs</i>

1. Nivells d'instrucció a la ciutat de Barcelona

Tant l'OCDE com la Unió Europea contemplen la formació com un dels factors decisius pel desenvolupament tant de les persones com de les societats i els territoris. No és d'estranyar doncs que el principal indicador que mesura el benestar i la qualitat de vida dels individus, l'IDH (Índex de Desenvolupament Humà), contempli entre altres paràmetres el nivell formatiu. Conèixer els nivells formatius de la població d'un territori és un element clau per entendre altres factors estretament interrelacionats, com l'activitat econòmica, la capacitat de creació de coneixement i innovació, les condicions de vida, etc. Així doncs, observar i quantificar les societats des del punt de vista de la formació i l'educació permet entendre i preveure tendències amb l'objectiu d'incidir-hi proactivament a partir de les polítiques públiques basades en les evidències empíriques.

Indicadors que conté l'apartat:

- Distribució de la població segons nivell d'instrucció a la ciutat de Barcelona i altres contextos territorials
- Distribució de la població segons nivell d'instrucció als districtes de la ciutat de Barcelona

1.1. Nivell d'instrucció a la ciutat

En termes generals, tant la ciutat de Barcelona com la resta de Catalunya i Espanya presenten uns indicadors que reflecteixen un major pes dels nivells educatius inferiors que la mitjana dels països de l'OCDE. Un altre tret important d'esmentar en els tres àmbits citats és el volum important de persones que només tenen estudis d'ESO o inferiors: gairebé una de cada dues persones disposa únicament d'estudis obligatoris, mentre que el promig dels països que integren l'OCDE és del 25,19%, gairebé 20 punts inferiors respecte la ciutat de Barcelona. Tot i que les dades, al provenir de diferents fonts d'informació, poden tenir certes discrepàncies de registre, aquest fet no justifica les diferències significatives entre els territoris si no és per una tendència existent i fortament arrelada a l'estructura social i educativa del nostre territori. Tot i així, es pot evidenciar un lleuger increment

del percentatge de persones amb estudis superiors i postobligatoris si ho comparem amb la tendència dels anys anteriors.

Respecte el 2012, a la ciutat de Barcelona s'ha passat d'un 10,5% de graduats en CFGS a pràcticament un 11,5%; la mateixa tendència s'evidencia en el cas de Catalunya, que el 2012 presentava un 9,6% de la població amb estudis de CFGS i al 2013 ja ha evolucionat fins a un 10,82%. Pel que fa a l'estat espanyol en el seu

Taula 1. Nivells d'estudis de la població entre 16 i 64 anys per context territorial. Barcelona, Catalunya, Espanya i OCDE, 2013 (%)

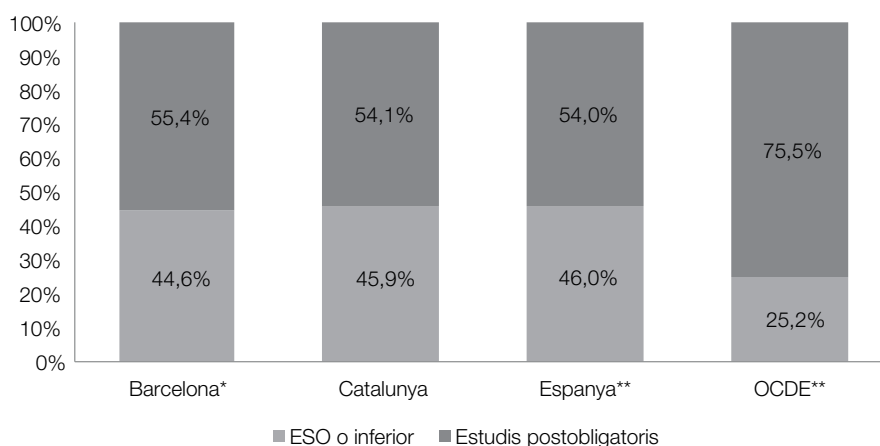
Àmbit	ESO o inf.	Batx.	CFGM	CFGS	Tit. univ.	Estudis postobl.
Barcelona*	44,62	13,85	8,61	11,44	21,48	55,38
Catalunya	45,90	14,11	9,02	10,82	20,14	54,10
Espanya**	46,00	14,08	8,33	9,30	22,26	53,97
OCDE**	25,19	44,04		31,50		75,54

* Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA -1r trim 2013.

** Font: OCDE, *Education at a Glance* 2013.

Nota: OCDE considera la població de referència entre 25 i 64 anys.

Gràfic 1. Nivells d'estudis de la població entre 16 i 64 anys per context territorial Barcelona, Catalunya, Espanya i OCDE. 2013

* Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA -1r trim. 2013.

** Font: OCDE, *Education at a Glance* 2013.

Nota: OCDE considera la població de referència entre 25 i 64 anys.

conjunt, s'observa una tendència a la disminució de la població amb estudis primaris (2 punts menys) i un augment de la població amb estudis universitaris (2 punts més) i postobligatoris (2 punts més). Aquesta tendència marca el camí cap a una homogeneïtzació lenta però progressiva cap a la mitjana de la resta de països de l'OCDE.

Si observem concretament els nivells formatius postobligatoris, especialment els cicles formatius de grau superior i els universitaris, apreciem que Barcelona ciutat presenta uns valors lleugerament superiors en relació amb Catalunya i amb Espanya.

Així doncs, i tal i com apunten també altres estudis, la població de Barcelona presenta una polaritat important caracteritzada per un volum significatiu de persones amb baixos nivells formatius i, alhora, un important percentatge de població amb estudis de formació professional superior o universitaris.

1.2. Nivell d'instrucció als districtes de la ciutat

En termes territorials, la ciutat de Barcelona està dividida en deu districtes i setanta-dos barris, cadascun amb la seva particularitat demogràfica, social i econòmica. Si observem les dades per nivell d'instrucció de la població que integra cada un dels districtes apreciem diferències importants. Ara bé, abans de començar a analitzar les dades és important comentar les dificultats d'estudi dels nivells d'instrucció per districtes. Les dades mostrades en aquest apartat provenen del Padró continu de població i, per tant, els nivells d'estudis de la població responen al moment de l'alta de l'empadronament, al marge de si s'han continuat formant posteriorment. Així mateix, l'agrupació dels nivells d'estudis disponible no ens permet analitzar específicament les persones graduades d'FP.

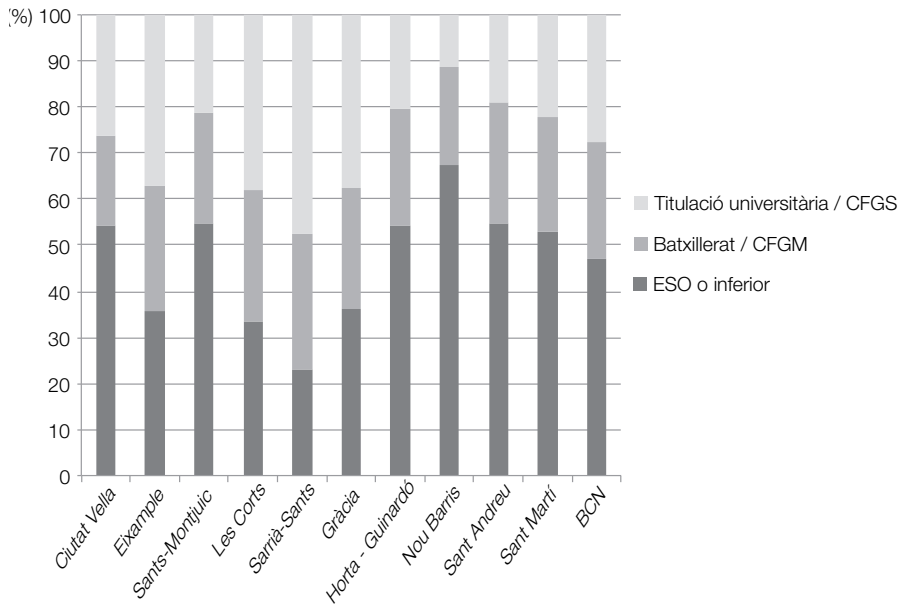
Les dades que es presenten a continuació corresponen a la lectura del Padró a data 30 de juny de 2013.

Si observem les dades de la taula 2 i el gràfic 2 apreciem diferències rellevants: els districtes on la població presenta uns nivells formatius més elevats són Sarrià - Sant Gervasi (on gairebé la meitat de la població censada té estudis superiors), Gràcia, les Corts i l'Eixample (al voltant del 38% en els tres casos) amb uns percentatges superiors als del conjunt de la ciutat de Barcelona. En contraposició observem els districtes de Nou Barris i de Sant Andreu (per sota del 20% de la seva població amb estudis superiors). Alhora, aquests dos darrers districtes són, entre d'altres, els que presenten uns nivells formatius significativament més baixos.

Taula 2. Nivell d'estudis de la població de més de 16 anys per districte. Barcelona. 2013 (%)					
	ESO o inferior	Batxillerat / CFGM	Titulació universitària / CFGS	NS / NC	Total
Ciutat Vella	54,14	19,68	26,15	0,03	100
Eixample	35,47	27,22	37,27	0,03	100
Sants - Montjuïc	54,49	24,04	21,43	0,04	100
Les Corts	33,32	28,60	38,03	0,05	100
Sarrià - Sant Gervasi	22,94	29,39	47,63	0,04	100
Gràcia	35,99	26,59	37,39	0,03	100
Horta - Guinardó	54,05	25,48	20,43	0,05	100
Nou Barris	67,33	21,33	11,31	0,03	100
Sant Andreu	54,87	26,15	18,95	0,03	100
Sant Martí	53,03	24,58	22,36	0,03	100
BCN	47,16	25,31	27,49	0,04	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Padró Municipal d'Habitants. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 2. Nivells d'instrucció de la població de més de 16 anys per districte. Barcelona. 2013

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Padró Municipal d'Habitants. Ajuntament de Barcelona.

Aquesta distribució dels nivells d'estudis no és d'estranyar si tenim en compte les rendes de la població ja que aquells districtes amb un major nombre de llicenciats universitaris o graduats en CFGS són, alhora, els districtes de major renda econòmica, i en sentit invers, aquells districtes amb nivells formatius més baixos, els que tenen uns nivells econòmics inferiors. Així doncs, un cop més es confirma la correlació existent entre els nivells formatius de la població i el nivell econòmic.

Idees clau

- Barcelona ciutat presenta uns nivells formatius postobligatoris més favorables que la resta de Catalunya i d'Espanya. No obstant la tendència a millorar aquests indicadors, encara són valors inferiors a la mitjana dels països de l'OCDE.
- La població barcelonina presenta una polarització pel que fa al seu nivell d'instrucció: un elevat percentatge de persones que únicament disposen dels estudis bàsics obligatoris (44,6%) i, alhora, població amb estudis superiors (32,9%).
- Per districtes s'observa que hi ha una correlació entre el nivell d'estudis i el nivell de renda. Així doncs, districtes com Sarrià - Sant Gervasi o les Corts presenten nivells formatius elevats, mentre que Sant Andreu o Nou Barris nivells d'estudis baixos.

2. Teixit productiu de Barcelona

Com en anteriors edicions, primerament presentarem les característiques principals de l'estructura productiva: les empreses i els treballadors. Ambdós elements mostren clarament el dinamisme de l'activitat econòmica de qualsevol territori. Amb aquesta finalitat s'ha utilitzat el Registre de la Seguretat Social de l'Institut Nacional de la Seguretat Social i s'ha utilitzat com a classificació de referència la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques 2009 al nivell de dos dígits.

Conèixer l'estructura productiva de la ciutat de Barcelona ha de permetre establir el marc de referència, d'una banda, per a l'anàlisi del mercat de treball i, de l'altra, l'oferta formativa de la formació professional. A més, cal esmentar que disposar d'una descripció de la tendència de les activitats econòmiques que s'hi estan generant a la ciutat de Barcelona ha de permetre anticipar les dinàmiques de futur i detectar sectors emergents o estratègics, així com identificar aquells sectors que més estan sent afectats per la conjuntura actual de recessió econòmica.

Indicadors que conté l'apartat:

- Magnituds del teixit productiu de Barcelona
- Evolució recent de les magnituds del teixit productiu de Barcelona
- Distribució i evolució dels treballadors per sector productiu
- Principals activitats econòmiques en nombre de treballadors
- Activitats econòmiques més dinàmiques

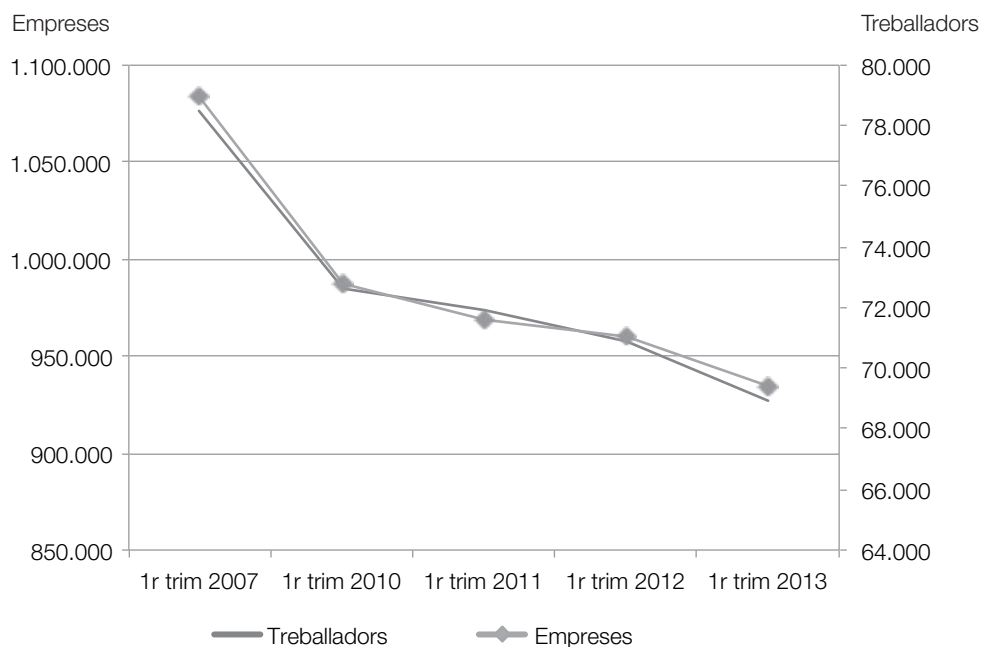
2.1. Contextualització

Les grans magnituds del teixit productiu de Barcelona (les empreses i els treballadors), reflecteixen la recessió econòmica actual. Al primer trimestre de l'any 2013 hi havia una massa treballadora de 926.990 persones, de les quals el 88% eren assalariats. Si comparem les dades amb l'any anterior s'observa que s'ha produït una forta reducció dels llocs de treball en 3,2 punts percentuals, mentre que la reducció en el nombre de treballadors al 2012 respecte del 2011 havia estat del 1,6% (és a dir, la meitat de la reducció que s'ha donat entre 2012 i 2013). Dintre d'aquesta reducció experimentada al 2013, han estat els treballadors de règim assalariat els que mostren una tendència negativa més marcada.

Taula 3. Teixit productiu en grans magnituds. Barcelona. 1r trim. 2007-1r trim. 2013

Nivell	1r trim. 2007	1r trim. 2010	1r trim. 2011	1r trim. 2012	1r trim. 2013	Evolució 2012-13 (%)	Evolució 2007-13 (%)
Empreses	78.951	72.817	71.569	71.079	69.414	-2,34	-12
Assalariats	953.648	870.250	860.497	846.078	817.367	-3,39	-14
Autònoms	122.723	114.932	113.410	111.994	109.623	-2,12	-11
Treb. Totals	1.076.371	985.190	973.907	958.072	926.990	-3,24	-14

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 3. Evolució d'empreses i treballadors. Barcelona. 1r trim. 2007-1r trim. 2013

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa al volum d'empreses a Barcelona, s'observa la mateixa tendència que la esmentada anteriorment pel cas dels treballadors, ja que entre el primer trimestre de 2012 i el primer trimestre de 2013 han desaparegut 1.665 empreses a la ciutat. Aquesta reducció (de més del 2%), contrasta amb la reducció observada entre el mateix període de 2011 a 2012 (només d'un 0,68%).

Si anem més enrere i comparem les dades del 2013 amb les del 2007, les xifres confirmen la falta de dinamisme al teixit productiu de la ciutat d'una manera sistemàtica i progressiva en termes negatius. Així, d'ençà l'any 2007 el nombre d'empreses s'ha reduït en un 12%, (més de 9.500) i, en termes de massa productiva, les dades ens mostren una reducció del 14%, és a dir, gairebé 150.000 llocs de treball menys.

Al gràfic 3 s'observa que ambdues macromagnituds descendeixen i ho fan de forma correlacionada: al marge del volum de cada un dels indicadors l'evolució dels treballadors i la de les empreses és la mateixa.

2.2. Estructura productiva segons sectors econòmics

El principal sector d'activitat a la ciutat de Barcelona és el sector serveis, que ocupa al 88% dels treballadors assalariats. En segon lloc (amb molta distància) es situa la indústria, amb un 8,5% de treballadors, seguida de la construcció amb gairebé un 3% i, per últim, l'agricultura amb un pràcticament irrellevant 0,03% dels treballadors totals de la ciutat.

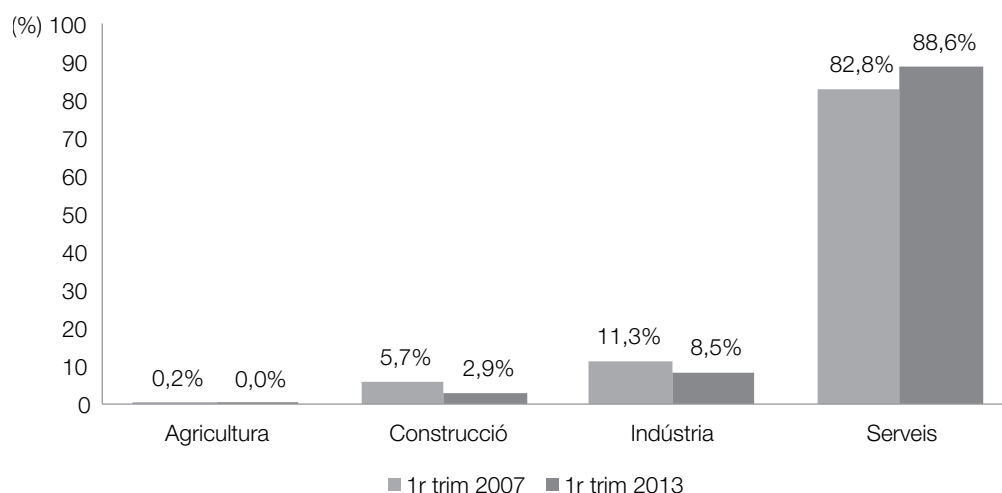
En termes de l'evolució en el temps pel que fa a aquesta estructura productiva, a la ciutat de Barcelona és clara la tendència que apunta a que la població assalariada s'està desplaçant cap a aquest sector. Així, si analitzem el període comprés entre el 2007 i el 2013, podem observar un increment del seu pes, passant del 82% a més del 88%; per contra, la resta dels sectors econòmics han perdut força pes relatiu: la indústria ha passat del 11% en 2007 al 8% en 2013, la construcció ha perdut la meitat de la seva població treballadora (de gairebé el 6% el 2007 fins a gairebé el 3% el 2013) i, pel que fa a l'agricultura, també s'ha produït una reducció significativa.

El primer que s'observa a la taula 4 és el fet que el sector serveis és el que més destrucció d'ocupació ha generat en el període 2007-2013, ja que s'ha reduït en un total de 65.107 treballadors. El segon sector d'activitat que més treballadors assalariats ha perdut és la indústria (38.242) seguit de la construcció (30.931) i, finalment, de l'agricultura (2.001). Com a resultat d'aquestes evolucions sectorials la xifra total de treballadors assalariats de la ciutat de Barcelona s'ha reduït en 136.281 persones respecte l'any 2007, fet que suposa una pèrdua mitjana anual d'ocupació de més de 22.000 treballadors.

Ara bé, si observem aquestes mateixes xifres en termes relatius és important destacar la dràstica reducció del 56% en la construcció i del 35% en la indústria, ja que són els sectors més afectats per la crisi econòmica actual. Per contra, un cop més, el sector serveis presenta uns nivells de destrucció d'ocupació més

baixos, de només el 8%. Pel que fa a l'agricultura, s'observa una reducció relativa del 87%. Tot i que és un sector que no ocupa molta població, en termes absoluts ha passat d'ocupar 2.282 persones al primer trimestre de l'any 2007 a només 281 al mateix període de l'any 2013. Val a dir que les característiques urbanístiques de la ciutat afavoreixen aquesta estructura.

Gràfic 4. Evolució de la distribució dels treballadors assalariats segons sector econòmic. Barcelona. 1r trim. 2007 - 1r trim. 2013

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 4. Nombre de treballadors assalariats segons sector econòmic. Barcelona. 1r trim. 2007-1r trim. 2013

Sector	1r trim. 2007		1r trim. 2013		Evolució 2007-2013 (%)
	Assalariats	%	Assalariats		
Agricultura	2.282	0,24	281	0,03	-87,69
Indústria	107.476	11,27	69.234	8,47	-35,58
Construcció	54.555	5,72	23.624	2,89	-56,70
Serveis	789.335	82,77	724.228	88,60	-8,25
Total	953.648	100	817.367	100	-14,29

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 5. Principals activitats econòmiques (CCAE09-2 dígit). Barcelona. 1r trim. 2013

Activitat econòmica CCAE09	Empre- ses	Assala- riats	Autò- noms	Treb. totals	Pes (%) entre treba- lladors totals	Evolu- ció (%) 1r trim. 2012 1r trim. 2013
Comerç al detall (excepte de vehicles a motor)	10.505	69.477	16.926	86.403	9,32	0,18
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	401	74.728	20	74.748	8,06	-0,09
Educació	2.111	60.205	2.910	63.115	6,81	-0,02
Activitats sanitàries	2.617	54.795	4.555	59.350	6,40	0,23
Serveis de menjar i begudes	6.358	45.370	9.861	55.231	5,96	0,22
Comerç a l'engròs (excepte de vehicles a motor)	5.295	43.656	8.616	52.272	5,64	-0,16
Serveis a edificis i activitats de jardineria	1.033	33.040	1.064	34.104	3,68	0,20
Activitats jurídiques i de comptabilitat	3.588	21.898	4.484	26.382	2,85	0,06
Transport terrestre	1.391	17.771	7.137	24.908	2,69	0,00
Activitats administratives d'oficina	1.156	22.154	2.609	24.763	2,67	0,14
TOTAL	34.455	443.094	58.182	501.276	54,08	0,76

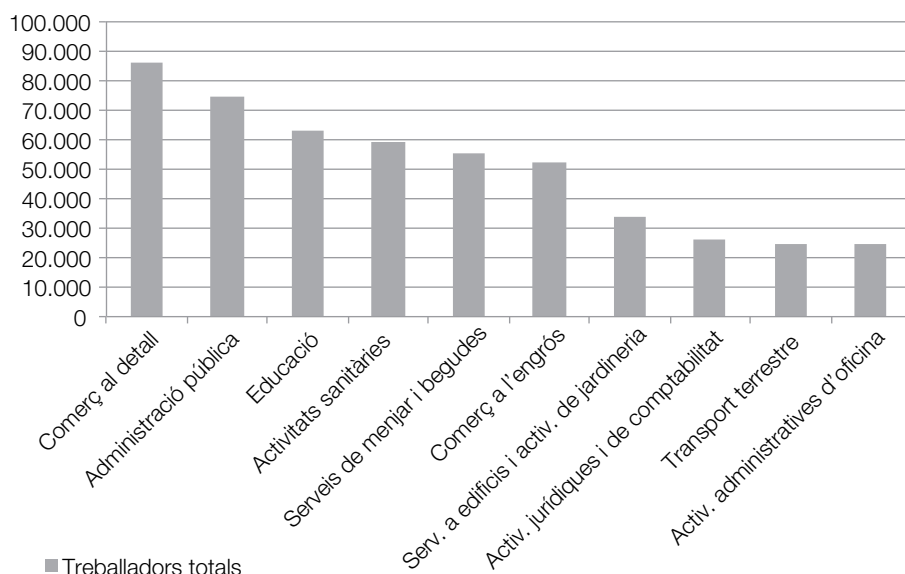
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

2.3. Afiliació per activitat econòmica

El 54% de la població treballadora de Barcelona, ja siguin assalariats o autònoms, es concentra en 10 activitats econòmiques de les 89 que inclou la classificació emprada (CCAE09-2dígit) i, confirmant la tendència esmentada a l'anterior apartat, totes elles pertanyen al sector dels serveis.

El comerç al detall és la principal activitat econòmica de Barcelona, ja que ocupa a 86.403 treballadors/es i representa el 9% del total de persones ocupades.

Gràfic 5. Principals activitats econòmiques (CCAEO9 - 2 dígit) segons el nombre de treballadors. Barcelona. 1r trim 2013

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya.

Les següents activitats per ordre d'importància són: administració pública, educació,¹ activitats sanitàries, serveis de menjar i begudes, comerç a l'engròs, etc. En quant a l'evolució, cal assenyalar que aquesta estructura resta pràcticament inalterada si la comparem amb la que es presentava al 2012, el que confirma el pes d'aquestes activitats sobre l'estructura productiva de la ciutat.

No obstant, no necessàriament les activitats econòmiques amb un major nombre de treballadors són les que més han crescut en termes percentuals. Per aquest motiu la taula 6 presenta, de manera ordenada, aquelles activitats més dinàmiques en quant al nombre de persones ocupades (per tal d'obtenir indicadors rellevants només s'han tingut en compte les activitats que aglutinen més de l'1% de treballadors afiliats). Seguint la tendència apuntada anteriorment, nou de les deu activitats més dinàmiques pertanyen al sector dels serveis, ja sigui dirigits a altres empreses (activitats administratives) o a l'atenció a les persones

¹ Aquesta activitat econòmica engloba l'ensenyament públic i privat de qualsevol nivell o per a qualsevol professió, ja sigui oral o escrit, i també per ràdio o televisió, per Internet o per correspondència. Comprèn tant l'educació impartida per les diferents institucions del sistema educatiu en tots els nivells com l'ensenyament d'adults, programes d'alfabetització, formació professional en el món del treball i similars.

Taula 6. Activitats amb un major creixement i una major destrucció del seu nombre de treballadors. Barcelona. 1r trim 2012 - 1r trim 2013

	Treballadors totals 1r trim 2012	Treballadors totals 1r trim 2013	Evolució 2012 - 2013	Rànquing
Activitats que més llocs de treball han generat				
Activitats de serveis socials sense allotjament	11.905	12.781	876	1
Serveis a edificis i activitats de jardineria	33.344	34.104	760	2
Activitats administratives d'oficina	24.012	24.763	751	3
Activitats de serveis socials amb allotjament	12.536	12.962	426	4
Serveis d'allotjament	14.329	14.710	381	5
Activitats de consultoria de gestió empresarial	6.441	6.821	380	6
Fabricació de vehicles de motor	15.944	16.236	292	7
Activitats immobiliàries	11.865	12.084	219	8
Activitats sanitàries	59.157	59.350	193	9
Serveis de tecnologies de la informació	23.223	23.393	170	10
Activitats que més llocs de treball han destruït				
Administració pública, defensa i seguretat social obligatòria	78.042	74.748	-3.294	1
Activitats especialitzades de la construcció	20.604	17.389	-3.215	2
Comerç a l'engròs (excepte de vehicles a motor)	54.960	52.272	-2.688	3
Activitats relacionades amb l'ocupació	18.561	16.112	-2.449	4
Construcció d'immobles	14.040	11.656	-2.384	5
Educació	65.458	63.115	-2.343	6
Activitats de lloguer	12.242	10.060	-2.182	7
Comerç al detall (excepte de vehicles a motor)	87.561	86.403	-1.158	8
Altres activitats de serveis personals	15.652	14.686	-966	9
Edició	10.635	9.697	-938	10

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

(educació, allotjament...). Finalment, l'única activitat industrial present en el rànquing és la fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs.

De la mateixa manera, si analitzem quines són les activitats on s'observa una major destrucció en el nombre dels seus treballadors també es pot evidenciar la presència d'un elevat nombre d'activitats vinculades al sector serveis que, en conseqüència, també resulta exposat als efectes de la recessió econòmica. A més, observem com algunes de les principals activitats econòmiques de la ciutat (com apuntàvem a la taula 5) son aquelles que han patit una considerable reducció en el nombre de llocs de treball: administració pública, comerç (a l'engròs i al detall) o educació.

Idees clau

- El teixit productiu de la ciutat de Barcelona es troba actualment en un procés de recessió, ja que els indicadors mostren un descens tant en el nombre de treballadors, ja siguin assalariats o autònoms, com en el d'empreses.
- La major reducció de llocs de treball s'observa en els sectors de la construcció i de la indústria; per contra, el sector serveis presenta uns nivells de destrucció d'ocupació més baixos.
- El sector serveis és el motor econòmic de la ciutat ja que aglutina el 88% dels treballadors, xifra que ha crescut respecte l'any anterior en detriment, sobretot, de la construcció, i en menor mesura, de la indústria.
- En conseqüència, en termes d'afiliats, les activitats més importants a la ciutat pertanyen al sector serveis i són, concretament, el comerç al detall, l'administració pública, l'educació i les activitats sanitàries.

3. Algunes característiques dels graduats en FP

El present capítol té com a objectiu realitzar una breu radiografia de les característiques sociodemogràfiques bàsiques dels graduats en FP, amb l'objectiu de detectar si els seus perfils són diferents de la resta de nivells formatius.

La font estadística utilitzada per a la realització d'aquesta anàlisi és *l'Enquesta a la Joventut de Catalunya 2012*, elaborada pel Departament de Benestar Social i Família de la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya amb una periodicitat quinquennal. L'objectiu de aquesta enquesta és recollir informació sobre la situació i necessitats de les persones joves a Catalunya. Per assolir aquest objectiu, l'univers està comprès per la població de 15 a 34 anys d'edat resident a Catalunya (2.000.375 persones segons les dades del Padró Continu d'Habitants amb data 1 de gener de 2010), motiu pel qual es dissenyà una mostra formada per 3.002 entrevistes, de les quals 601 corresponen a residents a la Regió Metropolitana de Barcelona, que és l'àmbit territorial per al qual es mostraran les taules en aquest apartat.

L'anàlisi es completa amb les dades de *l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals 2013* que elaboren conjuntament el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i el Consell General de Cambres de Catalunya. Els resultats per a la província de Barcelona seran els utilitzats en aquest cas.

Indicadors que conté l'apartat:

- Distribució de la població jove segons el nivell d'estudis
- Distribució per edat, sexe i lloc de naixement dels joves graduats en FP i de la resta de joves amb altres nivells educatius
- Perfil laboral dels joves: activitat principal i categoria professional
- Grau d'inserció laboral dels graduats recentment en FP
- Estudis iniciats pels graduats recentment en FP
- Canals de recerca de feina i dificultats en la recerca de feina dels graduats recentment en FP
- Relació entre els estudis d'FP cursats i la feina desenvolupada
- Ingressos mensuals mitjans dels graduats recentment en FP

3.1. Perfil demogràfic dels joves graduats en FP

Una primera qüestió a analitzar és la relació de la població amb els estudis. Així, la taula 7 mostra, en primer lloc, si la població jove (entre 15 i 34 anys) de la RMB es trobava estudiant o no en el moment de realització de l'*Enquesta a la Joventut de Catalunya 2012* i, en segon lloc, quin era el nivell d'estudis en curs (en cas de trobar-se estudiant) o el nivell màxim assolit (en cas de no estudiar).

**Taula 7. Distribució de la població de 15 a 34 anys en relació als estudis.
RMB. 2012 (%)**

	Estudis en curs / Nivell d'estudis màxim assolit	Percentatge
Estudis en curs	ESO	5,5
	Batxillerat	6,0
	CFGM	2,0
	CFGS	4,0
	Diplomatura o grau	4,0
	Llicenciatura o grau	11,7
	Postgrau o màster	1,8
	Doctorat	0,2
	Escola taller / PGS / PQPI / altres	0,7
	Total	35,9
No estudia en l'actualitat	No ha acabat l'ESO	10,9
	ESO	10,4
	BUP o COU o Batxillerat	6,8
	CFGM	8,0
	CFGS	8,7
	Diplomatura o grau	7,0
	Llicenciatura o grau	6,2
	Postgrau o màster	6,0
	Doctorat	0,2
	Total	64,1
Total		100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012

La primera dada que cal destacar és que prop de dos de cada tres joves no es trobava estudiant, enfront del terç restant que sí que estava cursant algun tipus d'estudi reglat. Entre aquests últims, cal destacar que l'opció majoritària era la d'estar cursant algun tipus de llicenciatura o de grau, seguida, a certa distància, dels alumnes d'ESO o de Batxillerat. Pel que fa a l'FP, un 6% del conjunt de la població jove declarava estar estudiant en aquell moment un cicle formatiu: un 2% un CFGM i un 4% un CFGS.

Si ens centrem entre aquells joves que no es trobaven estudiant en el moment de l'enquesta, veiem que el nivell d'estudis màxim assolit més representat és el d'aquelles persones que o bé no han acabat l'educació obligatòria (10,85% dels joves barcelonins) o bé és aquesta la seva formació màxima assolida (10,35%). Per contra, els graduats en FP representen gairebé el 17% de la població total entre 15 i 34 anys.

Sens dubte, la distribució de l'edat entre la població enquestada és el principal factor explicatiu d'alguna de les xifres apuntades. Per aquest motiu i amb l'objectiu de superar aquest biaix, i donat, a més, l'objectiu d'analitzar el perfil sociodemogràfic dels graduats en FP, ens hem centrat exclusivament en aquest últim col·lectiu, distingint-lo de la resta de nivells formatius.

Així, la primera variable que cal tenir en compte és la pròpia edat, que hem agrupat en quatre grups. Tal com es pot observar a la taula 8, els graduats en CFGM presenten un perfil més jove que no pas els graduats en CFGS: entre els primers, prop de la meitat (el 44% concretament) té menys de 24 anys, mentre que en els segons aquest percentatge disminueix a una tercera part (el 34%). Sens dubte, l'edat mínima legal per a poder cursar cada un d'aquests programes formatius (i,

Taula 8. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i l'edat. RMB. 2012 (%)

	15-19 anys	20-24 anys	25-29 anys	30-34 anys	Total
No ha acabat ESO	39	14	19	28	100
ESO o EGB	41	21	19	20	100
BUP, COU o Batxillerat	30	43	13	14	100
CFGM	22	22	25	31	100
CFGS	4	30	28	38	100
Universitat	1	26	27	46	100
Total	23	24	23	29	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012

en conseqüència, l'edat amb que es pot aconseguir el títol) és el principal causant d'aquesta distribució.

Una segona variable a analitzar fa referència al sexe. Així, la taula 9 mostra com els joves de la RMB que com a màxim han cursat estudis d'FP són majoritàriament homes (52,63 enfront el 47,37% de dones), fet que comparteixen la resta de nivells formatius excepte els universitaris, on la representació de la població femenina és de dos de cada tres persones.

Finalment, en relació al lloc de naixement, a la taula 10 s'observa una certa gradació per nivell d'estudis: el percentatge d'alumnat nascut a l'estranger és, en termes generals, més elevat en els nivells formatius baixos que no pas en els més

Taula 9. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i el sexe. RMB. 2012 (%)

	Homes	Dones	Total
No ha acabat ESO	64	36	100
ESO o EGB	53	47	100
BUP, COU o Batxillerat	53	47	100
CFGM	54	46	100
CFGS	51	49	100
Universitat	37	63	100
Total	51	49	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012

Taula 10. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i el lloc de naixement. RMB. 2012 (%)

	Nascut a Espanya	Nascut a l'estranger	Total
No ha acabat ESO	67	33	100
ESO o EGB	84	16	100
BUP, COU o Batxillerat	84	16	100
CFGM	88	12	100
CFGS	97	3	100
Universitat	88	12	100
Total	84	16	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012

elevats (a excepció dels universitaris, on representen un de cada deu alumnes). Així, l'FP se situa en una situació intermèdia, amb un 6,77% d'alumnat nascut a l'estranger, però amb un situació força diversa entre els dos tipus de cicles: el 12% en els CFGM i el 3% en els CFGS. Malgrat que caldria contrastar aquesta idea amb el volum real de població segons la franja d'edat (que, com hem dit, esbiaixa la distribució de la població segons nivells formatius), les xifres poden mostrar una certa dificultat de la població estrangera a uns determinats nivells formatius superiors, especialment en itineraris d'edats joves.

3.2. Activitat i categoria professional dels graduats en FP

Un segon aspecte que l'*Enquesta de la Joventut de Catalunya 2012* ens permet analitzar fa referència a les condicions d'inserció professional dels graduats d'FP, en tant que aporta dades, en primer lloc, de l'activitat principal de la població jove segons el seu nivell formatiu i, en segon lloc, sobre quina és la seva professió principal.

Pel que fa a l'activitat principal (taula 11) s'observa una clara relació creixent respecte el nivell d'estudis: en termes generals, a major nivell formatiu, més elevat és el percentatge de població ocupada. Així, mentre la meitat (el 49,4%) de la població jove de la RMB declara estar ocupada, aquest valor va del 33% en el cas de

Taula 11. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i l'activitat principal. RMB. 2012 (%)

	Estudiant	Aturat	Pràctiques retribuïdes	Ocupat	Responsab. familiars	Altres situacions inactivitat	Total
No ha acabat ESO	38,0	22,0	0,0	33,0	4,0	3,0	100
ESO o EGB	42,0	7,1	1,8	43,8	0,0	5,4	100
BUP, COU o Batxillerat	65,2	5,2	0,0	23,5	1,7	4,4	100
CFGM	22,0	13,6	0,0	61,0	1,7	1,7	100
CFGS	17,6	12,2	0,0	63,5	1,4	5,4	100
Universitat	12,2	8,6	0,7	74,8	1,5	3,8	102
Total	33,9	10,9	0,5	49,4	1,5	3,8	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012

les persones que no tenen finalitzada l'ESO fins al 74,8% de la població amb estudis universitaris. En aquest sentit, els graduats en FP se situen en una posició intermèdia força favorable, ja que en tots dos cicles (CFGM i CFGS) el percentatge de població ocupada és de prop del 60%. En contraposició, per una banda les persones que segueixen estudiant presenten una distribució inversa a la de població ocupada i, per una altra banda, el percentatge de població aturada no presenta una tendència clara en relació al nivell màxim d'estudis assolits, essent en el cas de l'FP del 12,78%. La resta de situacions d'activitat (pràctiques retribuïdes, responsabilitats familiars...) són força minoritàries en tots els nivells formatius.

Novament, la influència de la variable edat es deixa notar en aquesta distribució, i constata que les persones amb titulació universitària presenten, necessàriament, un perfil demogràfic diferenciat, més madur i, per tant, cal pensar que la seva inserció en el món laboral ha de ser ja més intensa d'acord amb la seva etapa del cicle de vida. Malauradament la grandària de la mostra no permet fer una anàlisi desagregada de la variables estudiades per nivell d'estudis assolits i grups d'edat alhora.

Per la seva banda, la categoria socioprofessional mostra, novament, una gradació en relació als nivells màxims d'estudis assolits: a major nivell d'estudi, major percentatge de població professional i, per tant, un cada cop menor pes de població que treballa en feines que requereixen qualificacions mitjanes o baixes. En el cas

Taula 12. Distribució de la població de 15 a 34 anys segons el màxim nivell d'estudis assolits i la categoria socioprofessional. RMB. 2012 (%)

	Ocupacions elementals	Ocupacions mitjana qualificació	Professionals	Directors i gerents	Total
No ha acabat ESO	19,4	71,0	6,5	3,2	100
ESO o EGB	12,2	73,5	10,2	4,1	100
BUP, COU o Batxillerat	14,8	51,9	29,6	3,7	100
CFGM	22,9	62,9	11,4	2,9	100
CFGS	2,2	50,0	47,8	0,0	100
Universitat	2,9	23,3	68,0	5,8	100
Total	9,6	48,5	38,1	3,8	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012

concret dels graduats en FP, un terç de la població jove enquestada treballa com a professional i només un 12% treballa en ocupacions elementals. Per cicles formatius les diferències, no obstant, són significatives: els graduats en CFGS presenten un comportament més similar a les persones amb estudis universitaris (gairebé un 48% treballa com a professional), mentre que els graduats en CFGM es caracteritzen per estar ocupats en feines elementals o de mitjana qualificació (23% i 63% respectivament).

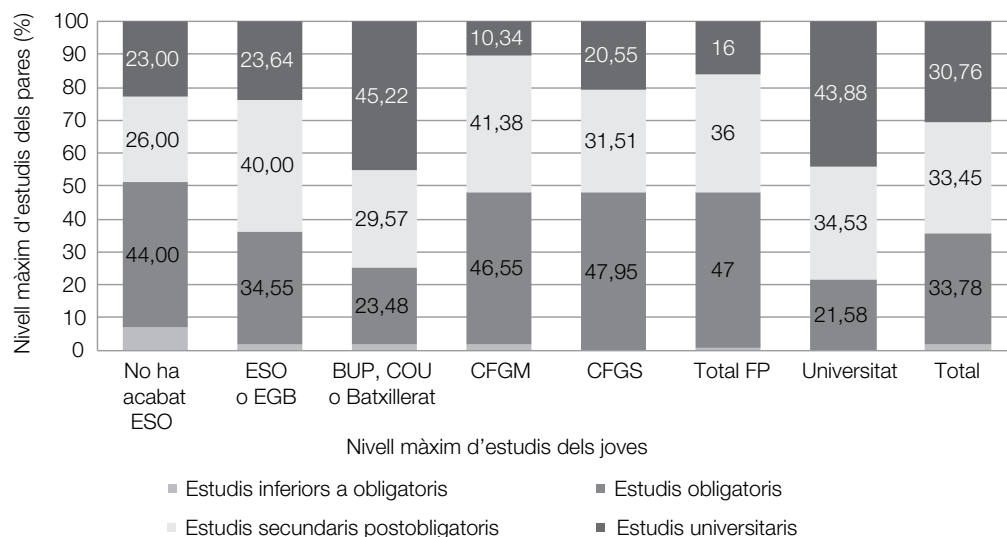
3.3. Aproximació a la importància del context socioeconòmic dels graduats en FP

L'objectiu d'aquest breu apartat és completar l'anàlisi de les característiques sociodemogràfiques dels graduats en FP que s'ha elaborat en els dos punts anteriors amb la incorporació d'una variable relativa al context socioeconòmic familiar. La literatura existent sobre educació afirma la importància del context familiar a l'hora d'assolir uns determinats nivells formatius, de manera que s'ha cregut important contrastar aquesta afirmació mitjançant la incorporació a la nostra anàlisi de dues variables (que actuen, en aquest cas, com a variables independents) relatives, en primer lloc, al nivell màxim d'estudis assolits per algun membre de la llar i, en segon lloc, a la categoria socioeconòmica més elevada de la llar tot posant-la en relació amb el nivell formatiu màxim assolit pel jove o la jove enquestada.

La hipòtesi de partida, doncs, cerca confirmar que un major nivell formatiu dels pares i una major categoria professional pot determinar un major i reeixit accés a nivells d'educació més elevats, no només com variables que poden reflectir un major *status* social, sinó –i especialment en el cas dels nivells formatius– d'una major consciència de la importància de la formació en l'assoliment d'un estàndard de nivell de vida.

Així ho demostra la relació entre el nivell formatiu màxim assolit de fills i pares (gràfic 6), en què s'aprecia una certa correspondència: els joves amb uns nivells formatius més baixos són, en termes generals, els qui presenten uns nivells formatius dels seus pares inferiors. En aquest sentit és important destacar que entre aquells joves que no han acabat l'educació obligatòria, un 7,0% (la xifra més elevada de tots els nivells formatius) tenen pares que tampoc van assolir aquest tipus d'estudis. En sentit contrari, entre els joves amb titulació universitària, prop de la meitat (43,88%) tenen almenys un progenitor amb aquest mateix nivell d'estudis. Un altre col·lectiu on la presència de pares amb estudis universitaris és important és entre els joves que tenen BUP, COU i Batxillerat, col·lectiu que, se-

Gràfic 6. Relació entre els nivells formatius màxims de la població de 15 a 34 anys i dels seus pares. RMB. 2012 (%)

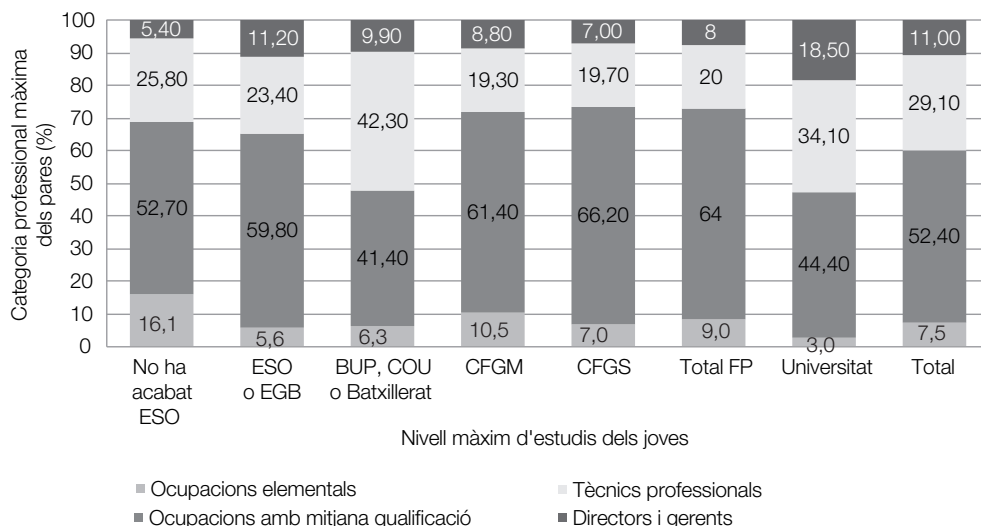
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta a la Joventut de Catalunya, 2012.

gurament, correspon a edats més joves i que, per tant, continuen formant-se molts d'ells, probablement, seguint estudis de tipus universitari.

En el cas dels joves graduats en FP, el grup majoritari és el d'aquells els pares dels quals tenen estudis obligatoris (47%), seguits a poca distància dels qui tenen estudis postobligatoris (36%). S'observa una certa diferència segons el tipus d'FP cursada, en tant que dins d'aquests nivells d'estudis es reproduïx la relació directa comentada: els estudiants de CFGM tenen amb major proporció pares amb estudis obligatoris (41,38%), mentre que el 20,55% dels graduats en CFGS tenen almenys un progenitor amb estudis universitaris.

Una relació similar s'observa si relacionem el nivell formatiu assolit pels joves i la categoria professional màxima dels seus pares (gràfic 7). D'aquesta manera, els joves amb menors nivells d'instrucció presenten uns majors percentatges de pares que desenvolupen ocupacions elementals, mentre que a mesura que augmenta el nivell d'estudis també augmenta la categoria professional dels seus pares. Centrant-nos en l'FP, dos de cada tres graduats tenen almenys un progenitor amb una ocupació que requereix una qualificació mitjana i un de cada cinc és fill d'un tècnic o professional. En aquest cas, i a diferència de la variable anterior, no s'observen diferències significatives entre els joves segons el tipus de cicle d'FP cursat.

Gràfic 7. Relació entre els nivells formatius màxims de la població de 15 a 34 anys i la categoria professional màxima dels seus pares RMB. 2012 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta a la Joventut de Catalunya, 2012.

3.4 Característiques de la inserció dels recentment graduats en FP

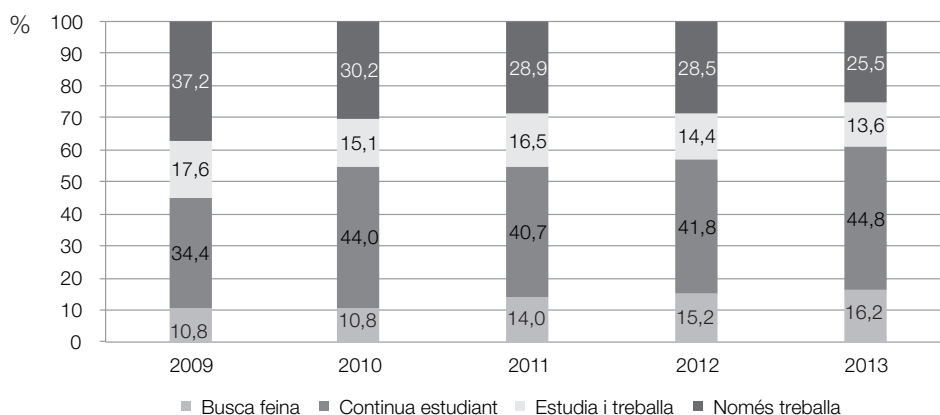
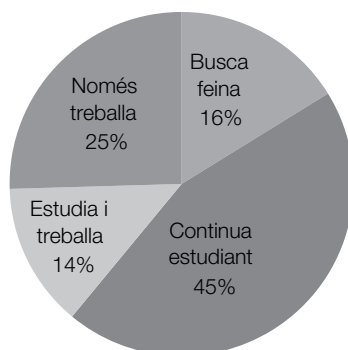
Anualment, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, conjuntament amb el Consell General de Cambres, elabora l'*Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals*. La setena edició de l'estudi presenta les dades de la inserció laboral corresponents a les persones que s'han graduat en el curs 2011-2012 en algun dels ensenyaments professionals. Gràcies a la continuïtat al llarg d'aquest set anys, l'estudi aporta una lectura longitudinal de la inserció laboral dels graduats i permet interpretar les tendències del mercat de treball, així com actuar sobre el sistema educatiu tant en la planificació com en l'adaptació dels ensenyaments professionals. A més, permet reflexionar sobre les accions tendents a la millora contínua del sistema de pràctiques formatives a les empreses. De les dades presentades en aquest estudi aprofundirem en aquelles corresponents a la ciutat de Barcelona.

Tal com mostra la taula 13 i els gràfics complementaris, l'evolució en els darrers anys mostra que el percentatge dels graduats que exclusivament treballa s'ha reduït significativament i, en contraposició, ha augmentat el dels que opten per seguir-se formant. Aquesta és una tendència esperada en el context econòmic actual, on la

Taula 13. Inserció del recentment graduats. Barcelona. 2009-2013 (%)

	2009	2010	2011	2012	2013	Evolució 2009-2013
Busca feina	10,8	10,8	14,0	15,2	16,2	50
Continua estudiant	34,4	44,0	40,7	41,8	44,8	30
Estudia i treballa	17,6	15,1	16,5	14,4	13,6	-23
Només treballa	37,2	30,2	28,9	28,5	25,5	-32

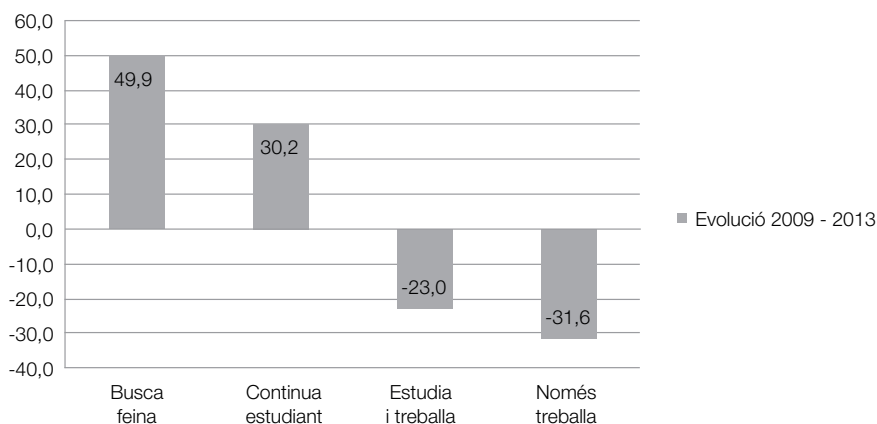
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya

Gràfic 8. Evolució de la distribució dels graduats recentment en FP segons situació. Barcelona. 2009-2013**2013**

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

falta d'ofertes laborals i la tendència a una major especialització fa que el mercat de treball sigui cada cop més competitiu, i per tant, requereixi d'una major formació dels treballadors. En aquest sentit és destacable el gairebé 59% de persones que estudien (sigui perquè només continuen estudiant o bé perquè estudien al mateix temps que treballen), ja que aquest fet evidencia la cada cop més creixent conscienciació de la necessitat de formar-se i reciclar-se al llarg de la vida.

Gràfic 9. Evolució de la inserció dels graduats recentment en FP segons situació. Barcelona. 2009-2013 (%)

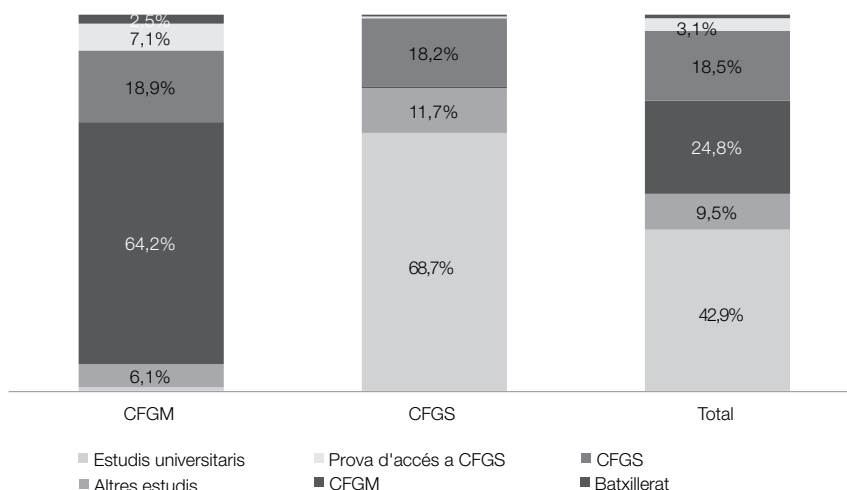
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals 2012. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

Taula 14. Estudis que inicien els recentment graduats en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013 (%)

	CFGM	CFGS	Total
Estudis universitaris	1,3	68,7	42,9
Altres estudis	6,1	11,7	9,5
Prova d'accés a CFGS	64,2	0,5	24,8
CFGS	18,9	18,2	18,5
CFGM	7,1	0,7	3,1
Batxillerat	2,5	0,3	1,1
Total	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya

Gràfic 10. Estudis que inicien els graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals 2012. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

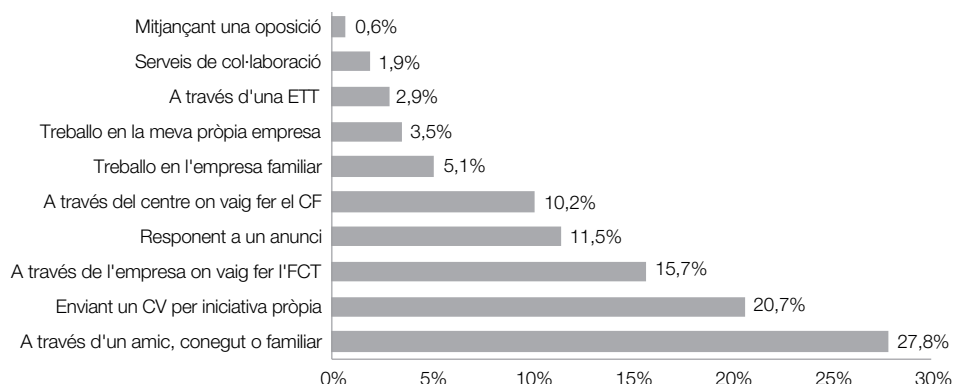
Si ens centrem en aquells graduats que opten per seguir estudiant, a la taula 14 observem que aquells que han finalitzat un CFGM es decanten majoritàriament per la realització de la prova d'accés a un CFGS, de la mateixa manera que els graduats en CFGS opten per realitzar estudis universitaris, d'acord amb les passarel·les que estableix la normativa vigent.

El gràfic 11 mostra els canals de recerca pels quals els recents graduats van trobar feina en els darrers mesos. S'hi observa la mateixa dinàmica que en anys anteriors: la recerca a través de les xarxes socials de coneguts es confirma com la principal via d'inserció, ja que una de cada quatre persones s'insereix a través d'aquesta via i, de fet, ha experimentat un increment de 2,7 punts percentuals respecte les dades de l'enquesta de l'any anterior. La segona via d'inserció és l'autocandidatura, que ha tingut una reducció de gairebé 4 punts. Altres vies de recerca de feina que han experimentat una disminució són a través de l'empresa on es fa el mòdul FCT i a través del centre on han cursat el cicle formatiu. Aquesta tendència ha de fer reflexionar sobre la formació a la empresa que actualment s'està portant a terme.

En relació a les dificultats que els estudiants d'FP declaren tenir en el moment de buscar feina destaca que la meitat d'aquestes persones no troba ofertes adequades a la formació que ha cursat. Cal dir que les dificultats percebudes han canviat

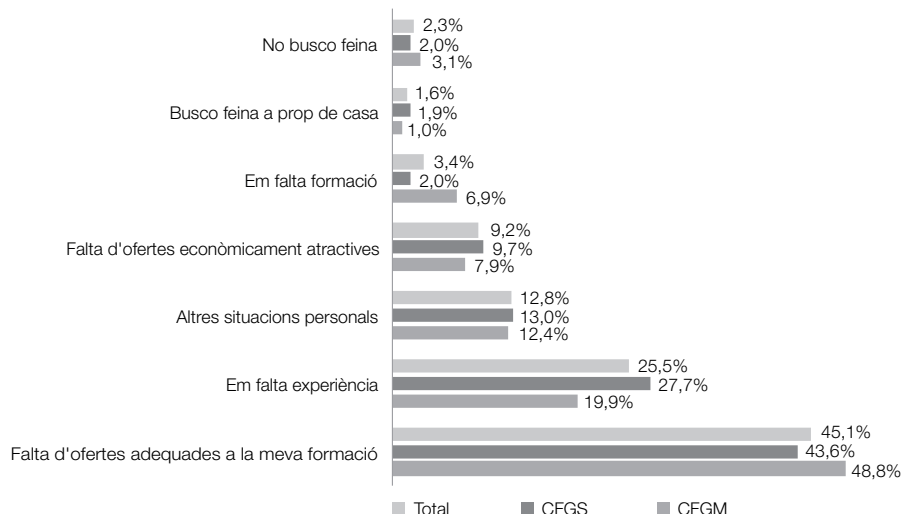
respecte a anys anteriors, ja que mentre l'any 2012 un 2,75% buscava feina a prop de casa sense èxit, aquest any 2013 aquesta ha passat a ser la darrera barrera d'inserció amb només un 1% dels casos observats.

Gràfic 11. Canals de recerca de feina dels graduats recentment en FP. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

Gràfic 12. Dificultats en la recerca de feina dels graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals 2012. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya

Si observem les dades de les persones graduades inserides, al gràfic 13 apreciem que més del 60% treballen d'acord amb els estudis que han cursat. Per tant, aquesta tendència ens confirma que gairebé 2 de cada 3 graduats en FP s'ajusten als perfils professionals demandats pel mercat de treball.

Finalment, per concloure aquest apartat, en la taula 15 es presenten les dades dels salaris mensuals percebuts pels graduats i les graduades en FP i, aleshores, apreciem que la meitat de les persones enquestades rep un salari d'entre 900 i 1.200€.

Gràfic 13. Relació entre els estudis cursats i la feina que desenvolupa segons tipus de grau. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals 2012. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

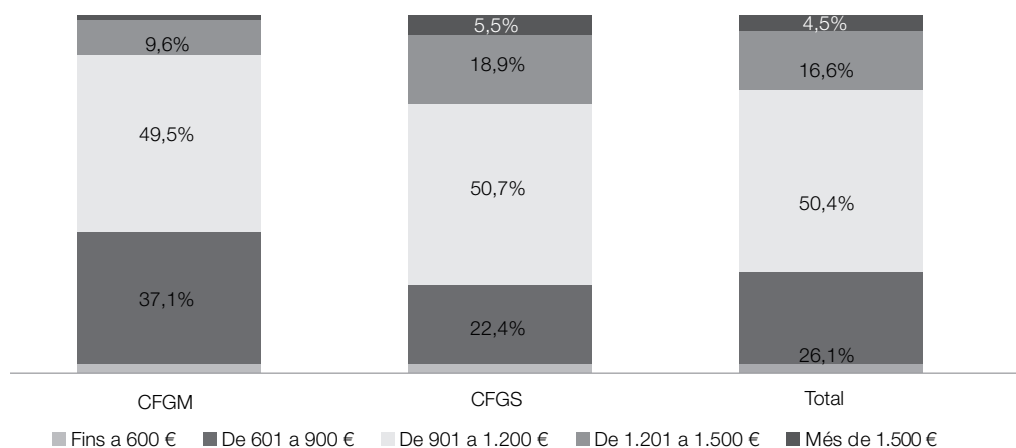
Taula 15. Salaris mensuals dels graduats recentment en FP segons tipus de grau. Barcelona. 2013 (%)

	CFGM	CFGS	Total
Fins a 600 €	2,4	2,5	2,5
De 601 a 900 €	37,1	22,4	26,1
De 901 a 1.200 €	49,5	50,7	50,4
De 1.201 a 1.500 €	9,6	18,9	16,6
Més de 1.500 €	1,4	5,5	4,5
Total	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya

A més, com és d'esperar, s'aprecia que les persones graduades en cicles superiors perceben un salari més alt que aquelles graduades en cicles mitjans: el 24,5% dels de grau superior cobren més de 1.200€, davant d'un 11% de grau mig. D'aquesta manera, podem treure la conclusió que els graduats de nivells d'estudis més alts tenen més presència en les franges salarials més altes i els nivells d'estudis més baixos tenen més presència en les franges salarials més baixes. En conseqüència, podem concloure que hi ha una correlació entre el nivell d'estudis i el nivell salarial.

Gràfic 14. Salari mensual dels graduats recentment en FP. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals 2012. Departament d'Ensenyament i Consell General de Cambres de Catalunya.

Idees clau

- Segons les dades de l'Enquesta a la Joventut de Catalunya, el perfil de l'alumnat jove (entre 15 i 34 anys) graduat en FP és el d'una persona entre 30 i 34 anys, majoritàriament de sexe masculí i de nacionalitat espanyola. En termes d'ocupació, dos de cada tres joves graduats en FP està treballant, majoritàriament en ocupacions que requereixen qualificacions mitjanes.
- Pel que fa a la dinàmica d'inserció de les persones recentment graduades en FP, ja sigui en un cicle formatiu de grau mig o superior, la tendència és la de continuar estudiant i, en la gran majoria dels casos, a retardar la seva entrada al mercat de treball. L'opció majoritària entre els estudiants de grau mitjà és la de realitzar les proves d'accés a un cicle de grau superior, i entre els estudiants d'aquest últim, cursar estudis universitaris.

- La principal via d'accés al mercat laboral són les xarxes socials i familiars, seguida de l'autocandidatura. Per contra, cal destacar el poc pes que presenten les vies d'inserció establertes en el propi sistema formatiu: el mòdul FCT i el cicle formatiu cursat.
- Tenint en compte la situació actual del mercat laboral és d'esperar que la principal dificultat en la recerca de feina (amb molta diferència amb la resta de dificultats assenyalades) sigui la manca d'ofertes adequades a la formació cursada. Ni la manca de formació, ni el salari ofert, ni la ubicació de la feina són percebuts com a problema.
- La disminució d'ofertes del mercat de treball dificulta que es pugui escollir l'ocupació seguint el criteri d'adequació a la titulació obtinguda. Tot i que respecte a l'any anterior hi ha hagut una lleugera davallada, en ambdós casos 6 de cada 10 graduats consideren que tenen una feina relacionada amb el seu nivell formatiu.
- El salari majoritari de les persones graduades recentment se situa, com en anys anterior, entre els 900 i els 1.200 euros. Els graduats amb major qualificació tenen un nivell de retribució superior.
- Com a conclusió final de l'enquesta d'inserció dels ensenyaments professionals s'assenyala que l'FP és una bona opció per a trobar un lloc de treball en un context socioeconòmic complex. S'observa clarament com els graduats en ensenyaments professionals tenen unes taxes d'inserció laboral més altes que les del conjunt de la població.

4. Ocupació i nivell de treball

La font d'informació que ens permet mostrar l'estructura del mercat de treball en termes de població ocupada és l'Enquesta de Població Activa (EPA). Pel fet de tractar-se d'una enquesta d'abast estatal i dirigida a una mostra de la població, el nivell màxim de desagregació territorial és la província. Per aquest motiu, les dades mostrades en aquest capítol tenen com a unitat d'anàlisi la província de Barcelona. No obstant, cal esmentar que la tendència observada pel conjunt de la província pot ser inferida al cas de la ciutat de Barcelona a causa de l'important pes demogràfic (al voltant del 33%) que aquesta té sobre el conjunt provincial. En tant que l'EPA ofereix informació trimestral, la data de referència d'aquest capítol és la relativa al primer trimestre de l'any 2013.

Indicadors que conté l'apartat:

- Població ocupada segons nivell d'instrucció
- Població ocupada segons sexe i edat
- Satisfacció amb el lloc de treball de les persones ocupades

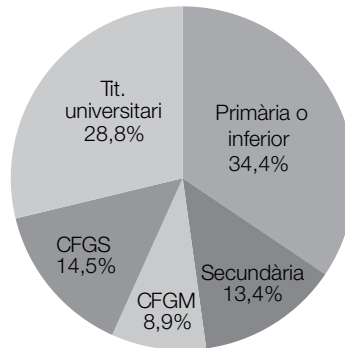
4.1. Ocupació per nivell d'instrucció

Segons les dades de l'EPA del primer trimestre de l'any 2013, a la província de Barcelona hi ha un total de 2.023.114 persones ocupades, de les quals la meitat té estudis post secundaris i, en termes d'FP, el 23,43% ha cursat un cicle de grau mig o superior. Si comparem aquestes dades amb les del mateix període de l'any 2012, el nombre d'ocupats ha disminuït en 132.354 persones. Pel que fa a la distribució d'aquesta població ocupada segons el seu nivell d'instrucció, s'observen algunes diferències significatives: mentre que el nombre de persones amb titulació universitària continua als mateixos nivells, els percentatges corresponents als nivells educatius pre secundaris i de secundària s'han intercanviat (al 2012 un 13% d'ocupats tenia estudis primaris o inferiors i un 36% tenia estudis de secundària, mentre que al 2013 la tendència és inversa, ja que un 34% d'ocupats tenen estudis primaris o inferiors i un 13% tenen estudis de secundària); pel que fa als ocupats amb estudis d'FP, s'observa una petita disminució dels graduats en CFGM i un lleuger increment dels graduats en CFGS.

**Taula 16. Població ocupada segons nivell d'instrucció.
Província de Barcelona. 1r trim 2013 (total i %)**

	Persones	%
Primària o inferior	696.572	34,43
Secundària	270.716	13,38
CFGM	180.402	8,92
CFGS	293.464	14,51
Titulació universitària	581.960	28,77
Total	2.023.114	100
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE)		

**Gràfic 15. Població ocupada segons nivell d'instrucció. Província de Barcelona.
1r trim 2013 (%)**

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA (INE)

Ara bé, cal esmentar que aquestes dades no tenen en compte l'estructura demogràfica de la població: els nivells d'estudis d'una població estan directament relacionats amb el factor edat ja que, per motius de desenvolupament social en les societats democràtiques, les generacions més joves tenen uns nivells formatius superiors que les generacions més velles com a conseqüència de la universalitat de l'accés a l'educació. Així doncs, una societat envellida presentarà uns nivells de formació més baixos que una altra demogràficament més jove i, per tant, la variable edat esdevé clau a l'hora d'analitzar els nivells formatius d'una població. En conseqüència, si volguéssim comparar els nivells formatius de dues poblacions caldria neutralitzar aquest possible efecte de l'edat a través de la seva estandarització (l'aplicació d'una estructura tipus a totes dues poblacions). En el nostre

cas, però, com que no es comparen directament dues poblacions, s'ha obviat aquest procés, tot i que, com s'ha dit, s'ha tingut en compte aquesta reflexió de cara a la interpretació dels resultats.

4.2. Població ocupada per nivell d'instrucció, edat i sexe

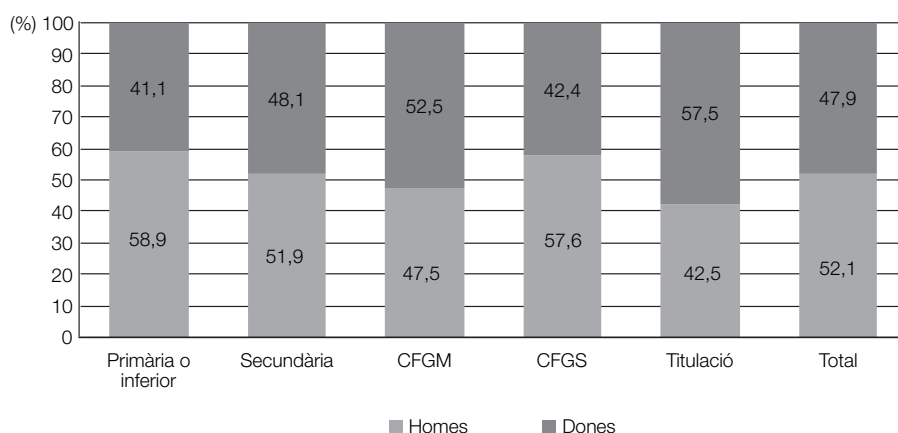
Si observem les dades de les persones ocupades per sexe a la taula 17, apreciem que gairebé s'ha equiparat l'entrada de la dona al mercat laboral respecte a la dels homes, tot i que els homes encara continuen presentant uns nivells lleugerament superiors en tots els nivells formatius excepte en els estudis universitaris, on predominen més les dones amb un 57,5% del total. Pel que fa a la població ocupada amb estudis d'FP, observem que, mentre en els CFGM la presència d'homes i dones és més paritària, en els CFGS la relació es de gairebé 6 homes per cada 4 dones. La desagregació d'aquestes dades per nivells formatius més concrets ens mostra una dinàmica molt semblant a aquesta que estem assenyalant, però resulta significativa la situació que presenta el perfil de les persones ocupades amb dos nivells formatius: per una banda, el col·lectiu de persones que han cursat un PQPI està conformat en un 100% per dones, mentre que aquelles persones ocupades que declaren ser analfabetes son en un 71% homes.

Pel que fa a l'edat s'observa l'efecte comentat en l'inici del capítol: el màxim nivell formatiu es dona entre el grup d'edat comprés entre els 35 i els 44 anys: es tracta de les generacions que han accedit plenament al sistema educatiu públic, fet que no és tan evident entre les persones de més edat. Per contra, els nivells formatius

Taula 17. Població ocupada segons nivell d'instrucció i sexe Província de Barcelona. 1r trim 2013 (%)		
	Homes (%)	Dones (%)
Primària o inferior	58,9	41,1
Secundària	51,9	48,1
CFGM	47,5	52,5
CFGS	57,6	42,4
Titulació universitària	42,5	57,5
Total	52,1	47,9
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE)		

dels més joves són inferiors perquè molt d'ells encara no han assolit l'edat suficient per cursar estudis post obligatoris. En aquest sentit cal veure si la major prevalença de l'FP entre el grup d'edat 16-24 és una situació definitiva o, si per contra, aquest nivell formatiu és una situació provisional a l'espera de l'assoliment d'una titulació universitària ja que, com s'ha observat anteriorment, bona part de les persones graduades en FP continuen formant-se després a l'àmbit universitari.

Gràfic 16. Població ocupada segons nivell d'instrucció i sexe. Província de Barcelona. 1r trim 2013 (%)

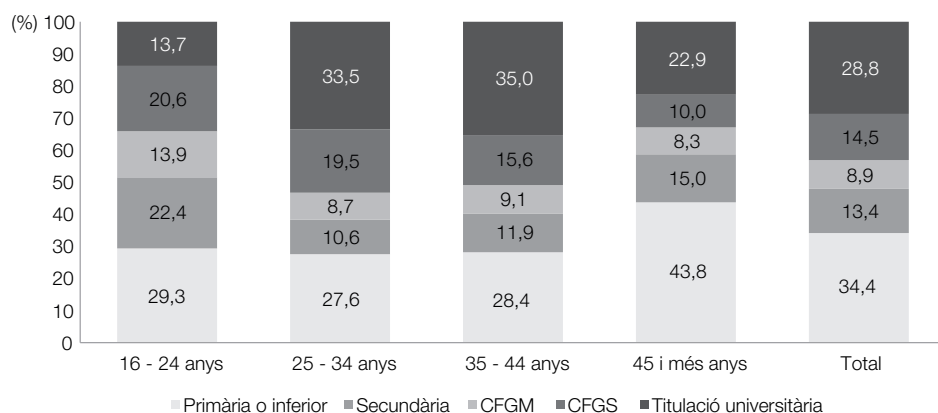
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE)

Taula 18. Població ocupada segons nivell d'instrucció i edat. Província de Barcelona. 1r trim 2013 (%)

	16-24 anys	25-34 anys	35-44 anys	45 i més anys	Total
Primària o inferior	29,34	27,63	28,41	43,76	34,43
Secundària	22,43	10,60	11,91	15,04	13,38
CFGM	13,92	8,72	9,08	8,28	8,92
CFGS	20,57	19,52	15,58	9,98	14,51
Titulació universitària	13,73	33,54	35,02	22,94	28,77
Total	100	100	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE)

Gràfic 17. Població ocupada segons nivell d'instrucció i edat. Província de Barcelona. 1r trim 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE)

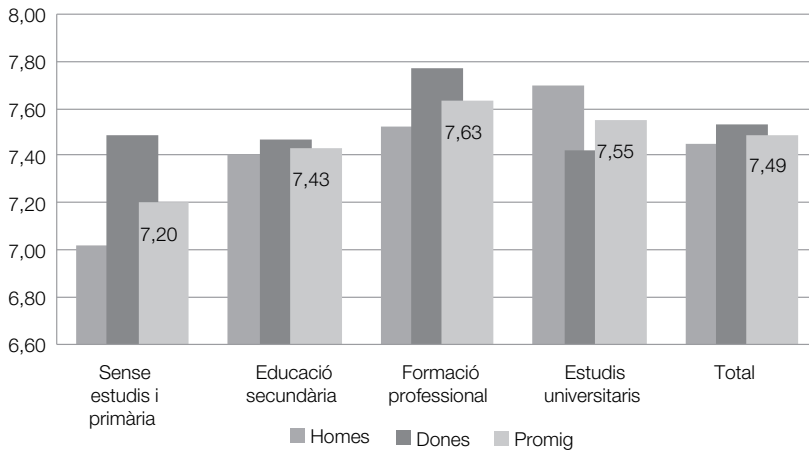
4.3. Nivell de satisfacció de la població ocupada

La percepció de satisfacció de les persones ocupades amb la feina que s'està desenvolupant és el principal indicador de la qualitat de vida en el treball. Igualment, de forma indirecta, podríem pensar que ens mostra l'adequació de la formació cursada amb els nivells professionals desenvolupats. És per aquest motiu que s'ha considerat interessant incloure aquest apartat en el present anuari.

Les dades s'han extret de l'*Enquesta de qualitat de vida en el treball* que elabora el Ministeri de Treball i Immigració per al conjunt d'Espanya. Gràcies a un conveni de col·laboració entre el Ministeri, l'Idescat i el Departament de Treball s'ha incorporat aquesta estadística en el sistema estadístic català i se n'ha ampliat el dimensionament mitjançant una ampliació de la mostra dels ocupats que resideixen a Catalunya. Aquest augment de mostra permet una major ampliació de resultats per a Catalunya.

Els resultats del gràfic 18 mostren que les persones que han cursat estudis d'FP declaren estar més satisfetes amb la seva feina que no pas les persones ocupades amb uns altres nivells formatius. Cal comentar que s'observen diferències en funció del sexe de la persona ocupada: les dones que declaren estar més satisfetes amb la feina són les que han cursat FP mentre que els homes ocupats amb estudis universitaris són els més satisfets. Aquest darrer fet es pot deure a qüestions

Gràfic 18. Nivell de satisfacció global amb la feina de les persones ocupades segons nivell d'estudis i sexe. Catalunya. 2010 (mitjana)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de qualitat de vida en el treball, 2010 IDESCAT, Departament d'Empresa i Ocupació i Ministeri de Treball

de gènere, ja que les dones accedeixen menys a ocupacions adequades al nivell formatiu universitari i, per tant, a categories socioprofessionals altes, mentre que en el cas de l'FP hi ha una equivalència més ajustada entre les categories de perfil mig amb els estudis cursats.

La taula 19 mostra el grau de satisfacció dels diferents aspectes relacionats amb el lloc de treball. En primer lloc, observem que els majors nivells de satisfacció estan situats en els grups de persones ocupades amb estudis post secundaris (tant FP com universitaris). Si ens centrem únicament amb els aspectes vinculats amb les competències professionals, és a dir, amb els aspectes de la realització de la feina, les activitats realitzades i la participació en les decisions, les persones ocupades que han cursat estudis d'FP ho valoren per sobre de les que han cursat estudis universitaris.

Taula 19. Nivell de satisfacció dels aspectes del lloc de treball de les persones ocupades segons nivell d'estudis. Catalunya. 2010 (mitjana)

	Primària o inferior	Educació secundària	Formació professional	Estudis universitaris	Total
Jornada	7,04	7,31	7,41	7,32	7,27
Flexibilitat d'horaris	6,25	6,63	7,02	6,82	6,68
Temps de descans en la jornada	6,30	6,65	6,96	7,17	6,77
Vacances i permisos	6,90	7,12	7,30	7,84	7,29
Salari	5,39	5,81	6,08	6,42	5,93
Estabilitat	6,85	7,01	7,42	7,74	7,26
Ajuts socials empresa	2,91	2,94	3,25	4,32	3,36
Salut i seguretat	7,26	7,50	7,75	7,52	7,51
Organització del treball	7,19	7,21	7,41	7,08	7,22
Autonomia e independència	7,18	7,34	7,84	7,78	7,54
Formació a l'empresa	5,81	6,20	6,47	6,69	6,29
Participació en decisions	6,27	6,69	7,24	7,08	6,82
Activitat desenvolupada	7,47	7,76	8,04	7,97	7,81
Promoció	4,75	5,18	5,76	5,87	5,39
Valoració dels superiors	7,32	7,33	7,44	7,38	7,37
Realització	7,41	7,61	7,93	7,79	7,69
Nivell de motivació	7,00	7,33	7,48	7,43	7,31

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de qualitat de vida en el treball, 2010 Idescat, Departament d'Empresa i Ocupació i Ministeri de Treball

* S'ha ressaltat el valor més alt per a cada aspecte

Idees clau

- Al primer trimestre del 2013, la meitat de la població ocupada (52,2%) té estudis post secundaris. Concretament, les persones ocupades amb titulació d'FP representen el 23,43% (gairebé 1,5 punts percentuals més que al mateix període de l'any 2012)
- Per sexe s'observa que els homes encara continuen presentant uns nivells lleugerament superiors que les dones, si bé entre les persones amb nivell educatiu universitari predominen les dones. Mentre entre el col·lectiu de persones ocupades amb titulació de CFGM la presència d'homes i dones és més paritària, entre aquells amb un nivell de CFGS la relació és de gairebé 6 homes per cada 4 dones.
- Pel que fa l'edat, el grup comprès entre els 35 i els 44 anys presenta els nivells formatius més elevats. La població menor de 25 anys és la que presenta uns majors percentatges d'estudis en FP, però caldrà veure si continuaran estudiant i per tant assolint una titulació universitària.
- Les persones ocupades amb estudis d'FP estan més satisfetes amb la feina que realitzen que no pas la resta d'ocupats amb altres nivells formatius.

5. Atur i nivell d'instrucció

Després de l'ocupació, l'atur és el segon element que integra el mercat de treball i adquireix un protagonisme molt important en el context de recessió econòmica actual. Per aquest motiu el present apartat analitza més en profunditat l'atur i la seva evolució, així com el perfil sociodemogràfic de la població desocupada. Per elaborar aquest apartat s'han utilitzat dues fonts d'informació diferents però que aporten dimensions complementàries: en primer lloc, i seguint els mateixos criteris que en el capítol anterior, s'han utilitzat les dades de l'EPA referents al primer trimestre del 2013 per tal de poder calcular les taxes d'atur; en segon lloc, s'han analitzat les xifres de població registrada a les oficines del Serveis d'Ocupació de Catalunya i que publica l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya. Finalment, és important esmentar que les agrupacions de les variables sociodemogràfiques analitzades estan subjectes a les respectives fonts d'informació que estan basades en criteris de recollida diferents entre si.

Indicadors que conté l'apartat:

- Taxa d'atur
- Taxa d'activitat
- Evolució de l'atur registrat
- Distribució de l'atur registrat segons sexe, edat i nivell d'instrucció
- Pes de l'atur registrat dels graduats d'FP
- Distribució de l'atur registrat segons la seva durada
- Distribució de l'atur registrat segons la nacionalitat
- Activitats econòmiques que generen més atur

5.1. Contextualització de la taxa d'atur i d'activitat segons àmbit territorial

Si analitzem la situació al 2013 en comparació a la presentada al mateix període de l'any 2012 (taula 20), observem que la taxa d'atur creix en tots els àmbits territorials analitzats fruit de la situació econòmica global que entre altres efectes implica la destrucció de llocs de treball. No obstant, veiem que el ritme de destrucció és diferent, ja que la ciutat de Barcelona no només presenta uns nivells d'atur més baixos

(un 18,20%, gairebé 10 punts percentuals menys que la taxa d'atur referida al conjunt de l'estat espanyol) sinó també un menor ritme de creixement de la desocupació. Per la seva banda la província de Barcelona se situa en una posició intermèdia en nivells d'atur (un 24,40%), però és la que presenta uns ritmes més elevats de variació negativa. En qualsevol cas, aquestes dades mostren la greu situació econòmica on prop d'una de cada quatre persones no té feina en l'actualitat.

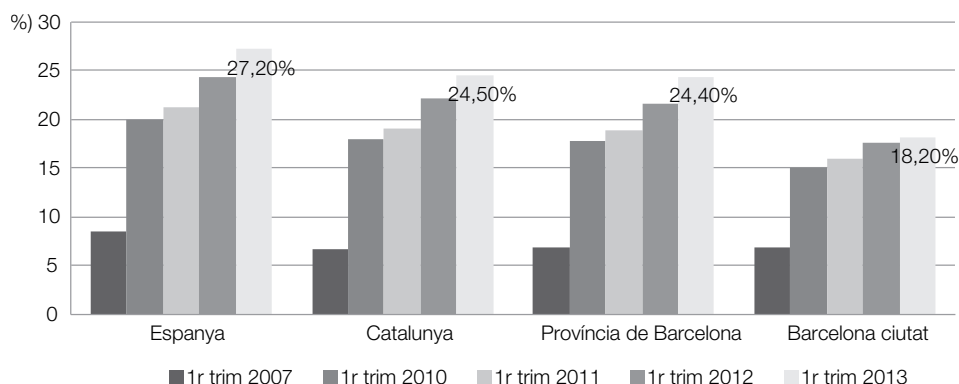
L'altre indicador clàssic d'ocupació, la taxa d'activitat (taula 21), mostra una tendència similar que l'anterior, ja que els nivells de Catalunya i de la província de Barcelona se situen lleugerament per sobre de l'espanyol: 6 de cada 10 persones entre 16 i 64 anys estan treballant o busquen feina activament. Ara bé, però, tant la província

Taula 20. Taxa d'atur segons context territorial. Ciutat de Barcelona, Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 1r trim 2007 - 1r trim 2013 (%)

	1r trim 2007	1r trim 2010	1r trim 2011	1r trim 2012	1r trim 2013	Variació 2012 -2013
Espanya	8,47	20,05	21,29	24,40	27,20	11,48
Catalunya	6,71	17,91	19,01	22,20	24,50	10,36
Província de Barcelona	6,90	17,74	18,95	21,60	24,40	12,96
Barcelona ciutat	6,90	15,00	16,00	17,70	18,20	2,82

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE)

Gràfic 19. Taxa d'atur segons context territorial. Ciutat de Barcelona, Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 1r trim 2007 - 1r trim 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA (INE).

Taula 21. Taxa d'activitat segons context territorial. Ciutat de Barcelona, Província de Barcelona, Catalunya i Espanya. 1r trim 2007 - 1r trim 2013 (%)

	1r trim 2007	1r trim 2010	1r trim 2011	1r trim 2012	1r trim 2013	Variació 2012 -2013
Espanya	58,28	58,83	59,88	59,90	59,70	-0,20
Catalunya	62,14	62,25	63,07	62,50	61,70	-0,80
Província de Barcelona	62,07	62,25	63,05	62,23	61,50	-0,73
Barcelona ciutat	59,20	60,50	61,50	61,00	61,10	0,10

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'EPA (INE).

de Barcelona com el conjunt de Catalunya presenten uns valors lleugerament inferiors als del conjunt d'Espanya i, el que és més preocupant, una evolució el darrer any clarament negativa. Es trenca, així, la tendència a l'alça de la taxa d'activitat observada en els darrers anys: el percentatge de població que treballa o busca feina s'estabilitza o disminueix lleugerament. L'únic cas on aquesta tendència es desmarca cap a una lleugera (gairebé imperceptible) millora és en el cas de la ciutat de Barcelona, on la taxa d'activitat creix un 0,10% entre 2012 i 2013.

5.2. Atur registrat i evolució

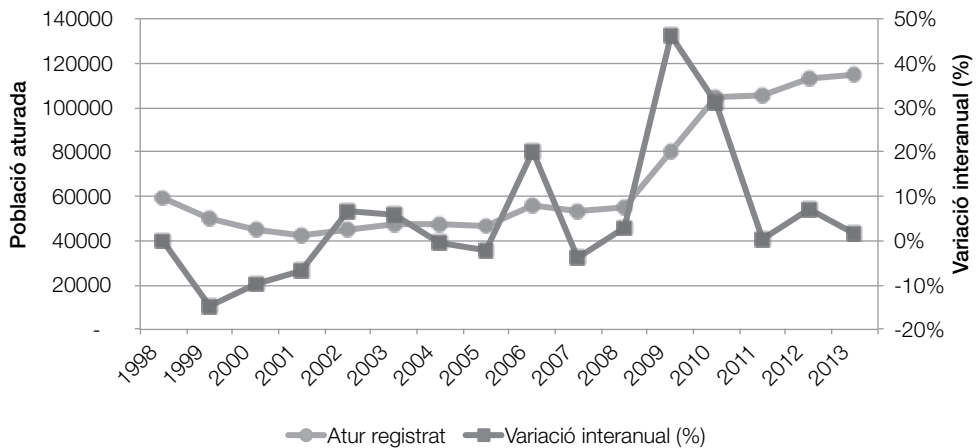
L'atur registrat a la ciutat de Barcelona al primer trimestre de l'any 2013 era de 114.443 persones, xifra que representa un increment aproximadament de 1.700 persones (un 1,5%) respecte del mateix període de l'any anterior. Si ampliem la comparativa a l'any 1998 observem que el nombre de persones inscrites a les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya s'ha gairebé duplicat, nivell al que s'ha arribat després de quatre anys d'una forta recessió econòmica i de destrucció de llocs de treball.

Si comparem l'evolució de l'atur a la ciutat de Barcelona amb la resta d'àmbits territorials observem que aquest presenta una evolució considerablement menys negativa que la resta de la RMB, la província i Catalunya: a la capital catalana la xifra de persones registrades a l'atur ha experimentat, des del 2007, un creixement del 115%, valor molt inferior al de la resta d'àmbits estudiats; si la comparació es fa entre el 2012 i el 2013 aquesta dinàmica és molt més patent, ja que l'evolució de l'atur a la ciutat és tres vegades menor que la que s'identifica a la resta dels àmbits territorials.

Taula 22. Evolució de l'atur registrat. Barcelona. Gener 1998 - Gener 2013 (total i %)

		Atur registrat	Variació interanual (%)	Índex (1998 = 100)
Creixement	1998	58.863	—	100
	1999	50.199	-14,72	85
	2000	45.203	-9,95	77
	2001	42.049	-6,98	71
	2002	44.930	6,85	76
	2003	47.569	5,87	81
	2004	47.321	-0,52	80
Alentiment	2005	46.218	-2,33	79
	2006	55.444	19,96	94
	2007	53.208	-4,03	90
	2008	54.804	3,00	93
Recessió	2009	80.207	46,35	136
	2010	105.073	31,00	179
	2011	105.456	0,36	179
	2012	112.747	6,91	192
	2013	114.443	1,50	194

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 20. Evolució de l'atur registrat. Barcelona. Gener 1998 - Gener 2013 (total i %)

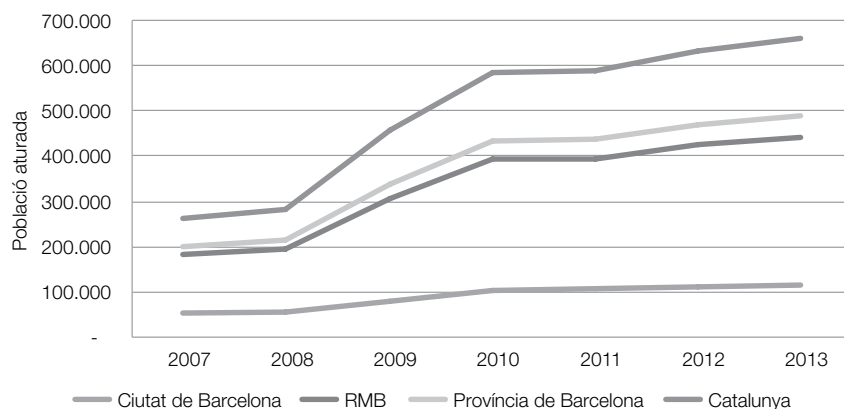
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 23. Evolució de l'atur registrat segons context territorial. Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2007-Gener 2013 (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Evolució (%)	
								2007 -2013	2012 -2013
Ciutat de Barcelona	53.208	54.804	80.207	105.073	105.456	112.747	114.443	115	1,50
RMB	181.803	193.946	305.334	392.794	394.944	424.207	443.334	144	4,51
Província de Barcelona	199.917	213.838	338.971	434.881	436.194	468.092	490.187	145	4,72
Catalunya	261.348	282.897	455.757	583.883	589.623	633.210	661.817	153	4,52

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 21. Evolució de l'atur registrat segons context territorial. Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2007-Gener 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

5.3. Atur registrat per edat i sexe

Pel total de població, a la taula 24 observem com la incidència de l'atur afecta lleugerament més als homes que no pas a les dones. En canvi, les dades d'atur de les persones graduades en FP semblen contradir aquesta tendència general, ja que hi ha una major presència de dones entre les persones registrades a l'atur.

Des del punt de vista de la instrucció, podríem pensar que aquestes diferències es poden deure al fet que el tipus de formació rebuda en l'FP segons els patrons tradicionals de gènere provoca que la formació adreçada a la població femenina sigui més fàcilment assumible per altres persones amb uns altres nivells educatius, mentre que els estudis de l'FP adreçats als homes són més específics i tècnics i, per tant, menys assequibles per la resta dels nivells d'instrucció.

Taula 24. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons sexe. Barcelona ciutat, Regió Metropolitana de Barcelona, Província de Barcelona i Catalunya. Gener 2013 (%)

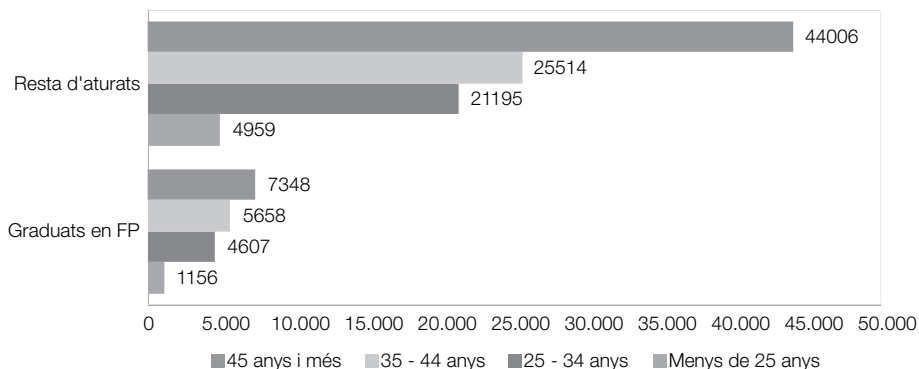
	Graduats en FP		Resta d'aturats		Total	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Ciutat de Barcelona	7,6	8,8	43,3	40,3	51	49
RMB	6,9	8,9	44,1	40,2	51	49
Província de Barcelona	6,8	8,8	44,0	40,3	51	49
Catalunya	6,4	8,5	45,1	40,0	52	48

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 25. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons edat. Barcelona. Gener 2013 (total i %)

	Graduats en FP		Resta d'aturats		Total	
	Persones	%	Persones	%	Persones	%
Menys de 25 anys	1.156	6	4.959	5	6.115	5
25-34 anys	4.607	25	21.195	22	25.802	23
35-44 anys	5.658	30	25.514	27	31.172	27
45 anys i més	7.348	39	44.006	46	51.354	45
Total	18.769	100	95.674	100	114.443	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 22. Atur registrat dels graduats en FP i resta segons edat. Barcelona. Gener 2013 (total i %)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Malgrat que el nombre de persones aturades registrades ha augmentat en totes les franges d'edat i en ambdós sexes, el gràfic 22 permet constatar que les xifres d'atur afecten especialment a la població major de 45 anys, ja que és a partir d'aquesta edat quan el pes relatiu de les persones registrades a l'atur respecte del total és considerablement més elevat. Si relacionem aquesta idea amb els nivells formatius, podem pensar que es tracta majoritàriament de persones amb uns nivells d'instrucció més baixos i per tant, poc qualificats i, en conseqüència, persones a qui l'FP o la formació per l'ocupació pot representar una bona via de reinserció al mercat laboral. En qualsevol cas, no s'aprecien diferències significatives entre la distribució per edats de la població aturada si comparem el col·lectiu de persones graduades en FP de la resta d'aturats.

5.4. Atur registrat i nivell d'instrucció

Tal com ja s'ha observat, l'atur en els darrers anys s'ha incrementat notablement. Si ens centrem en l'evolució dels darrers sis anys en termes absoluts (taules 26 i 27) dels aturats registrats per nivells d'instrucció veiem que el major increment en les xifres d'atur es troba al col·lectiu de persones amb estudis d'ESO (35.347 persones més a l'atur entre 2007 i 2013).

De l'anàlisi de les xifres d'atur registrat s'evidencia que la crisi és estructural i transversal a tots els nivells formatius i afecta, fins i tot, a aquells més elevats com són els titulats universitaris, seguit dels graduats en estudis d'FP (tant de CFGM

com de CFGS), que són els col·lectius d'aturats que més han crescut tant en el darrer any com en el conjunt del període observat en termes relatius (al voltant del 150% des de 2007).

**Taula 26. Atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona.
Gener 2007-Gener 2013 (total i %)**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Evolució (%)	
								2007 -2013	2012 -2013
Primària o inferior	4.901	4.591	6.671	8.791	8.364	8.496	7.642	55,93	-10
ESO	33.233	34.312	49.678	64.331	64.706	68.767	68.580	106,36	-0,3
CFGM	3.993	4.189	6.272	8.303	8.501	9.192	9.895	147,81	7,6
CFGS	3.434	3.625	5.589	7.504	7.350	8.015	8.874	158,42	10,7
Total FP	7.427	7.814	11.861	15.807	15.851	17.207	18.769	152,71	9,1
Titulació universitària	7.647	8.087	11.997	16.144	16.535	18.277	19.452	154,37	6,4
Total	53.208	54.804	80.207	105.073	105.456	112.747	114.443	115,09	1,5

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Taula 27. Increment de l'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007-Gener 2013 (total i %)

	2007	2013	Increment absolut de l'atur registrat	Increment de l'atur (%)
Primària o inferior	4.901	7.642	2.741	4,48
ESO	33.233	68.580	35.347	57,72
CFGM	3.993	9.895	5.902	9,64
CFGS	3.434	8.874	5.440	8,88
Total FP	7.427	18.769	11.342	18,52
Titulació Universitària	7.647	19.452	11.805	19,28
Total	53.208	114.443	61.235	100,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta evolució comentada determina que dos de cada tres nous aturats registrats entre 2007 i 2013 (el 62% de les 61.235 persones aturades durant aquest període) tenen estudis inferiors als postobligatoris, fet que ens evidencia la importància de formar-se i especialitzar-se ja que cada cop més el mercat exigeix treballadors qualificats i acreditats. Pel que fa al menor pes relatiu de l'increment d'atur en els darrers anys que presenten els graduats en FP, aquesta situació es pot deure a diferents factors: a) pel factor d'especialització d'aquest tipus d'estudis; b) perquè s'han destruït menys llocs de treball en relació a altres categories socioprofessionals i c) per motius demogràfics, pel seu menor protagonisme en l'estructura de la població.

La taula 28 i el gràfic 23 ens detallen la fluctuació de les dades d'atur registrat any a any del sexenni analitzat i ens mostren clarament que els anys de major destrucció d'ocupació corresponen al període comprés entre el 2008 i el 2010, fet que en termes optimistes ens podria fer pensar que s'han superat els pitjors anys de recessió econòmica. De l'observació de les xifres corresponents a l'últim any (entre gener del 2012 i gener del 2013) constatem aquesta tendència, on la forta reducció de l'atur registrat en persones amb nivells formatius de primària i secundària (reducció que no es produïa des del 2009) ha compensat l'increment de l'atur registrat en persones amb nivells formatius post obligatoris.

La taula 29 mostra la distribució de l'atur segons l'àmbit territorial. El primer que s'hi observa és el baix pes de les persones aturades amb estudis primaris a la ciutat de Barcelona en contraposició de l'alt pes de les titulades en estudis universitaris (un 6,68% i un 17% respectivament). Tal com hem anat explicant al llarg

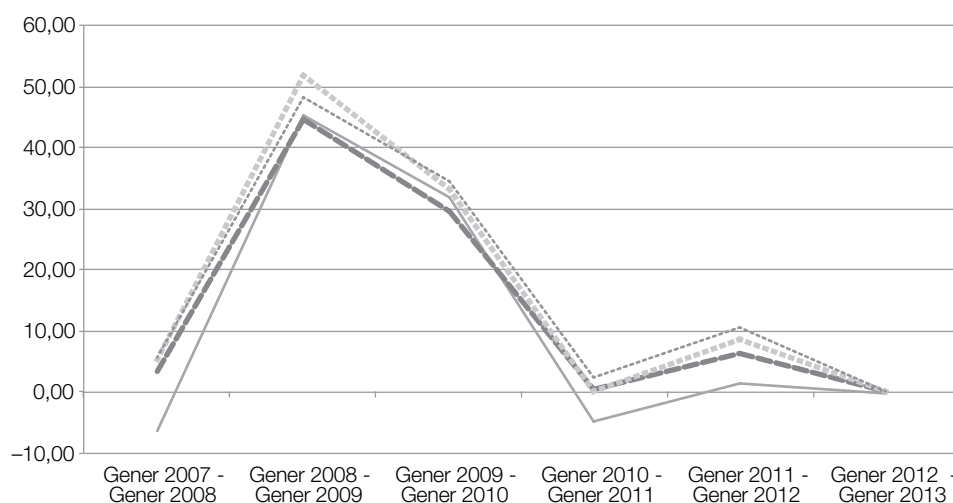
del capítol, aquestes dades no ens mostren una major incidència de l'atur entre els universitaris, sinó el fet que segurament a la ciutat de Barcelona s'hi concentra un major nombre de persones amb aquest estudis en comparació a la resta de Catalunya. Entre els graduats en estudis d'FP de grau superior s'observa també el menor pes d'aturats a la ciutat de Barcelona que en altres àmbits territorials.

Taula 28. Evolució interanual de l'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007-Gener 2013 (%)

	Gener 2007- Gener 2008	Gener 2008- Gener 2009	Gener 2009- Gener 2010	Gener 2010- Gener 2011	Gener 2011- Gener 2012	Gener 2012- Gener 2013
Primària o inferior	-6,33	45,31	31,78	-4,86	1,58	-11,2
ESO	3,25	44,78	29,50	0,58	6,28	-0,3
CFGM	4,91	49,73	32,38	2,38	8,13	7,1
CFGS	5,56	54,18	34,26	-2,05	9,05	9,7
Total FP	5,24	51,96	33,32	0,17	8,59	8,4
Titulació universitària	5,75	48,35	34,57	2,42	10,54	6

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 23. Evolució interanual de l'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2007-Gener 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

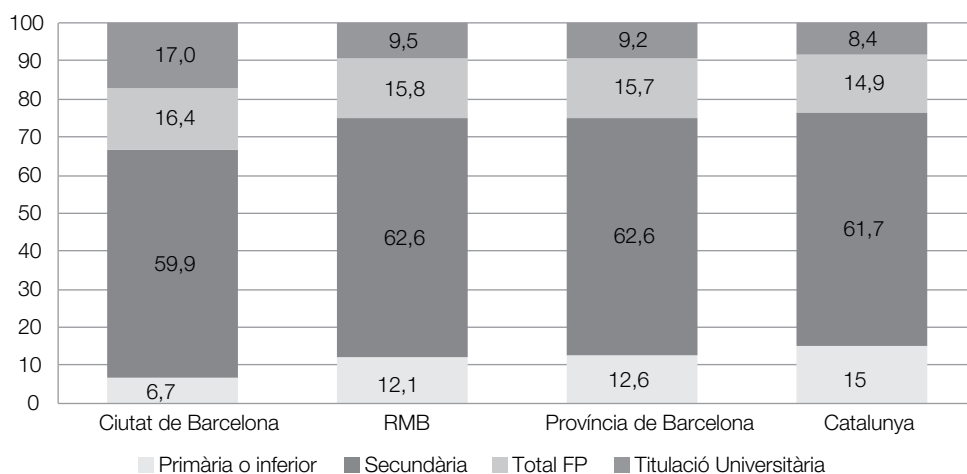
Així doncs, podem pensar que la capital atrau població amb estudis postobligatoris i, per tant, talent. En qualsevol cas, el que ens indica clarament el gràfic 24 és que, a major àmbit territorial, major incidència de l'atur registrat de persones amb baixos nivells formatius i menor pes de l'atur registrat de persones amb nivells formatius superiors.

Taula 29. Atur registrat segons nivell d'instrucció i context territorial. Barcelona. Gener 2013 (%)

	Primària o inferior	Secundària	FP			Titulació universitària
			CFGM	CFGS	Total FP	
Ciutat de Barcelona	6,68	59,93	8,65	7,75	16,40	17,00
RMB	12,12	62,64	9,16	6,61	15,77	9,47
Província de Barcelona	12,63	62,57	9,11	6,55	15,66	9,15
Catalunya	14,96	61,72	8,74	6,19	14,93	8,39

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Gràfic 24. Atur registrat segons nivell d'instrucció i context territorial. Barcelona. Gener 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 30. Pes de l'atur registrat en graduats en FP segons context territorial. Barcelona, RMB, província de Barcelona i Catalunya. Gener 2013 (total i %)

	Aturats CFGM	Aturats CFGS	Total FP	Total aturats titulats en FP
Ciutat de Barcelona	8,65	7,75	16,40	18.769
RMB	9,16	6,61	15,77	69.944
Província de Barcelona	9,11	6,55	15,66	76.756
Catalunya	8,74	6,19	14,93	98.826

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Si aprofundim en l'anàlisi en termes d'FP, el pes dels graduats en aquest nivell d'estudis passa d'un 16,4% a la ciutat de Barcelona (18.769 persones) fins gairebé un 15% a Catalunya (98.826 persones). De forma desagregada, les persones amb estudis corresponents a un CFGM presenten unes proporcions superiors a les de grau superior independentment del context territorial. Finalment, és interessant fer constar que el percentatge dels aturats que tenen un CFGS és més d'un punt superior a la ciutat de Barcelona que a la resta dels àmbits territorials estudiats, factor que es pot deure, novament, a una estructura diferenciada de la població per nivell d'estudis.

5.5. Atur registrat i durada

Un altre indicador rellevant que mostra la dinàmica del mercat de treball és el temps que les persones desocupades triguen a trobar feina. En el cas d'un mercat de treball actiu i dinàmic la temporalitat no esdevé necessàriament un factor negatiu ja que la inserció de les persones aturades és ràpida. En canvi, en un mercat poc dinàmic com l'actual i, per tant, que genera poques oportunitats d'inserció i de llocs de treball, l'atur de llarga durada i les conseqüències socioeconòmiques per als seus protagonistes esdevé un factor de risc d'exclusió social. En tot cas, aquest canvi estructural exigeix als treballadors la necessitat d'una formació contínua i especialitzada al llarg de la vida.

Si observem les dades de la taula 31 i, sobretot, la seva representació gràfica (gràfic 25), apreciem que la durada de la demanda d'atur és directament proporcional al nivell d'estudis assolit. Així, s'observa que de les persones amb un nivell d'estudis bàsics (és a dir, de primària o inferior) només el 36% va trigar menys de

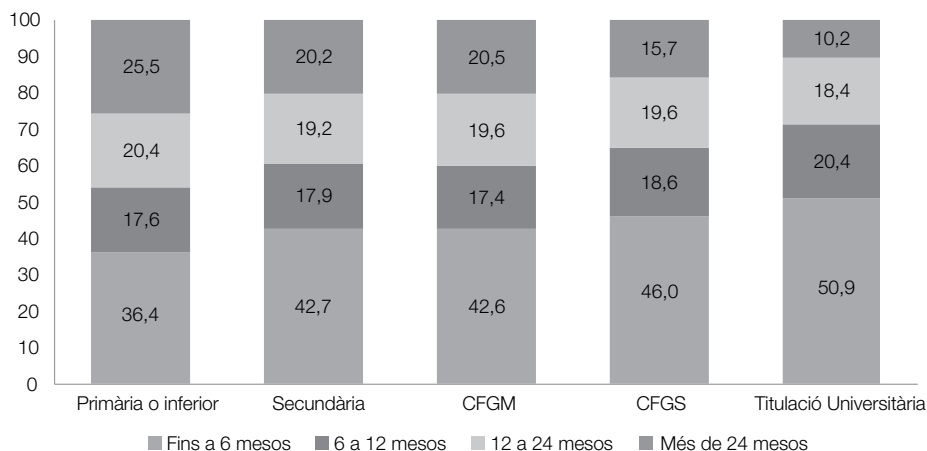
6 mesos en trobar feina, percentatge que arriba fins al 51% en el cas de les persones amb titulació universitària. I, per altra banda, del col·lectiu amb un nivell d'estudis bàsics 1 de cada 4 persones fa més de 24 mesos que esta aturada, mentre que en aquesta situació només s'hi troba 1 de cada 10 persones amb titulació universitària. Si analitzem les dades corresponents al nivell d'estudis d'FP es constata aquesta tendència: les persones aturades que han cursat un CFGM o un CFGS presenten xifres respecte a la durada de les seves demandes d'atur

Taula 31. Durada de la demanda d'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2013 (%)

	Primària o inferior	Secundària	FP			Titulació universitària	Total
			CFGM	CFGS	Total FP		
Fins a 6 mesos	36,4	42,7	42,6	46,0	44,2	50,9	43,9
6 a 12 mesos	17,6	17,9	17,4	18,6	18,0	20,4	18,3
12 a 24 mesos	20,4	19,2	19,6	19,6	19,6	18,4	19,2
Més de 24 mesos	25,5	20,2	20,5	15,7	18,2	10,2	18,6
Total	100	100	100	100	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 25. Durada de la demanda d'atur registrat segons nivell d'instrucció. Barcelona. Gener 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

menys elevades que les d'aquelles persones amb estudis inferiors i més elevades que les d'aquelles amb estudis universitaris.

Si ens concentrem en l'àmbit de l'FP desagregant per tipus de cicle formatiu i observem aquest indicador per àmbits territorials veiem que la durada de l'atur és lleugerament superior a la ciutat de Barcelona que a la RMB en tots dos cicles, i és el de grau superior el que presenta menys temps de desocupació. Aquesta tendència no ha variat si ho comparem amb les tres darreres edicions del present Anuari.

Taula 32. Durada de la demanda d'atur registrat dels graduats en FP segons context territorial. Barcelona RMB. Gener 2013 (%)

	CFGM		CFGS	
	BCN	RMB	BCN	RMB
Fins a 6 mesos	42,6	45,3	46,0	46,8
6 a 12 mesos	17,4	18,1	18,6	19,4
12 a 24 mesos	19,6	18,9	19,6	19,3
Més de 24 mesos	20,5	17,7	15,7	14,6
Total	100	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

5.6. Atur registrat, nacionalitat i nivell d'instrucció

Les dades del mes de gener de 2013 ens mostren que, de les 114.443 persones a l'atur a la ciutat de Barcelona, el 20,16% son de nacionalitat estrangera (el 14,23% de fora de la Unió Europea). El col·lectiu estranger on més atur registrat s'observa és el de les persones provinents d'Amèrica central i del sud (gairebé un 8%), seguit per aquelles de la resta de països de la Unió Europea (gairebé un 6%) i de les provinents d'Àfrica (un 3,5% del total).

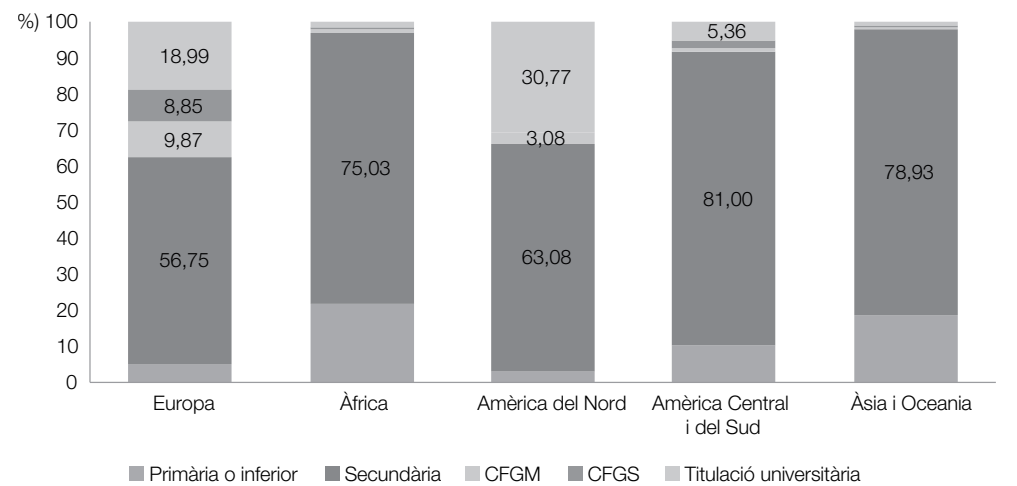
Aquestes dades mostren la tendència d'anys anteriors on el volum d'estrangers aturats es concentra majoritàriament en els nivells d'estudis secundaris (per sobre del 75% en el cas de persones provinents d'Àfrica, Àsia o Amèrica central i del sud). En termes d'FP els valors percentuals més elevats d'atur que presenten les persones de nacionalitat europea d'aquest nivell d'instrucció no es deuen a un sobre atur sinó a la pròpia estructura de la població per nivell d'estudis. De fet, la incidència de l'atur de persones amb estudis d'FP en altres grups de nacionalitats és pràcticament anecdòtica per aquesta mateixa raó.

A continuació es posa en relació la població en edat de treballar amb la població aturada, de forma que podem observar el pes d’aturats respecte de cada col·lectiu. El primer que s’observa és l’alt percentatge de persones amb nacionalitat africana que està a l’atur, gairebé una de cada quatre persones. Així doncs, aquest

Taula 33. Atur registrat segons nivell d'instrucció i nacionalitat. Barcelona. Gèner 2013 (%)							
	Europa	Àfrica	Amèrica del Nord	Amèrica Central i del Sud	Àsia i Oceania	Sense nacionalitat	Total
Primària o inferior	5,3	21,7	3,1	10,3	18,8	17,6	6,7
Secundària	56,8	75,0	63,1	81,0	78,9	76,5	59,9
CFGM	9,9	1,3	3,1	1,5	0,6	0,0	8,6
CFGS	8,8	0,5	0,0	1,7	0,4	0,0	7,8
Altres estudis post secundaris	0,2	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,2
Titulació universitària	19,0	1,3	30,8	5,4	1,3	5,9	16,8
Total	100	100	100	100	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 26. Atur registrat segons nivell d'instrucció i nacionalitat. Barcelona. Gèner 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 34. Situació de la població en relació a l'activitat segons nacionalitat. Barcelona. Gener 2013 (total i %)

	Població activa 15 - 64 anys*	Població aturada**	Població aturada potencialment activa (%)
Europa	913.975	98.161	10,7
Àfrica	16.935	4.061	24,0
Amèrica	99.250	9.096	9,2
Àsia i Oceania	52.611	3.108	5,9
Total***	1.082.771	114.426	10,6

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

* La població en edat potencialment activa fa referència a l'any 2012, dada més recent del Padró Municipal d'Habitants.

** La població aturada fa referència a la dada de gener de 2013 segons l'Observatori de Treball de la Generalitat de Catalunya.

*** No s'han inclòs les 17 persones que declaren no tenir nacionalitat (apàtrides).

col·lectiu és el que més està sent afectat per la conjuntura econòmica. En segon lloc, cal destacar el pes de les persones de nacionalitat europea i, per tant, també espanyola (més del 10%). Per contra, les persones amb nacionalitat asiàtica i oceànica són les que presenten uns nivell d'atur més baixos, per sota del 6% de la seva població activa.

5.7. Atur registrat i estructura productiva

Per tal d'analitzar l'atur en termes d'estructura productiva s'ha inclòs dues taules que mostren les deu activitats econòmiques que més atur han generat tan pel conjunt de la població (taula 35) com entre els graduats en FP (taula 36). La informació que es proporciona és doble: d'una banda, la distribució de les persones aturades segons activitat econòmica i, de l'altra, el percentatge que significa la població graduada en FP respecte de l'atur registrat total en aquella activitat.

En línies generals les activitats amb un major nombre d'aturats pertanyen en primer lloc al sector serveis, fet lògic donat el pes del sector en l'economia barcelonina en particular i catalana en general. En segon lloc, la crisi del sector de la construcció es reflecteix en un percentatge important de persones aturades. Aquesta distribució és la mateixa a grans trets tant pel que fa a la població general com per les persones graduades en FP.

Taula 35. Activitats econòmiques que generen més atur. Barcelona. Gener 2013 (total i %)

	Població aturada	% sobre total d'atur	% d'atur FP sobre total
Comerç detall, exc. vehicles motor	11.623	10,2	18,9
Serveis de menjar i begudes	9.150	8,0	11,3
Activitats especialitzades construcció	6.631	5,8	14,1
Comerç a l'engròs, exc. vehicles motor	5.585	4,9	21,2
Activitats relacionades amb l'ocupació	5.573	4,9	19,1
Activitats professionals i tècniques ncaa	5.248	4,6	15,1
Serveis a edificis i de jardineria	4.711	4,1	9,6
Construcció d'immobles	4.481	3,9	8,0
Educació	3.965	3,5	16,6
Activitats administratives d'oficina	3.142	2,7	19,6
Total	60.109	52,5	15,4

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

És important destacar que les deu activitats econòmiques que generen més atur entre la població total representen el 52,5% de l'atur registrat, mentre que entre els graduats en FP només el 15,4%. Per tant aquesta dada ens evidencia que hi ha una menor dependència de sectors econòmics concrets ja que la distribució de l'atur és més transversal entre els diferents sectors, i per tant, menys susceptible a la dinàmica de sectors concrets. Si observem les dades de l'edició anterior de l'*Anuari*, apreciem que aquestes deu activitats econòmiques són les mateixes però en diferent ordre fet que d'altra banda és lògic ja que en termes d'ocupació són la base de l'activitat econòmica de la ciutat i del país.

Si aprofundim en l'anàlisi i ens centrem en els epígrafs concrets (segons la Classificació Catalana d'Activitats econòmiques a 2 dígit, CCAE09) observem que l'activitat "comerç al detall" és la que més atur genera en tots dos casos si bé afecta amb una major intensitat als graduats en FP (11,70%) que la població total (10,20%), fet que determina que el 18,90% dels aturats en aquest sector tenen estudis d'aquest nivell. Altres sectors on la presència de graduats en FP és destacable són les activitats d'educació, les sanitàries i del comerç a l'engròs, que no necessàriament, però, són les activitats amb un volum major d'atur registrat entre el total de població. Cal comentar que aquestes tres activitats i, especialment les dues primeres, són les que s'han vist més afectades per les reestructuracions econòmiques i socials que se segueixen duent a terme per part de l'Administració Pública.

**Taula 36. Activitats econòmiques que generen més atur en FP.
Barcelona. Gener 2013 (total i %)**

	Graduats en FP aturats	% sobre l'atur dels graduats en FP	% d'atur FP sobre total
Comerç detall, exc. vehicles motor	2.197	11,7	18,9
Comerç a l'engròs, exc. vehicles motor	1.186	6,3	21,2
Activitats relacionades amb l'ocupació	1.066	5,7	19,1
Serveis de menjar i begudes	1.036	5,5	11,3
Activitats especialitzades construcció	935	5,0	14,1
Activitats professionals i tècniques ncaa	792	4,2	15,1
Activitats sanitàries	676	3,6	26,6
Educació	658	3,5	16,6
Activitats administratives d'oficina	616	3,3	19,6
Altres activitats de serveis personals	510	2,7	18,7
Total	9.672	51,5	18,1

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Idees clau

- La taxa d'atur creix en tots els àmbits territorials, però el cas de la ciutat de Barcelona és ben diferent, ja que no només presenta uns nivells d'atur més baixos (un 18,20%, gairebé 10 punts percentuals menys que la taxa d'atur referida al conjunt de l'estat espanyol i 6 punts menys que la de la província de Barcelona) sinó també un menor ritme de creixement de la desocupació.
- El nombre d'aturats registrats a la ciutat de Barcelona és de 114.443 a gener de 2013, gairebé el doble que l'any 1998. En qualsevol cas presenta una evolució considerablement menys negativa que la resta de la RMB, la província i Catalunya; entre 2012 i 2013 l'evolució de l'atur a la ciutat és tres vegades menor que la que s'identifica a la resta dels àmbits territorials.
- Pel total de població, la incidència de l'atur afecta lleugerament més als homes que no pas a les dones. En canvi, les dades d'atur de les persones graduades en FP mostren una tendència contrària.
- L'atur ha crescut en totes les edats, especialment entre els majors de 45 anys, grup en que la incidència dels estudis d'FP és menor.
- Igualment l'atur registrat ha crescut al darrer any en tots els nivells instructius, especialment entre les persones amb estudis superiors (tant CFGS com universitaris).

- La durada de la demanda d'atur és directament proporcional als nivells d'estudis assolits. Així ho demostra el fet de que del col·lectiu amb un nivell d'estudis bàsics 1 de cada 4 persones fa més de 24 mesos que esta aturada, mentre que en aquesta situació només s'hi troba 1 de cada 10 persones amb titulació universitària.
- Les activitats econòmiques amb més atur entre els graduats en FP són el comerç al detall, el comerç a l'engròs i les activitats relacionades amb l'ocupació.

6. Contractació i nivell d'instrucció

La tercera dimensió del mercat de treball, la contractació, ens mostra el dinamisme i la qualitat, mesurada en termes de temporalitat, de l'activitat econòmica generada. Les dades per analitzar-la provenen, com en el capítol anterior, de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya, que aporten informació sobre el nombre de contractes anuals signats, tenint en compte que una mateixa persona pot haver signat un o més d'un contracte durant aquest període.

Indicadors que conté l'apartat:

- Evolució de la contractació
- Distribució de la contractació per sexe i edat
- Evolució interanual de la contractació per nivell d'instrucció
- Distribució de la contractació per activitat econòmica
- Taxa de temporalitat contractual per nivell d'instrucció
- Taxa de temporalitat contractual segons àmbit territorial

6.1. Estructura de la contractació per edat i sexe i evolució recent

Durant l'any 2013 s'han realitzat 785.624 contractes, xifra que representa un 14,16% menys que l'any 2007, moment previ a la situació de crisi actual. No obstant, la dinàmica dels tres darrers anys és lleugerament positiva, ja que l'any amb un menor nombre de contractacions va ser el 2009 i, des de llavors, la tendència ha anat augmentant progressivament cada anualitat.

Pel que fa al sexe i l'edat de les persones contractades la taula 38 ens mostra un major nombre de contractacions entre les dones (53,1%) que no pas entre els homes, tendència que s'observa en tots els grups d'edat si bé on la contractació és significativament major en el cas de les dones és en el col·lectiu de persones de menys de 30 anys (6,6 punts percentuals més que els homes, és a dir, més de 50.000 contractes de diferència).

Taula 37. Evolució de les contractacions. Barcelona. 2006-2013 (total)

	Contractes	Índex (2007 = 100)
2006	912.761	99,73
2007	915.196	100,00
2008	889.354	97,18
2009	756.279	82,64
2010	777.611	84,97
2011	772.822	84,44
2012	779.115	85,13
2013	785.624	85,84

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 38. Distribució de la contractació segons edat i sexe. Barcelona. 2013 (total i %)

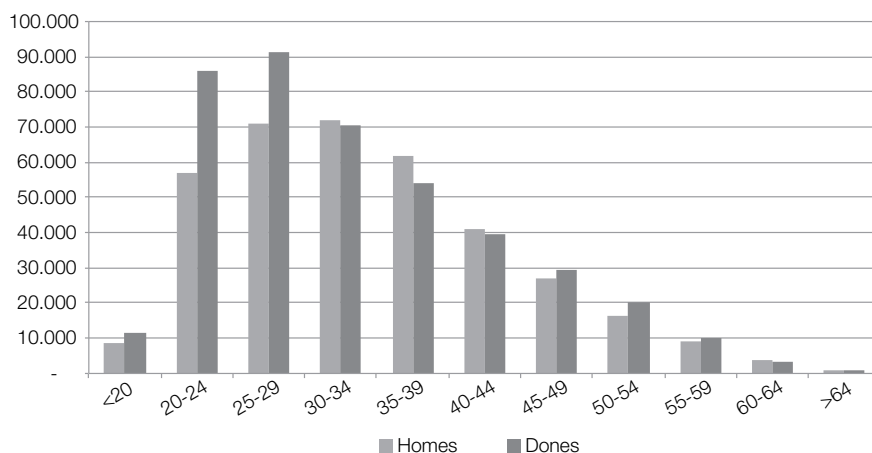
	Homes		Dones		Total	
	total	%	total	%	total	%
Menors de 30 anys	136.743	17,4	188.806	24,0	325.549	41,4
30 - 44 anys	174.929	22,3	164.210	20,9	339.139	43,2
45 anys i més	56.870	7,2	64.066	8,2	120.936	15,4
Total	368.542	46,9	417.082	53,1	785.624	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Durant el 2013 el col·lectiu més contractat és, doncs, el de les dones menors de 30 anys, seguit de les persones entre 30 i 44 anys (homes i dones), els quals podem pensar que són treballadors ben formats amb uns estudis especialitzats i amb una experiència acreditada i solvent. Per contra, el menor nombre de contractacions amb molta diferència s'ha produït en el col·lectiu major de 45 anys, sobre tot entre els homes situats en aquesta franja d'edat (només un 7,3% del total de les contractacions).

6.2. Contractació per nivell d'instrucció

Pel que fa a la contractació segons el nivell d'instrucció, el col·lectiu amb major nombre de contractacions és el de les persones amb estudis de secundària o

Gràfic 27. Distribució de la contractació segons edat i sexe. Barcelona. 2013 (total)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

batxillerat, que aglutinen més de la meitat del total de contractes signats el 2013, mentre que un 13,8% dels contractes corresponen a persones graduades en FP. Aquesta xifra general també conté algunes particularitats que cal analitzar. Per una banda, el percentatge de contractes de persones amb estudis d'FP és inferior al pes que representa aquest nivell d'estudi sobre el total de població (un 20%). En segon lloc, en termes d'evolució el percentatge de contractacions de graduats en FP es manté gaire estable (tot i que el nombre total de contractacions s'ha reduït considerablement en més de 20.000 persones). En tercer lloc, les dades mostren com s'han produït més del doble de contractacions de graduats en CFGM que no pas en CFGS (tot i que en termes absoluts la reducció de contractacions des del 2007 ha afectat a ambdós nivells formatius). Per últim, també s'observa un fort increment dels contractes de persones amb formació universitària, fet que fa pensar que el mercat prefereix persones altament qualificades encara que sigui per desenvolupar tasques que requereixen un nivell formatiu i competencial inferior.

Les dades de variació interanual de la contractació confirmen que el període 2008-2009 va ser el més afectat per la recessió econòmica, afectant a tots els nivells formatius i especialment als més baixos. Pel que fa a la dinàmica dels darrers dos anys es poden observar alguns elements força interessants: per una banda, les fluctuacions en el total de les contractacions han estat constants (un repunt de gairebé el 3% al 2009, una baixada molt lleugera durant dos anys seguits i, finalment, un altre repunt de més del 2% el 2013); per una altra banda, el major increment amb molta diferència en comparació amb les xifres del 2012 s'ha produït en

Taula 39a. Evolució de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013 (total)

	Primària o inferior	ESO / Batxillerat	FP			Titulació universitària	Total*
			CFGM	CFGS	Total FP		
2006	105.443	553.338	79.495	48.301	127.796	126.184	912.761
2007	113.304	539.552	90.232	41.100	131.332	131.008	915.196
2008	104.188	513.161	91.933	36.282	128.215	143.790	889.354
2009	83.699	436.115	78.031	31.263	109.294	127.171	756.279
2010	79.861	448.503	85.967	30.914	116.881	132.366	777.611
2011	72.484	457.176	78.501	30.126	108.627	131.939	770.226
2012	95.846	439.293	68.558	27.543	96.101	132.055	763.295
2013	104.315	420.837	71.557	35.883	107.440	147.334	779.926

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

* Existeix una diferència entre el **Total** de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu. Aquesta és deguda a que es desconeix el nivell formatiu de molts dels treballadors amb una relació laboral especial del servei de la llar familiar regulada pel Reial decret 1620/2011, de 14 de novembre, i inclosos al Sistema Especial per Empleats de la llar integrat al Règim General de la Seguretat Social.

Taula 39b. Evolució de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013 (%)

	Primària o inferior	ESO / Batxillerat	FP			Titulació universitària	Total*
			CFGM	CFGS	Total FP		
2006	11,6	60,6	8,7	5,3	14,0	13,8	100
2007	12,4	59,0	9,9	4,5	14,4	14,3	100
2008	11,7	57,7	10,3	4,1	14,4	16,2	100
2009	11,1	57,7	10,3	4,1	14,5	16,8	100
2010	10,3	57,7	11,1	4,0	15,0	17,0	100
2011	9,4	59,4	10,2	3,9	14,1	17,1	100
2012	12,6	57,6	9,0	3,6	12,6	17,3	100
2013	13,4	54,0	9,2	4,6	13,8	18,9	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

* Existeix una diferència entre el **Total** de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu. Aquesta és deguda a que es desconeix el nivell formatiu de molts dels treballadors amb una relació laboral especial del servei de la llar familiar regulada pel Reial decret 1620/2011, de 14 de novembre, i inclosos al Sistema Especial per Empleats de la llar integrat al Règim General de la Seguretat Social.

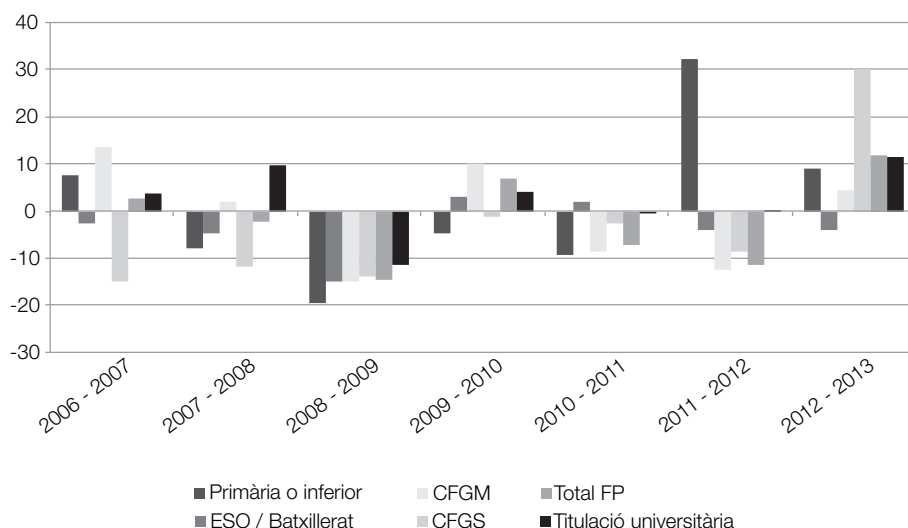
les contractacions de persones amb estudis de CFGS (que han crescut un 30% més); per últim, tot i que en termes relatius hi ha un major pes de les contractacions dels titulats universitaris (com veiem a la taula anterior), en termes de creixement l'increment entre 2012 i 2013 ha estat major entre les persones amb titulació d'FP.

Taula 40. Evolució interanual de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013 (%)

	Primària o inferior	ESO / Batxillerat	FP			Titulació universitària	Total
			CFGM	CFGS	Total FP		
2006-2007	7,46	-2,49	13,51	-14,91	2,77	3,82	0,27
2007-2008	-8,05	-4,89	1,89	-11,72	-2,37	9,76	-2,82
2008-2009	-19,67	-15,01	-15,12	-13,83	-14,76	-11,56	-14,96
2009-2010	-4,59	2,84	10,17	-1,12	6,94	4,09	2,82
2010-2011	-9,24	1,93	-8,68	-2,55	-7,06	-0,32	-0,95
2011-2012	32,23	-3,91	-12,67	-8,57	-11,53	0,09	-0,90
2012-2013	8,84	-4,20	4,37	30,28	11,80	11,57	2,18

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 28. Evolució interanual de la contractació segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

6.3. Taxa de temporalitat

La taxa de temporalitat és el percentatge que mostra el pes dels contractes temporals respecte el total de contractacions. El primer que s'observa a la taula 41 és l'increment generalitzat de la temporalitat seguint la tendència observada en els darrers anys: l'any 2013 gairebé 9 de cada 10 contractes signats tenien una durada limitada, fruit dels canvis estructurals que està patint el mercat de treball.

Aquesta tendència és comuna a tots els nivells formatius, si bé les persones graduades en FP presenten una taxa de temporalitat (92%) lleugerament superior al conjunt de la població contractada. Els únics col·lectius que estan per sota de la mitjana de la taxa de temporalitat contractual (89%) són els situats als extrems del nivell d'estudis: la població amb estudis de primària o inferiors i aquelles persones amb titulació universitària. Ara bé, cal destacar que les persones amb estudis de CFGS presenten uns patrons de temporalitat contractual molt similars als dels universitaris. Per contra, els graduats en CFGM presenten la major taxa de temporalitat.

Fent una comparativa per àmbits territorials (taula 42) observem que els nivells de temporalitat de la contractació són pràcticament idèntics tant a la ciutat de Barcelona com a la província de Barcelona i a Catalunya, amb un valor de l'indicador al voltant del 89%. En termes d'FP s'observa la mateixa tendència que l'assenyalada anteriorment, ja que les persones graduades en CFGS presenten en tots els àm-

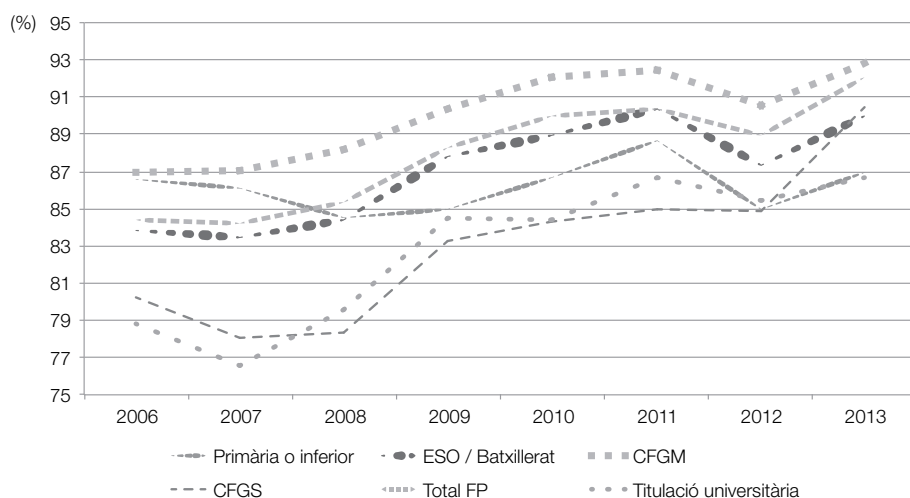
Taula 41. Taxa de temporalitat contractual anual segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013 (%)

	Primària o inferior	ESO / Batxillerat	FP			Titulació universitària	Total
			CFGM	CFGS	Total FP		
2006	86,58	83,85	86,91	80,26	84,40	78,78	83,54
2007	86,14	83,45	87,02	78,05	84,21	76,57	82,91
2008	84,52	84,36	88,14	78,33	85,36	79,53	83,74
2009	84,98	87,82	90,32	83,29	88,31	84,51	87,02
2010	86,65	88,97	92,04	84,27	89,98	84,40	88,11
2011	88,63	90,34	92,40	84,95	90,33	86,64	89,24
2012	84,92	87,34	90,59	84,88	88,95	85,44	86,91
2013	86,96	90,02	92,83	90,44	92,03	86,66	89,26

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

bits analitzats uns nivells de temporalitat sensiblement inferiors que les persones graduades en CFGM. En qualsevol cas, si comparem aquestes dades amb les referents al 2012 observem que l'increment de la temporalitat s'ha produït en la mateixa proporció (al voltant de 2 punts percentuals en un any) tant a Barcelona ciutat, com a nivell de la província i de tota Catalunya. Es tracta, doncs, d'una tendència generalitzada a tot el territori.

Gràfic 29. Evolució interanual de la taxa de temporalitat contractual segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-2013 (%)

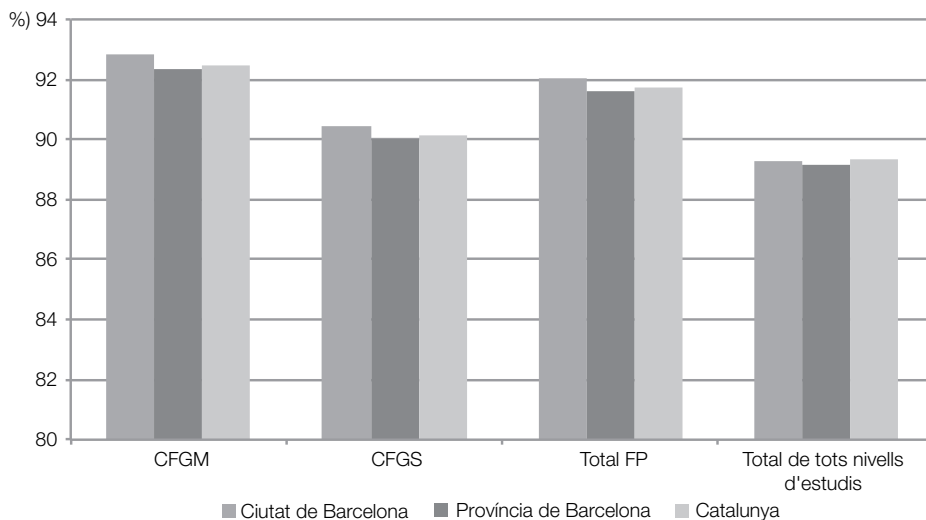
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Taula 42. Taxa de temporalitat contractual anual dels alumnes d'FP segons context territorial. Barcelona, província de Barcelona i Catalunya. 2013 (%)

	FP			Total de tots nivells d'estudis
	CFGM	CFGS	Total FP	
Ciutat de Barcelona	92,83	90,44	92,03	89,26
Província de Barcelona	92,37	90,04	91,61	89,15
Catalunya	92,45	90,13	91,70	89,34

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 30. Taxa de temporalitat contractual anual dels alumnes d'FP segons context territorial. Barcelona, província de Barcelona i Catalunya. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Idees clau

- Durant l'any 2013 a la ciutat de Barcelona es van contractar 785.624 persones, un 14,16% menys que l'any 2007
- S'ha contractat a més dones que homes en tots els grups d'edat, si bé on la contractació és significativament major és en el cas de les dones de menys de 30 anys.
- Més de la meitat dels contractes han estat de persones amb estudis de secundària o batxillerat, mentre que un 13,8% dels contractes corresponen a persones graduades en FP. Dintre d'aquest col·lectiu veiem com s'han produït més del doble de contractacions de graduats en CFGM que no pas en CFGS.
- L'any 2013 gairebé 9 de cada 10 contractes signats tenien una durada limitada.
- En termes d'FP la temporalitat contractual de les persones amb un CFGM és superior a la de les persones amb un CFGS.

7. Activitats d'alt valor afegit i d'alt contingut tecnològic

Segons el Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya es consideren activitats d'alt valor afegit aquelles que incorporen un grau elevat de tecnologies en el cas de la indústria i una major intensitat de coneixement en el cas dels serveis. Són, doncs, activitats amb un alt valor estratègic i que generen i reverteixen recursos tant en el territori com en altres activitats econòmiques.

Indicadors que conté l'apartat:

- Evolució de l'afiliació a sectors estratègics
- Activitats econòmiques que més ocupació han creat
- Activitats econòmiques que més ocupació han destruït
- Activitats més dinàmiques des de la perspectiva del valor afegit

7.1. Evolució de l'afiliació a sectors estratègics

La taula 43 mostra el nombre de persones afiliades a activitats econòmiques d'alt valor afegit i d'alt contingut tecnològic. Les dades mostren una tendència a l'alça en totes dues activitats a la ciutat de Barcelona al llarg dels darrers 6 anys, i concretament l'any 2013 un de cada dos treballadors s'ocupa en activitats d'alt valor afegit i un de cada deu en activitats d'alt contingut tecnològic. Es tracta d'uns valor superiors als registrats a la RMB i al conjunt de Catalunya (excepte en el cas de les activitats amb alt contingut tecnològic, on els valors registrats a la RMB son un punt percentual superior, probablement degut al fet de que les indústries localitzades a aquest territori presenten un fort contingut tecnològic).

7.2. Tendències en la creació o destrucció de llocs de treball segons el valor afegit de l'activitat econòmica

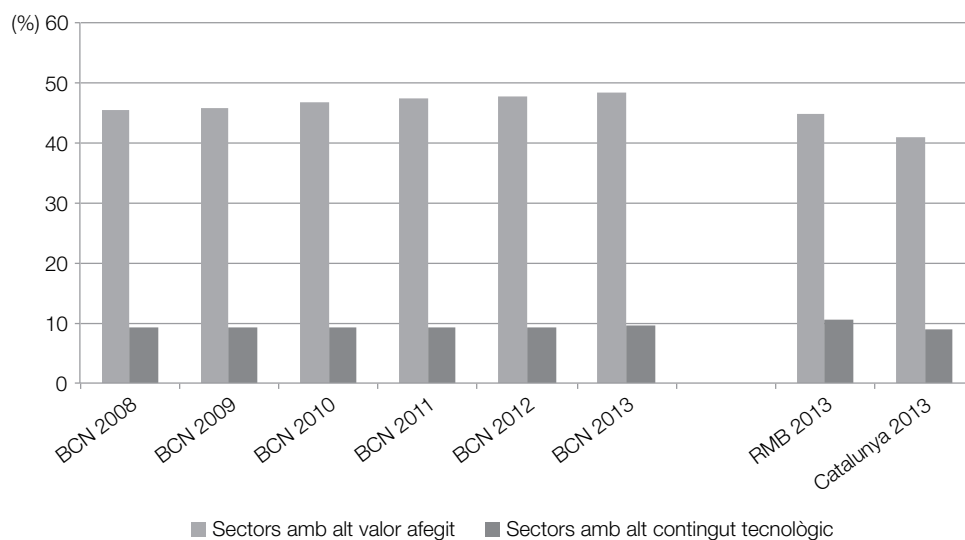
A continuació es presenten les activitats econòmiques que han generat i han destruït més llocs de treball al primer trimestre de 2013 amb l'objectiu de com-

provar si es tracta o no d'activitats amb alt valor afegit i/o amb alt contingut tecnològic.

Taula 43. Persones afiliades a sectors estratègics sobre treballadors totals. Barcelona, RMB i Catalunya. 1r trim 2008 - 1r trim 2013 (%)		
	Sectors amb alt valor afegit	Sectors amb alt contingut tecnològic
2008	45,56	9,18
2009	45,87	9,23
2010	46,70	9,18
2011	47,29	9,22
2012	47,75	9,27
2013	48,33	9,45
RMB 2013	44,90	10,55
Catalunya 2013	40,89	8,98

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 31. Persones afiliades a sectors estratègics sobre treballadors totals. Barcelona, RMB i Catalunya. 1r trim 2008 - 1r trim 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya.

La principal conclusió que mostren les dades és que les activitats que més ocupació han generat són les que tenen major valor afegit i contingut tecnològic i es tracta, en la majoria dels casos, d'activitats de serveis a les persones i/o a les empreses. Aquestes activitats que han generat més ocupació són, a més a més, pràcticament les mateixes que es van identificar al 2012, confirmant una tendència clara d'especialització a la ciutat al voltant d'aquestes activitats.

**Taula 44. Activitats econòmiques que han generat més llocs de treball.
Barcelona. 1r trim 2008 - 1r trim 2013 (total)**

	Afiliats el 2008	Afiliats el 2013	Augment d'afiliats 2008-2013	Tipologia de l'activitat	
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	17.960	24.763	6.803	Serveis	Basats en el coneixement
Activitats de serveis socials amb allotjament	8.380	12.962	4.582	Serveis	Basats en el coneixement
Educació	58.972	63.115	4.143	Serveis	Basats en el coneixement
Serveis de tecnologies de la informació	21.221	23.393	2.172	Serveis	Basats en el coneixement + tecnologia alta/punta
Recerca i desenvolupa- ment	7.012	9.176	2.164	Serveis	Basats en el coneixement + tecnologia alta/punta
Serveis de menjar i begudes	53.249	55.231	1.982	Serveis	No basats en el coneixement
Altres activitats profes- sionals, científiques i tècniques	8.763	10.615	1.852	Serveis	Basats en el coneixement
Serveis d'informació	1.761	3.190	1.429	Serveis	Basats en el coneixement + tecnologia alta/punta
Serveis d'allotjament	13.994	14.710	716	Serveis	No basats en el coneixement
Activitats de consultoria de gestió empresarial	6.119	6.821	702	Serveis	Basats en el coneixement

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya.

**Taula 45. Activitats econòmiques que han destruït més llocs de treball.
Barcelona. 1r trim 2008 - 1r trim 2013 (total)**

	Afiliats el 2008	Afiliats el 2013	Descens d'afiliats 2008-2013	Tipologia de l'activitat	
Construcció d'immo- bles	29.077	11.656	-17.421	No inclosa. Activitat sense alt valor afegit	
Activitats especialit- zades de construcció	34.368	17.389	-16.979	No inclosa. Activitat sense alt valor afegit	
Activitats relaciona- des amb l'ocupació	30.269	16.112	-14.157	Serveis	Basats en el coneixement
Comerç a l'engròs (excepte de vehicles de motor)	65.030	52.272	-12.758	Serveis	No basats en el coneixement
Activitats de lloguer	21.963	10.060	-11.903	Serveis	Basats en el coneixement
Comerç al detall (excepte de vehicles de motor)	97.280	86.403	-10.877	Serveis	No basats en el coneixement
Construcció d'obres d'enginyeria civil	8.412	2.270	-6.142	No inclosa. Activitat sense alt valor afegit	
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	21.975	16.236	-5.739	Indústria	Tecnologia mitjana/alta
Transport terrestre	30.511	24.908	-5.603	Serveis	No basats en el coneixement
Edició	14.893	9.697	-5.196	Serveis	Basats en el coneixement

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya.

En contraposició, les que més ocupació han destruït són, principalment, les relacionades amb l'àmbit de la construcció i que, per tant, no estan associades al coneixement ni al desenvolupament tecnològic. Si ens concentrem en aquestes activitats, observem que el descens en el nombre d'afiliats supera les 40.000 persones entre 2008 i 2013. Un altre sector d'activitat força important en el teixit empresarial de la ciutat de Barcelona i que també ha destruït molts llocs de treball

**Taula 46. Activitats més dinàmiques des de la perspectiva de l'alt valor afegit.
Barcelona. 2012-2013 (%)**

	% sobre treballadors totals (2013)	Evolució (%) 2012-2013	Tipologia de l'activitat	
Activitats de serveis socials sense allotjament	1,38	7,36	Serveis	Basats en el coneixement
Transport aeri	0,22	5,95	Serveis	No basats en el coneixement
Activitats de consultoria de gestió empresarial	0,74	5,90	Serveis	Basats en el coneixement
Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	0,30	5,86	Serveis	No basats en el coneixement
Activitats de serveis socials amb allotjament	1,40	3,40	Serveis	Basats en el coneixement
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	2,67	3,13	Serveis	Basats en el coneixement
Serveis d'allotjament	1,59	2,66	Serveis	No basats en el coneixement
Serveis d'informació	0,34	2,47	Serveis	Basats en el coneixement + tecnologia alta/punta
Serveis a edificis i activitats de jardineria	3,68	2,28	Serveis	Basats en el coneixement
Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	0,51	2,27	Serveis	No basats en el coneixement

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya.

és el del comerç (tant a l'engròs com al detall), que tampoc està basat en el coneixement i on s'observa un decreixement en el nombre d'afiliats de més de 23.000 persones en els darrers sis anys. Aquest llistat, com en el cas anterior, també resulta pràcticament idèntic al que es va identificar pel mateix període del 2012.

Si centrem l'anàlisi en les activitats més dinàmiques (és a dir, aquelles que han experimentat un major creixement en el nombre de treballadors) entre el primer

trimestre de 2012 i el primer trimestre de 2013, s'observen diferents elements d'interès. Per una banda, la totalitat de les activitats considerades com més dinàmiques corresponen al sector serveis, característic i definatori de l'estructura productiva de la ciutat de Barcelona. En segon lloc, es confirma una tendència negativa: contràriament al que constituïa una dinàmica observada als darrers anys, en aquest període el pes de les activitats d'alt valor afegit i d'alt contingut tecnològic ha disminuït d'una manera pronunciada, ja que un total de 4 de les 10 activitats més dinàmiques no estan basades en el coneixement. Per últim, també s'observa que les activitats més dinàmiques no són, necessàriament, aquelles que més pes tenen sobre els treballadors totals, és a dir, han experimentat un fort creixement però no es tradueix en un increment absolut en el nombre de noves contractacions.

Idees clau

- L'any 2013 el percentatge de treballadors ocupats en sectors d'alt valor afegit i continguts tecnològics era del 48,33% i 9,45% respectivament, el que representa un increment respecte a les dades d'anys anteriors.
- Les activitats econòmiques que més llocs de treball han generat i les que més llocs de treball han destruït continuen sent les mateixes que en anys anteriors, confirmant les tendències de l'estructura productiva de la ciutat.
- Les activitats que més ocupació han generat són les que tenen major valor afegit i contingut tecnològic i es tracta, en la majoria dels casos, d'activitats de serveis a les persones i/o a les empreses.
- Les activitats que més ocupació han destruït són, principalment, les relacionades amb l'àmbit de la construcció i que, per tant, no estan associades al coneixement ni al desenvolupament tecnològic.
- Les activitats amb una dinàmica més positiva (major creixement de nombre de treballadors) corresponen en la seva totalitat al sector serveis, i no necessàriament a activitats amb alt valor afegit.

8. Característiques de les ofertes de treball i dels demandants d'ocupació

A fi de completar l'anàlisi del mercat de treball s'ha cregut convenient incloure aquest breu capítol sobre les ofertes de treball publicades en dues eines que gestionen tant demandes com sol·licituds. D'una banda, el portal d'internet *Feina Activa*, gestionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya, que difon aquestes ofertes a través de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya, on s'aporten dades que fan referència al total d'ofertes visibles durant l'any 2013. Per altra banda, i amb l'objectiu de validar algunes de les conclusions obtingudes, s'han analitzat les dades d'ofertes de treball relacionades amb l'FP durant el mateix període temporal i que, en aquest cas, s'ofereixen a través del portal *Infojobs*. En ambdós casos s'analitzaran les vacants concretes de feina ofertades i no les ofertes globals (ja que una mateixa oferta de feina pot contenir més d'una vacant).

Indicadors que conté l'apartat:

- Portal *Feina Activa*:
 - Llocs de treball ofertats segons nivell d'instrucció
 - Llocs de treball ofertats segons activitat a desenvolupar
- Portal *Infojobs*:
 - Ofertes de treball vinculades a l'FP segons sector professional, nivell laboral, grandària de l'empresa, anys d'experiència exigida, tipus de contracte, tipus de jornada i salari ofert
 - Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de cicle, edat, experiència laboral prèvia, sector professional i tipus de jornada preferida

8.1. Ofertes de treball del portal *Feina Activa*

Les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya mostren que aproximadament la meitat de les ofertes laborals demanen nivells formatius baixos, tant per la província de Barcelona com per la totalitat de Catalunya. En canvi, només una de cada deu ofertes va adreçada a persones graduades d'FP i dins d'aquestes amb un major pes entre els graduats en un cicle de grau mig. Podem pensar que o bé les places destinades a aquests nivells d'instrucció especialitzats s'ofereixen mi-

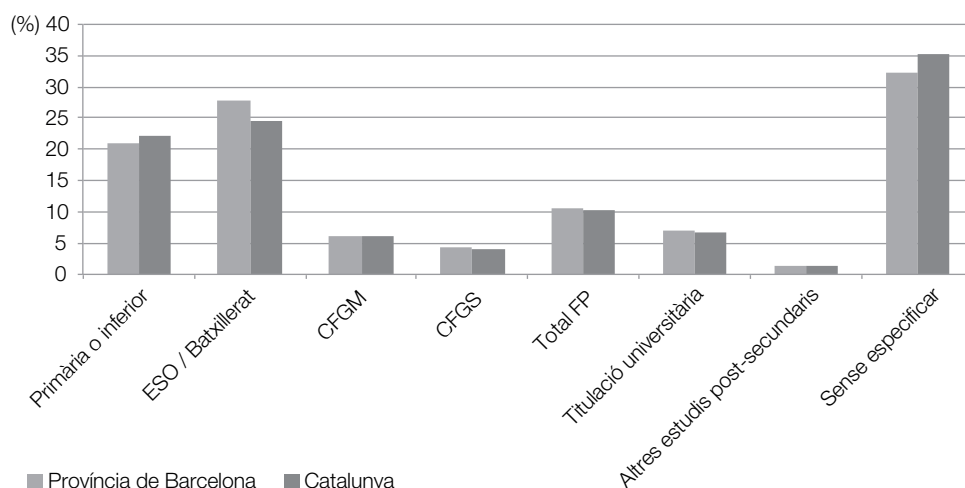
tjançant canals de recerca de feina més específics (premsa especialitzada, portals temàtics, xarxes socials, etc.), o bé no es generen tants llocs de treball d'alta qualificació. No obstant, cal remarcar que més d'un 30% de les ofertes no especifica cap nivell formatiu concret.

Taula 47. Llocs de treball ofertats segons el nivell d'instrucció requerit segons àmbit territorial. Província de Barcelona i Catalunya. 2013 (total i %)

	Província de Barcelona		Catalunya	
	Ofertes	%	Ofertes	%
Primària o inferior	4.004	21,05	5.989	22,09
ESO / Batxillerat	5.292	27,82	6.639	24,49
CFGM	1.171	6,16	1.662	6,13
CFGS	850	4,47	1.130	4,17
TOTAL FP	2.021	10,63	2.792	10,30
Titulació universitària	1.321	6,95	1.799	6,64
Altres estudis post-secundaris	260	1,37	372	1,37
Sense especificar	6.121	32,18	9.515	35,10
TOTAL	19.019	100	27.106	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 32. Llocs de treball ofertats segons el nivell d'instrucció requerit segons àmbit territorial. Província de Barcelona i Catalunya. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya.

En aquest sentit, és interessant comparar aquestes xifres amb les corresponents a l'any 2012, ja que s'observa una forta disminució de les ofertes vinculades a nivells educatius secundaris obligatoris i de batxillerat (han passat d'un 63% del total de les ofertes a Barcelona a un 49% al 2013), en contraposició a un increment considerable de les ofertes on no s'especifica cap nivell formatiu (del 20% de les ofertes al 2012 fins al 32% al 2013). Aquest fet pot estar vinculat a una conjuntura laboral que fomenta l'ocupació de llocs de treball que no requereixen una elevada qualificació per part de personal qualificat, amb el consegüent risc de sobrequalificació.

Si analitzem aquestes mateixes vacants segons l'activitat a desenvolupar, apreciem que la meitat del total d'ofertes de treball estan vinculades a un únic sector professional, el comercial i de vendes, que és el que ofereix més llocs vacants amb molta diferència respecte a la resta de sectors. Aquest fet ens confirma la hipòtesi anterior en el sentit que el gruix d'ofertes correspon a sectors que requereixen d'una qualificació formativa baixa. Malauradament les dades publicades no ens ofereixen la desagregació per categories socioprofessionals a fi de poder observar els perfils associats als nivells formatius de la formació professional.

8.2. Ofertes de treball del portal *Infojobs*

Les dades utilitzades en aquest breu apartat provenen de la base de dades de l'empresa *Infojobs*, que ha cedit a la Fundació BCN Formació Professional les xifres i les característiques de les ofertes de feina publicades al seu portal a Internet relacionades amb els titulats en FP, ja siguin titulats de CFGM o de CFGS. En aquest cas les dades són igualment de l'any 2013 i fan referència al conjunt de les vacants de feina (i no de les ofertes, ja que una oferta pot contenir diferents vacants de feina) corresponents a la província de Barcelona.

El volum de vacants publicades l'any 2013 a la província de Barcelona que demandaven persones amb titulació en estudis d'FP va ser de 52.910 (encara que a la taula 49 no figura la totalitat d'aquesta oferta per facilitar la lectura de les dades; amb aquesta finalitat es mostren només els sectors on s'han publicat més de 75 vacants durant el 2013). Entre els sectors professionals més sol·licitats hi ha el de *Serveis de recursos humans* (29,98%), *Serveis de tecnologies de la informació* (14,54%) i *Activitats informàtiques* (9,88%).

Per altra banda, si analitzem no tant el nombre de vacants per cada sector professional sinó el nombre de persones interessades en cada oferta (és a dir, el nombre de sol·licituds presentades per cada vacant), la tendència és diferent. El

Taula 48. Llocs de treball ofertats segons l'activitat a desenvolupar segons àmbit territorial. Província de Barcelona i Catalunya. 2013 (total i %)

	Província de Barcelona		Catalunya	
	Ofertes	%	Ofertes	%
Comercial i vendes	9.183	48,3	13.628	50,3
Professions, arts i oficis	1.402	7,4	1.873	6,9
Atenció a clients	997	5,2	1.291	4,8
Turisme i restauració	967	5,1	1.475	5,4
Administració d'empreses	889	4,7	1.102	4,1
Fabricació electromecànica, muntatges i manteniments	715	3,8	913	3,4
Informàtica i telecomunicacions	683	3,6	773	2,9
Serveis personals	560	2,9	797	2,9
Educació, formació i investigació	507	2,7	822	3,0
Immobiliari i construcció	479	2,5	547	2,0
Màrqueting i comunicació	435	2,3	495	1,8
Enginyers i tècnics	406	2,1	521	1,9
Finances i banca	339	1,8	538	2,0
Personal no especialitzat	294	1,5	489	1,8
Sanitat i salut	293	1,5	432	1,6
Qualitat producció I+D	238	1,3	291	1,1
Compres logística i magatzem	159	0,8	339	1,3
Disseny i arts gràfiques	153	0,8	171	0,6
Mineria i indústria pesada	124	0,7	195	0,7
Administració pública	82	0,4	216	0,8
Recursos humans	70	0,4	90	0,3
Legal	21	0,1	27	0,1
Agricultura, ramaderia i pesca	18	0,1	69	0,3
Producció i distribució d'energia i aigua	5	0,0	12	0,0
Total	19.019	100	27.106	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

que ens assenyalava la taula 50 i el gràfic 33 és que les vacants amb un major nombre de sol·licituds no són necessàriament aquelles relacionades amb els sectors més dinàmics des del punt de vista d'un major nombre d'ofertes generades. Així,

**Taula 49. Ofertes de treball (vacants) vinculades a l'FP segons sector professional.
Província de Barcelona. 2013 (total i %)**

	Vacants	%
Serveis de RRHH	15.860	30,20
Serveis i tecnologies de la informació	7.695	14,65
Altres activitats	6.371	12,13
Programes informàtics	5.228	9,95
Serveis d'assessoria i auditoria	4.892	9,31
Telecomunicacions	2.570	4,89
Hosteleria i restaurants	1.926	3,67
Activitats immobiliàries	1.032	1,97
Educació	923	1,76
Atenció sanitària i hospitalària	841	1,60
Indústria tèxtil i de moda	747	1,42
Venda a l'engròs	734	1,40
Construcció	542	1,03
Gran consum i alimentació	462	0,88
Serveis financers	460	0,88
Publicitat, relacions públiques i esdeveniments	288	0,55
Energia renovable i medi ambient	244	0,46
Automoció	230	0,44
Administració governamental	206	0,39
Transport i missatgeria	205	0,39
Telemàrqueting	204	0,39
Maquinària	186	0,35
Impremta	124	0,24
Recerca	118	0,22
Electrònica de consum	106	0,20
Animació	95	0,18
Indústria química	78	0,15
ONG i serveis socials	76	0,14
Cosmètica	75	0,14
Total sectors amb més de 75 vacants	52.518	100,00
Total vacants 2013	52.910	99,26

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs

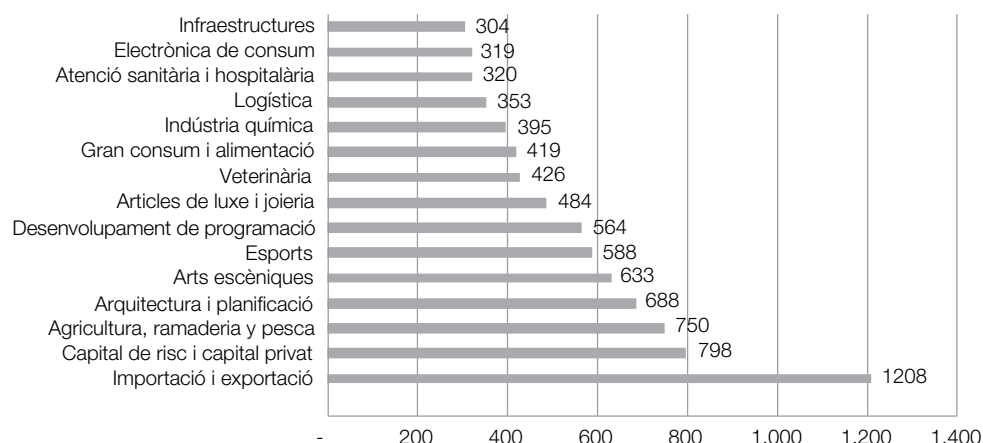
Taula 50. Sol·licituds presentades per cada vacant publicada.
Província de Barcelona. 2013 (total i %)

	Vacants	Sol·licituds	Sol·licituds per cada vacant
Serveis de RRHH	15.860	1.843.043	116
Serveis i tecnologies de la informació	7.695	197.897	26
Altres activitats	6.371	932.723	146
Programes informàtics	5.228	209.717	40
Serveis d'assessoria i auditoria	4.892	325.932	67
Telecomunicacions	2.570	95.729	37
Hosteleria i restaurants	1.926	356.247	185
Activitats immobiliàries	1.032	70.914	69
Educació	923	105.957	115
Atenció sanitària i hospitalària	841	269.212	320
Indústria tèxtil i de moda	747	186.223	249
Venda a l'engròs	734	215.206	293
Construcció	542	136.521	252
Gran consum i alimentació	462	193.791	419
Serveis financers	460	39.753	86
Publicitat, relacions públiques i esdeveniments	288	38.922	135
Energia renovable i medi ambient	244	37.684	154
Automoció	230	42.044	183
Administració governamental	206	37.910	184
Transport i missatgeria	205	59.815	292
Telemàrqueting	204	4.560	22
Maquinària	186	34.482	185
Impremta	124	20.773	168
Recerca	118	17.121	145
Electrònica de consum	106	33.819	319
Animació	95	20.684	218
Indústria química	78	30.822	395
ONG i serveis socials	76	12.375	163
Cosmètica	75	7.843	105
Total sectors amb més de 75 vacants	52.518	5.577.719	106
Total vacants 2013	52.910	5.680.725	107

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs

ens trobem amb sectors on el nombre de vacants publicades el 2013 va ser mínim però el nombre de sol·licituds va ser molt elevat: *Importació i exportació* (2 vacants i més de 2.400 sol·licituds), *Capital de risc i capital privat* (3 vacants i més de 2.300 sol·licituds), *Agricultura, ramaderia i pesca* (gairebé 6.000 sol·licituds per a només 8 vacants).

Gràfic 33. Sol·licituds presentades per cada vacant publicada segons sector professional. Província de Barcelona. 2013 (total)

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs

Per altra banda, si observem el nombre de sol·licituds per cada vacant ofertada pels sectors més dinàmics el 2013 veiem com el grau de concurrència era considerablement menor: *Serveis de recursos humans* (116 sol·licituds per cada vacant), i, sobretot, les activitats relacionades amb el sector tecnològic, com les de *Serveis de tecnologies de la informació* (només 26 persones interessades per cada vacant), *Telecomunicacions* (37 sol·licituds per cada vacant) o *Programes informàtics* (40 sol·licituds per cada vacant).

Pel que fa al nivell laboral de les vacants publicades, tres de cada quatre ofertes adreçades a persones amb estudis d'FP corresponen a la categoria de treballadors, i un 14,27%, xifra no gens menyspreable, a especialistes. Per contra, menys d'un 1% de les ofertes publicades cerquen càrrecs directius o de gerència.

Cal destacar que gairebé el 30% de les ofertes de treball que demanden persones amb estudis d'FP corresponen a empreses de grans dimensions (més de 500 treballadors), i si sumem les vacants oferides per empreses de més de 100 treballadors el percentatge creix fins a un 61% del total. Aquest fet és notable si es té

en compte que el teixit empresarial català està majoritàriament format per empreses de grandària mitjana i sobretot, petita. Caldria contrastar si aquest fet es deu a que aquestes darreres utilitzen unes vies diferents de recerca de treballadors o si realment el perfil de graduats en FP és especialment atractiu en empreses amb un cert nombre de treballadors.

Taula 51. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons nivell laboral ofert. Província de Barcelona. 2013 (total i %)

	Vacants	%
Consell directiu	1	0,002
Direcció / Gerència	459	0,87
Càrrec intermedi	1.374	2,60
Especialista	7.551	14,27
Treballador	39.842	75,30
Becari / Pràctiques	913	1,73
Sense especificar	2.770	5,24
Total	52.910	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

Taula 52. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons grandària de l'empresa oferent. Província de Barcelona. 2013 (total i %)

	Vacants	%
500 i més treballadors	15.268	28,9
De 250 a 499	7.055	13,3
De 100 a 249	9.945	18,8
De 75 a 99	1.022	1,9
De 50 a 74	3.830	7,2
De 25 a 49	4.316	8,2
De 10 a 24	4.783	9,0
De 6 a 9	970	1,8
De 2 a 5	4.716	8,9
1 treballador	915	1,7
Sense treballadors	90	0,2
Total	52.910	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

Pel que fa a l'experiència exigida, més de la meitat de les empreses cerquen treballadors amb almenys entre un i dos anys d'experiència prèvia, fet que ens fa pensar que els empresaris valoren el coneixement previ de la tasca a realitzar més enllà que els estudiants hagin realitzat pràctiques externes en el decurs dels seus estudis d'FP. Un altre fet ressenyable és la disminució progressiva dels anys d'experiència exigits a les vacants, ja que respecte del 2012 s'ha incrementat el nombre de vacants on s'exigeix una experiència prèvia d'almenys un any mentre que ha disminuït el nombre de vacants amb una experiència prèvia major. Aquesta tendència mostra com el mercat de treball comença a valorar la formació per sobre de l'experiència adquirida prèviament.

Taula 53. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons anys d'experiència exigits a l'oferta. Província de Barcelona. 2013 (total i %)

	Vacants	%
Més de 10 anys	183	0,3
Més de 5 anys	2.594	4,9
De 3 a 5 anys	4.628	8,7
Almenys 3 anys	8.564	16,2
Almenys 2 anys	14.452	27,3
Almenys 1 any	18.079	34,2
No requerida	4.410	8,3
Total	52.910	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

En relació al tipus de contracte ofert, no hi ha una tendència clara, ja que les opcions de contracte indefinit, de durada determinada i d'ofertes en que aquest paràmetre no s'especifica presenten proporcions semblants (21,9%, 23,8% i 28,3% respectivament). En tot cas, el que sí s'observa és la consolidació de la tendència a disminuir les ofertes amb contractes indefinits (que han passat de gairebé el 30% el 2012 fins el 22% al 2013).

Una altra variable a tenir en compte és el tipus de jornada a realitzar: la immensa majoria (tres de cada quatre contractes) es refereix a jornada completa, malgrat que les dades no ens permeten conèixer el nombre d'hores setmanals de treball.

Finalment, els salaris oferts presenten una estructura amb una tendència favorable, ja que el 14% de les vacants ofertades contempla un salari brut anual superior als 30.000 euros, el que mostra un creixement considerable respecte d'anys

Taula 54. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons tipus de contracte ofert. Província de Barcelona. 2013 (total i %)

	Vacants	%
Indefinit	11.599	21,9
De duració determinada	12.600	23,8
A temps parcial	3.567	6,7
Autònom	1.653	3,1
Formatiu	436	0,8
De relleu	55	0,1
Fix discontinu	46	0,1
Sense especificar	14.949	28,3
Altres	8.005	15,1
Total	52.910	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

Taula 55. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons tipus de jornada oferta. Província de Barcelona. 2013 (total i %)

	Vacants	%
Completa	38.877	73,5
Parcial	6.878	13,0
Intensiva	2.369	4,5
Indiferent	4.786	9,0
Total	52.910	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

anteriors (on aquest percentatge era només del 9% del total). En qualsevol cas, els salaris inferiors als 18.000 euros bruts anuals protagonitzen gairebé la meitat de les vacants, xifra que contrasta amb la donada anteriorment sobre la prevalença de les jornades completes i que pot amagar una precarització de les condicions laborals oferides. Cal remarcar, però, que respecte del 2012 s'observa un major nivell de concreció de les ofertes salarials, ja que el percentatge de les ofertes on no s'hi especifica el sou brut a percebre ha disminuït d'un 23% al 2012 fins a un 3,4% al 2013.

**Taula 56. Ofertes de treball vinculades a l'FP segons salari ofert.
Província de Barcelona. 2013 (total i %)**

	Vacants	%
Més de 52.000 (euros bruts / any)	655	1,2
De 42.001 a 52.000	785	1,5
De 36.001 a 42.000	1.360	2,6
De 30.001 a 36.000	4.626	8,7
De 24.001 a 30.000	7.001	13,2
De 18.001 a 24.000	11.990	22,7
De 12.001 a 18.000	13.459	25,4
De 6.000 a 12.000	11.209	21,2
Sense especificar	1.825	3,4
Total	52.910	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

8.3. Demandants de treball al portal *Infojobs*

És interessant completar l'anàlisi que acabem de realitzar sobre les ofertes de treball publicades en el portal *Infojobs* durant l'any 2013 amb les dades de les persones graduades en FP que buscaven feina en aquell mateix moment a través del mateix canal. Per aquest motiu, l'objectiu d'aquest apartat és realitzar un breu perfil sociodemogràfic dels demandants de llocs de treball (persones que busquen feina) per tal de comprovar fins a quin punt s'adequa a les ofertes de treball existents i, per tant, en quin grau l'encaix entre la demanda i l'oferta laboral és possible: dit en unes altres paraules, si el sistema actual d'FP dona resposta a les demandes del mercat amb la creació dels perfils socioprofessionals millor valorats.

**Taula 57. Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de cicle.
Província de Barcelona. 2013 (total i %)**

	Demandants	%
CFGM	47.113	44
CFGS	61.037	56
Total	108.150	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

**Taula 58. Demandants de feina amb estudis d'FP segons edat.
Província de Barcelona. 2013 (total i %)**

	Demandants	%
< 18 anys	211	0,2
De 18 a 25	28.984	26,8
De 26 a 30	18.344	17,0
De 31 a 35	18.348	17,0
De 36 a 40	17.252	16,0
De 41 a 45	11.708	10,8
De 46 a 50	8.046	7,4
De 51 a 55	3.757	3,5
De 56 a 60	1.313	1,2
De 61 a 65	180	0,2
> 66 anys	7	0,01
Total	108.150	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

**Taula 59. Demandants de feina amb estudis d'FP segons experiència
laboral prèvia. Província de Barcelona. 2013 (total i %)**

	Demandants	%
Més de 10 anys	44.904	41,5
De 5 a 10 anys	22.408	20,7
De 3 a 5 anys	15.874	14,7
2 anys	6.823	6,3
1 any	7.659	7,1
Només pràctiques / beca	6.752	6,2
Sense especificar	3.730	3,4
Total	108.150	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

El primer que cal destacar és que el nombre de demandes laborals protagonitzades per graduats en FP durant l'any 2013 és de 108.150, és a dir, duplica el nombre d'ofertes laborals publicades en el mateix període de temps de l'any anterior. Per tipus de cicle, el 44% corresponen a graduats de grau mig i el 56% restant de grau superior.

Taula 60. Demandants de feina amb estudis d'FP segons sector/perfil professional. Província de Barcelona. 2013 (total i %)

	Demandants	%
Atenció a clients	23.553	13,0
Administració d'empreses	22.410	12,4
Professions, arts i oficis	18.103	10,0
Compres, logística i magatzem	16.995	9,4
Turisme i restauració	12.947	7,2
Comercial i vendes	12.412	6,9
Altres	12.272	6,8
Sanitat i salut	8.945	4,9
Venda al detall	8.481	4,7
Informàtica i telecomunicacions	8.134	4,5
Qualitat, producció e I+D	6.261	3,5
Enginyers i tècnics	5.992	3,3
Disseny i arts gràfiques	5.605	3,1
Immobiliària i construcció	4.789	2,6
Educació i formació	4.770	2,6
Màrqueting i comunicació	4.259	2,4
Administració Pública	2.214	1,2
Recursos humans	1.577	0,9
Finances i banca	878	0,5
Legal	120	0,1
Sense especificar	34	0,02
Total	180.751	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

Pel que fa a l'edat, òbviament el perfil dels demandants és majoritàriament jove, ja que com ens mostra la taula 58 gairebé la meitat té menys de 30 anys. Malgrat que podem pensar, doncs, que es tracta de joves que fa relativament poc temps que s'han graduat en estudis d'FP, el contrast d'aquesta hipòtesi amb el nombre d'anys d'experiència laboral anterior (taula 59) sembla desmentir-nos aquesta idea: gairebé quatre de cada deu demandants afirmen tenir més de 10 anys d'experiència professional prèvia, mentre que aquells que només tenen experiència de menys de dos anys o només han exercit en forma de pràctiques o de becari són un de

cada cinc. Per tant, es tracta majoritàriament de població jove, formada i amb experiència prolongada en el mercat laboral i, a priori, molt superior a la requerida per les empreses que cerquen cobrir els llocs de treball vacants. Caldria veure, però –les dades no ens ho permeten saber– si l'experiència laboral prèvia és en el mateix sector per al que s'opta a la plaça.

Pel que fa al sector/perfil professional (les dades disponibles fan referència de manera combinada a tots dos aspectes) mostren com *Atenció als clients* (13%) i *Administració d'empreses* (12,4%) representen una de cada quatre de les demandes totals. Com s'observa si es compara amb el sector professional vinculat a les ofertes de feina que s'ha analitzat anteriorment, no sembla haver-hi una correspondència clara entre el sector demandat per les empreses i el sector al que s'adscriuen els candidats a ocupar els llocs de treball vacants. El millor exemple el trobem en l'àmbit de les noves tecnologies, ja que tot i ser un dels que més vacants ha generat al 2013 (un 29% del total), només trobem un 4,5% dels demandants de feina amb aquesta especialitat formativa. Val a dir, en tot cas, que el total de demandants de feina que figura a la taula 60 és més elevat que el total de persones referides a la resta de taules (108.150) perquè una persona pot haver-se inclòs en més d'un perfil professional.

Finalment, pel que fa al tipus de jornada preferida, hi ha una clara majoria (28,5%) que es mostra indiferent, seguida d'aquells qui prefereixen una jornada completa (20%) o intensiva (10,5%). Treballar a temps parcial (i, per tant, poder compatibilitzar la feina amb altres tasques, entre elles la formació) és l'opció de tan sols el 5,5% de les persones demandants de feina al portal *Infojobs*.

Taula 61. Demandants de feina amb estudis d'FP segons tipus de jornada preferida. Província de Barcelona. 2013 (total i %)

	Ofertes	%
Completa	21.705	20,1
Parcial	5.939	5,5
Intensiva	11.325	10,5
Indiferent	30.859	28,5
Sense identificar	38.322	35,4
Total	108.150	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Infojobs.

Idees clau

- Poc menys de la meitat de les ofertes publicades al portal *Feina Activa* cerquen treballadors amb estudis bàsics, i només el 10% requereixen de persones amb estudis d'FP.
- Del total de les vacants publicades al portal *Feina Activa*, les activitats amb un major nombre d'ofertes associades són les del sector *Comercial i vendes*, molt superiors a la resta de vacants d'altres sectors professionals.
- Segons dades del portal *Infojobs*, l'any 2013 a la província de Barcelona es van publicar 52.910 vacants de treball on es demandaven persones graduades en estudis d'FP. Els sectors professionals més demandats van ser els de *Serveis de recursos humans* (29,98%), *Serveis de tecnologies de la informació* (14,54%) i *Activitats informàtiques* (9,88%).
- No existeix una correlació entre els sectors professionals més dinàmics (és a dir, els que més vacants han ofert) i les sol·licituds plantejades per part de les persones demandants de feina: hi ha sectors on el nombre de vacants publicades el 2013 va ser mínim però el nombre de sol·licituds va ser molt elevat i, per altra banda, hi ha un menor grau de "competitivitat" en el nombre de sol·licituds per cada vacant ofertada pels sectors més dinàmics.
- Pel que fa a les demandes de feina, aquestes van ser notablement més elevades (108.150), protagonitzades per joves, amb una notable experiència laboral prèvia (el 41,5% de més de 10 anys) i principalment dels sectors *Administració d'empreses* (12%) i *Atenció als clients* (13%), fet que contrasta amb les necessitats del mercat de treball i marquen un desencaix a considerar.

9. Conclusions

En aquest apartat es presenten, de forma sintètica, les principals conclusions observades del mercat de treball a la ciutat de Barcelona a partir de l'òptica de l'educació i la formació professional.

La població de Barcelona ciutat segueix presentant uns nivells formatius més favorables que la resta de la Regió metropolitana, Catalunya i Espanya. Tot i això els indicadors estan encara molt lluny de la mitjana de l'OCDE i més encara del llindar que l'estratègia Europa 2020 recomana a tots els països de la UE per a fer front als reptes del futur.

Les dades observades confirmen la dualitat dels nivells formatius de la població de Barcelona, que presenta nivells polaritzats amb percentatges importants de població amb nivells formatius bàsics o inferiors i alhora, un percentatge important de població amb estudis superiors (inclosa la formació professional de grau superior i els estudis universitaris). Els diversos indicadors vinculats al mercat de treball estan relacionats directament amb aquesta polarització, comportant-se de forma clarament diferenciada entre les persones amb nivells baixos de qualificació i aquelles que tenen una formació i qualificació superior.

La taxa d'atur creix en tots els àmbits territorials però a la ciutat de Barcelona s'observa un nivell d'atur 10 punts percentuals menys que la referida al conjunt de l'Estat espanyol i 6 punts menys que a la de la província de Barcelona. Per altra banda, el ritme de creixement de la desocupació dels darrers anys també és clarament inferior.

Tot i aquest posicionament privilegiat de la ciutat en respecte a d'altres territoris, la conjuntura econòmica de recessió de l'any 2013 es deixa notar en totes les dimensions del mercat laboral també a Barcelona, tot i que es consoliden aspectes propis de la societat del coneixement que en anys anteriors es mostraven únicament com a tendència; per una banda, la permanència en el mercat de treball de les persones amb estudis especialitzats i de nivells superiors i, de l'altra, el paper important que juguen a la ciutat sectors econòmics estratègics basats en l'alt valor afegit i l'alt contingut tecnològic.

Pel que fa a l'ocupabilitat dels graduats en FP, dos de cada tres graduats en FP està treballant en ocupacions que requereixen qualificacions mitjanes i una quarta part aproximadament de les persones ocupades tenen estudis d'FP. En el darrer any, els contractes a graduats en cicles de grau mig han doblat els contractes a graduats en cicles de grau superior. Tot i que les xifres d'atur en aquest col·lectiu han augmentat considerablement en els darrers anys, com ho ha seguit fent en tots els altres nivells d'instrucció, les dades reafirmen que aquests estudis segueixen sent una opció factible cap a l'ocupació davant altres opcions. En termes d'atur, els graduats en FP i els titulats universitaris segueixen sent dos col·lectius que presenten uns nivells d'atur inferiors a la resta de nivells formatius i passen menys temps buscant feina des que han aconseguit la seva titulació. En quant a la contractació, presenten uns nivells de temporalitat inferiors a la resta.

Tot i aquest millor posicionament pel que fa a l'entrada al món laboral, les dificultats en insertar-se laboralment han augmentat i els graduats en FP tenen tendència a continuar els seus estudis, retardant la seva entrada al mercat laboral, especialment els graduats en un cicle formatiu de grau mig que continuen formant-se en grau superior o aquests últims que, a falta d'una oferta formativa d'especialització adaptada a les seves necessitats, continuen la seva formació amb estudis universitaris. Molt important també és el col·lectiu de graduats en FP que tot i estar treballant, compaginen la seva feina amb la continuïtat d'estudis, apostant per una formació continuada i al llarg de la vida que formarà part del futur com un element indispensable per mantenir el lloc de treball o bé millorar-lo i evolucionar al mateix temps que ho fa el món laboral, cada vegada més canviant i incert.

Caldrà reflexionar en profunditat en quines són les vies d'accés dels graduats al mercat laboral, ja que es constata de nou que tant el centre educatiu com les empreses on han fet les pràctiques, tenen molt poc de protagonisme en aquesta incorporació. Per contra, les xarxes socials i familiars, així com l'autocandidatura són les principals vies per aquest accés.

Pel que fa a les ofertes de feina de l'any d'estudi, una de les conclusions a tenir en compte és la no correlació entre els sectors que més vacants han ofert i les sol·licituds plantejades per les persones demandants de feina, en alguns casos davant un nombre de vacants molt petit, hi ha un nombre molt elevat de candidatures i en canvi hi ha ofertes amb molt poca concurrència.

PART 2:

ANÀLISI DEL SISTEMA I OFERTA EDUCATIVA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

La Formació Professional és una formació de tipus postobligatori, reglada i homologada que desenvolupa habilitats concretes, en diverses àrees formatives, amb l'objectiu de capacitar l'alumnat per a l'exercici de professions, així com perquè es desenvolupi autònomament dins el mercat laboral i la vida social, cultural i econòmica. Així, l'FP és un tipus de formació que està en contacte directe amb els sectors professionals, amb una estreta vinculació amb el teixit productiu del territori, enfocada a la incorporació i l'adaptació al mercat laboral i que es desenvolupa en paral·lel amb unes pràctiques professionals que acosten i familiaritzen l'alumne/a amb la seva futura professió.

L'FP és una formació que, per la seva naturalesa, persegueix diferents objectius i que té diverses utilitats, com ara:

- Proporcionar garanties d'accés al mercat laboral per mitjà de l'exercici d'una professió reconeguda.
- Requalificar treballadors que es troben a l'atur.
- Augmentar els coneixements professionals dins d'un camp concret o especialitzar-se.
- Possibilitar la reorientació de carreres professionals.

Aquest conjunt de formacions professionalitzadores presenten les següents tipologies:

- *Ensenyaments específics*, en forma de cicles formatius de grau mitjà (CFGM) o superior (CFGS). Els primers estan dirigits al compliment de funcions, a l'elaboració, execució i realització de tasques concretes en un camp professional, mentre que els segons s'encaminen a l'organització, coordinació, planificació, control i supervisió de tasques d'un camp professional. Els CFGM formen part de l'ensenyament secundari postobligatori, mentre que els CFGS formen part de l'educació superior dintre del sistema educatiu.

- *Ensenyaments artístics i d'esports*. Com el seu nom indica, aquests estudis s'orienten a la capacitat de l'alumnat envers disciplines artístiques per mitjà de diverses modalitats d'ensenyament, d'una banda, i a la pràctica esportiva, de l'altra.
- *Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI)*. Es tracta d'un tipus de programes dirigits a persones majors de 16 anys i que no disposen del títol de graduat en ESO. El seu objectiu és proporcionar una formació bàsica i professional, amb estada formativa en centres de treball, que facilita la incorporació al món laboral i que a més a més prepara per poder continuar estudiant un CFGM un cop se supera la prova d'accés, o bé una formació de tipus complementari orientada a obtenir el títol de graduat en ESO.

Fonts i temàtiques abordades	
Dades	Font
Formació professional inicial	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya Consorci d'Educació de Barcelona Consell General de Cambres de Catalunya Fundació BCN Formació Professional
Estudis universitaris	Secretaria d'Universitats i Recerca. Departament d'Economia i Coneixement. Generalitat de Catalunya
Formació professional per l'ocupació	Consorci per la Formació Contínua de Catalunya (ConForCat). Generalitat de Catalunya Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Generalitat de Catalunya
PQPI	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya

10. Anàlisi de l'FP inicial a Barcelona

Aquest primer capítol de la segona part de l'Anuari pretén analitzar breument tant l'oferta (nombre de centres i cicles ofertats, segons la seva titularitat) com, sobretot, l'alumnat matriculat en estudis d'FP. Així, s'intenta dibuixar un breu perfil demogràfic dels alumnes segons tres de les seves variables principals: sexe, edat i nacionalitat. Com a complement d'aquest anàlisi també aprofundirem en les vies d'accés als estudis d'FP per una banda i, per l'altra, en els resultats del curs 2012-2013 corresponents al desenvolupament de la modalitat d'FP Dual.

Per tal de contextualitzar la situació de la ciutat de Barcelona, el conjunt de taules mostrades presenta també la comparació amb les dades del conjunt de Catalunya, amb dades procedents majoritàriament del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. A fi de mostrar una radiografia el més aproximada possible a la realitat de l'any de referència d'aquest *Anuari*, es mostren les dades corresponents al curs 2012-2013.

Indicadors que conté l'apartat:

- Oferta formativa a la ciutat de Barcelona: cicles formatius segons tipus de cicle i grau i titularitat dels centres
- Distribució i evolució de l'alumnat amb estudis postobligatoris
- Distribució de les preinscripcions i matriculacions en FP segons la titularitat del centre i el perfil sociodemogràfic (edat, sexe, nacionalitat)
- Distribució i evolució de la participació en les proves d'accés a cicles d'FP
- Resultats de les proves d'accés a cicles d'FP

10.1. Recursos del sistema d'FP Inicial a Barcelona

Centres

El curs 2012-2013 a la ciutat de Barcelona hi havia un total de 91 centres que oferien estudis de formació professional. Donat que un mateix centre pot impartir més d'un cicle formatiu i que aquests poden ser de grau mitjà o superior, l'oferta total de cicles formatius va ser de 555, el 43% dels quals s'impartien en centres

de titularitat pública (240 concretament). L'oferta de cicles segons la titularitat del centre on s'imparteixen es mostra a les taules 62 i 63.

Així doncs, quatre de cada deu cursos oferts als centres de la ciutat de Barcelona són de titularitat pública i la resta concertada o privada. Per cicles formatius, l'oferta de CFGM es troba repartida majoritàriament entre els centres de titularitat pública o concertada, tot i que un 22,5% dels cicles oferts es troben a centres privats. En canvi, l'oferta de CFGS està més concentrada als centres de titularitat pública, que suposen gairebé la meitat del total, mentre que el 34% dels cicles es poden estudiar en centres concertats i un 20% en centres privats.

Taula 62. Nombre de cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	CFGM			CFGS			Total
	específics	artístics	esportius	específics	artístics	esportius	
Públics	74	7	1	129	29	0	240
Concertats	80	0	0	118	0	0	198
Privats	32	3	12	53	6	11	117
Total	186	10	13	300	35	11	555

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia de la Formació Professional a Barcelona 2012-2013.

Taula 63. Distribució dels cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)

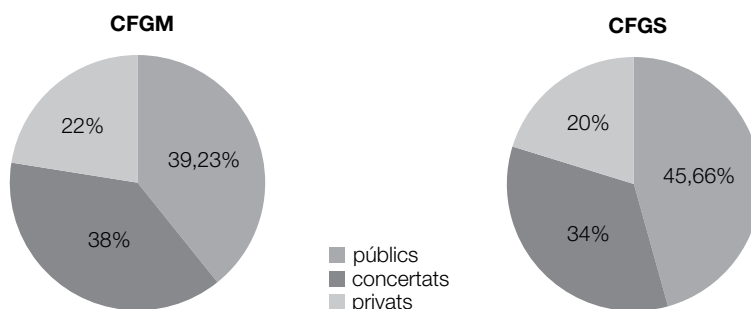
	Públics		Concertats		Privats		Total
	cicles	%	cicles	%	cicles	%	
CFGM	82	39,2	80	38,3	47	22,49	209
CFGS	158	45,7	118	34,1	70	20,23	346
Total	240	43,2	198	35,7	117	21,08	555

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia de la Formació Professional a Barcelona 2012-2013.

Estructura dels cicles

Dels 154 cicles formatius d'FP oferts durant el curs 2012-2013 a la ciutat de Barcelona en els 91 centres esmentats, 108 són de tipus específic (d' un total de 22 famílies professionals) i els restants 46 són d'ensenyaments artístics i esportius. Entre els primers (sobre els quals aprofundirem en la nostra anàlisi d'ara endavant), 38 són de grau mitjà (el 35%) i la resta, 70, de grau superior (el 65%). Aquesta mateixa proporció es lleugerament diferent entre els cicles de tipus artístic i esportiu, amb un 37% i un 63%, respectivament.

Gràfic 34. Distribució dels cicles formatius segons el tipus i la titularitat del centre on s'imparteixen. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia de la Formació Professional a Barcelona 2012-2013.

Taula 64. Oferta de cicles formatius vinculats a les famílies professionals segons grau. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	Específics	Artístics i esportius	Total
CFGM	38	17	55
CFGS	70	29	99
Total	108	46	154

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Guia de la Formació Professional a Barcelona 2012-2013.

10.2. Matrícula: evolució i característiques

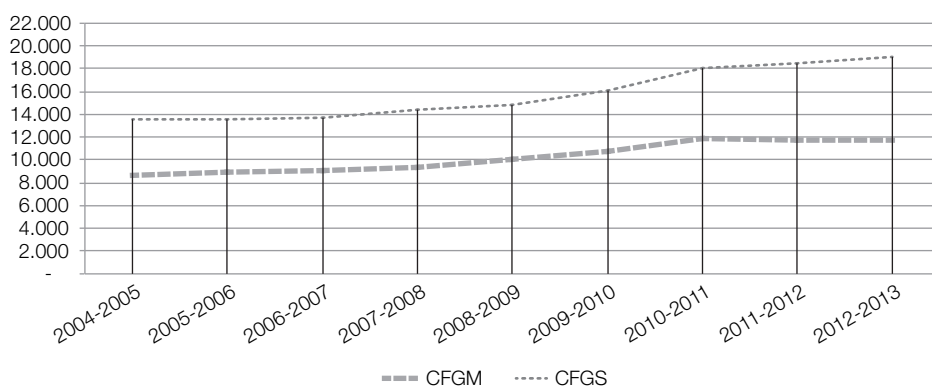
Durant el curs 2012-2013, el nombre d'alumnat que va cursar estudis d'FP a la ciutat de Barcelona va ser de 30.766, xifra que representa un augment del 1,59% respecte el curs anterior i d'un 39% respecte del curs 2004-2005. Si ho analitzem segons el cicle, s'observa com la tendència al creixement s'ha manifestat tant en els CFGM com en els CFGS, tot i que aquest últim curs es va donar una lleugera disminució de l'alumnat matriculat als CFGM i un increment substancial de l'alumnat matriculat als CFGS.

En qualsevol cas, aquest creixement sostingut i pronunciat de la demanda d'estudis d'FP per part de la població que escull Barcelona com la ciutat on cursar la seva formació² es manifesta d'una manera més intensa si, a més, es compara amb les

2. Cal tenir en compte que part de la població que cursa estudis d'FP a la ciutat de Barcelona no necessàriament hi resideix (la ciutat exerceix una important atracció sobre població de les comarques més properes) i, per tant, el marc demogràfic descrit no es pot circumscriure exclusivament a la pròpia ciutat.

tendències presentades en d'altres ofertes formatives. En aquest sentit, observem com el total de l'alumnat matriculat al Batxillerat ha disminuït progressivament des dels més de 24.000 alumnes al curs 2004-2005 fins als gairebé 22.000 al curs 2012-2013 (és a dir, una reducció del 9%, que marca una tendència clarament diferent a aquella presentada per l'FP, amb un increment ja esmentat del 39% al mateix període).

Gràfic 35. Evolució de l'alumnat d'FP. Barcelona. Curs 2004-2005 a 2012-2013 (total)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Sembla ser, doncs, que l'aposta per la FP és una opció clara i a l'alça entre la població que opta per ensenyaments postobligatoris, probablement degut al seu major caràcter específic i professionalitzador, que la converteixen en una opció atractiva no només per a la població jove que prové recentment dels estudis primaris, sinó entre aquelles persones, de major edat, que prefereixen cursar estudis que els permetin acreditar-se i/o reciclar-se professionalment i poder accedir, així, al mercat laboral amb unes millors condicions.

Pel que fa a la distribució de l'alumnat de l'FP segons el tipus d'estudis que realitzen, al curs 2012-2013 un total de 11.684 persones (el 38% del total) estaven cursant estudis corresponents a CFGM, mentre que 19.082 (el 62% restant) estaven matriculats a estudis corresponents a CFGS. Es tracta d'una proporció que es manté força estable durant els darrers cursos i que, a més, s'adapta a l'oferta de cicles formatius existents com ja s'ha esmentat anteriorment.

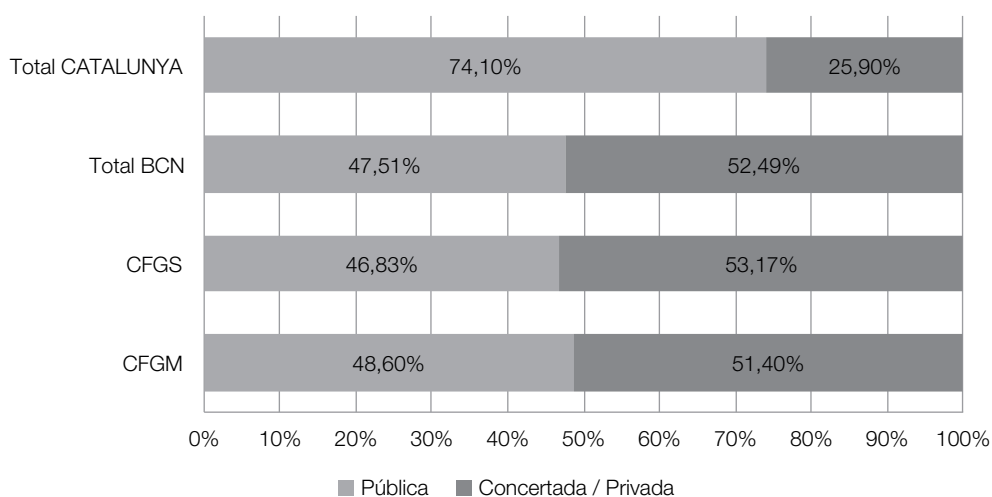
Distribució de la matrícula d'FP segons titularitat

Com s'observa a la taula 66, aproximadament la meitat de la població que va cursar estudis d'FP a la ciutat de Barcelona durant el període 2012-2013 ho va

fer en centres públics (47,5%), mentre que la resta es matricula en centres concertats (38%) i privats (14,5%). Aquestes xifres consoliden una configuració de la matrícula on hi ha una lleugera majoria (el 52,49%) del total d'alumnat que estudia en centres que no tenen titularitat pública (gràfic 36).

Sobre aquesta constatació cal fer tres matisacions, dues en clau interna de l'FP a la ciutat de Barcelona i l'altra en relació al que succeeix al conjunt de Catalunya. En primer lloc, i en relació a les dades del curs anterior, al gràfic 37 podem observar com s'ha produït un lleuger increment de quota dels centres de titularitat pública (el curs 2011-2012 se situava en el 46,98%), consolidant-se així una tendència ja observada en anteriors edicions de l'*Anuari*. En segon lloc, segons el tipus de grau realitzat, hi ha una distribució lleugerament diferent pel que fa a la quota dels centres concertats i privats, en el sentit que el percentatge d'estudiants que representen aquests últims és lleugerament major entre els estudiants de CFGS (16,2%) que no pas entre els de CFGM (11,8%). Finalment, en tercer lloc, la distribució mostrada per la ciutat de Barcelona és significativament diferent que al conjunt de Catalunya, on prop de tres de cada quatre alumnes d'FP estan matriculats en centres públics (74,10%). Aquest fet és fruit, evidentment, de la pròpia oferta (la distribució territorial) de centres segons la seva titularitat, en el sentit ja apuntat anteriorment: el gran poder d'atracció que representa la ciutat de Barcelona respecte els territoris veïns fa que la implantació de centres amb oferta de finançament parcial o completament privada hi sigui major que no pas a la resta

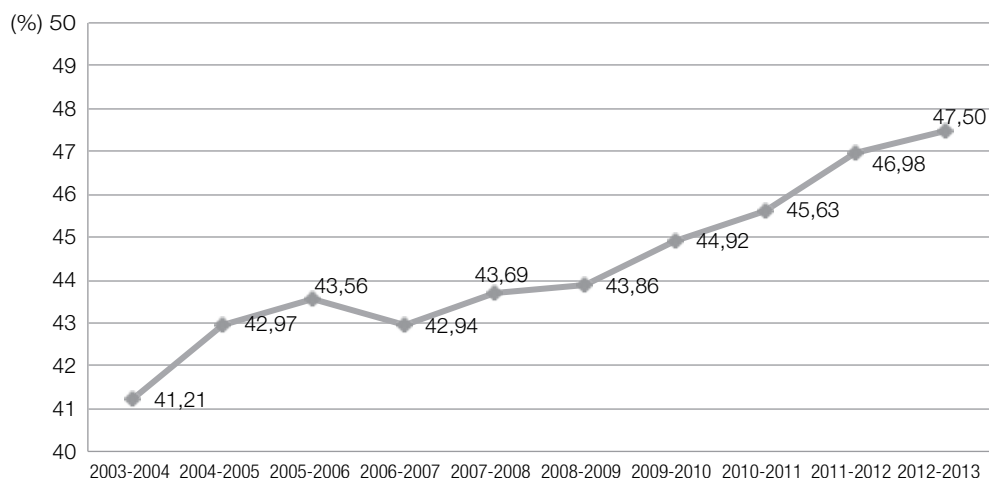
Gràfic 36. Distribució de la matrícula d'FP segons la titularitat. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

de Catalunya, ja que de forma més probable podran localitzar alumnat no resident a la ciutat que si optessin per una localització més perifèrica.

Gràfic 37. Evolució del pes de la matrícula pública en FP. Barcelona. Curs 2003-2004 a 2012-2013 (%)

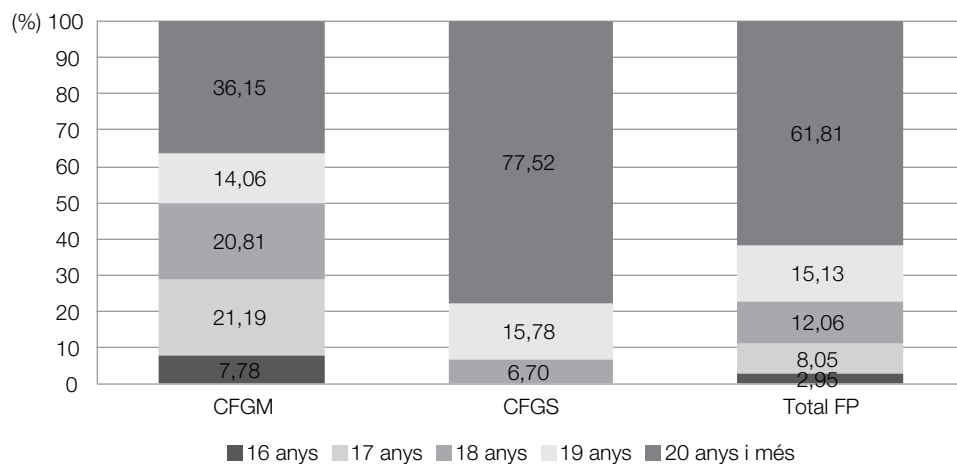

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Distribució de la matrícula segons sexe i edat

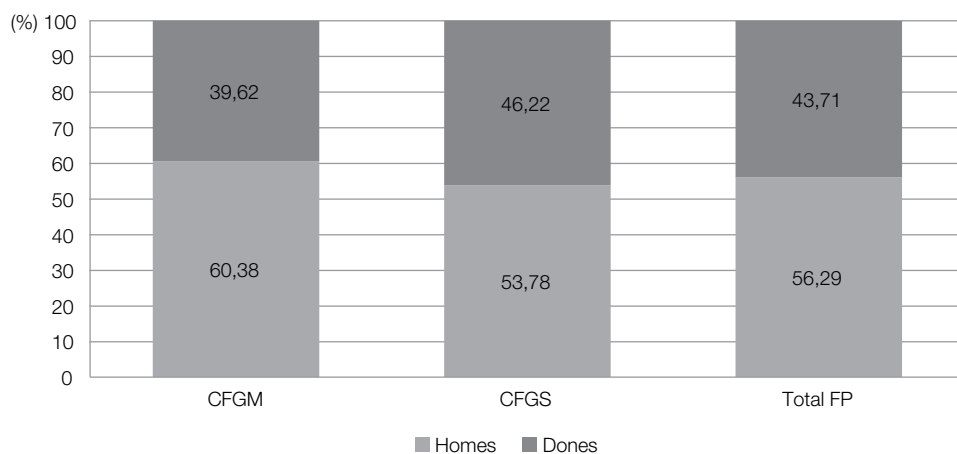
Abans d'entrar a analitzar el perfil demogràfic de l'estudiant d'FP a la ciutat de Barcelona, cal recordar que l'edat mínima per poder accedir a un CFGM és de 16 anys i de 18 anys per a un CFGS. La taula 67 mostra com més del 61% dels estudiants té 20 anys o més, proporció que varia molt en funció del tipus d'FP cursada: mentre que entre els estudiants de CFGM és del 36,2%, entre els de CFGS és del 77,5%, circumstància que s'evidencia clarament si observem el gràfic 38. Lògicament aquest perfil diferenciat es deu no tan sols a la pròpia edat d'accés a cada nivell d'estudis (que, com s'acaba d'afirmar, és diferent) sinó, també, per una banda a la pròpia durada dels cicles, que determina l'edat amb què els alumnes obtenen la titulació i, per altra banda, a l'augment en els darrers anys de l'entrada de persones de major edat que busquen en l'FP el camí cap a la requalificació o a l'acreditació.

Pel que fa al sexe de l'alumnat, les dades de la taula 68 i del gràfic 39 mostren una lleugera masculinització dels estudiants, ja que el percentatge d'homes (56,29%) és superior al de dones (43,71%), mantenint-se així la tendència ja apun-

Gràfic 38. Distribució de l'alumnat d'FP segons edats. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

tada per cursos anteriors. Igualment, seguint aquesta mateixa dinàmica, l'alumnat segons el tipus de cicle presenta una estructura per sexe lleugerament diferent: malgrat que la població masculina és majoritària en ambdós, és més rellevant la seva presència en els CFGM (60,38%) que no pas en els CFGS (53,78%). Sens dubte cal buscar l'explicació a aquest fet al tipus i família professional de la formació que s'imparteix en cada un dels cicles, amb la permanència d'uns certs rols de gènere en relació al tipus de formació que reben homes i dones.

Gràfic 39. Distribució de l'alumnat d'FP segons el sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

**Taula 68. Distribució de l'alumnat d'FP segons el sexe.
Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)**

	Homes		Dones		Total	
	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%
CFGM	7.055	60	4.629	40	11.684	100
CFGs	10.263	54	8.819	46	19.082	100
Total	17.318	56	13.448	44	30.766	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Distribució de la matrícula segons nacionalitat

L'última variable demogràfica relativa a l'alumnat matriculat a l'FP fa referència a la nacionalitat. Durant el curs 2012-2013, els alumnes de nacionalitat estrangera matriculats en centres de la ciutat de Barcelona ascendien a 3.714 persones, que representaven el 12,07% de l'alumnat total, xifra per primera vegada inferior al 13,5% del conjunt de Catalunya.

Resulta interessant, doncs, el fet que la tendència tradicional s'hagi revertit al 2013. Tradicionalment, per l'estructura demogràfica de la població i la seva distribució territorial a Catalunya, la major presència (en termes tan absoluts com relatius) de ciutadans de nacionalitat estrangera es trobava tradicionalment a la capital catalana. Les xifres del curs anterior, concretament, mostraven un 9% d'alumnat estranger sobre l'alumnat total a Catalunya, mentre que a la ciutat de Barcelona aquest percentatge pujava fins al 12,44%. No obstant, al curs 2012-2013 aquesta dinàmica ha canviat totalment, ja que s'observa un estancament de la presència relativa d'alumnat de nacionalitat no espanyola a la ciutat de Barcelona (s'ha passat del 12,44% citat al 12,07%), tendència que contrasta amb la del conjunt de Catalunya, on aquest percentatge ha augmentat significativament des del 9,06% fins a un 13,5%.

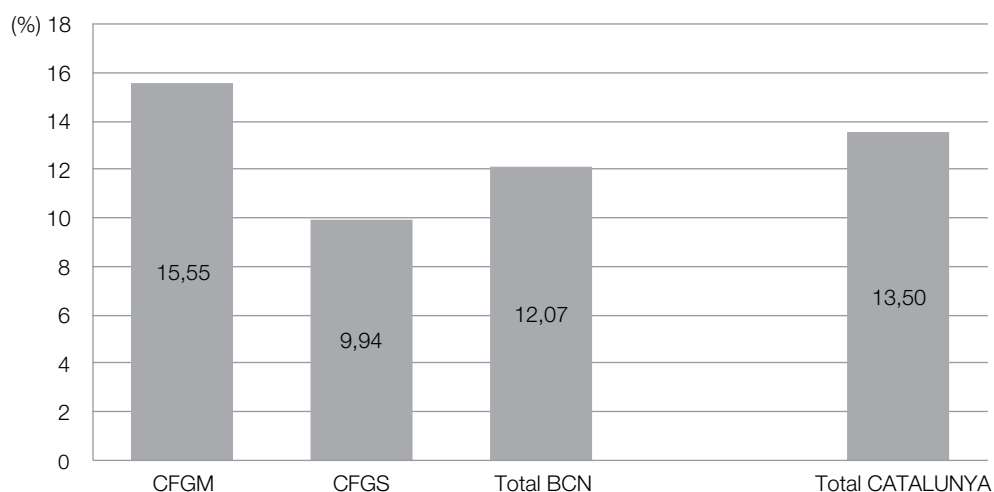
Com ja passava en el cas del sexe i de l'edat, s'observa una presència desigual segons el tipus d'estudis, ja que mentre entre les persones matriculades en CFGM la presència d'alumnat estranger és del 15,55%, entre els inscrits en un CFGS aquest percentatge baixa per sota del 10%.

Aprofundint en l'anàlisi de la població de nacionalitat estrangera, i centrant-nos en la titularitat del centre on es cursa l'FP, a la taula 70 podem observar un gran predomini dels alumnes matriculats als centres de titularitat pública de la ciutat de Barcelona: gairebé dos de cada tres alumnes estrangers estan matriculats en centres públics, dinàmica diferent de la que s'observava pel conjunt de la població.

Taula 69. Pes de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons el cicle. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013 (total i %)

	Alumnat estranger	Alumnat total	Pes alumnat estranger sobre total (%)
CFGM	1.817	11.684	15,55
CFGS	1.897	19.082	9,94
Total BCN	3.714	30.766	12,07
Total Catalunya	14.501	107.404	13,50

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Gràfic 40. Pes de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons el cicle. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Pel cas del conjunt de Catalunya, es confirma l'àmplia preferència per centres de titularitat pública (a causa d'una oferta més elevada, recordem-ho), accentuada encara més en el cas present de la població estrangera (el 83,17% enfront el 74,10% del conjunt de l'alumnat de l'FP). Les diferències segons el tipus de cicle en aquest cas són poc significatives, amb una àmplia majoria d'alumnat d'origen estranger en centres públics, tant en els CFGM (67%) com en els CFGS (61%).

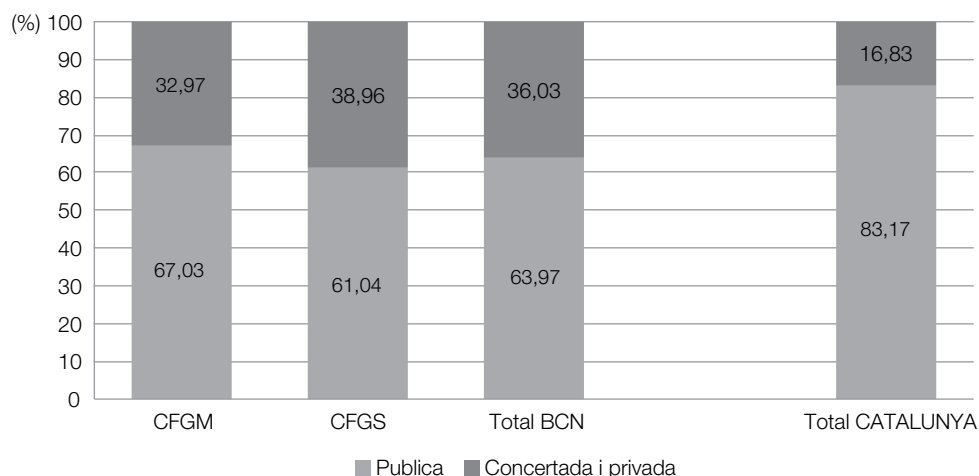
La majoria de l'alumnat estranger que cursa estudis d'FP a la ciutat de Barcelona prové de l'Amèrica Llatina, en tant que pràcticament dos de cada tres estudiants

Taula 70. Distribució de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons la titularitat del centre i el tipus de cicle.
Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013 (total i %)

	Publica				Concertada i privada				Total
	Alumnat estranger	Alumnat total	Pes sobre alumnat en escola publica	Pes sobre alumnat estranger	Alumnat estranger	Alumnat total	Pes sobre alumnat en escola privada	Pes sobre alumnat estranger	
CFGM	1.218	5.679	21	67	599	6.005	10	33	100
CFGS	1.158	8.937	13	61	739	10.145	7	39	100
Total BCN	2.376	14.616	16	64	1.338	16.150	8	36	100
Total Catalunya	12.060	92.379	13	83	2.441	27.822	9	17	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 41. Distribució de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons la titularitat del centre i el tipus de cicle. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

de nacionalitat estrangera (el 64%) provenen d'aquest subcontinent, ja es realitzi l'anàlisi pels CFGM com per als CFGS. El segon grup en importància són els ciutadans europeus, que representen un 17% sobre el total d'alumnes estrangers (i dins d'aquests, els procedents de països de la Unió Europea, especialment entre l'alumnat dels CFGS), seguits de la població de nacionalitat asiàtica i del Magrib. Es tracta, amb lleugeres diferències, d'una distribució que obeeix a la pròpia composició demogràfica del conjunt de la població resident a la ciutat de Barcelona, no observant-se, així, cap sobrerrepresentació o subrepresentació significativa de cap col·lectiu nacional entre els estudiants de l'FP. En aquest mateix sentit cal valorar en termes de comparació la distribució de l'alumnat de nacionalitat estrangera al conjunt de Catalunya. Així, observem que el col·lectiu majoritari és el dels estudiants llatinoamericans, però amb un menor protagonisme (un 46%) en benefici, sobretot, de l'alumnat procedent de nacionalitat magribina (23,69%) i, en menor mesura, de l'europeu comunitari (13,2%).

10.3. Accés als estudis d'FP

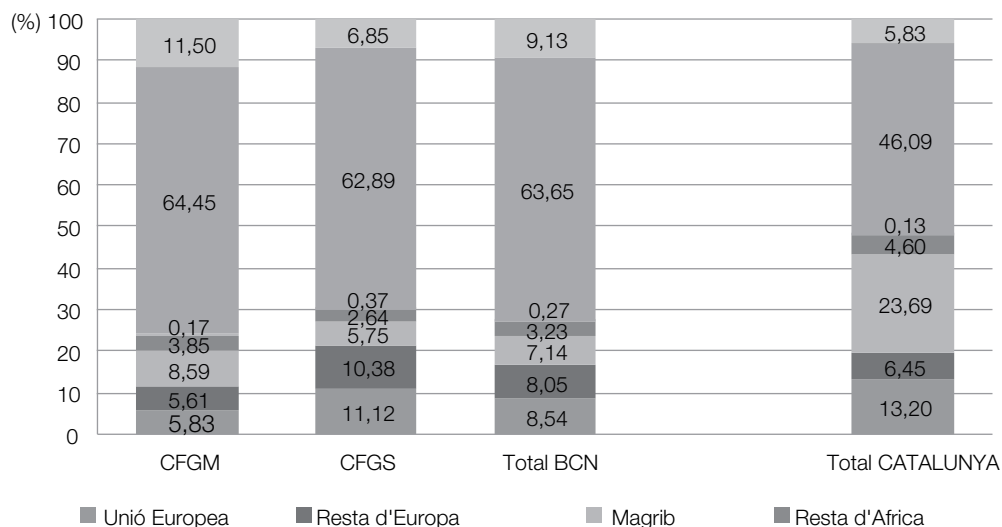
Tal com defineix la *Llei Orgànica d'Educació 2/2006* en el seu article 41, bàsicament existeixen dues vies d'accés als estudis d'FP: d'una banda, poden accedir directament a cursar la formació professional de grau mitjà els qui tinguin el títol de graduat en educació secundària obligatòria i de grau superior els qui tinguin el

Taula 71. Distribució de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons la nacionalitat. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013 (total i %)

	EUROPA				ÀFRICA				AMÈRICA				ASIA / OCEANIA		Total alumnat estranger	
	Unió Europea		Resta d'Europa		Magrib		Resta d'Àfrica		Amèrica del Nord		Amèrica Central i del Sud		Àsia i Oceania			
	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%
CFGM	106	6	102	6	156	9	70	4	3	0,2	1.171	64	209	12	1.817	24
CFGS	211	11	197	10	109	6	50	3	7	0,4	1.193	63	130	7	1.897	30
Total BCN	317	9	299	8	265	7	120	3	10	0,3	2.364	64	339	9	3.714	27
Total Catalunya	1.914	13	935	6	3.436	24	667	5	19	0	6.684	46	846	6	14.501	48
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya																

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Gràfic 42. Distribució de l'alumnat d'FP d'origen estranger segons la nacionalitat. Barcelona i Catalunya. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

títol de batxiller. La pròpia llei estableix que les administracions educatives poden regular l'exempció de la realització de les proves d'accés als candidats que compleixin uns determinats requisits, de manera que a Catalunya l'accés directe a la formació professional també és possible amb el compliment d'un dels següents requisits mostrats a la taula 72.

Per altra banda, la Llei d'Economia Sostenible 2/2011 ha modificat l'article 41 de la LOE sobre les condicions d'accés a l'FP a l'efecte d'incorporar el curs de formació específic per a l'accés als CFGM i la creació del curs de formació específic per a l'accés als CFGS. Per tant, la resolució del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya ENS/1245/2012 anticipa la implantació d'aquests cursos al curs 2012-2013.

L'altra via d'accés a la formació professional està pensada per a aquells aspirants que, sense tenir els requisits acadèmics, superin una prova d'accés regulada per les administracions educatives. En concret, l'objectiu d'aquesta prova és acreditar, per a la formació professional de grau mitjà, els coneixements i les habilitats suficients per cursar amb aprofitament els ensenyaments esmentats i, per a la formació professional de grau superior, la maduresa en relació amb els objectius de batxillerat i les seves capacitats referents al camp professional de què es tracti, així com el domini suficient de les llengües oficials per cursar amb aprofitament els ensenyaments pels quals s'opti.

Per accedir per aquesta via a CFGM es requereix tenir 17 anys com a mínim, i 19 per accedir a CFGS, complerts l'any de realització de la prova, o 18 si s'acredita la possessió d'un títol de tècnic relacionat amb aquell al qual es vol accedir. Igualment, queden exempts de la realització d'aquesta prova aquelles persones majors de 25 anys que tenen superada la prova d'accés a la universitat.

En el cas de la prova d'accés als CFGS, la prova consta d'una part comuna i una d'específica. La primera té com a objectiu apreciar la maduresa i la idoneïtat dels candidats per seguir amb èxit els estudis de formació professional de grau superior, així com la seva capacitat de raonament i d'expressió escrita i ha de versar sobre les matèries més instrumentals del batxillerat. Per la seva banda, la part específica té com a objectiu valorar les capacitats de base referents al camp professional de què es tracti.

10.4. Proves d'accés als estudis d'FP

El present apartat té com a objectiu quantificar la participació a les proves d'accés. Així, les xifres de la taula 73 mostren l'evolució del nombre d'inscripcions a les

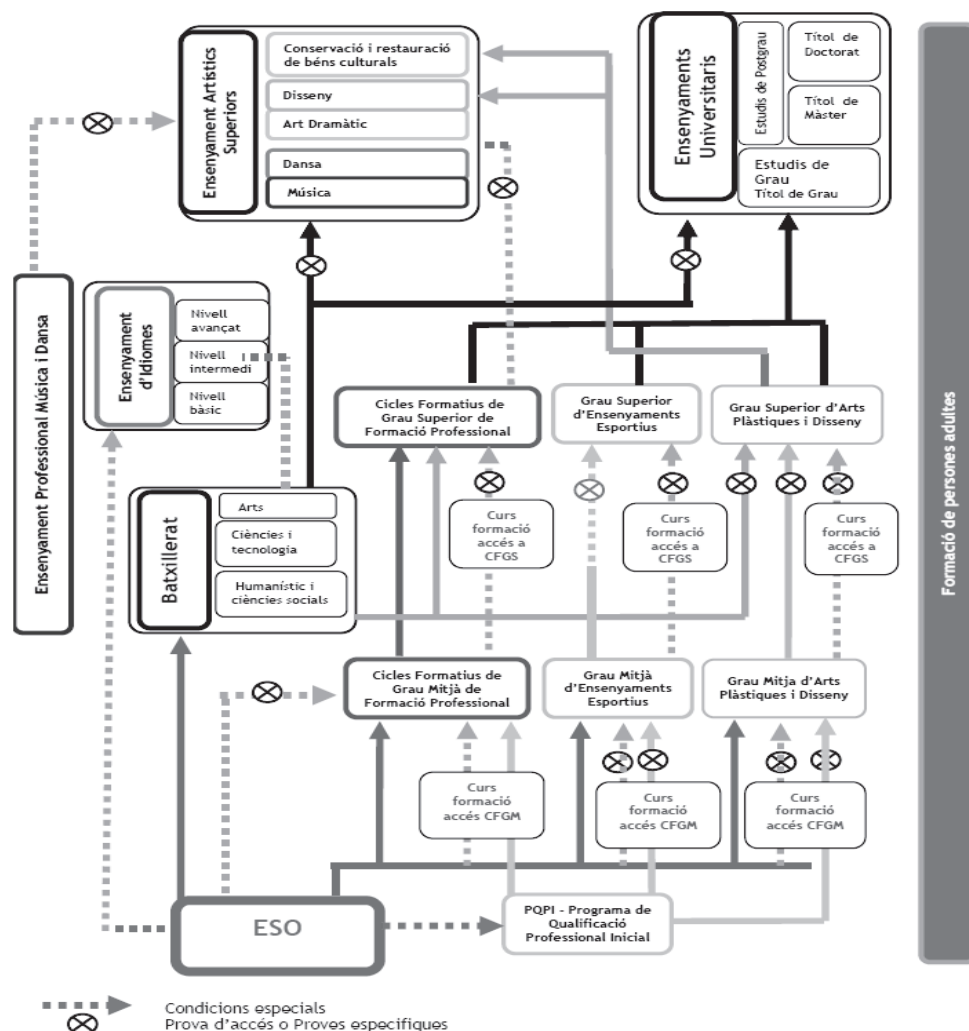
Taula 72. Vies d'accés als estudis d'FP

Accés a CFGM	Accés a CFGS
Tenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria	Tenir el títol de batxillerat o equivalent
Tenir el títol de tècnic o de tècnic auxiliar	Tenir el títol de tècnic o tècnica superior o especialista
Haver superat el curs específic per a l'accés als cicles formatius de grau mitjà (CAM)	Haver superat el segon curs de batxillerat de qualsevol modalitat de batxillerat experimental
Haver superat el segon curs del batxillerat unificat i polivalent (BUP)	Haver superat el curs d'orientació universitària (COU) o el preuniversitari
Haver superat un programa de qualificació professional inicial (PQPI) amb nota igual o superior a 8,	Haver superat el curs específic per a l'accés als cicles formatius de grau superior (CAS)
Tenir altres estudis equivalents a efectes acadèmics,	Tenir qualsevol titulació universitària o una d'equivalent
Haver superat la prova d'accés a la universitat per a majors de 25 anys	Haver superat la prova d'accés a la universitat per a majors de 25 anys
Tenir un títol per accedir a un cicle formatiu de grau superior.	

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

ciutades proves a la ciutat de Barcelona entre els cursos 2006-2007 i 2012-2013. Com ja es detectava en edicions anteriors de l'*Anuari* s'observa una demanda creixent, fins a situar-se en el darrer curs en 5.732 (xifra que representa un increment del 125% respecte les persones inscrites sis cursos abans). Per cicles formatius, la major part de les inscripcions (el 57%) corresponen a CFGS i el restant (43%) a CFGM. No obstant, aquestes últimes presenten un major creixement (134%) que no pas les primeres (120%).

Gràfic 43. Vies d'accés als estudis d'FP

*Els cursos formació accés a CFGS s'inicien el curs 2012-2013 i els d'accés a CFGM el 2013-2014.

Si ens fixem en la distribució de les inscripcions per sexe (taula 74 i gràfic 44) s'observa, per al conjunt de l'FP, un predomini dels homes (60,76% de les inscripcions totals), tendència que encara és més elevada en les proves d'accés als CFGM (64,39%). Com s'ha vist anteriorment, aquesta distribució per sexe és molt semblant a la dels alumnes que estaven cursant efectivament estudis d'FP. Com en aquell cas, l'explicació es pot deure al tipus i la família professional de la formació que s'imparteix en cada un dels cicles formatius.

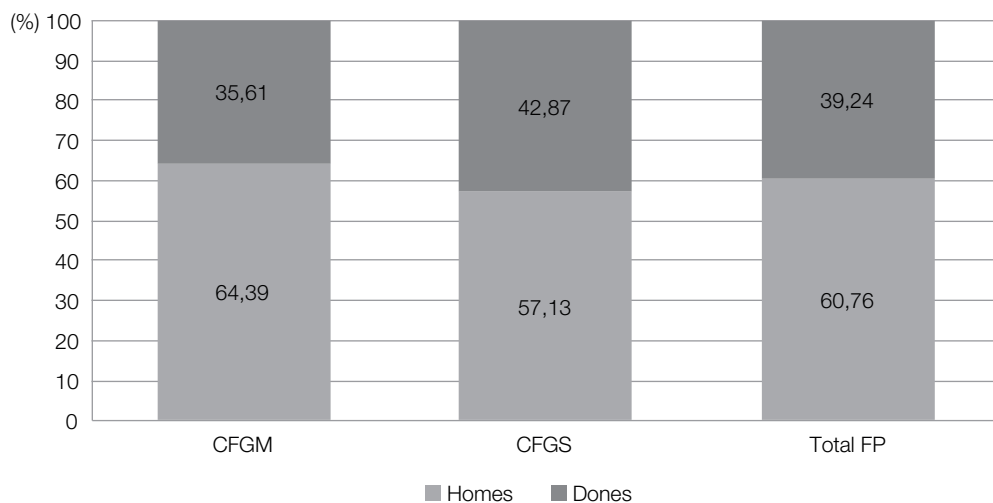
Si analitzem els resultats d'aquestes proves d'accés per al curs 2012-2013 observem com el percentatge de superació és major per als estudis de CFGS (un 64% d'aptes sobre els presentats) que per als estudis de CFGM (un 58% d'aptes sobre els presentats). Cal tenir en compte que les 2.729 persones que finalment van superar aquestes proves constitueixen un nombre significativament inferior al de les inscripcions inicials a aquestes proves (gairebé la meitat d'aquestes). La raó d'aquesta diferència deriva del fet que, de les inscripcions inicials, un primer filtre té lloc al moment de l'admissió de les sol·licituds; en segon lloc, no totes les persones inscrites finalment decideixen presentar-se; en últim cas, el nombre de les que finalment resulten aptes serà, lògicament, inferior (i aquesta és la xifra que hem utilitzat per a aquesta anàlisi al voltant dels resultats).

Taula 74. Participants a les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

	CFGM	CFGS	Total
Homes	64	57	61
Dones	36	43	39
Total	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Gràfic 44. Participants a les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

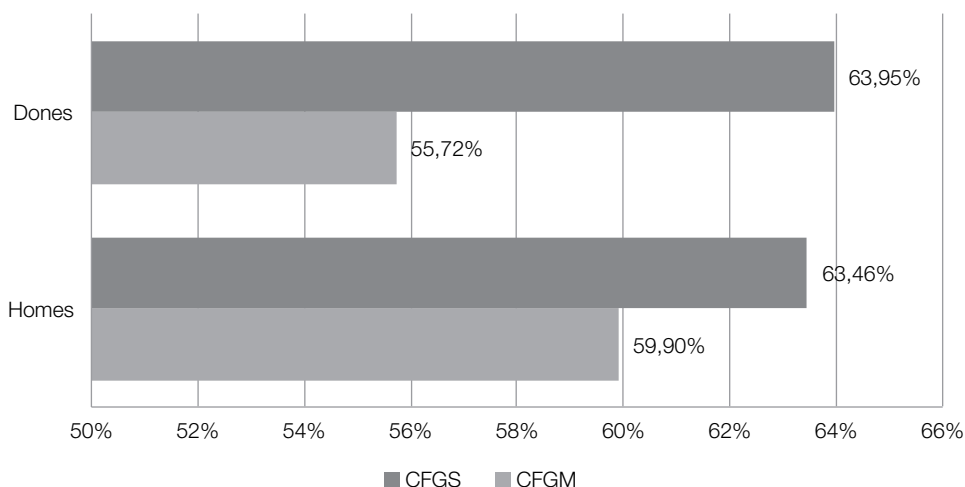
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Taula 75. Resultats de les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)

	CFGM					CFGS				
	Inscripcions	Admeses	Presenta- des	Aptes	Aptes sobre presen- tats (%)	Inscripcions	Admeses	Presenta- des	Aptes	Aptes sobre presen- tats (%)
Homes	1.573	1.280	1.182	708	60	1.879	1.538	1.475	936	63
Dones	870	708	664	370	56	1.410	1.252	1.118	715	64
Total	2.443	1.988	1.846	1.078	58	3.289	2.790	2.593	1.651	64

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Gràfic 45. Resultats de les proves d'accés a cicles d'FP segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

10.5. FP Dual

Amb l'objectiu de donar resposta a les necessitats del mercat laboral, la formació professional dual aposta per augmentar la col·laboració entre els centres d'FP i les empreses en el procés formatiu dels alumnes. Així, el Reial Decret 1529 del 8 de novembre del 2012 regula el contracte per la formació i l'aprenentatge i estableix les bases de l'FP dual, definint les seves modalitats de desenvolupament.

Les administracions educatives competents en formació professional van començar el procés d'implementació de l'FP dual durant el curs 2012-2013, a través de diferents esforços d'informació i sensibilització per a que tant empreses com centres formatius participin en el nou model d'FP dual, fent possible que els alumnes puguin compatibilitzar la formació als centres educatius amb la formació en entorns laborals reals. Aconseguir la implantació d'aquesta modalitat de formació revertirà, sens dubte, en la millora de la productivitat i l'ocupació al nostre entorn.

En aquesta modalitat formativa l'alumne rep part de la formació en el centre d'estudis. L'altra part l'obté mitjançant les activitats formatives i productives en l'empresa. La flexibilitat organitzativa de l'FP permet acordar, mitjançant un conveni entre el centre i l'empresa, aquesta distribució de la formació. Així, centre i empresa designen els tutors que fan el seguiment dels alumnes aprenents, i que

coordinen i avaluen les activitats que realitzen en cadascun dels dos àmbits. En aquest sentit, l'estada a l'empresa es divideix en dues fases. En la primera, l'alumne s'hi incorpora per realitzar unes pràctiques i adaptar-se al funcionament de l'empresa i en finalitzar aquest període, s'inicia l'estada remunerada en modalitat de contracte o de beca, atenent als criteris d'accés prèviament acordats entre l'empresa i el centre de formació. El centre i l'empresa, doncs, analitzen les oportunitats de formació i preveuen l'organització de l'estada a l'empresa i les activitats formatives que realitzaran els alumnes atenent als objectius generals i les competències professionals del cicle formatiu.

A efectes del present *Anuari* no s'han pogut consignar dades estadístiques ni dinàmiques observables de les que es puguin extreure conclusions, derivat del fet de que al curs 2012-2013 només es va comptar amb dues experiències d'implantació de l'FP dual a la ciutat de Barcelona. Es tracta, per una banda, de l'Escola d'aprenents de SEAT, que va implementar aquesta modalitat (que, de fet, ja forma part de la seva oferta formativa tradicionalment) amb un total de 109 alumnes, tots ells vinculats a aquesta modalitat amb un contracte per a la formació i l'aprenentatge. L'altra experiència implementada el curs 2012-2013 es va donar al centre formatiu privat ASET (Associació Hispano-Alemanya d'Ensenyaments Tècnics), ara FEDA (Formació Empresarial Dual Alemanya), mitjançant un conveni de col·laboració amb les autoritats educatives corresponents.

Tot i que a la resta del territori de Catalunya i a la resta del territori espanyol aquest model va començar a implementar-se amb certa mesura (d'una manera encara molt limitada com correspon a una estratègia innovadora i amb cert grau de complexitat), a Barcelona al curs referit encara no es van implementar experiències de pes en termes de participació. No obstant, a la propera edició de l'*Anuari* es podrà, amb tota probabilitat, manifestar un important avanç en aquesta matèria, degut als passos donats en aquest sentit i destinats a la consolidació i millora constant d'aquesta modalitat formativa que es prevé que sigui clau al sistema d'FP.

Idees clau

- El curs 20112-2013 la ciutat de Barcelona comptava amb 91 centres que impartien un total de 154 cicles formatius d'FP. Un total de quatre de cada deu cursos oferts són de titularitat pública i la resta concertada o privada.
- Per cicles formatius, continua sent més forta l'oferta dels centres de titularitat pública, tot i que als CFGM aquesta prevalença és una mica inferior que als CFGS (on gairebé la meitat del total dels cicles s'imparteixen a centres públics).
- El nombre d'alumnes matriculats en estudis d'FP a la ciutat de Barcelona durant el curs 2012-2013 era 30.766, xifra que representa un augment del 1,59% respecte el curs anterior. Segons el tipus de cicle, el nombre d'alumnes de CFGM era de 11.684 i el de CFGS, de 19.082.
- Aproximadament la meitat de la població que va cursar estudis d'FP a la ciutat de Barcelona durant el període 2012-2013 ho va fer en centres públics (47,5%), mentre que la resta es matriculà en centres concertats (38%) i privats (14,5%), tendència significament diferent a la del conjunt de Catalunya (on el 74,10% dels alumnes cursen estudis en centres públics).
- Pel que fa a les característiques demogràfiques de l'alumnat, s'observa un augment de la població de 20 o més anys (el 61,8% del total d'alumnat de l'FP), i la permanència tant de la masculinització (56,29% d'homes) com del pes de la població de nacionalitat estrangera (12%). Els col·lectius de nacionalitat estrangera majoritaris són el de la població llatinoamericana (63,65%), seguida dels asiàtics (9,13%) i dels europeus comunitaris (8,54%).
- El nombre de persones inscrites per a la realització de proves d'accés a l'FP va ser de 5.732 (xifra que representa un augment del 125% respecte el curs 2006-2007), amb una clara majoria en les proves d'accés a CFGS (57%) i de persones de sexe masculí (61%).
- La implementació de l'FP dual a la ciutat de Barcelona ha estat incipient al curs 2012-2013: només dos centres educatius (els dos privats) han portat a la pràctica aquesta modalitat formativa a la ciutat de Barcelona.

11. Anàlisi per famílies professionals

Feta la radiografia inicial de l'FP a la ciutat de Barcelona, l'objectiu del present capítol és el de realitzar una aproximació més detallada analitzant les dades no pel conjunt d'aquest nivell formatiu sinó segons la família professional a la que pertanyen. L'interès d'aquesta anàlisi radica en el fet que la dinàmica, en termes com ara la demanda, l'oferta o la inserció laboral, és diferent segons la família professional a què pertanyen els estudis analitzats.

En l'actualitat, a la ciutat de Barcelona s'ofereixen un total de 22 famílies professionals, cadascuna de les quals agrupa diferents estudis de grau mitjà i/o superior segons la temàtica de la família en qüestió. A banda d'aquestes 22 famílies a Barcelona, també es disposa de l'oferta d'ensenyaments artístics i ensenyaments d'esports però que no seran presentats en aquest apartat de l'Anuari al no correspondre als "ensenyaments específics" en els quals centrem la nostra anàlisi.

Indicadors que conté l'apartat:

- Preinscripció (en primera opció) segons la família professional: tipus d'estudis (CFGM i CFGS) i titularitat del centre
- Alumnat matriculat a FP segons curs i tipus de cicle
- Matrícula d'FP segons la família professional, tipus d'estudi (CFGM i CFGS) i titularitat del centre
- Inserció laboral dels recentment graduats segons la família professional

11.1. Preinscripció per família professional

Una primera diagnosi del grau de dinamisme dels estudis d'FP segons la família professional a què pertanyen passa per analitzar les dades de preinscripció en primera opció, ja que aporten una visió de la demanda de cada tipus d'estudi, independentment que, per diversos motius, acabin formalitzant-se com a matriculacions definitives i, per tant, les seves xifres no es corresponguin amb el nombre final d'estudiants de cada família formativa. Igualment, cal tenir en compte que degut a l'origen de les dades i la normativa diferencial d'inscripció només es

disposa d'informació estadística sobre les preinscripcions realitzades en centres de titularitat pública i centres privats amb oferta concertada (i no pas per als centres de titularitat privada).

Les dades corresponents al curs 2012-2013 que es mostren a la taula 76 ens permeten afirmar dues conclusions bàsiques: en primer lloc, la preferència de l'alumnat per a preinscriure's en centres de titularitat pública, ja que tres de cada quatre preinscripcions de les prop de vint mil realitzades tenien per objectiu rea-

Taula 76. Titularitat de la preinscripció (en primera opció) segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	Pública	Concertada	Total
Activitats físiques i esportives	960	82	1.042
Administració i gestió	829	669	1.498
Agrària	244	–	244
Arts gràfiques	160	31	191
Comerç i màrqueting	651	477	1.128
Edificació i obra civil	101	19	120
Electricitat i electrònica	637	299	936
Energia i aigua	110	27	137
Fabricació mecànica	301	61	362
Fusta, moble i suro	49	17	66
Hoteleria i turisme	1.578	220	1.798
Imatge i so	1.859	289	2.148
Imatge personal	914	17	931
Indústries alimentàries	253	–	253
Informàtica i comunicacions	711	685	1.396
Instal·lació i manteniment	219	49	268
Química	552	21	573
Sanitat	2.999	788	3.787
Seguretat i medi ambient	42	–	42
Serveis socioculturals a la comunitat	1.184	801	1.985
Tèxtil, confecció i pell	180	–	180
Transport i manteniment de vehicles	383	589	972
Total	14.916	5.141	20.057

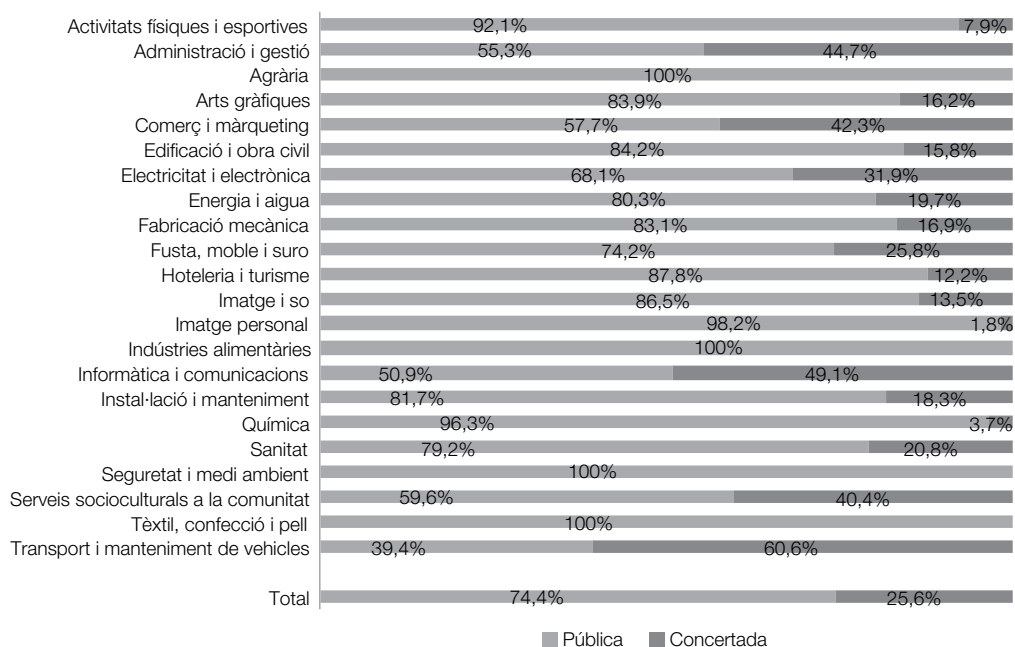
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

litzar algun tipus d'estudis d'FP en centres públics. Aquest fet contrasta amb la tendència observada en el capítol anterior en el sentit que la major oferta de cicles formatius es concentra en centres amb oferta concertada o privada, de manera que podem pensar que hi ha una demanda que els centres públics no poden cobrir i que, per tant, es veu necessàriament obligada a inscriure's finalment en centres privats amb oferta concertada o privada.

En segon lloc, cal destacar l'elevada demanda que presenten algunes famílies professionals, especialment la de *Sanitat* (3.787 preinscripcions), que supera àmpliament en nombre de sol·licituds a les següents (*Imatge i so*, amb 2.148 preinscripcions o *Serveis socioculturals a la comunitat*, amb 1.985). A major distància la segueixen les famílies professionals *Hoteleria i turisme* (1.798) *Administració i gestió* (1.498 preinscripcions), *Informàtica i comunicacions* (1.396), *Comerç i màrqueting* (1.128) i *Activitats físiques i esportives* (1.042) per citar només les que presenten sol·licituds superior al miler.

En totes les famílies professionals predominen les preinscripcions en centres públics, excepte en *Transport i manteniment de vehicles*, on les preinscripcions

Gràfic 46. Titularitat de la preinscripció (en primera opció) segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

en centres de titularitat privada representen un 60% del total (gràfic 46). En sentit contrari, totes les preinscripcions en cicles de les famílies *Indústries alimentàries* (253), *Agrària* (244) i *Tèxtil, confecció i pell* (180) es van realitzar en centres públics. Sens dubte, la pròpia oferta d'unes i altres famílies professionals segons el tipus de centre determina en gran mesura el volum i la distribució de les preinscripcions realitzades: les tres darreres només s'ofereixen en centres de titularitat pública.

Taula 77. Preinscripció (en primera opció) a CFGM segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	Pública	Concertada	Total
Activitats físiques i esportives	270	-	270
Administració i gestió	260	315	575
Agrària	103	-	103
Arts gràfiques	91	16	107
Comerç i màrqueting	194	99	293
Edificació i obra civil	-	-	-
Electricitat i electrònica	287	131	418
Energia i aigua	-	-	-
Fabricació mecànica	152	14	166
Fusta, moble i suro	49	17	66
Hoteleria i turisme	773	95	868
Imatge i so	254	70	324
Imatge personal	667	17	684
Indústries alimentàries	224	-	224
Informàtica i comunicacions	272	353	625
Instal·lació i manteniment	135	23	158
Química	120	-	120
Sanitat	979	577	1.556
Seguretat i medi ambient	-	-	-
Serveis socioculturals a la comunitat	224	90	314
Tèxtil, confecció i pell	78	-	78
Transport i manteniment de vehicles	276	350	626
Total CFGM	5.408	2.167	7.575

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

Com s'ha comentat anteriorment, les famílies professionals inclouen tant cicles formatius de grau mig com de grau superior. Les taules 77 i 78 mostren les preinscripcions realitzades segons el tipus de cicle formatiu i s'hi aprecia com el 62,2% de les sol·licituds realitzades corresponen a CFGS i el 37,8% a CFGM. Entrant a l'anàlisi de les famílies professionals més sol·licitades, en tots dos casos la primera posició del rànquing l'ocupa la família *Sanitat*, que protagonitza una de cada cinc preinscripcions: 1.556 dels CFGM (un 20,5% del total de preinscripcions a aquests cicles) i 2.231 dels CFGS (un 17,9% del total de preinscripcions a aquests cicles).

Taula 78. Preinscripció (en primera opció) a CFGS segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	Pública	Concertada	Total
Activitats físiques i esportives	690	82	772
Administració i gestió	569	354	923
Agrària	141	–	141
Arts gràfiques	69	15	84
Comerç i màrqueting	457	378	835
Edificació i obra civil	101	19	120
Electricitat i electrònica	350	168	518
Energia i aigua	110	27	137
Fabricació mecànica	149	47	196
Fusta, moble i suro	–	–	–
Hoteleria i turisme	805	125	930
Imatge i so	1.605	219	1.824
Imatge personal	247	–	247
Indústries alimentàries	29	–	29
Informàtica i comunicacions	439	332	771
Instal·lació i manteniment	84	26	110
Química	432	21	453
Sanitat	2.020	211	2.231
Seguretat i medi ambient	42	–	42
Serveis socioculturals a la comunitat	960	711	1.671
Tèxtil, confecció i pell	102	–	102
Transport i manteniment de vehicles	107	239	346
Total CFGS	9.508	2.974	12.482

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

A la taula 77, que fa referència a les preinscripcions per a CFGM destaquen (a banda de la ja esmentada de *Sanitat*, les famílies *Hoteleria i Turisme* (868), *Imatge personal* (684), *Transport i manteniment de vehicles* (626), *Informàtica i comunicacions* (625) i *Administració i gestió* (amb 575 preinscripcions). Per altra banda, a les preinscripcions per a CFGS (taula 81) destaquen amb molta força les famílies *Imatge i so* (1.824) i *Serveis socioculturals a la comunitat* (1.671), seguides amb una considerable diferència per les famílies *Hoteleria i turisme* (930) i *Administració i gestió* (923).

En relació a la titularitat dels centres on es van efectuar aquestes preinscripcions, s'observa un clar predomini dels de titularitat pública, tant entre els CFGM (71,4%) com, sobretot, entre els CFGS (76,2%). Aquesta mateixa tendència al major pes dels centres públics es repeteix en la gran majoria de les famílies professionals, ja que tan sols tres famílies entre els CFGM (*Transport i manteniment de vehicles*, *Informàtica i comunicacions* i *Administració i gestió*) i només una família (*Transport i manteniment de vehicles*) entre els CFGS presenten un major nombre d'inscripcions en centres de titularitat privada. Novament l'oferta dels mateixos centres n'és l'explicació.

11.2. Contrast entre preinscripció i matrícula final per famílies professionals

Com s'ha comentat en l'apartat anterior, la xifra de preinscripcions mostrada fins ara no es correspon necessàriament amb el nombre de matriculacions finals en estudis d'FP, ja que un seguit de circumstàncies poden fer variar en últim terme l'opció inicialment escollida: cal tenir en compte que les preinscripcions es realitzen abans de conèixer els resultats finals del batxillerat i de l'ESO i, per tant, pot ser que l'alumne finalment no s'hagi graduat, que hagi canviat de preferència o que hagi optat per no seguir estudiant.

La taula 79 mostra la comparativa entre el nombre inicial de preinscripcions en cada família professional d'estudis d'FP i el nombre final de matriculacions efectives, de manera que la diferència entre totes dues xifres no es pot interpretar estrictament en termes de dèficit o d'excés en l'oferta de places en cada família sinó en clau de la preferència dels potencials alumnes d'FP en relació amb la matriculació final observada.

El primer que s'hi observa és una diferència pel conjunt de l'FP de 5.262 preinscripcions en primera opció que, pel motius ja comentats, no es van materialitzar finalment. Es tracta, doncs, d'una xifra elevada que –insistim, pot deure's parcialment a un decalatge entre l'oferta real i la demanda potencial–, a més, suposa un

increment substancial respecte del curs 2011-2012, ja que en aquell moment la diferència entre ambdues xifres era de 2.540 persones, és a dir, més de la meitat del decalatge presentat al curs 2012-2013 per a un nombre molt similar de preinscripcions en primera opció. Dit d'una altra manera: s'ha donat una pitjor

Taula 79. Contrast entre sol·licituds de preinscripció (en primera opció) i matriculació final. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)

	Oferta de places	Preinscripcions	Matrícula final (1er curs)	Diferència matrícula / preinscripció	
				Absoluts	%
Sanitat	2.166	3.787	2.591	-1.196	68,4
Imatge i so	851	2.148	895	-1.253	41,7
Serveis socioculturals a la comunitat	1.706	1.985	1.633	-352	82,3
Hoteleria i turisme	745	1.798	723	-1.075	40,2
Administració i gestió	1.849	1.498	1.505	7	100,5
Informàtica i comunicacions	1.603	1.396	1.418	22	101,6
Comerç i màrqueting	1.117	1.128	1.115	-13	98,8
Activitats físiques i esportives	311	1.042	343	-699	32,9
Transport i manteniment de vehicles	953	972	988	16	101,6
Electricitat i electrònica	1.124	936	908	-28	97,0
Imatge personal	607	931	591	-340	63,5
Química	412	573	424	-149	74,0
Fabricació mecànica	397	362	361	-1	99,7
Instal·lació i manteniment	379	268	286	18	106,7
Indústries alimentàries	108	253	126	-127	49,8
Agrària	128	244	145	-99	59,4
Arts gràfiques	199	191	180	-11	94,2
Tèxtil, confecció i pell	148	180	149	-31	82,8
Energia i aigua	63	137	183	46	133,6
Edificació i obra civil	195	120	119	-1	99,2
Fusta, moble i suro	131	66	84	18	127,3
Seguretat i medi ambient	35	42	28	-14	66,7
Total	15.227	20.057	14.795	-5.262	73,8

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona.

relació preinscripcions/matriculacions, ja que el curs 2011-2012 va ser del 87,08% mentre que al curs 2012-2013 aquesta relació va baixar fins al 73,8%. Aquest fet pot explicar-se des de la vessant de les preferències de l'alumnat amb interès en els estudis d'FP, ja que tot i que l'oferta de places va augmentar el curs 2012-2013 (un total de 15.227 places, 2.006 més que l'any anterior), la xifra d'alumnat que finalment va formalitzar la seva matrícula va caure sensiblement (un total de 14.795 matriculacions finals per al primer curs, 2.320 menys que l'any anterior).

Aprofundint l'anàlisi per famílies professionals, s'observa una certa relació entre el nombre de sol·licituds de preinscripció i el dèficit final de matriculacions: *Imatge i so*, *Sanitat* i *Hoteleria i turisme* (com sabem, tres de les famílies professionals amb major demanda) són també les que presenten una major diferència respecte el nombre final de matriculacions (-1.253, -1.196 i -1.075, respectivament). Caldria doncs, en aquest cas, reajustar les places disponibles a la demanda potencial d'aquestes famílies, ja que la tendència que es confirma és aquella en la que les famílies més demandades pels potencials alumnes són, paradoxalment, les que menys capacitat mostren d'absorbir aquesta demanda.

En canvi, i com a excepció a aquesta afirmació, trobem les famílies d'*Informàtica i comunicacions*, *Transport i manteniment de vehicles* i *Administració i gestió*, altament demandades en període de preinscripció i que no tan sols han estat capaces de mantenir el nombre final de matriculacions, sinó, fins i tot, augmentar-lo tot i que molt lleugerament (diferències positives de 22, 16 i 7 alumnes, respectivament).

Cal destacar el cas concret de famílies que no destaquen pel seu nombre de preinscripcions sinó pels baixos percentatges d'absorció de les preinscripcions que no es van materialitzar finalment en forma de matrícula. És el cas de les famílies *Indústries alimentàries* (49,8% de matriculats sobre els preinscrits), *Agrària* (59,4%) i *Seguretat i medi ambient* (66,7%).

Finalment, cal fer una breu referència al nombre de places ofertes (primera columna de la taula 79), que el curs 2012-2013 ascendia a 15.227, 2.006 més que el curs anterior, com ja s'ha esmentat. Aquesta xifra de places ofertades, no obstant, és inferior al nombre real de matriculacions, ja que cal tenir en compte que, d'una banda, un cert nombre de places no incloses a la taula ve definit per inspecció educativa i es reserven per a l'alumnat repetidor de primer curs, i, de l'altra, hi ha ampliacions de grups a causa de l'acceptació de noves sol·licituds per part dels centres.

11.3. Alumnat per família professional (total)

El present apartat té com a objectiu quantificar el nombre exacte d'alumnes que el curs 2012-2013 estava cursant estudis d'FP a la ciutat de Barcelona. La taula 80 mostra com, del total dels 30.766 alumnes que en aquell moment estaven cursant estudis d'FP, el 57% corresponia a alumnes de primer curs, el 40% a segon i el 2% restant a aquells alumnes que només estaven matriculats per a la realització de les pràctiques obligatòries. Per contra, si realitzem l'anàlisi segons el tipus de cicle, observem que gairebé un de cada tres alumnes (el 62%) matriculats el curs 2012-2013 en estudis d'FP cursava un CFGS (gràfic 47).

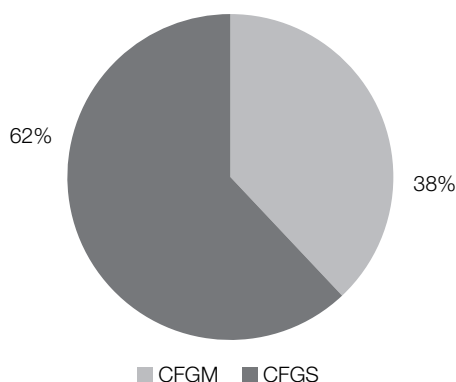
Si reparem en les xifres de matriculacions segons les famílies professionals (taula 81), ens mostren situacions molt diferents en quant al nombre d'alumnes

**Taula 80. Distribució de la matrícula d'FP segons curss.
Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)**

	1er curs		2on curs		Només pràctiques		Total	
	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%
CFGM	7.278	62	4.091	35	315	3	11.684	100
CFGS	10.359	54	8.353	44	370	2	19.082	100
Total	17.637	57	12.444	40	685	2	30.766	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 47. Pes de la matrícula d'FP segons tipus de cicle. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

matriculats. Per una banda, si elbarem un rànquing de les famílies professionals amb un major nombre de matriculacions trobem en primer lloc *Sanitat* (amb 4.874 alumnes el curs 2012-2013), seguida, però ja a certa distància, de *Serveis socioculturals a la comunitat* (3.394), *Informàtica i comunicacions* (2.865), *Administració i gestió* (2.723), *Hoteleria i Turisme* (2.612) i *Imatge i so* (2.418). Com es pot comprovar, es tracta de famílies professionals vinculades al sector serveis, tant a les persones com a les empreses, en consonància, doncs, amb el propi

Taula 81. Distribució de la matricula d'FP segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	554	69	595	1.218
Administració i gestió	1.192	1.521	10	2.723
Agrària	255	–	–	255
Arts gràfiques	215	133	–	348
Comerç i màrqueting	651	869	68	1.588
Edificació i obra civil	241	24	1	266
Electricitat i electrònica	1.067	683	–	1.750
Energia i aigua	63	195	–	258
Fabricació mecànica	559	153	45	757
Fusta, moble i suro	118	74	–	192
Hoteleria i turisme	1.052	399	1.161	2.612
Imatge i so	1.032	743	643	2.418
Imatge personal	879	42	522	1.443
Indústries alimentàries	256	–	40	296
Informàtica i comunicacions	1.196	1.606	63	2.865
Instal·lació i manteniment	397	133	59	589
Química	605	65	–	670
Sanitat	2.026	1.681	1.167	4.874
Seguretat i medi ambient	31	–	–	31
Serveis socioculturals a la comunitat	1.433	1.884	77	3.394
Tèxtil, confecció i pell	231	–	–	231
Transport i manteniment de vehicles	563	1.418	7	1.988
Total	14.616	11.692	4.458	30.766

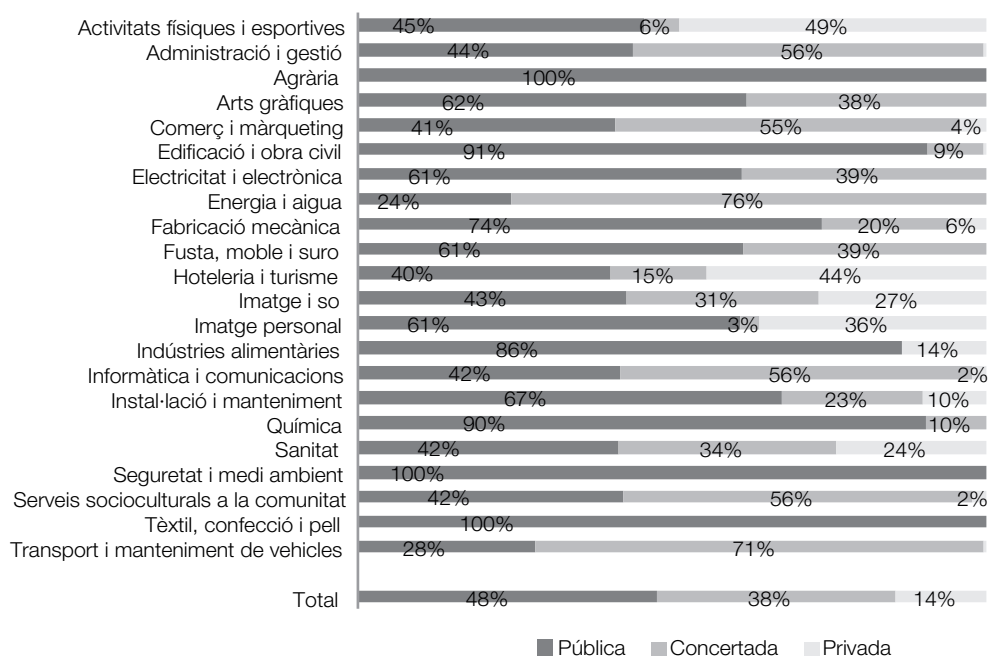
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

teixit productiu de la ciutat de Barcelona i amb la tendència marcada els anys anteriors pel que fa a la distribució de la matrícula a la ciutat.

Pel que fa a la titularitat del centre, la tònica general marca una tendència on els centres públics capten al voltant del 48% de les matriculacions mentre que la resta s'encamina a centres de titularitat privada amb oferta concertada (38%) o amb oferta privada (un 14%). Tot i aquesta dinàmica general, és important assenyal·lar les diferències importants que s'observen entre els cicles: per una banda, el 100% dels alumnes de les famílies ja esmentades d' *Agrària*, *Seguretat i medi ambient* i *Tèxtil, confecció i pell* cursa els seus estudis en centres de titularitat pública, mentre que entre els alumnes d' *Energia i aigua* *Transport i manteniment de vehicles* la proporció disminueix fins a valors per sota del 28%.

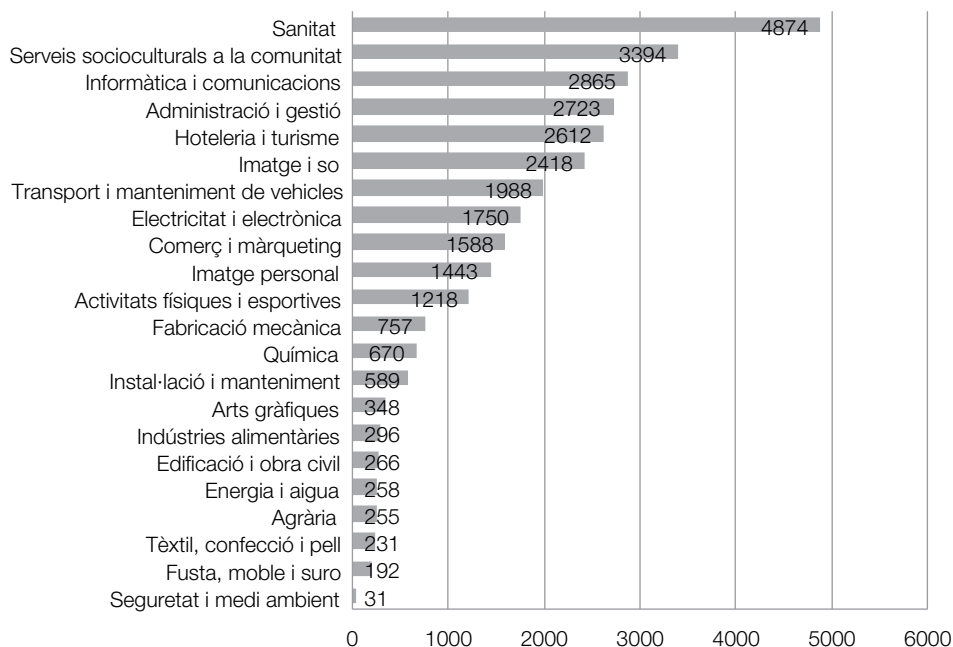
Un altre element a destacar és la situació observada en aquells cicles formatius amb un menor nombre d'alumnes matriculats. Així, al gràfic 49 observem que algunes famílies compten amb una matriculació inferior als 260 alumnes; és el cas d' *Energia i aigua* (258), *Agrària* (255), *Tèxtil, confecció i pell* (231), *Fusta, moble i*

Gràfic 48. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 49. Distribució de la matricula d'FP segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

suro (192) o *Seguretat i medi ambient* (31 matriculats). És interessant comprovar com els cicles vinculats a aquestes famílies professionals minoritàries s'imparteixen majoritàriament en centres de titularitat pública (excepte en el cas d'*Energia i aigua*), situació que podem atribuir al fet que es tracta de sectors que des de l'Administració pública es consideren estratègics i, per tant, d'oferta necessària. De fet, tres de les cinc famílies professionals menys demandades citades s'imparteixen només en centres de titularitat pública.

Menció apart mereixen les famílies d'*Activitats marítime-pesqueres* i *Vidre i ceràmica*, no ofertades a la ciutat de Barcelona i, per tant, sense cap alumne matriculat.

11.4. Alumnat per família professional (CFGM)

Si repetim l'anàlisi anterior sobre el nombre de matriculats en cicles formatius segons la família professional a la que pertanyen però centrant-nos només en els

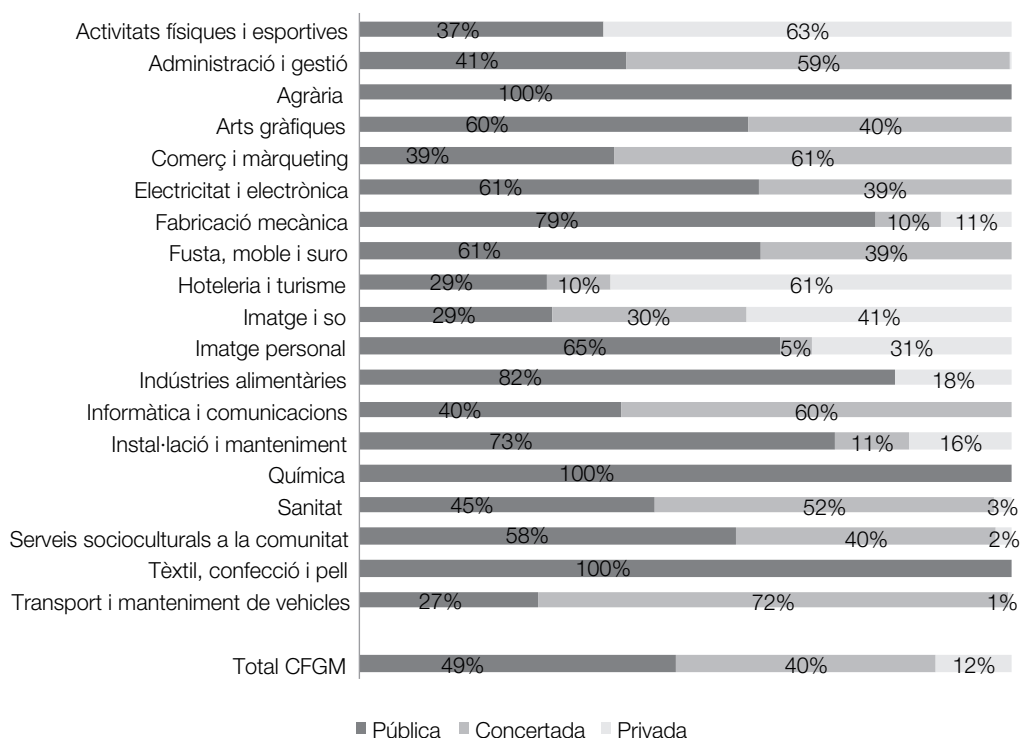
CFGM, observem que és novament la família *Sanitat* la que presenta un major nombre de matriculacions (2.168, el que representa el 18,5% del total d'aquest tipus de cicles), seguida, ja a certa distància, de *Transport i manteniment de vehicles* (1.275 i 10,9% sobre el total), *Informàtica i comunicacions* (1.228 i 10,5% sobre el total), *Administració i gestió* (1.068 i 9,1%) i *Hoteleria i turisme* (1.043 i 8,9% del total d'alumnat matriculat a CFGM).

Pel que fa a la titularitat dels centres on l'alumnat cursa aquests cicles (gràfic 50), s'observa una gran heterogeneïtat de situacions, ja que mentre alguns d'ells s'ofereixen exclusivament en centres públics (com és el cas de *Agrària*, *Química*

Taula 82. Distribució de la matricula de CFGM segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	77	–	129	206
Administració i gestió	438	627	3	1.068
Agrària	133	–	–	133
Arts gràfiques	114	77	–	191
Comerç i màrqueting	141	221	–	362
Edificació i obra civil	–	–	–	–
Electricitat i electrònica	470	299	–	769
Energia i aigua	–	–	–	–
Fabricació mecànica	323	40	45	408
Fusta, moble i suro	118	74	–	192
Hoteleria i turisme	299	103	641	1.043
Imatge i so	70	71	97	238
Imatge personal	581	42	277	900
Indústries alimentàries	182	–	40	222
Informàtica i comunicacions	492	736	–	1.228
Instal·lació i manteniment	273	43	59	375
Química	178	–	–	178
Sanitat	982	1.125	61	2.168
Seguretat i medi ambient	–	–	–	–
Serveis socioculturals a la comunitat	364	253	15	632
Tèxtil, confecció i pell	96	–	–	96
Transport i manteniment de vehicles	348	920	7	1.275
Total CFGM	5.679	4.631	1.374	11.684

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 50. Distribució de la matricula de CFGM segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

i *Tèxtil, confecció i pell*), en altres el pes de les matriculacions en centres privats és superior al dels centres públics (situació especialment rellevant en el cas de les famílies *Activitats físiques i esportives*; *Hoteleria i turisme*); per últim, observem que a 8 de les 22 famílies ofertes s'observa un pes superior de la matrícula si sumem els alumnes matriculats en centres de titularitat privada però amb oferta concertada (és el cas de famílies com, a banda de les ja esmentades, *Imatge i so*, *Administració i gestió*, *Comerç i màrqueting*, *Informàtica i comunicacions*, *Sanitat* i *Transport i manteniment de vehicles*).

11.5. Alumnat per família professional (CFGs)

En el cas de l'alumnat de CFGS, el major nombre de matriculacions es produeix en un grup prou compacte de famílies (de manera diferent a la presentada per als

CFGM, on la diferència entre la família més demandada i la resta era molt significativa). Així, ens trobem amb una elevada matrícula a les famílies de *Serveis socioculturals* (2.762), *Sanitat* (2.706), *Imatge i so* (2.180) i *Administració i gestió* (1.655), que per si soles ja copsaven el 57% del total de matriculacions en aquest tipus de cicles. Com es pot comprovar, i com ja s'havia comentat anteriorment, es tracta de cicles formatius vinculats a famílies professionals pròpies dels serveis tant a les persones com a les empreses i, per tant, presenten un pes relatiu diferent que en el cas dels CFGM.

Taula 83. Distribució de la matrícula de CFGS segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	Pública	Concertada	Privada	Total
Activitats físiques i esportives	477	69	466	1.012
Administració i gestió	754	894	7	1.655
Agrària	122	–	–	122
Arts gràfiques	101	56	–	157
Comerç i màrqueting	510	648	68	1.226
Edificació i obra civil	241	24	1	266
Electricitat i electrònica	597	384	–	981
Energia i aigua	63	195	–	258
Fabricació mecànica	236	113	–	349
Fusta, moble i suro	–	–	–	–
Hoteleria i turisme	753	296	520	1.569
Imatge i so	962	672	546	2.180
Imatge personal	298	–	245	543
Indústries alimentàries	74	–	–	74
Informàtica i comunicacions	704	870	63	1.637
Instal·lació i manteniment	124	90	–	214
Química	427	65	–	492
Sanitat	1.044	556	1.106	2.706
Seguretat i medi ambient	31	–	–	31
Serveis socioculturals a la comunitat	1.069	1.631	62	2.762
Tèxtil, confecció i pell	135	–	–	135
Transport i manteniment de vehicles	215	498	–	713
Total CFGS	8.937	7.061	3.084	19.082

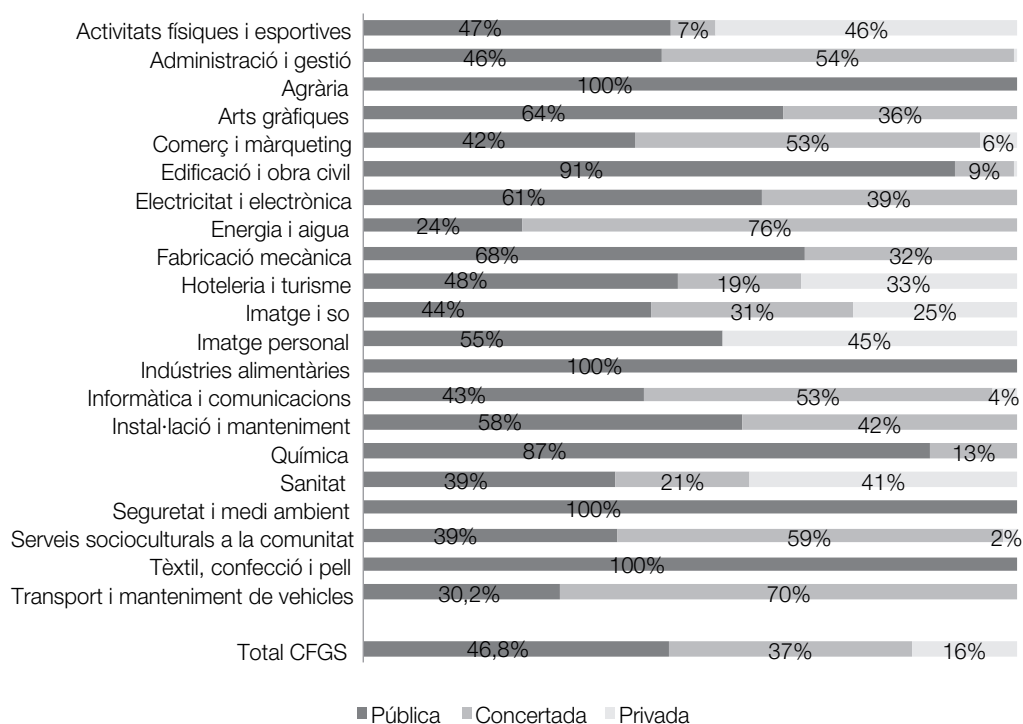
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

En canvi, entre les famílies professionals amb un menor nombre de matriculacions s'observa certa coincidència respecte dels CFGM, en tant que es repeteixen algunes de les ja comentades: *Seguretat i medi ambient* (31), *Indústries alimentàries* (74), *Agrària* (122) o *Tèxtil, confecció i pell* (135).

Un altre element a destacar és l'augment exponencial de la família *Energia i aigua*, que ha passat d'una matrícula de 145 alumnes de grau superior al curs 2011-2012 fins a un total de 258 al curs 2012-2013. Cal recordar que a aquesta família només s'ofereixen dues titulacions corresponents a grau superior (tècnic superior en eficiència energètica i energia solar tèrmica i tècnic superior en energies renovables). La demanda creixent s'ha vist, doncs, corresposta amb un increment de l'oferta i, per tant, de la matrícula.

Igualment hi ha certa similitud entre els CFGS i els CFGM pel que fa a la distribució de l'alumnat segons el tipus de titularitat dels centres on està matriculat (gràfic 51): mentre que les famílies professionals amb major nombre de matriculacions

Gràfic 51. Distribució de la matricula de CFGS segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

s'imparteixen de manera general en tots tres tipus de centres (públic, concertat i privat), amb un protagonisme mitjà dels centres públics del voltant del 40%, aquesta xifra augmenta fins al 100% en el cas d'aquells cicles vinculats a les famílies professionals amb un nombre menor d'estudiants inscrits. Novament, tot fa pensar que l'escassa demanda determina que els centres privats optin per no oferir aquests tipus de cicles, de manera que són assumits pels centres de titulació pública.

Taula 84. Distribució de la matricula d'FP segons família professional i tipus de cicle. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	CFGM	CFGS	Total
Activitats físiques i esportives	206	1.012	1.218
Administració i gestió	1.068	1.655	2.723
Agrària	133	122	255
Arts gràfiques	191	157	348
Comerç i màrqueting	362	1.226	1.588
Edificació i obra civil	–	266	266
Electricitat i electrònica	769	981	1.750
Energia i aigua	–	258	258
Fabricació mecànica	408	349	757
Fusta, moble i suro	192	–	192
Hoteleria i turisme	1.043	1.569	2.612
Imatge i so	238	2.180	2.418
Imatge personal	900	543	1.443
Indústries alimentàries	222	74	296
Informàtica i comunicacions	1.228	1.637	2.865
Instal·lació i manteniment	375	214	589
Química	178	492	670
Sanitat	2.168	2.706	4.874
Seguretat i medi ambient	–	31	31
Serveis socioculturals a la comunitat	632	2.762	3.394
Tèxtil, confecció i pell	96	135	231
Transport i manteniment de vehicles	1.275	713	1.988
Total	11.684	19.082	30.766

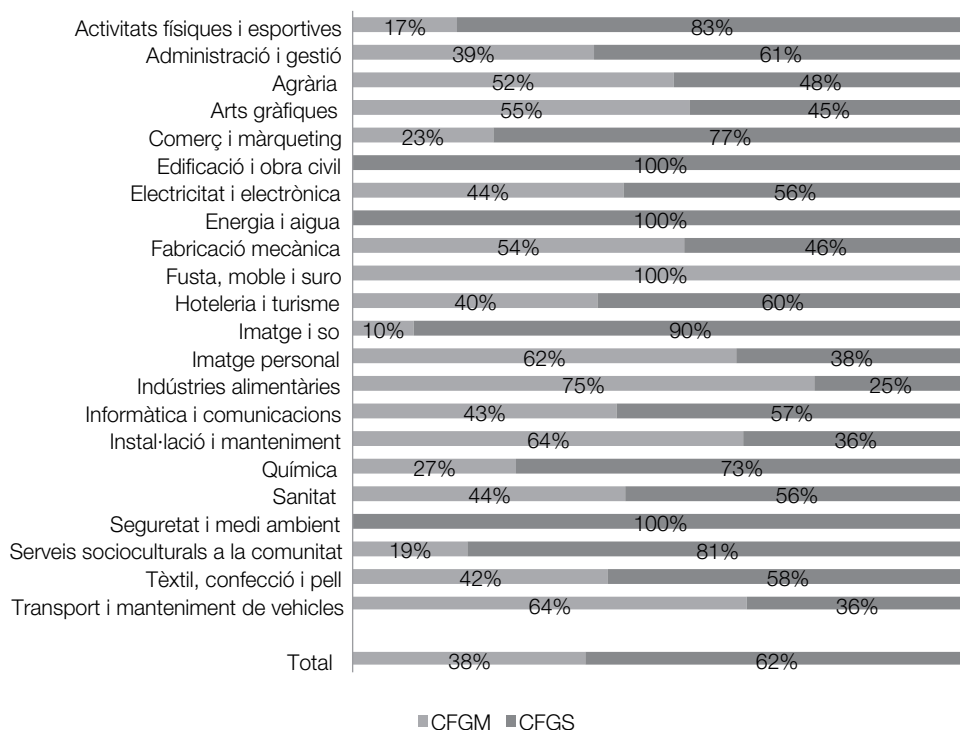
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

11.6. Distribució de la matrícula segons tipus de grau (mitjà o superior)

En apartats anteriors ja s'ha comentat quina era la distribució de l'alumnat de l'FP a Barcelona durant el curs 2012-2013: 11.684 (el 38% del total) en el cas dels CFGM i 19.082 en el dels CFGS (el 62% restant), sobre un total de 30.766 alumnes matriculats.

L'objectiu del present apartat és veure quina és aquesta distribució segons les famílies professionals. En primer lloc, cal fer una referència a aquelles famílies professionals els cicles formatius de les quals només corresponen a un determinat nivell: així, la família *Fusta, moble i suro* tan sols té associat ensenyaments corresponents a CFGM, mentre que *Edificació i obra civil*, *Seguretat i medi ambient* i *Energia i Aigua* només s'imparteixen en forma de CFGS

Gràfic 52. Distribució de la matrícula d'FP segons família professional i tipus de cicle. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa a la resta de famílies professionals, la diversitat de situacions és molt àmplia tal i com s'observa al gràfic 52 i no existeix una relació clara entre el volum d'alumnat matriculat i la modalitat de cicle formatiu en què s'imparteix.

**Taula 85. Inserció laboral dels graduats d'FP per família professional.
Barcelona. 2013 (%)**

	Continuo estudiant	Estic buscant feina	Estudio i treball	Estic treballant	Total
Activitats físiques i esportives	52,2	7,2	23,7	16,8	100
Administració i gestió	51,9	15,2	10,5	22,4	100
Agrària	11,7	38,3	15,0	35,0	100
Arts gràfiques	51,8	12,0	7,2	28,9	100
Comerç i màrqueting	58,5	13,3	12,2	16,0	100
Edificació i obra civil	48,0	10,0	8,0	34,0	100
Electricitat i electrònica	47,8	15,1	8,2	28,9	100
Energia i aigua	25,0	20,8	16,7	37,5	100
Fabricació mecànica	42,2	18,1	29,3	10,3	100
Fusta, moble i suro	50,0	15,0	0,0	35,0	100
Hoteleria i turisme	39,5	17,8	15,9	26,8	100
Imatge i so	41,0	20,9	13,8	24,3	100
Imatge personal	33,1	26,6	10,8	29,5	100
Indústries alimentàries	33,3	4,2	8,3	54,2	100
Informàtica i comunicacions	60,1	10,8	10,0	19,0	100
Instal·lació i manteniment	39,0	11,7	9,1	40,3	100
Química	37,4	16,8	8,9	36,9	100
Sanitat	37,8	18,4	12,3	31,4	100
Seguretat i medi ambient	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Serveis socioculturals a la comunitat	44,7	12,8	20,8	21,7	100
Tèxtil, confecció i pell	100,0	0,0	0,0	0,0	100
Transport i manteniment de vehicles	48,2	21,5	7,2	23,2	100
Total	45,6	16,0	13,5	24,8	100

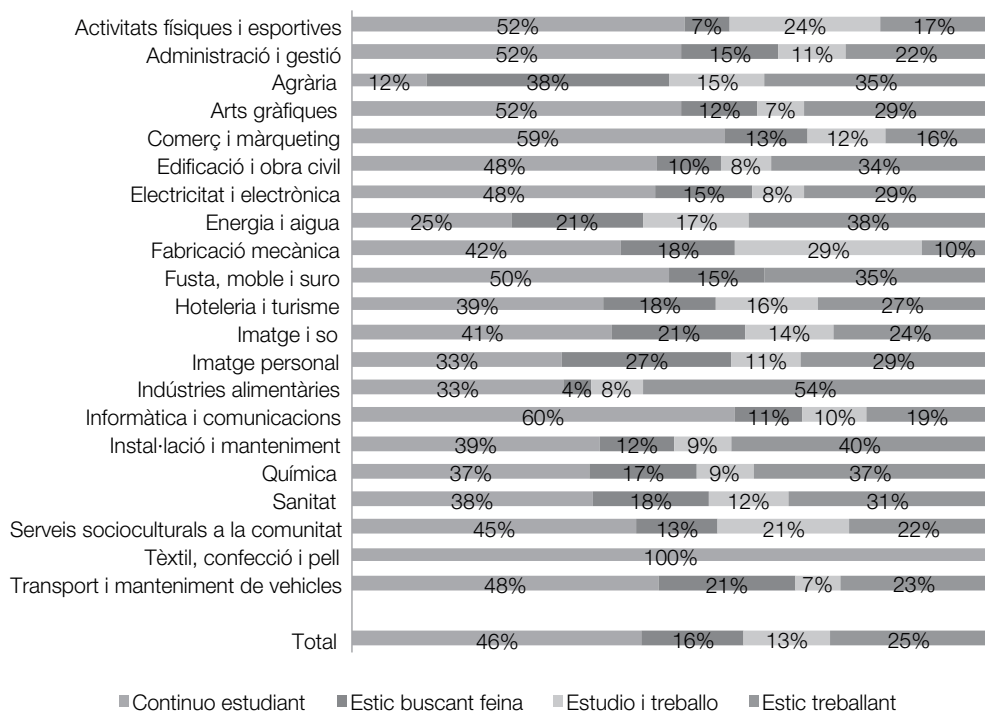
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'Inserció Laboral dels ensenyaments professionals 2013. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i Consell General de Cambres de Catalunya.

11.7. Inserció laboral dels recentment graduats segons les famílies professionals

Com s'ha comentat en la introducció d'aquesta segona part de l'*Anuari*, un dels objectius dels estudis de formació professional és capacitar l'alumnat per a l'exercici de professions. Per aquest motiu, el present apartat té com a objectiu mesurar el grau d'inserció laboral de l'alumnat graduat recentment en FP a partir de l'*Enquesta d'inserció laboral dels ensenyaments professionals* que anualment i des de l'any 2006 elaboren conjuntament el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i el Consell General de Cambres de Catalunya.

En el cas concret d'aquesta edició de l'*Anuari* s'analitzen dades de la setena edició de l'enquesta corresponent a l'any 2013. L'enquesta es va tramitar a un total de 443 centres docents i el seu formulari constava de set preguntes que havien de ser respostes passats entre sis i nou mesos de la finalització dels estudis amb dret d'obtenció

Gràfic 53. Inserció laboral dels recentment graduats d'FP per família professional. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'Inserció Laboral dels ensenyaments professionals 2013. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i Consell General de Cambres de Catalunya.

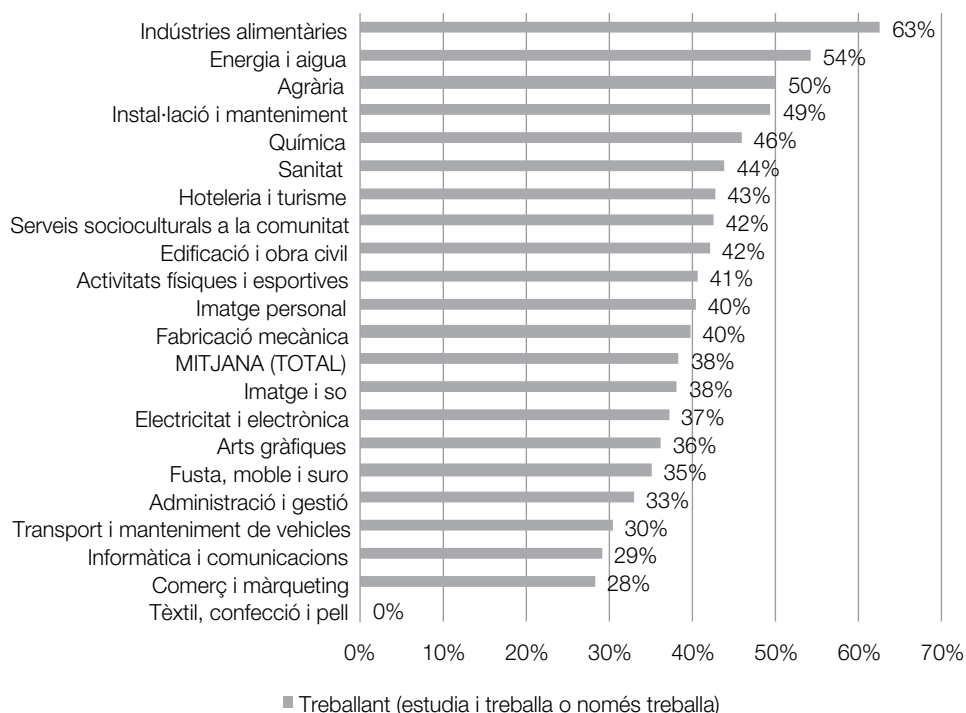
del títol i, per tant, recullen la capacitat de les persones graduades per trobar feina immediatament després d'haver completat els estudis. En l'edició de l'any 2013 l'univers de l'enquesta era de 41.823 persones graduades en el curs 2011-2012.

Com era d'esperar, i partint que la situació econòmica actual no és favorable per cap àmbit laboral, els resultats d'inserció laboral segons les famílies professionals (taula 86) són molt diversos.

Així, en primer lloc, dels gràfics 53 i 54 cal ressaltar que el percentatge d'alumnes que s'han inserit laboralment (ja sigui de forma exclusiva o compatibilitzant feina amb estudis) se situa en el 38%. Aquesta xifra és menor que la presentada per a l'any 2012, on el nivell d'inserció general a l'àmbit de l'FP era del 43%.

En segon lloc, cal destacar les famílies professionals que presenten una major proporció d'alumnes (més de la meitat) que s'han inserit laboralment. Es tracta en concret de les famílies *Indústries alimentàries* (63%), *Energia i aigua* (54%) i *Agrària* (50%).

Gràfic 54. Recentment graduats en estudis d'FP actualment treballant segons família professional. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta d'Inserció Laboral dels ensenyaments professionals 2013. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i Consell General de Cambres de Catalunya.

Tot i que aquests percentatges son força significatius, hem d'observar que aquests elevats nivells d'inserció es manifesten a famílies professionals amb un nombre molt limitat d'estudiants graduats i, per tant, no es poden extreure conclusions significatives sobre tendències del mercat laboral en aquestes branques productives.

Per altra banda, sí resulta significatiu que el valor més baix d'inserció d'una família professional és considerable. Parlar, per tant, d'un 28% d'inserció laboral (en el cas, per exemple, de la família de *Comerç i màrqueting* que és la que presenta un nivell més baix en aquest sentit) és un element positiu que ens dona una bona mida del dinamisme del mercat de treball i de la seva receptivitat enfront dels recentment graduats en estudis d'FP.

Si comparem, per últim, el nivell d'inserció laboral dels alumnes que han cursat estudis a les famílies més demandades a nivell de matriculació observem pautes interessants. Si recordem, les sis famílies professionals amb un major nombre de matriculats al curs 2012-2013 són *Sanitat* (amb 4.874 alumnes), *Serveis socio-culturals a la comunitat* (3.394), *Informàtica i comunicacions* (2.865), *Administració i gestió* (2.723), *Hoteleria i Turisme* (2.612) i *Imatge i so* (2.418). Si comparem aquesta tendència amb el grau d'inserció laboral que van presentar els recentment graduats del curs anterior, és a dir, els que van respondre l'enquesta i que van cursar estudis en 2011-2012, observem que només tres de les esmentades famílies van presentar valors d'inserció per sobre de la mitjana del conjunt d'FP (*Sanitat* amb un 44% d'inserció, *Hoteleria i turisme* amb un 43% i *Serveis socio-culturals a la comunitat* amb un 42%); per contra, les altres tres famílies amb major nombre d'estudiants matriculats presenten valors d'inserció per sota de la mitjana (*Imatge i so* amb un 38% d'inserció, *Administració i gestió* amb un 33% i *Informàtica i comunicacions* amb un 29%). Podem extreure, doncs, que no necessàriament les percepcions que tenen els estudiants al moment de matricular-se en estudis d'FP pel que fa a la facilitat posterior en el moment de la recerca de feina es correspon amb els valors reals d'èxit en termes d'inserció de les famílies més demandades.

Per últim, és important ressaltar els valors significatius que presenta l'opció de resposta "continuo estudiant" per part dels recentment graduats que van respondre l'enquesta. Així, ens trobem amb un percentatge força significatiu de graduats en estudis d'FP (gairebé la meitat del total, un 45,6%) que opten per continuar formant-se per tal d'assolir les competències necessàries i demandades pel mercat de treball. De fet, resulta altament significatiu que en pràcticament la totalitat dels casos aquest percentatge és superior fins i tot al de les persones que declaren estar buscant feina de manera activa. Es tracta, doncs, d'una constatació de

la necessitat de millorar la formació abans d'emprendre una recerca de feina que sigui satisfactòria, sobretot en moments com l'actual on la conjuntura econòmica no afavoreix la inserció al mercat laboral.

Idees clau

- El nombre de preinscripcions fetes en primera opció en estudis d'FP a la ciutat de Barcelona el curs 2012-2013 va ser de 20.057, de les quals un 62% corresponien a CGFS i el 38% restant a CFGM.
- Tres de cada quatre preinscripcions (el 71,4% en els CFGM i 76,2% en els CGFS) es van efectuar en centres de titularitat pública.
- El nombre final de matriculacions va ser de 14.795, és a dir, un 73,8% de les preinscripcions efectuades.
- La família professional més demandada va ser *Sanitat*, amb 3.787 preinscripcions, i és també, la família amb més alumnes finalment matriculats (4.874), seguida, però ja a certa distància, de *Serveis socioculturals a la comunitat* (3.394), *Informàtica i comunicacions* (2.865), *Administració i gestió* (2.723), *Hoteleria i Turisme* (2.612) i *Imatge i so* (2.418).
- Els cicles vinculats a les famílies professionals amb un menor nombre de persones matriculades s'imparteixen majoritàriament en centres de titularitat pública (excepte en el cas d' *Energia i aigua*).
- Dels alumnes graduats al curs 2011-2012, el 45,6% seguien estudiant, mentre que un percentatge lleugerament inferior (38,3%) havia aconseguit inserir-se laboralment, ja fos de manera exclusiva o bé compatibilitzant-ho amb estudis.

Taula 86. Resum d'indicadors per família profes

	Alumnat				
	Pública	Concertada	Privada	Total	
Activitats físiques i esportives	554	69	595	1.218	
Activitats marítime-pesqueres	-	-	-	-	
Administració i gestió	1.192	1.521	10	2.723	
Agrària	255	-	-	255	
Arts gràfiques	215	133	-	348	
Comerç i màrqueting	651	869	68	1.588	
Edificació i obra civil	241	24	1	266	
Electricitat i electrònica	1.067	683	-	1.750	
Energia i aigua	63	195	-	258	
Fabricació mecànica	559	153	45	757	
Fusta, moble i suro	118	74	-	192	
Hoteleria i turisme	1.052	399	1.161	2.612	
Imatge i so	1.032	743	643	2.418	
Imatge personal	879	42	522	1.443	
Indústries alimentàries	256	-	40	296	
Informàtica i comunicacions	1.196	1.606	63	2.865	
Instal·lació i manteniment	397	133	59	589	
Manteniment i serveis a la producció	-	-	-	-	
Manteniment vehicles autopropulsats	-	-	-	-	
Química	605	65	-	670	
Sanitat	2.026	1.681	1.167	4.874	
Seguretat i medi ambient	31	-	-	31	
Serveis socioculturals a la comunitat	1.433	1.884	77	3.394	
Tèxtil, confecció i pell	231	-	-	231	
Transport i manteniment de vehicles	563	1.418	7	1.988	
Vidre i ceràmica	-	-	-	-	
Total	14.616	11.692	4.458	30.766	
Font: elaboració pròpia.					

Professional. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)

	Cicle		Inserció (%)				
	CFGM	CFGS	Continuo estudiant	Busco feina	Estudio i treballa	Estic treballant	Total (treballant)
	206	1.012	52,2	7,2	23,7	16,8	40,5
	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.068	1.655	51,9	15,2	10,5	22,4	32,9
	133	122	11,7	38,3	15,0	35,0	50,0
	191	157	51,8	12,0	7,2	28,9	36,1
	362	1.226	58,5	13,3	12,2	16,0	28,2
	-	266	48,0	10,0	8,0	34,0	42,0
	769	981	47,8	15,1	8,2	28,9	37,1
	-	258	25,0	20,8	16,7	37,5	54,2
	408	349	42,2	18,1	29,3	10,3	39,7
	192	-	50,0	15,0	0,0	35,0	35,0
	1.043	1.569	39,5	17,8	15,9	26,8	42,7
	238	2.180	41,0	20,9	13,8	24,3	38,1
	900	543	33,1	26,6	10,8	29,5	40,3
	222	74	33,3	4,2	8,3	54,2	62,5
	1.228	1.637	60,1	10,8	10,0	19,0	29,0
	375	214	39,0	11,7	9,1	40,3	49,4
	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	178	492	37,4	16,8	8,9	36,9	45,8
	2.168	2.706	37,8	18,4	12,3	31,4	43,8
	-	31	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	632	2.762	44,7	12,8	20,8	21,7	42,5
	96	135	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	1.275	713	48,2	21,5	7,2	23,2	30,3
	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	11.684	19.082	45,6	16,0	13,5	24,8	38,3

12. Mobilitat internacional de l'alumnat d'FP

Entenem com a mobilitat internacional el període d'estudis o pràctiques de durada determinada en una universitat, centre de formació professional, institució o empresa d'un altre país que té com a finalitat contribuir a que les persones s'adaptin a les exigències del mercat laboral a escala comunitària, adquirint aptituds específiques i millorant la seva comprensió de l'entorn econòmic i social al mateix temps que realitzen estudis o adquireixen experiència laboral¹.

L'objectiu principal dels diferents programes de mobilitat internacional és el de donar suport als participants en activitats de formació i de formació contínua per a l'adquisició i l'ús de coneixements, competències i qualificacions en el seu desenvolupament personal y professional.

Tradicionalment, Leonardo da Vinci ha estat el programa educatiu europeu destinat als estudiants d'FP (tant de grau mitjà com de grau superior) fins a l'entrada del P.A.P. (Programa de Aprendizaje Permanente) l'any 2007. El P.A.P. (2007-2013) va permetre dins del procés de creació de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) que els estudiants dels CFGS també poguessin realitzar estades d'estudis o de pràctiques a través del programa d'educació superior Erasmus.

Per a la realització del present capítol, s'han pres en consideració aquells projectes finançats amb fons europeus o amb recursos de les diferents institucions coordinadores de projectes educatius europeus que a continuació es defineixen i que eren els vigents en el període analitzat:

- *Erasmus*: Programa destinat a estudiants dels CFGS per a la realització d'estades d'estudis o de pràctiques (Formació en Centres de Treball) en institucions o empreses europees d'entre 2 mesos i 1 any de durada.
- *Leonardo da Vinci*: Programa destinat a estudiants dels CFGM(categoria IVT) o graduats en FP (categoria PLM) per a la realització de pràctiques en institucions o empreses europees d'entre 2 setmanes i 6 mesos de durada.

1. Definició extreta del Organismo Autónomo de Programas Educativos Europeos. Ministerio de Educación y Ciencia.

- *P.I.C. (Projectes d'Iniciativa de Centre)*: Projecte destinat a estudiants de formació professional (CFGM i CFGS) per a la realització d'estudis o de pràctiques en institucions o empreses tant dins com fora d'Europa d'un mínim de 2 setmanes de durada.
- *POCTEFA (Programa Operatiu de Cooperació Transfronterera entre Espanya, França i Andorra) – Piremobv*: Projecte destinat a estudiants de formació professional (CFGM i CFGS) per a la realització d'estudis o de pràctiques en institucions o empreses de les zones frontereres entre Espanya (Catalunya, Aragó, Navarra i el País Basc) i França (Midi Pyrénées, Aquitaine i Languedoc-Roussillon) d'un mínim de 2 setmanes de durada.

Indicadors que conté l'apartat:

- Participants en programes de mobilitat internacional segons la tipologia de centre.
- Distribució dels participants per edat, sexe, família professional i tipologia de programa de mobilitat internacional.
- Taxa de participació en programes de mobilitat en relació a la matriculació per famílies professionals.
- Països, variació anual i ciutats de destí dels participants en programes de mobilitat internacional.

12.1. Entitats coordinadores de projectes de mobilitat internacional

L'any 2013 els diferents projectes de mobilitat internacional per a estudiants/graduats en FP van ser gestionats per un total de 12 entitats de Barcelona, 3 institucions i 9 centres d'FP, xifra que suposa un augment respecte a l'any 2012 (quan els coordinadors dels diferents projectes van ser 9 entitats en total, 3 institucions i 6 centres d'FP).

El programa Erasmus va ser gestionat per 9 entitats (2 institucions i 7 centres d'FP), mentre que el programa Leonardo da Vinci va ser gestionat per 5 entitats (3 institucions i 2 centres d'FP). Els projectes P.I.C i POCTEFA-Piremobv van ser gestionats únicament per la Direcció General de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

12.2. Característiques de l'alumnat participant en projectes de mobilitat internacional

Durant l'any 2013, 307 estudiants/graduats en estudis d'FP de la ciutat de Barcelona van participar en els diferents projectes de mobilitat internacional. Aquesta

xifra va suposar un increment del 3% respecte l'any anterior, en el qual van participar un total de 298 estudiants/graduats. Tot i que aquest volum de participants no és en absolut desdenyable, hem de tenir en compte que aquesta xifra suposa un percentatge per sota de l'1% del total d'estudiants matriculats a Barcelona en estudis d'FP (com analitzarem en un posterior apartat amb més profunditat).

En relació a la tipologia de centre, s'observa un pes específic i substancial de la participació de centres de titularitat pública en aquest tipus de projectes de mobilitat internacional d'estudiants: gairebé dos de cada tres alumnes que van participar el 2013 d'aquestes iniciatives estaven matriculats en centres públics; els alumnes participants provinents de centres privats/concertats van suposar un 36,8% del total, mentre que la participació d'alumnat matriculat en centres privats va ser molt residual (amb només 6 alumnes, és a dir, menys d'un 2% sobre el total de mobilitats gestionades).

Taula 87. Participants en projectes de mobilitat internacional segons titularitat del centre. Barcelona. 2013 (total i %)

	Alumnat participant	%	Centres	%
Centres públics	188	61,24	19	61,29
Centres concertats	113	36,81	10	32,26
Centres privats	6	1,95	2	6,45
Total	307	100	31	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Taula 88. Participants en projectes de mobilitat internacional segons tipus de projecte i sexe. Barcelona. 2013 (total i %)

	Homes		Dones		Total	
	Total	%	Total	%	Total	%
Erasmus	49	15,96	96	31,27	145	47,23
Leonardo da Vinci	44	14,33	54	17,59	98	31,92
PIC (Projectes d'Iniciativa de Centre)	28	9,12	9	2,93	37	12,05
POCTEFA-Piremobv	10	3,26	17	5,54	27	8,79
Total	131	42,67	176	57,33	307	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Taula 89. Participants en projectes de mobilitat internacional segons tipus de projecte i edat. Barcelona. 2013 (total i %)

	16-17 anys		18-25 anys		26-30 anys		> 30 anys		Total	
	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
Erasmus			106	34,5	23	7,5	16	5,2	145	47,2
Leonardo da Vinci	2	0,7	71	23,1	14	4,6	11	3,6	98	31,9
PIC (Projectes d'Iniciativa de Centre)			36	11,7	1	0,3			37	12,1
POCTEFA-Piremobv			23	7,5	1	0,3	3	1,0	27	8,8
Total	2	0,7	236	76,9	39	12,7	30	9,8	307	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Si analitzem la participació segons el sexe dels alumnes i graduats observem el predomini de les dones (un 57% del total) sobre els homes (un 43%). Aquesta dinàmica s'observa en el cas de tots els programes de mobilitat excepte d'un: els PIC sí van tenir una participació majoritària d'alumnat masculí (28 homes i només 9 dones).

En relació al pes dels diferents programes educatius europeus de mobilitat internacional, la taula 88 mostra que el programa Erasmus va ser el més representat amb un total de 145 participants (gairebé la meitat de les mobilitats gestionades el 2013), seguit del programa Leonardo da Vinci amb 98 participants (el 31,92%), seguits amb força diferència pel projecte PIC (Projectes d'Iniciativa de Centre) amb 37 participants (12,05%) i el projecte POCTEFA-Piremobv amb 27 participants (8,79% del total).

En relació a la franja d'edat dels participants en aquest tipus de projectes, observem a la taula 89 que el col·lectiu on es va concentrar majoritàriament la participació va ser el dels joves d'entre 18 i 25 anys, ja que tres de cada quatre participants estaven dintre d'aquesta franja d'edat. Els participants d'entre 26 i 30 anys van representar el 12,70% de les mobilitats (39 participants) i els participants majors de 30 anys van representar el 9,77% de les mobilitats (30 participants). Finalment, i de manera lògica pel tipus de projectes i per les característiques pròpies dels estudiants d'FP, només 2 participants tenien 16 o 17 anys d'edat.

12.3. Distribució de la participació en projectes de mobilitat internacional segons les famílies professionals

Un total de 20 famílies professionals (d'Ensenyaments Específics) i diversos cicles d'Ensenyaments Artístics van participar en els diferents projectes europeus de mobilitat internacional al 2013. Únicament els matriculats en les famílies professionals *Arts Gràfiques* i *Seguretat i medi ambient* no van participar en cap de les accions de mobilitat transnacional a les que estem fent referència.

Tant a la taula 90 com al gràfic 55 veiem que tres famílies professionals s'identifiquen clarament com aquelles que van promoure més mobilitat dels seus estudiants durant l'any 2013. Es tracta de les famílies *Hoteleria i Turisme* (que va enviar un total de 42 estudiants, és a dir, un 13,68% del total de mobilitats a Barcelona), *Serveis socioculturals a la comunitat* (amb 40 participants i un 13% sobre el total) i *Imatge i So* (amb 34 participants, que van representar un 11% del total de la mobilitat internacional). Aquestes tres famílies van sumar gairebé quatre de cada deu estàncies formatives en 2013. No obstant, cal destacar l'esforç important

Taula 90. Participants en projectes de mobilitat internacional segons famílies professionals. Barcelona. 2013 (total i %)

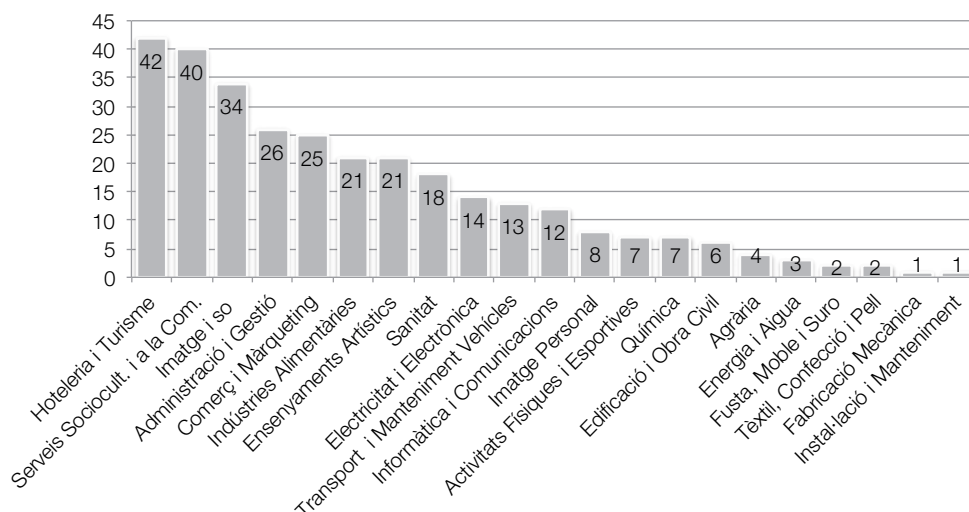
	Alumnat participant	%
Hoteleria i Turisme	42	13,68
Serveis Socioculturals i a la Comunitat	40	13,03
Imatge i So	34	11,07
Administració i Gestió	26	8,47
Comerç i Màrqueting	25	8,14
Indústries Alimentàries	21	6,84
Ensenyaments Artístics	21	6,84
Sanitat	18	5,86
Electricitat i Electrònica	14	4,56
Transport i Manteniment Vehicles	13	4,23
Informàtica i Comunicacions	12	3,91
Imatge Personal	8	2,61
Activitats Físiques i Esportives	7	2,28
Química	7	2,28
(Cont.)		

Taula 90. Participants en projectes de mobilitat internacional segons famílies professionals. Barcelona. 2013 (total i %) (cont.)

	Alumnat participant	%
Edificació i Obra Civil	6	1,95
Agrària	4	1,30
Energia i Aigua	3	0,98
Fusta, Moble i Suro	2	0,65
Tèxtil, Confecció i Pell	2	0,65
Fabricació Mecànica	1	0,33
Instal·lació i Manteniment	1	0,33
Total	307	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

d'altres famílies que van promoure un nombre substantiu de mobilitats: a banda de les ja esmentades, observem que 8 famílies professionals van gaudir de projectes de mobilitat que van beneficiar a més de 10 alumnes. La resta de famílies va mobilitzar estudiants i graduats per sota d'aquesta xifra.

Gràfic 55. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional segons família professional. Barcelona. 2013 (total)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Taula 91. Taxa de participació en projectes de mobilitat internacional segons família professional. Barcelona. 2013 (total i %)

	Alumnat participant	Alumnat matriculat	Taxa de participació (%)
Indústries Alimentàries	21	296	7,09
Edificació i Obra Civil	6	266	2,26
Hoteleria i Turisme	42	2.612	1,61
Comerç i Màrqueting	25	1.588	1,57
Agrària	4	255	1,57
Imatge i So	34	2.418	1,41
Serveis Socioculturals a la Comunitat	40	3.394	1,18
Energia i Aigua	3	258	1,16
Química	7	670	1,04
Fusta, Moble i Suro	2	192	1,04
Administració i Gestió	26	2.723	0,95
Tèxtil, Confecció i Pell	2	231	0,87
Electricitat i Electrònica	14	1.750	0,80
Transport i Manteniment Vehicles	13	1.988	0,65
Activitats Físiques i Esportives	7	1.218	0,57
Imatge Personal	8	1.443	0,55
Informàtica i Comunicacions	12	2.865	0,42
Sanitat	18	4.874	0,37
Instal·lació i Manteniment	1	589	0,17
Fabricació Mecànica	1	757	0,13
Total	286	30.387	0,94

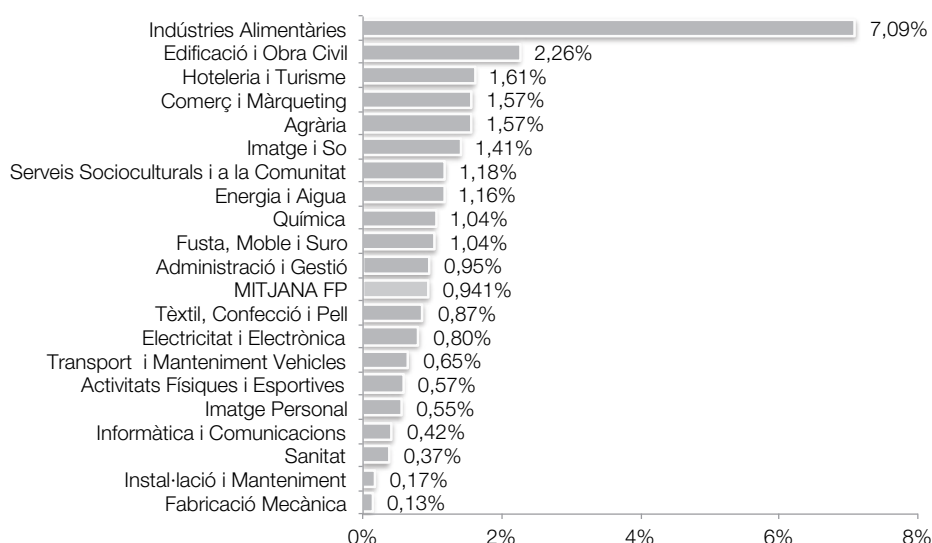
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

En relació a l'any 2012, les famílies professionals que més han augmentat la seva participació en projectes de mobilitat internacional han estat *Imatge i So* (augment de 14 participants) i *Serveis socioculturals a la comunitat* (13 participants més). Altres famílies professionals que també han vist augmentada la seva participació en projectes transnacionals han estat *Indústries Alimentàries* (augment de 9 participants), *Ensenyaments Artístics* (9 participants més) i *Hoteleria i Turisme* (6 participants més).

Si analitzem la taxa de participació, és a dir, el nombre d'estades en relació al nombre d'estudiants matriculats, observem que la família amb una major taxa de participació va ser *Indústries Alimentàries*, en la qual el 7,09% dels matriculats van participar en projectes de mobilitat internacional. Així, tot i que *Indústries Alimentàries* és la sisena família professional en nombre de mobilitats en xifres absolutes (21 mobilitats), es converteix en la més participativa en relació al nombre de matriculats en els seus diferents cicles formatius.

Seguidament, i amb força diferència respecte de la primera, la família professional *Edificació i obra civil*, tot i només comptar amb 6 participants en els diferents projectes de mobilitat internacional, es converteix en la segona família més representada en termes relatius (2,26% dels matriculats). Al mateix temps, famílies professionals com *Hoteleria i Turisme* (1,61%), *Comerç i Màrqueting* (1,57%), *Agrària* (1,57%), *Imatge i So* (1,41%), *Serveis Socioculturals i a la Comunitat* (1,18%), *Energia i Aigua* (1,16%), *Química* (1,04%) i *Fusta, moble i suro* (1,04%) van participar amb més d'un 1% dels matriculats als seus cicles, situant-se per sobre de la mitjana del conjunt de les famílies professionals (que va suposar, com ja s'ha comentat anteriorment, un 0,94%, tenint amb compte que aquesta xifra no contempla els ensenyaments artístics per no comptar amb la xifra de matrícula al moment de redactar el present *Anuari*).

Gràfic 56. Taxa de participació en projectes de mobilitat internacional segons família professional. Barcelona. 2013 (%)

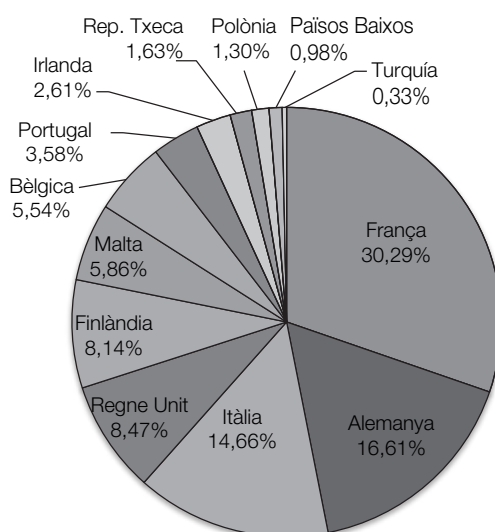
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

D'altra banda, famílies professionals com *Administració i gestió* o *Sanitat*, tot i moure una xifra notable de participants en termes absoluts (26 i 18 respectivament), perden representativitat si comparem les dades amb el nombre de matriculats als diferents cicles d'ambdues famílies professionals (la participació a la família *Administració i gestió* representa el 0,95% dels seus matriculats i a la família de *Sanitat* només el 0,37% dels seus estudiants). Aquesta circumstància marca, doncs, una tendència clara: les famílies professionals amb un major nombre de matriculats no són, necessàriament, les famílies que més estudiants han mobilitzat en programes transnacionals.

12.4. Distribució dels projectes de mobilitat internacional en relació als països de destí

Durant l'any 2013, els participants dels diferents projectes de mobilitat internacional van realitzar estades d'estudis o de pràctiques en empresa a 61 ciutats de 13 països diferents (el que suposa un increment substancial respecte l'any anterior, on les estades d'estudis/pràctiques es van realitzar a 56 ciutats de 10 països europeus diferents).

Gràfic 57. Participants en projectes de mobilitat internacional segons país de destí. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Taula 92. Participants en projectes de mobilitat internacional segons país de destí. Barcelona. 2013 (total i %)

	Alumnat participant	%
França	93	30,29
Alemanya	51	16,61
Itàlia	45	14,66
Regne Unit	26	8,47
Finlàndia	25	8,14
Malta	18	5,86
Bèlgica	17	5,54
Portugal	11	3,58
Irlanda	8	2,61
República Txeca	5	1,63
Polònia	4	1,30
Països Baixos	3	0,98
Turquia	1	0,33
Total	307	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

França va ser el país de destí més freqüent, rebent a un total de 92 participants (el 30,29% del total), seguit d'Alemanya amb 51 participants (16,61%), i d'Itàlia amb 45 participants (14,66%). Per sota dels 30 participants es van situar països com el Regne Unit, Finlàndia, Malta, Bèlgica o Portugal. Així, l'any 2013, el 70% dels participants en projectes de mobilitat internacional van realitzar les seves estades formatives als quatre destins més tradicionals d'Europa: França, Alemanya, Itàlia i Regne Unit.

Cal destacar que països d'Europa com Noruega, Suècia, Àustria o Suïssa no van acollir cap participant de mobilitat internacional d'FP provinent de la ciutat de Barcelona.

Si ho comparem amb l'any 2012 (taula 93) observem com s'ha anat diversificant aquesta tendència de concentració en unes poques destinacions, ja que al 2012 aquest percentatge era més de 7 punts superior, situant-se en el 77,51% dels participants. Aquest fet s'explica per l'entrada de nous països com destí d'aquests programes: al 2013 van començar a acollir estudiants i graduats d'FP països com Malta, República Txeca, Polònia o Turquia. Per altra banda, també s'ha experimen-

Taula 93. Evolució de la participació en projectes de mobilitat internacional segons el país de destí. Barcelona. 2012 i 2013 (total i %)

	2012		2013		Evolució
	Alumnat	%	Alumnat	%	
França	100	33,56	93	30,29	-7
Alemanya	56	18,79	51	16,61	-5
Regne Unit	40	13,42	26	8,47	-14
Itàlia	35	11,74	45	14,66	10
Finlàndia	28	9,40	25	8,14	-3
Bèlgica	13	4,36	17	5,54	4
Portugal	12	4,03	11	3,58	-1
Irlanda	11	3,69	8	2,61	-3
Països Baixos	2	0,67	3	0,98	1
Suècia	1	0,34	0	0,00	-1
Malta	0	0,00	18	5,86	18
República Txeca	0	0,00	5	1,63	5
Polònia	0	0,00	4	1,30	4
Turquia	0	0,00	1	0,33	1
Total	298	100	307	100	9

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

tat una lleu disminució als 3 països que reben major nombre de mobilitats provinents de Barcelona: França (7 estudiants menys), Alemanya (5 estudiants menys) i Regne Unit (14 estudiants menys) han patit un descens total de 26 participants. D'altra banda, Itàlia ha experimentat un augment de 10 participants en els diferents projectes educatius europeus, convertint-se en el tercer destí més freqüent dels participants barcelonins. Altres destins com Finlàndia, Bèlgica, Portugal o Irlanda no han patit alteracions significatives en la recepció de participants de Barcelona en 2013.

Pel que fa a les ciutats de destí, la ciutat Alemanya de München va ser la major receptora d'estudiants/graduats en FP de la ciutat de Barcelona (amb 28 participants), augmentant en 4 participants les dades de recepció de l'any 2012. La ciutat francesa de Perpignan va ocupar la segona posició de ciutats de recepció acollint 25 participants dels projectes de mobilitat. En tercer lloc, la ciutat també alemanya de Berlin va rebre un total de 18 participants de Barcelona i Torino (a Itàlia) va acollir a 17 estudiants d'FP.

Així, observem com quatre de les vint ciutats amb major volum de recepció d'alumnat participant en projectes de mobilitat van absorbir gairebé un 30% del total de les mobilitats gestionades al 2013.

**Taula 94. Distribució dels participants en projectes de mobilitat internacional segons ciutat de destí (20 ciutats amb major volum de recepció).
Barcelona. 2013 (total)**

	Ciutat de destí	País	Alumnat participant
1	München	Alemanya	28
2	Perpignan	França	25
3	Berlin	Alemanya	18
4	Torino	Itàlia	17
5	St. Paul's Bay	Malta	15
6	Bagnolet	França	12
7	Jyvaskyla	Finlàndia	10
8	Bains	França	10
9	Montpellier	França	9
10	Rovaniemi	Finlàndia	8
11	Birmingham	Regne Unit	8
12	Antwerp	Bèlgica	8
13	Bologna	Itàlia	8
14	Chaves	Portugal	8
15	London	Regne Unit	7
16	Tralee	Irlanda	7
17	Roma	Itàlia	7
18	Toulouse	França	6
19	Firenze	Itàlia	4
20	Arezzo	Itàlia	4
Total			219

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les institucions coordinadores de projectes de mobilitat internacional de Barcelona.

Idees clau

- L'any 2013 un total de 307 estudiants i graduats d'FP van participar en projectes de mobilitat internacional, el que suposa aproximadament l'1% dels matriculats en estudis d'FP de la ciutat de Barcelona.
- Respecte del 2012, augmenten lleument tant el nombre de participants (un 3% més) com les entitats que gestionen projectes educatius europeus (de 9 a 12 en 2013).
- El programa europeu amb major representació és Erasmus amb 145 participants (gairebé la meitat de totes les mobilitats)
- Els joves d'entre 18 i 25 anys representen el 76,87% del total de participants.
- Les famílies professionals amb una major participació en projectes internacionals són *Hoteleria i Turisme* (42), *Serveis Socioculturals a la Comunitat* (40) i *Imatge i So* (34), que sumades van aglutinar gairebé quatre de cada deu estades formatives el 2013.
- La família professional *Indústries Alimentàries*, a molta distància de les altres, és la que més participa en projectes de mobilitat internacional en relació al seu nombre de matriculats (7,09%). S'observa que les famílies professionals amb un major nombre de matriculats no són, necessàriament, les famílies que més estudiants han mobilitzat en programes transnacionals.
- Es diversifiquen els països de destí dels participants (s'han incorporat amb força nous països de destí com Malta, República Txeca, Polònia i Turquia) tot i que els destins més tradicionals (França, Alemanya, Itàlia i Regne Unit) segueixen rebent la gran majoria del total de participants provinents de Barcelona (el 70% del total).

13. Continuació dels estudis: accés als estudis universitaris

En els darrers anys s'ha anat confirmant la tendència que l'FP és també una bona via d'entrada a la universitat. Cal destacar que el sistema educatiu actual permet, amb força flexibilitat, construir itineraris personalitzats: existeixen passarel·les que permeten donar resposta a les conjuntures personals i a les inquietuds de formació i d'aprenentatge permanent. Si es compleixen els requisits hom pot accedir a la universitat des de qualsevol CFGS i, per tant, continuar formant-se per tal d'adquirir una major especialització.

Malgrat els canvis produïts fa tres anys en els requisits d'accés, la puntuació corresponent entre els graduats en FP i l'increment de les taxes universitàries en aquest curs 2012-13 no ha suposat cap barrera per a que les persones que s'han volgut continuar formant ho fessin.

Indicadors que conté l'apartat:

- Preinscripció universitària segons la via d'accés i segons el sexe
- Preinscripció universitària d'alumnat procedent de CFGS segons edat
- Pes dels graduats en FP a les universitats de Barcelona
- Estudis universitaris més demandats per persones titulades en estudis d'FP

13.1. Preinscripció universitària segons via d'accés

A continuació, la taula 95 i el gràfic 58 presenten l'evolució de les dades de preinscripció universitària segons la via d'entrada a la universitat per tota Catalunya. Cal tenir en compte que les dades que es mostren d'ara endavant fan referència a les universitats públiques, que són aquelles de les quals s'han pogut aconseguir dades de preinscripció i de matriculació relatives al curs acadèmic que s'analitza al present *Anuari*.

Com en anys anteriors, la principal via d'entrada a la universitat continua sent el batxillerat amb la corresponent prova d'accés (PAU), via que al llarg dels darrers 7

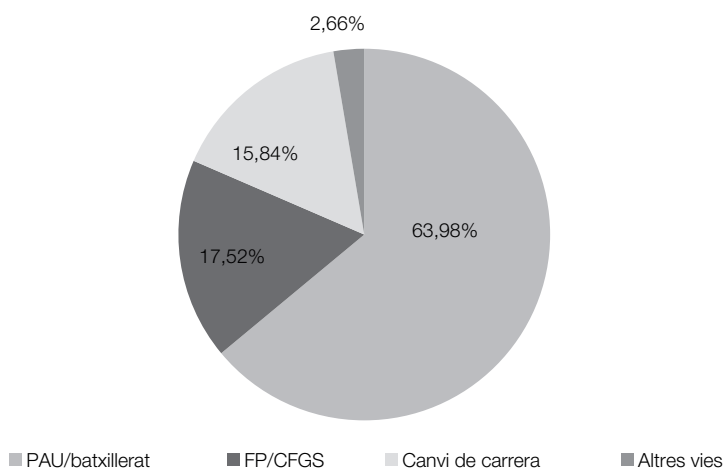
anys ha experimentat un creixement de gairebé 5 punts percentuals. La segona via d'accés, però, és per primera vegada a través de l'FP (amb un 17,52% del total d'alumnat preinscrit). Aquesta via ha desplaçat a la que tradicionalment era la segona via d'accés (canvi de carrera), amb força diferència a l'inici del període analitzat: si el 2007 suposava el 21% enfront del 12,9% que suposava l'accés via estudis d'FP, aquesta tendència s'ha invertit, de manera que el 2013 la via d'accés a través del canvi de carrera ja presenta un percentatge menor (del 15,84% concretament).

Taula 95. Evolució de la preinscripció universitària segons via d'accés. Catalunya. 2007-2013 (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PAU/ batxillerat	59,10	59,30	59,80	60,50	60,30	62,49	63,98
FP/CFGS	12,90	13,80	14,50	16,70	14,70	14,78	17,52
Canvi de carrera	21,20	19,90	19,00	16,00	17,20	16,39	15,84
Altres vies	6,80	6,90	6,70	6,80	7,70	6,33	2,66
Total	100	100	100	100	100	100	100

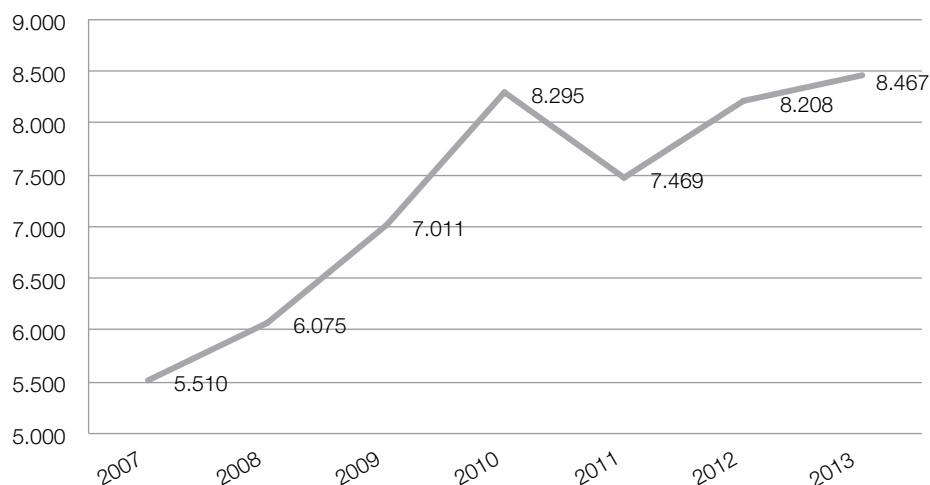
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 58. Distribució de la preinscripció universitària segons via d'accés. Catalunya. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 59. Evolució de la preinscripció universitària procedent d'FP. Catalunya. 2007-2013 (total)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

En termes absoluts és important destacar el fort increment de preinscripcions universitàries de graduats en FP, que suposa el valor més alt de tot el període analitzat. Així, l'any 2013 es van preinscriure a les universitats catalanes un total de 8.467 persones procedents d'FP, 259 persones més que l'any anterior (el que suposa un increment del 3%). Aquesta xifra és encara més important si tenim en compte que suposa un increment de més del 54% des del 2007, fet que confirma la tendència progressiva i consolidada de persones que han cursat CFGS i decideixen continuar estudis universitaris després. Cal esmentar que aquesta dada fa referència a les preinscripcions tant del mes de juny com del mes de setembre i no contempla les dades dels graduats d'FP que han realitzat un canvi de carrera, ja que s'han contemplat en el moment que van realitzar la primera inscripció a la universitat.

13.2. Perfil demogràfic de l'alumnat provinent d'FP

El perfil de l'alumnat preinscrit a les universitats catalanes provinent d'algun cicle d'FP segons el sexe predominant és el femení, dinàmica que es presenta de forma homogènia a la resta de vies d'accés (ja sigui des del batxillerat o a través del canvi de carrera). Pel que fa als graduats d'FP existeix una diferència de 12 punts

percentuals superior entre les dones que en els homes i per sobre de la mitjana de la resta de vies. També destaca la baixa proporció d'homes que accedeixen a la universitat a través de l'FP.

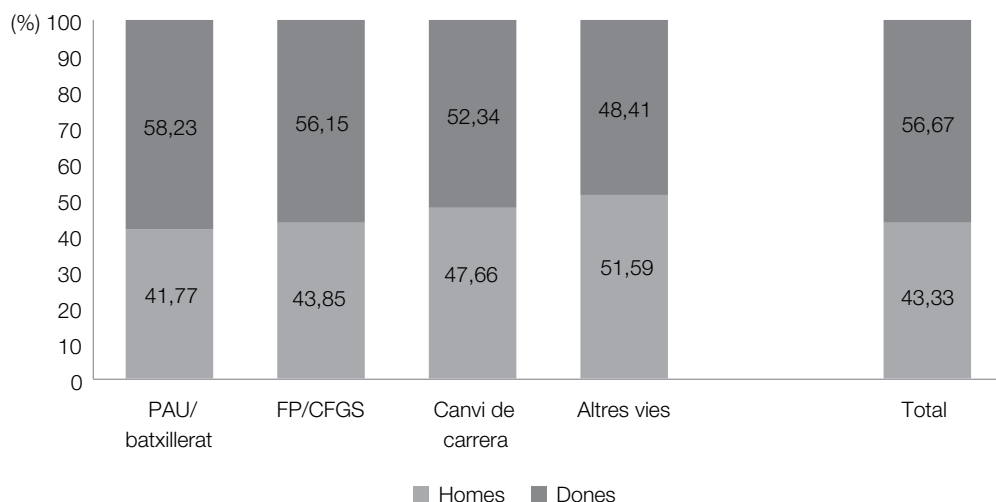
Si observem el perfil demogràfic segons l'edat veiem que vuit de cada deu persones que accedeixen a la universitat des d'estudis previs d'FP tenen menys de 25 anys, i entre aquests, el 67,65% es concentra entre els 20 i els 23 anys. Aques-

Taula 96. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit segons via d'accés per sexe. Catalunya. Curs 2012-2013 (total i %)

	Homes		Dones		Total	
	Preinscrits	%	Preinscrits	%	Preinscripcions	%
PAU/batxillerat	12.917	41,8	18.007	58,2	30.924	100
FP/CFGs	3.713	43,9	4.754	56,1	8.467	100
Canvi de carrera	3.650	47,7	4.008	52,3	7.658	100
Altres vies	664	51,6	623	48,4	1.287	100
Total	20.944	43,3	27.392	56,7	48.336	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 60. Distribució de l'alumnat universitari preinscrit segons via d'accés per sexe. Catalunya. Curs 2012-2013 (%)

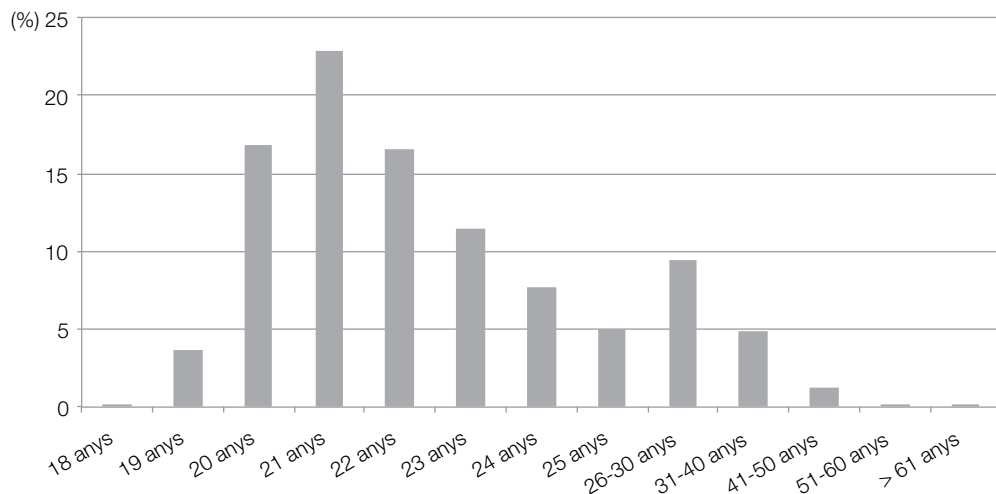
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Taula 97. Distribució de l'alumnat preinscrit a les universitats procedents de CFGS segons edats. Catalunya. Curs 2012-2013 (total i %)

	Alumnat	%
18 anys	1	0,01
19 anys	310	3,66
20 anys	1.424	16,82
21 anys	1.936	22,87
22 anys	1.403	16,57
23 anys	965	11,40
24 anys	651	7,69
25 anys	429	5,07
26-30 anys	802	9,47
31-40 anys	418	4,94
41-50 anys	105	1,24
51-60 anys	20	0,24
> 61 anys	3	0,04
Total	8.467	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 61. Distribució de l'alumnat preinscrit a les universitats procedents de CFGS segons edats. Catalunya. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

tes dades ens mostren que la majoria de graduats d'FP que cursen després estudis universitaris ho fan de manera ininterrompuda una vegada que finalitzen la seva etapa formativa a un CFGS.

En el gràfic 61 observem també que hi ha un volum de persones d'entre 26 i 40 anys significativament destacable (gairebé un 15% del total) que opten per continuar formant-se i que escullen l'opció de l'FP com una via factible per accedir a la universitat.

13.3. Preferències i matriculació d'alumnat d'FP a les universitats de la ciutat

A les universitats ubicades a la ciutat de Barcelona i la seva àrea metropolitana s'han matriculat el curs 2012-2013 un total de 4.877 persones procedents d'estudis previs d'FP, de les quals gairebé la meitat ho han fet a la Universitat de Barcelona (UB), el 32% a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i la resta entre la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) amb un 15,5% i la Universitat Pompeu Fabra (UPF) que ha rebut preinscripcions d'un 8% del total de preinscripcions universitàries procedents d'FP.

En termes relatius destaca el pes dels graduats en FP entre els matriculats tant a la UB com a la UAB (amb un 19% dels seus matriculats procedents d'FP), tot i que aquest pes tampoc resulta anecdòtic a la resta d'universitats: a la UPC el percentatge és del 13,5% i a la UPF és gairebé del 12%. En conseqüència, el que ens marquen aquestes xifres és un pes significatiu (d'un 17,19%) dels graduats en estudis d'FP entre els matriculats a les universitats de la ciutat de Barcelona,

Taula 98. Pes dels graduats en FP a les universitats. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)

	Estudiants de nou accés procedents d'FP	Total estudiants de nou accés	% matriculats procedents d'FP
UB	2.151	11.203	19,20
UAB	1.571	8.231	19,09
UPC	758	5.607	13,52
UPF	397	3.330	11,92
Total	4.877	28.371	17,19

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

**Taula 99. Estudis universitaris més demandats per persones titulades en FP.
Barcelona. Curs 2012-2013 (%)**

	Població	% matriculats procedents d'FP
UB		
Educació infantil	Barcelona	61,5
Educació social	Barcelona	54,9
Podologia	L'Hospitalet de Llobregat	51,1
Infermeria "Sant Joan de Déu"	Esplugues de Llobregat	50,0
Enginyeria informàtica	Barcelona	47,5
UAB		
Educació infantil	Cerdanyola del Vallès	69,0
Educació social	Cerdanyola del Vallès	67,8
Enginyeria elèctrica "EU Salesiana de Sarrià"	Barcelona	59,1
Infermeria "Creu Roja"	Terrassa	49,5
Pedagogia	Cerdanyola del Vallès	48,3
UPC		
Enginyeria informàtica	Mataró	40,0
Enginyeria electrònica industrial i automàtica / Enginyeria mecànica	Mataró	39,0
Enginyeria elèctrica	Barcelona	38,2
Arquitectura tècnica - Ciències i tecnologies de l'edificació	Barcelona	33,9
Enginyeria geomàtica i topografia	Barcelona	35,3
UPF		
Ciències de l'activitat física i de l'esport	Mataró	71,7
Infermeria	Mataró	47,2
Infermeria "Escola Superior d'Infermeria del Mar"	Barcelona	44,0
Enginyeria informàtica	Barcelona	35,4
Màrqueting i comunitats digitals	Mataró	34,8

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

xifra que a més suposa un increment notable respecte del curs 2011-2012, on el pes dels graduats d'FP sobre la matrícula universitària era del 13,5% (és a dir, 4 punts percentuals menys). Tot i així, cal ressaltar que aquest augment en el pes relatiu no obeeix a un augment en el nombre absolut d'estudiants de nou accés procedents d'FP; de fet, aquesta xifra global ha disminuït respecte del curs anterior en 74 persones, no obstant el que ha sofert una disminució força important ha estat la xifra total d'estudiants de nou accés (que ha baixat en més de 8.000 persones). El resultat, doncs, d'aquesta dinàmica ha afavorit un major pes dels graduats d'FP en el total de la matrícula universitària.

Els estudis universitaris més demandats pels graduats d'FP són, com en anys anteriors, els relacionats amb l'educació, especialment en l'àmbit infantil i social, així com el de les enginyeries i el de la infermeria. Resulta especialment destacable el fet de que, en alguns dels estudis assenyalats a la taula 99, el percentatge de persones matriculades a aquestes especialitats i que provenen de l'FP és força majoritari. És el cas de diferents estudis ofertats per les universitats de la ciutat i de la seva àrea metropolitana on aquest percentatge se situa per sobre del 55%: Ciències de l'activitat física i de l'esport (a la UPF, on aquesta xifra augmenta fins a set de cada deu matriculats), Educació infantil i Educació social (a la UB) o Educació infantil, Educació social i Enginyeria elèctrica (a la UAB, també amb gairebé set de cada deu matriculats procedents d'FP).

Idees clau

- L'accés a la universitat des de una titulació prèvia de CFGS ha superat ja a l'opció de canvi de carrera i ja es constitueix com la segona via d'accés més important a la universitat (després de la via tradicional que suposa el batxillerat)
- Els graduats en FP representen el 17,5% del total de la preinscripció universitària de Catalunya; aquest col·lectiu està compost majoritàriament de dones (un 56%) i de persones entre 20 i 23 anys (un 67%).
- Les universitats més demandades pels graduats d'FP són, pràcticament amb el mateix pes, la UB i la UAB (amb un 19% en ambdós casos d'estudiants de nou accés procedents d'FP).
- Els estudis universitaris més demandats són els vinculats a l'educació, les enginyeries i la infermeria. És notable la preeminència d'estudiants procedents d'FP en alguns dels estudis universitaris, en alguns casos al voltant del 70% del total dels seus matriculats.

14. Formació professional per a l'ocupació

Un dels reptes marcats per la Unió Europea en l'Estratègia Europea 2020 és l'assoliment com a mínim del 75% de la taxa d'ocupació de la població entre els 20 i 64 anys, és a dir, de cara a l'any 2020 tres de cada quatre persones en edat activa han d'estar treballant. Aconseguir aquest repte comporta d'una banda, promoure la qualitat del treball i, de l'altra, qualificar a la població activa per tal de donar resposta a les necessitats de les empreses. Així doncs, la formació al llarg de la vida esdevé una acció clau pel compliment d'aquest objectiu estratègic i també per esdevenir un territori competitiu i basat en el coneixement. En termes individuals per tal de garantir els nivells òptims d'ocupabilitat de la població en edat de treballar, estigui o no treballant, caldrà facilitar una formació de qualitat i contínua.

En aquest capítol analitzarem en detall els plans formatius desenvolupats des de dos organismes públics que han treballat i continuen treballant amb l'objectiu ja esmentat. Es tracta, per una banda, de la formació adreçada prioritàriament a treballadors ocupats (i oferta a través del Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya) i, d'altra banda, de la formació adreçada prioritàriament a treballadors desocupats (oferta a través del Servei d'Ocupació de Catalunya). En ambdós casos es tractaran dades corresponents a l'oferta formativa desenvolupada durant l'any 2013, tot i que en el cas de les dades corresponents als programes formatius del SOC les dades pertanyen a la convocatòria del 2012 que va ser executada els anys 2012 i 2013.

Indicadors que conté l'apartat:

- Evolució de la participació en cursos de FC segons tipus de pla
- Participació en cursos de FC segons tipologia de la formació
- Participants en cursos de FC segons modalitat d'assistència, sexe, edat i nivell d'instrucció
- Evolució de la participació en cursos de formació per l'ocupació segons tipologia formativa
- Cursos de formació per l'ocupació més demandats
- Participants en cursos de formació per l'ocupació segons edat, sexe i nivell d'instrucció

14.1. Formació adreçada prioritàriament a treballadors ocupats

La formació contínua (d'ara endavant FC) és una de les accions prioritàries per a l'ocupació adreçada a treballadors en actiu. Aquesta formació engloba tota activitat d'aprenentatge realitzada al llarg de la vida amb l'objectiu de millorar els coneixements, les competències i les aptituds dels treballadors des d'una perspectiva personal, cívica, social o relacionada amb l'ocupació. Així doncs, la FC s'orienta fonamentalment a reforçar el nivell de qualificació professional; respondre a les necessitats específiques de les organitzacions i de les empreses; potenciar la seva competitivitat; adaptar els recursos humans a les innovacions tecnològiques i de noves formes d'organització del treball; i propiciar el desenvolupament de noves activitats econòmiques.

El Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya (ConForCat) és l'organisme que disposa de les competències en matèria de FC centrades en gestionar i executar aquest tipus de formació. Aquest organisme s'emmarca en el Servei d'Ocupació de Catalunya i està integrat pel Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya i les organitzacions sindicals i empresarials més representatives de l'àmbit català.

La FC està integrada per tres grans accions: la formació d'oferta, la formació a demanda i les accions complementàries i d'acompanyament a la formació. La primera és aquella que té per objectiu millorar la qualificació professional dels treballadors i, alhora, contribuir al manteniment de la seva ocupabilitat, així com atendre les necessitats més específiques de l'economia social i dels treballadors autònoms i que ofereix una formació tancada i consensuada pels diferents agents socioeconòmics. Per la seva banda, la formació a demanda integra la formació a les empreses i els permisos individuals de formació (PIF) i pretén donar resposta a demandes de formació per part de les empreses. Les accions complementàries i d'acompanyament a la formació són accions més indirectes de construcció de coneixement així com de detecció de necessitats formatives o de prospecció del mercat de treball. En aquest capítol únicament s'analitzen les dades referents a la formació d'oferta desplegada a la ciutat de Barcelona al marge del municipi de residència del participant.

En termes d'evolució, s'observa que el nombre de participants en accions de FC no ha deixat de créixer fins al 2012. Aquest indicador és força positiu perquè ens mostra l'increment de la sensibilització dels treballadors pel reciclatge i la formació permanent. No obstant, cal esmentar que el nombre de participants no és equiparable al nombre de persones ja que una mateixa persona pot haver cursat més d'una acció formativa.

L'any 2004 el nombre de participants va ser de 28.504 i al cap de vuit anys, aquest nombre s'havia gairebé doblat, essent de 51.375 participants al llarg de l'any 2012. Tot i que l'augment és important i positiu, cal esmentar que aquest creixement es pot deure a la suma de diferents factors: en primer lloc, és important esmentar que el període de subvenció pot variar d'un any a un altre, afectant així els períodes d'inici de la formació i, per tant, el volum de cursos acumulats en un any o en un altre. Aquest fet ha estat més aguditzat que en anys anteriors i vindria a explicar els anys de decreixement. En segon lloc, un altre aspecte a tenir present és el cas del volum de participants en la formació virtual on les plataformes es concentren a la ciutat de Barcelona, però ofereixen cobertura a tota o gairebé tota Catalunya. En tercer lloc, cal tenir present que les mesures d'ajustament pressupostari desenvolupades els anys 2012 i 2013 fruit del decreixement econòmic han tingut un impacte força important en el recolzament econòmic que s'ha fet d'aquest tipus de formació. Finalment, i no per això menys important, també podem pensar que aquest increment respon a la conjuntura de crisi actual on la formació permanent esdevé imprescindible per a l'adaptació dels canvis continus en els sistemes de producció.

La suma de totes aquestes consideracions, amb un pes important dels ajustaments pressupostaris de l'any 2013, han derivat en una caiguda molt considerable del volum de participació en les accions de FC adreçades a treballadors ocupats.

Taula 100. Evolució de la participació en cursos de formació contínua. Barcelona. 2004-2013 (total i %)

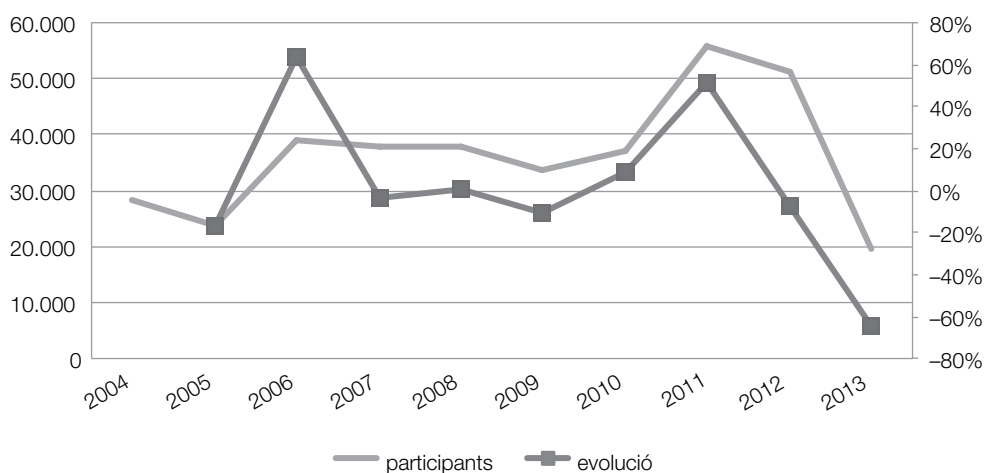
	Participants	Evolució	
		total	%
2004	28.504		
2005	23.859	-4.645	-16,3
2006	39.090	15.231	63,8
2007	37.922	-1.168	-3,0
2008	37.997	75	0,2
2009	33.811	-4.186	-11,0
2010	36.916	3.105	9,2
2011	55.768	18.852	51,1
2012	51.375	-4.393	-7,9
2013	19.587	-36.181	-64,9

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

La formació d'oferta integra diferents plans d'acció:

- **Plans de formació intersectorials:** S'adrecen a la formació de treballadors en competències transversals i horitzontals a dos o més sectors de l'activitat econòmica. Es tracta de formació aplicable a qualsevol sector productiu.
- **Plans de formació sectorials:** S'adrecen als treballadors dels diferents sectors productius, per millorar-ne la capacitat i la qualificació professional, i donen resposta a necessitats específiques de sectors que tenen un pes important a Catalunya i/o a situacions de crisi d'un sector determinat. Es tracta de formació especialitzada en sectors concrets.
- **Plans de formació adreçats a treballadors de l'economia social:** S'adrecen als treballadors i socis treballadors i de treball de dues o més cooperatives, societats laborals i d'altres empreses i entitats d'economia social que no pertanyen a un mateix sector productiu, que atenguin demandes formatives derivades de la seva naturalesa jurídica o de necessitats de caràcter transversal.
- **Plans de formació d'emprenedoria i qualificació:** Durant l'any 2013 també es va implementar aquest tipus d'acció formativa orientada a la certificació de la professionalitat. Es tracta d'una formació adreçada prioritàriament a joves menors de 30 anys en situació d'atur.

Gràfic 62. Evolució de la participació en cursos de formació contínua. Barcelona. 2004-2013 (total i %)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Si observem les dades segons el tipus de pla de formació apreciem que se segueix la tendència d'anys anteriors en que els plans de formació intersectorial i sectorial concentren gairebé la totalitat de l'oferta, mentre que els d'economia social representen només un 2%. Aquestes dades no són d'estranyar tenint en compte que les pròpies subvencions limiten l'oferta formativa. No obstant, cal assenyalar l'increment progressiu del pes dels plans d'economia social des de l'any 2007. Un altre element important és la incorporació d'un nou pla de FC impulsat des d'aquest consorci com és el "pla d'emprenedoria i qualificació", oferta que representa el 7% del total de la participació en cursos de FC al 2013.

Taula 101. Evolució de la participació en cursos de formació contínua segons tipus de pla. Barcelona. 2007-2013 (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Intersectorials	48	60	51	51	50	50	54
Sectorials	52	39	49	47	48	49	37
Economia social	1	1	1	2	2	1	2
Emprenedoria i qualificació							7
Total	100	100	100	100	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Plans de formació intersectorial

Si focalitzem l'anàlisi en els plans de formació intersectorial veiem que la formació que ha tingut més participants és la de la família d'*Administració i gestió* amb un 62% de participació sobre el total dels participants, xifra molt superior a la de la resta de temàtiques formatives. Amb distància la segueix la *Formació complementària i transversal* (un 10% del total), que concentra principalment els cursos d'idiomes (català, anglès, etc.). De les 22 famílies professionals, de fet, només s'han ofert cursos de formació intersectorial a la meitat d'elles, amb una participació molt poc homogènia: *Seguretat i medi ambient* i *Comerç i màrqueting* han comptat amb un grup nombrós de participants, no tant així les accions formatives al voltant de famílies com *Instal·lació i manteniment* o *Fabricació mecànica*.

Taula 102. Participants en formació contínua intersectorial segons família professional. Barcelona. 2013 (total i %)

	Participants	%
Activitats físiques i esportives	–	0,00
Administració i gestió	6.554	62,01
Agrària	–	0,00
Arts gràfiques	51	0,48
Comerç i màrqueting	672	6,36
Edificació i obra civil	–	0,00
Electricitat i electrònica	–	0,00
Energia i aigua	–	0,00
Fabricació mecànica	49	0,46
Fusta, moble i suro	–	0,00
Hoteleria i turisme	–	0,00
Imatge i so	–	0,00
Imatge personal	–	0,00
Indústries alimentàries	354	3,35
Informàtica i comunicacions	210	1,99
Instal·lació i manteniment	19	0,18
Química	–	0,00
Sanitat	98	0,93
Seguretat i medi ambient	766	7,25
Serveis socioculturals a la comunitat	317	3,00
Tèxtil, confecció i pell	–	0,00
Transport i manteniment de vehicles	421	3,98
Formació complementària i transversal	1.058	10,01
TOTAL INTERSECTORIAL	10.569	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Plans de formació sectorial

Els sectors d'activitat que més formació han rebut en termes absoluts són els sectors de *Serveis a col·lectius i a persones* i *Sanitat* donant resposta a gairebé 4.000 persones. Tot i que la xifra total de participants ha disminuït considerablement

i, en conseqüència, s'observa una evolució negativa en tots els sectors identificats, és necessari assenyalar que els sectors que han experimentat una disminució menys forta (és a dir, que continuen mantenint una xifra considerable de formació respecte de la resta) són, a banda dels dos ja esmentats, el de la *Química*.

Taula 103. Evolució de la participació en formació contínua sectorial segons tipus de pla. Barcelona. 2007–2013 (total i %)

	2007		2013		Evolució
	Participants	%	Participants	%	
Agroalimentària	401	2	99	1	–75
Altres serveis i indústries afins	787	4	156	2	–80
Comerç	1.969	10	619	9	–69
Construcció	1.047	5	290	4	–72
Educació i formació	1.633	8	678	9	–58
Metall	1.787	9	180	3	–90
Química	204	1	162	2	–21
Sanitat	1.897	10	1.383	19	–27
Serveis a col·lectius i a persones	2.720	14	1.605	22	–41
Serveis financers, administratius i assegurances	3.256	17	991	14	–70
Tèxtil, calçat i pell	281	1	85	1	–70
Transports, comunicacions i mar	670	3	319	4	–52
Turisme, hoteleria i joc	2.878	15	612	9	–79
TOTAL SECTORIAL	19.530	100	7.179	100	–63

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Sectors com els del *Metall*, *Turisme*, *Hoteleria i joc* o *Agroalimentària* han experimentat una dràstica reducció, de més del 70% del seu volum de participació.

Si ens centrem en les dades per famílies professionals, la formació en *Seguretat i medi ambient* és la que té més participants seguida de la d'*Administració i gestió i*, de nou, *Serveis socioculturals a la comunitat*. Un element que contrasta en el cas de la formació intersectorial, és que els plans sectorials només han deixat sense cobrir un total de tres famílies professionals (*Fusta, moble i suro*, *Imatge i so* i *Imatge personal*), donant resposta a la resta de famílies amb valors força dispers.

Taula 104. Participants en formació contínua sectorial segons família professional. Barcelona. 2013 (total i %)

	Participants	%
Activitats físiques i esportives	75	1,04
Administració i gestió	1.489	20,74
Agrària	28	0,39
Arts gràfiques	77	1,07
Comerç i màrqueting	466	6,49
Edificació i obra civil	21	0,29
Electricitat i electrònica	81	1,13
Energia i aigua	14	0,20
Fabricació mecànica	28	0,39
Fusta, moble i suro	–	0,00
Hoteleria i turisme	193	2,69
Imatge i so	–	0,00
Imatge personal	–	0,00
Indústries alimentàries	550	7,66
Informàtica i comunicacions	104	1,45
Instal·lació i manteniment	22	0,31
Química	10	0,14
Sanitat	778	10,84
Seguretat i medi ambient	1.561	21,74
Serveis socioculturals a la comunitat	1.137	15,84
Tèxtil, confecció i pell	8	0,11
Transport i manteniment de vehicles	427	5,95
Vidre i ceràmica	12	0,17
Formació complementària i transversal	98	1,37
TOTAL SECTORIAL	7.179	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Plans d'economia social

Pel que fa als plans d'economia social és la família d'*Administració i gestió* la més cursada i pràcticament en solitari per aquesta modalitat de pla formatiu, ja

que només s'han impartit cursos relacionats amb la temàtica de l'economia social en altres dues famílies (*Comerç i màrqueting* i *Seguretat i medi ambient*), a diferència del que s'observava en anteriors edicions, on el nombre de famílies contemplades era molt més ampli, així com el nombre de participants consegüentment.

Taula 105. Participants en formació contínua d'economia social segons família professional. Barcelona. 2013 (total i %)

	Participants	%
Activitats físiques i esportives	–	0
Administració i gestió	428	93
Agrària	–	0
Arts gràfiques	–	0
Comerç i màrqueting	14	3
Edificació i obra civil	–	0
Electricitat i electrònica	–	0
Energia i aigua	–	0
Fabricació mecànica	–	0
Fusta, moble i suro	–	0
Hoteleria i turisme	–	0
Imatge i so	–	0
Imatge personal	–	0
Indústries alimentàries	–	0
Informàtica i comunicacions	–	0
Instal·lació i manteniment	–	0
Química	–	0
Sanitat	–	0
Seguretat i medi ambient	18	4
Serveis socioculturals a la comunitat	–	0
Tèxtil, confecció i pell	–	0
Transport i manteniment de vehicles	–	0
Formació complementària i transversal	–	0
TOTAL ECONOMIA SOCIAL	460	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Plans d'emprenedoria i qualificació

Aquesta modalitat de formació continua es va desenvolupar al llarg del 2013 com un element nou respecte de les formacions impartides fins aquell any. Si observem a la taula 106 quines van ser les famílies professionals a les que es va referir aquest pla veiem com de nou les famílies d'*Administració i gestió* i *Serveis socioculturals a la comunitat* es van situar entre les més nombroses (amb gairebé un 40% del total de participants). No obstant, sorprèn el fet de que la família més demandada entre aquesta modalitat de pla formatiu va ser la de *Edificació i obra civil* (amb un 33% del total).

Taula 106. Participants en formació contínua de projectes d'emprenedoria i qualificació segons família professional. Barcelona. 2013 (total i %)

	Participants	%
Activitats físiques i esportives		0
Administració i gestió	271	19,65
Agrària		0
Arts gràfiques		0
Comerç i màrqueting	70	5,08
Edificació i obra civil	449	33
Electricitat i electrònica		0
Energia i aigua	161	11,68
Fabricació mecànica		0
Fusta, moble i suro		0
Hoteleria i turisme	124	9
Imatge i so		0
Imatge personal		0
Indústries alimentàries		0
Informàtica i comunicacions		0
Instal·lació i manteniment	24	1,74
Química		0
Sanitat		0
Seguretat i medi ambient		0
Serveis socioculturals a la comunitat	262	19,00
Tèxtil, confecció i pell		0
Transport i manteniment de vehicles	18	1,31
TOTAL EMPRENEDURIA I QUALIFICACIÓ	1.379	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Modalitat d'assistència

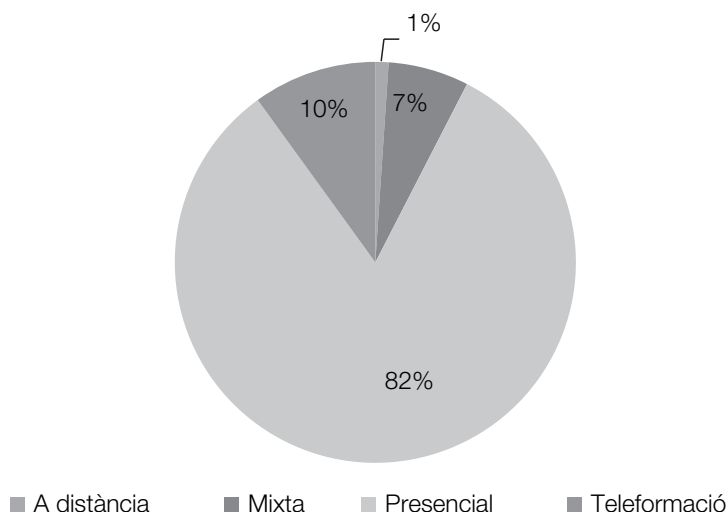
Vuit de cada deu participants en accions de FC ho fa de forma presencial. Concretament més de 16.000 opten per aquesta modalitat. Com en anys anteriors, la teleformació és la segona modalitat amb un 10% sobre el total. No obstant, si comparem aquestes xifres amb les dels darrers anys, podem comprovar que la tendència que originalment es podria haver plantejat en el sentit de una progressiva disminució de la presencialitat formativa i un consegüent augment de la teleformació, en la pràctica no s'ha produït. El pes de la presencialitat en les formacions

Taula 107. Participants en cursos de formació contínua segons modalitat d'assistència. Barcelona. 2013 (total i %)

	Participants	%
A distància	208	1,1
Mixta	1.273	6,5
Presencial	16.152	82,5
Teleformació	1.954	10,0
Total	19.587	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Gràfic 63. Participants en cursos de formació contínua segons modalitat d'assistència. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

Taula 108. Participants en cursos de formació contínua segons modalitat d'assistència i nivell d'instrucció. Barcelona. 2013 (%)

	A distància	Mixta	Presencial	Teleformació	Total
Estudis primaris o inferiors	0	4	4	1	4
Estudis secundaris	75	64	35	13	35
Titulació de CFGM	13	6	11	13	11
Titulació de CFGS	5	5	13	14	12
Titulació universitària	6	21	37	59	37
Altres estudis	0	0	1	1	1
Total	100	100	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

va incrementant-se any rere any, mentre que el nombre de persones que escullen la teleformació s'ha estancat en valors al voltant del 10%.

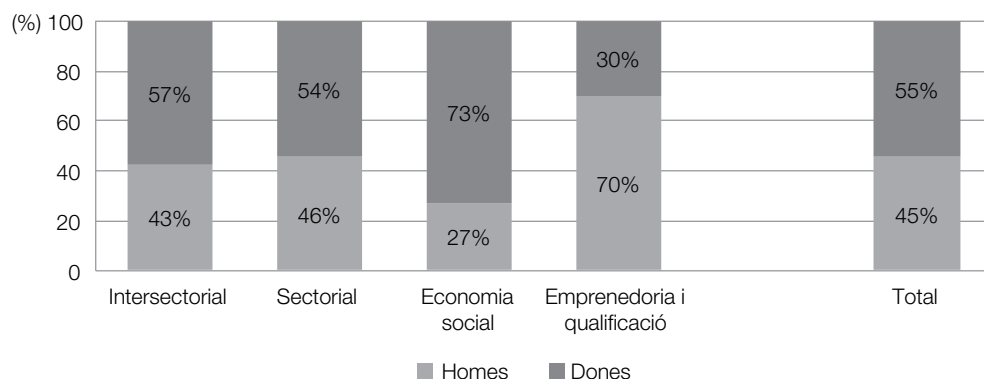
A la taula 108 podem visualitzar el nivell d'instrucció dels participants segons les diferents modalitats d'assistència. Així, apreciem diferents aspectes d'interès per a l'anàlisi: per una banda, que el pes de les persones amb estudis universitaris que cursen teleformació és força elevat (un 60% del total d'aquesta modalitat); en segon lloc, que les persones graduades amb estudis d'FP prefereixen gairebé de manera indistinta tant la formació presencial com la teleformació; per últim, que la modalitat a distància està protagonitzada majoritàriament per persones amb estudis de secundària (un 75% del total de participants en aquesta modalitat formativa).

Característiques de l'alumnat

Seguint la tendència d'anys anteriors, observem que les dones tenen una major presència que els homes en els plans de formació contínua tradicionalment oferts (amb un pes molt més significatiu en el cas dels plans d'economia social, on representen el 73% del total). No obstant aquesta dinàmica, la introducció al 2013 dels plans d'emprenedoria i qualificació ha desvirtuat aquesta tendència, ja que en aquest tipus de pla formatiu són, amb força diferència, els homes els qui protagonitzen aquestes formacions, amb un 70% sobre el total.

La segona variable demogràfica analitzada és l'edat. Aquesta no presenta grans diferències en quant a la distribució ja que és força homogènia i no s'observen diferències importants entre els diferents plans de formació. No obstant i com en el cas anterior, la implementació dels plans d'emprenedoria i qualificació trenca

Gràfic 64. Participants en cursos de formació contínua segons sexe i tipus de pla. Barcelona. 2013 (%)

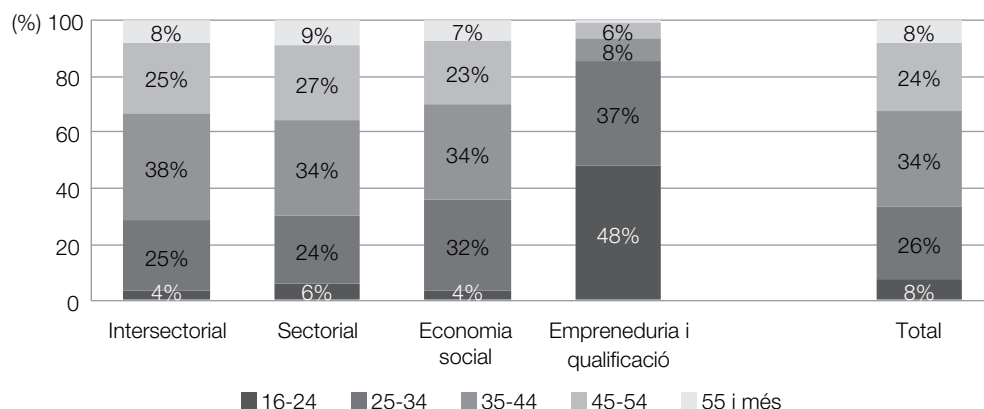

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

de nou amb la dinàmica dels cursos anteriors i dels plans tradicionals, ja que dibuixa un perfil diferent de participant.

Així, podem assenyalar que entre els tres plans esmentats (intersectorials, sectorials i d'economia social) el perfil majoritari és el del participant d'entre 35 i 44 anys seguit dels de 25 i 34 anys. Segurament són els col·lectius més sensibles al reciclatge dels coneixements ja que ni són joves acabats de graduar i, per tant, s'entén amb formació actualitzada, ni són les persones majors de 55 anys que, malaura-

Gràfic 65. Participants en cursos de formació contínua segons edat i tipus de pla. Barcelona. 2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

**Taula 109. Participants en cursos de formació contínua
segons nivell d'instrucció.
Barcelona. 2013 (total i %)**

	Participants	%
Estudis primaris o inferiors	717	4
Estudis secundaris	6.897	35
Titulació de CFGM	2.093	11
Titulació de CFGS	2.421	12
Titulació universitària	7.335	37
Altra titulació	124	1
Total	19.587	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del ConForCat.

dament, no estan tant sensibilitzades amb la FC per la seva proximitat amb l'edat de jubilació. Per contra, els participants en els plans d'emprenedoria i qualificació tenen majoritàriament menys de 34 anys (un 85% d'ells concretament). Aquesta realitat obeeix, de fet, al propi caràcter d'aquesta aposta formativa, que com ja s'ha esmentat anteriorment, està adreçada prioritàriament a població menor de 30 anys.

Si analitzem el nivell d'instrucció dels participants en accions de FC el primer que s'observa és que precisament la població amb uns nivells formatius més elevats són els que continuen formant-se: gairebé 10.000 participants (dels gairebé 20.000 que es van comptabilitzar l'any 2013) de la FC oferta, tenien estudis superiors, bé de CFGS o bé universitaris. A l'altra cara de la moneda, i en segon lloc, apreciem la baixada significativa dels participants que menys formació reglada disposen: només 717 participants amb estudis primaris han rebut formació (és a dir, un escàs 4%). Aquesta dinàmica trenca amb una tendència d'anys anteriors que venia consolidant-se i que es considerava força positiva, ja que el fet de que el segon col·lectiu que rebia cursos de reciclatge fos la població amb nivells més baixos els hi permetia esdevenir més competitiu i qualificats. Des del 2012 aquesta tendència, com estem observant, s'ha girat a favor de les persones amb estudis secundaris, que el 2013 representaven el 35% del total de participants en accions de FC. Pel que fa als participants amb estudis d'FP, la seva proporció sobre el conjunt dels participants esdevé la mateixa que en anys anteriors, i que els situa al voltant del 10% en cada grau; aquesta pes més reduït es pot deure al fet que l'FP és una formació que ja ofereix les competències necessàries per la realització de les tasques requerides.

14.2. Formació adreçada prioritàriament a treballadors desocupats

El Servei d'Ocupació de Catalunya (d'ara endavant SOC) és un organisme autònom adscrit al Departament de d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya que té, entre altres, la funció d'oferir i donar servei a totes les persones que busquen feina, independentment que la seva situació laboral sigui en actiu o en atur i a les empreses.

Per a dur a terme aquest objectiu, el SOC fomenta accions formatives adreçades prioritàriament a treballadors en situació d'atur, que comprenen diferents iniciatives, diferenciades pels continguts, objectius o beneficiaris. En qualsevol cas, aquestes accions s'entenen en el marc de la formació d'oferta del subsistema de formació professional per a l'ocupació i tenen com a finalitat comuna la millora de la qualificació professional de les persones. Com a producte de la reorientació i la diversificació dels programes tradicionals de formació ocupacional del pla Formació i Inserció professional (FIP), es pot parlar dels següents programes de formació, adreçats prioritàriament a treballadors desocupats:

- **Formació d'oferta qualificació (FOQ):** Aquest programa, iniciat l'any 2008, comprèn accions de formació vinculades al Catàleg de Qualificacions Professionals i adreçades prioritàriament a treballadors desocupats. Dintre d'aquest tipus de formació també s'engloba la formació en sectors prioritaris i emergents (SPE), que cobreixen:
 - Accions formatives prioritàries per cobrir les necessitats formatives de diferents sectors productius incloses en el Catàleg de Qualificacions Professionals de Catalunya.
 - Accions prioritàries per cobrir les necessitats formatives de diferents sectors que permetin l'impuls de noves ocupacions relacionades amb activitats emergents, noves demandes socials, noves tecnologies i la gestió respectuosa del medi ambient.
- **Centres d'Innovació i Formació Ocupacional (CIFO):** Són centres emmarcats dins d'una xarxa de 7 centres de referència en la formació professional ocupacional que respon a l'objectiu de fomentar la formació i la qualificació professional. El tret diferencial respecte de les altres accions de formació per a l'ocupació consisteix en que duu a terme una formació molt vinculada a les necessitats del territori i, per tant, centrada en aquelles ocupacions més sol·licitades pels sectors econòmics però que no disposen d'una

oferta de formació significativa. Entre l'oferta formativa dels CIFO es troben els cursos vinculats al pla FP.CAT, els quals s'adrecen a la integració dels dos subsistemes de formació ocupacional: la formació reglada i la formació per a l'ocupació.

- **Programa “Forma i insereix”:** Es tracta d'accions de formació amb compromís de contractació adreçades prioritàriament a treballadors desocupats. Des de la convocatòria de l'any 2008, aquestes accions s'inclouen en un programa anomenat “Forma i contracta” (que l'any 2012 va canviar la seva denominació per la de “Forma i insereix”), que consisteix en el finançament d'accions formatives per a empreses que, a canvi, adopten un compromís mínim de contractació. La formació va adreçada, prioritàriament, a persones en situació d'atur i es realitza en empreses que tinguin la necessitat de contractar de manera immediata. El compromís de l'empresa és el de contractar, com a mínim, el 60% de les persones que participin a les accions de formació finançades. Aquest contracte ha de tenir una durada mínima de 6 mesos i es realitza en un termini no superior a 4 mesos des de la data de finalització de l'activitat formativa i l'alta a la Seguretat Social.
- **Programa E-Formació (Virtual):** La formació virtual va néixer amb la finalitat d'oferir possibilitats formatives per mitjans telemàtics, per tal de promoure la millora de l'ocupabilitat i les qualificacions professionals dels treballadors. És un programa que s'emmarca en el “Projecte Impuls”, del Departament de d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya, que té l'objectiu d'impulsar polítiques d'ocupació que responguin i s'adeqüin a les necessitats del mercat de treball. El programa “E-formació” constitueix una de les iniciatives emmarcades en una de les línies prioritàries del projecte, la formació. Els àmbits de qualificació professional que conformen el programa de formació virtual “E-formació” corresponen, per tant, als àmbits amb més perspectives de futur i amb més demanda pel mercat de treball. Aquest àmbits comprenen, entre d'altres, la informàtica, les TIC i la gestió de la informació i la comunicació, els idiomes, les tècniques de recerca de feina, la logística, les activitats socials, el turisme, l'administració, la salut, etc. Tot i que la formació virtual s'adreça fonamentalment a treballadors desocupats, també s'hi poden inscriure treballadors en actiu, en funció de les places lliures.

L'increment de l'atur en els darrers anys com a conseqüència de la conjuntura de crisi actual i l'impuls necessari que des de les administracions públiques es tracta de fer per tal de augmentar les capacitats professionals de la població en edat de treballar, ha tingut com a conseqüència un increment exponencial del nombre

de participants en accions formatives adreçades a persones aturades. Així, dels poc més de 15.000 participants el 2008 s'ha passat a més de 70.000 l'any 2012. Si bé és cert que el creixement sostingut entre els anys 2008 i 2010 va quedar enfosquit per la forta disminució del -35% observada l'any 2011 (fruit dels ajustos pressupostaris), aquesta tendència positiva anterior ha tornat a manifestar-se novament el 2012 amb un augment de l'oferta de formació de més de 44.000 persones.

Pel que fa a la distribució segons el tipus de pla formatiu observem que la formació majoritària en els darrers anys havia estat la "Formació oferta qualificació", que representava valors per sobre de la meitat del total de les accions ofertes i, per tant, se situava a molta distància de la resta de programes formatius. No obstant, un tret diferenciador de la participació el 2012 i 2013 ha estat la prevalença del programa "e-formació", que ha vist augmentada de manera inusitada la seva oferta, multiplicant-se aquesta per set en comparació amb l'any justament anterior. D'altra banda, i degut al seu caràcter més específic i amb un elevat grau de coresponsabilitat, destaca al nivell més baix de participació el del programa "forma i insereix", amb 230 participants que presumiblement hauran aconseguit inserir-se correctament al mercat laboral mitjançant el compromís de contractació regulat per aquesta modalitat formativa.

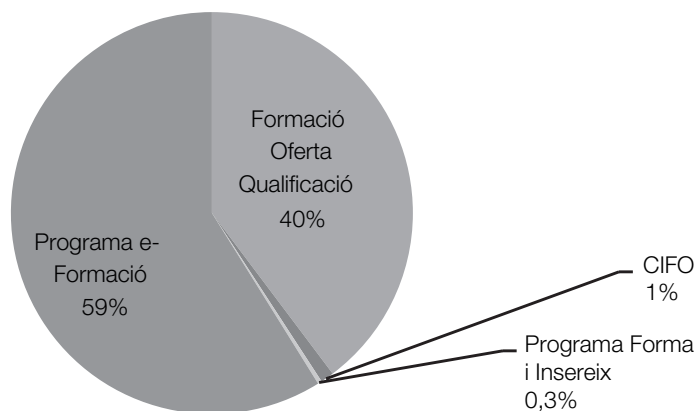
Pel que fa a la temàtica dels cursos la formació sociosanitària (atenció a persones dependents i a domicili) és la majoritària i comprèn a més de 4.000 participants d'un total de 28.864 (xifra que suposa el total de participants excepte a les accions del programa e-formació que, per les seves característiques, no permet creuar

Taula 110. Evolució de la participació en formació a treballadors en atur segons tipus de formació. Barcelona. 2008-2012 (total)

	Formació Oferta Qualificació	Centres Innovació i Formació Ocupacional	Programa Forma i Insereix	Programa E-Formació	Total
2008	7.730	596	310	6.788	15.424
2009	28.026	1.252	202	6.480	35.960
2010	29.273	1.742	139	9.013	40.167
2011	18.619	1.033	560	5.915	26.127
2012	27.881	753	230	41.297	70.161

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

Gràfic 66. Distribució de la participació en formació a treballadors en atur segons tipus de formació. Barcelona. 2012 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

dades amb la resta de les modalitats de formació). Cal esmentar que la temàtica de l'oferta de la formació per a l'ocupació (FOQ) està estretament lligada a la necessitat de qualificació de determinats col·lectius: durant l'any 2012 el nombre de cursos en l'àmbit sociosanitari era superior a d'altres temàtiques perquè existeix la necessitat de qualificar i certificar professionalment el col·lectiu de treballadors en aquest sector. L'assoliment satisfactori d'algun dels cursos de formació per l'ocupació dóna dret a l'obtenció de les certificacions professionals corresponents del sector. D'aquesta forma molts treballadors que s'han vist abocats a l'atur sense acreditació en el sector poden obtenir-la a través d'aquest tipus de formació. Així doncs, és important tenir en compte que l'oferta dels cursos està relacionada amb accions estratègiques concretes.

Així mateix, la modalitat dels programes també pot influir en l'edat dels participants. La presència de participants joves (especialment entre els 20 i els 29 anys) és més important en el programa "forma i insereix" que en la resta de programes i a la inversa, ja que els programes on es permet assolir una certificació professional el pes de persones de més de 50 anys és sensiblement superior. No obstant, el perfil majoritari en termes d'edat és de 30 a 39 anys amb gairebé un 40% sobre el total.

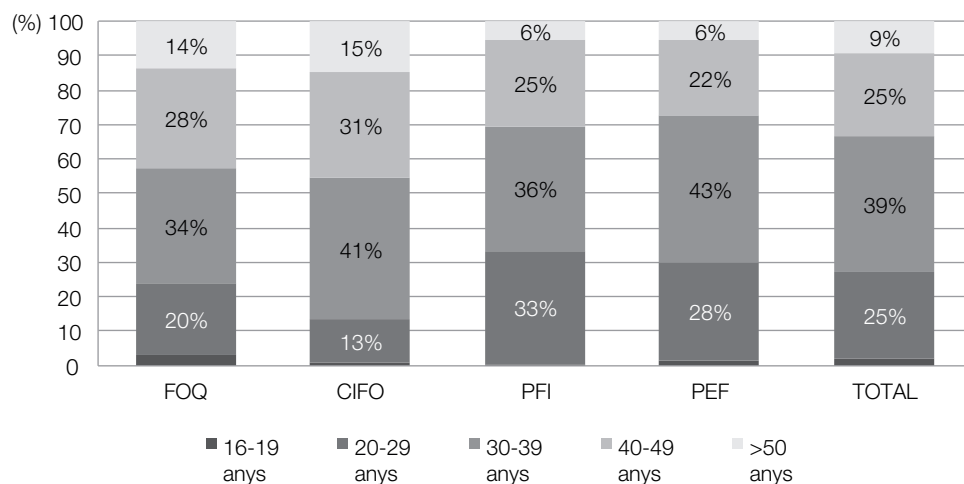
Pel que fa al sexe, les dones un cop més són majoritàries amb un 63,5% i estan més presents en els programes de "formació oferta qualificació" i, sobretot, en el programa "e-formació". En canvi, els homes han participat més en els programes on hi ha un compromís per part de l'empresa de contractar treballadors, en con-

Taula 111. Formació a treballadors en atur més demandades. Barcelona. 2012 (total)

Rànquing	Curs	Participants
1	Atenció sociosanitària a persones dependents en institucions	3.125
2	Gestió integrada de recursos humans	1.423
3	Gestió comptable i gestió administrativa per a auditoria	1.278
4	Atenció sociosanitària a persones al domicili	1.050
5	Sistemes microinformàtics	985
6	Cuina	971
7	Màrqueting i compravenda internacional	949
8	Operacions bàsiques de cuina	902
9	Activitats de venda	814
10	Activitats de gestió administrativa	788
11	Gestió comercial de vendes	729
12	Mediació comunitària	709
13	Desenvolupament de productes editorials multimèdia	673
14	Promoció turística local i informació al visitant	642
15	Gestió administrativa i financera del comerç internacional	611

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

Nota: no inclou la e-formació.

Gràfic 67. Participants en formació a treballadors en atur segons edat. Barcelona. 2012 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

cret sumen un 69% sobre el total. En conseqüència podríem suposar que la dona vetlla més per la formació mentre que els homes, els més joves, opten per garantir la seva entrada al mercat de treball.

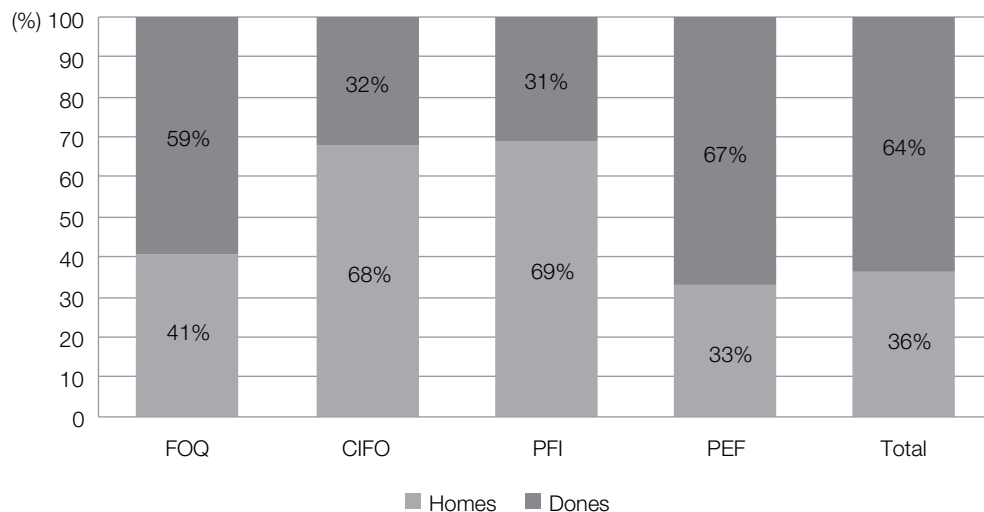
Finalment, per concloure aquest capítol s'analitza a la taula 113 i al gràfic 69 la participació en els cursos de formació per l'ocupació segons els nivells d'estudis dels participants. El primer element rellevant que ens mostren les dades és el pes dels participants amb estudis de batxillerat o inferior i, per tant, sense una espe-

Taula 112. Participants en formació a treballadors en atur segons sexe. Barcelona. 2012 (total)

	Formació Oferta Qualificació	Centres Innovació i Formació Ocupacional	Programa Forma i Insereix	Programa E-Formació	Total
Homes	11.298	510	159	13.606	25.573
Dones	16.583	243	71	27.691	44.588
Total	27.881	753	230	41.297	70.161

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

Gràfic 68. Participants en formació a treballadors en atur segons sexe. Barcelona. 2012 (%)

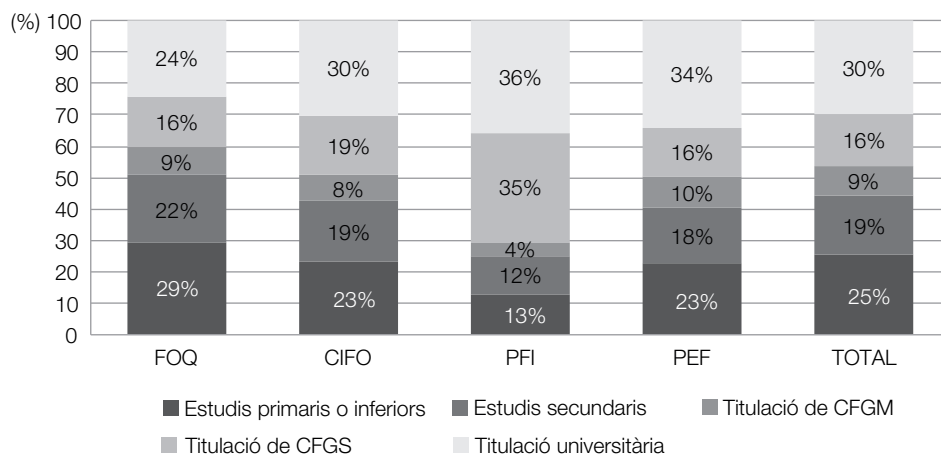
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

Taula 113. Participants en formació a treballadors en atur segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2012 (total)

	Formació Oferta Qualificació	Centres Innovació i Formació Ocupacional	Programa Forma i Insereix	Programa E-Formació	Total
Estudis primaris o inferiors	8.118	176	30	9.398	17.722
Estudis secundaris	6.019	143	28	7.233	13.423
Titulació de CFGM	2.460	63	10	4.072	6.605
Titulació de CFGS	4.568	144	80	6.553	11.345
Titulació universitària	6.691	227	82	14.028	21.028
Altres titulacions	25	–	–	13	38
Total	27.881	753	230	41.297	70.161

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

cialització: concretament el 44% del total. En segon lloc el perfil global dels participants en termes d'edat queda prou difuminat pel que fa al seu nivell educatiu, ja que tots els nivells estan representants d'una manera força equitativa en el conjunt (25% amb estudis primaris, 19% amb estudis secundaris, 25% amb es-

Gràfic 69. Participants en formació a treballadors en atur segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2012 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC).

tudis d'FP i 30% amb titulació universitària). No obstant, les diferències queden remarcades en el moment en que s'analitza cadascun dels programes de formació. Així, destaca l'elevat percentatge de població amb estudis de primària i secundària en el cas del programa "formació oferta i qualificació" (fet que s'explica per les raons argumentades prèviament), al temps que també destaca l'elevat pes de les persones amb una titulació de CFGS en el cas del programa "forma i inserir" (fet que podria explicar-se per la major confiança d'aquest col·lectiu, conjuntament amb els universitaris que també ocupen el mateix percentatge, davant del fet de la seva inserció al món laboral com a conseqüència d'una formació prèvia ja de caràcter professionalitzadora).

Idees clau

Treballadors en actiu

- L'any 2013 a la ciutat de Barcelona hi ha hagut 19.587 participants en formació contínua. Una xifra significativament inferior a anys anteriors.
- En totes quatre tipologies de plans, les formacions més cursades giren al voltant de les mateixes famílies professionals (Administració i gestió, Seguretat i medi ambient o Comerç i màrqueting), però adreçades a cada necessitat específica segons el sector i l'empresa o cooperativa.
- La modalitat presencial és la que prefereixen més els participants, produint-se un estancament de la modalitat de teleformació.
- El perfil més freqüent és el de les dones d'entre els 35 i els 44 anys, però s'observa una tipologia específica i, per tant, diferent a la resta pel que fa a la formació nova d'emprenedoria i qualificació.

Treballadors a l'atur

- La participació en formació per l'ocupació adreçada a aturats s'ha incrementat de manera més que notable. Després de la forta caiguda de l'any 2011, el 2012 han participat en aquest cursos més de 70.000 persones. La modalitat majoritària és la "e-formació".
- En termes demogràfics el perfil majoritari és també el d'una dona d'entre 30 i 39 anys.
- El 25% dels participants en els cursos adreçats a aturats tenen el graduat en FP i el 44% no disposen d'una especialització concreta perquè només disposen d'estudis de batxillerat o inferior.

15. Programes de qualificació professional inicial

Tal com es defineix al preàmbul de la *Llei Orgànica d'Educació 2/2006*, els Programes de qualificació professional inicial (PQPI) tenen la finalitat d'evitar l'abandonament escolar abans d'hora, obrir expectatives de formació i qualificació posterior i facilitar l'accés a la vida laboral. L'objectiu d'aquest tipus de formació és que tots els alumnes assoleixin competències professionals pròpies d'una qualificació de nivell 1 de l'estructura actual del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals creat per la *Llei 5/2002*, de 19 de juny, de les qualificacions i de la formació professional, com també que tinguin la possibilitat d'una inserció socio-laboral satisfactòria i amplii les seves competències bàsiques per prosseguir estudis en els diferents ensenyaments.

En termes semblants s'expressa la catalana *Llei d'Educació 12/2009*, de 10 de juliol, i el *Decret 140/2009*, de 8 de setembre, pel qual es regulen els Programes de Qualificació Professional Inicial, en afirmar que aquests programes tenen com a objectiu afavorir la inserció educativa i laboral dels alumnes que els cursen, proporcionar-los les competències pròpies dels perfils professionals corresponents al nivell 1 de qualificació professional i, complementàriament, donar-los opcions de continuar la formació acadèmica per mitjà de l'obtenció del títol de graduat o graduada en educació secundària obligatòria.

Poden cursar un PQPI aquells joves que han acabat l'ESO i no n'han obtingut la titulació. L'edat mínima per participar-hi és de 16 anys complerts o bé complir-los abans del 31 de desembre de l'any d'inici del programa, i, si bé no s'estableix una edat màxima, el *Decret 140/2009* citat recomana l'accés als menors de 21 anys, atès que la metodologia didàctica adreçada a joves és diferent de la metodologia didàctica adequada per a les persones adultes.

Aquest tipus de formació inclou tres mòduls:

- Mòduls específics (mòduls A), que han de desenvolupar les competències del perfil professional i preveure, amb caràcter general, la formació en centres de treball. Corresponen a una qualificació professional de nivell 1 reconeguda en el Catàleg de Qualificacions Professionals.
- Mòduls formatius de caràcter general (mòduls B), que han de possibilitar el desenvolupament de les competències bàsiques i afavorir la transició del sis-

tema educatiu al món laboral. Proporcionen formació bàsica de caràcter general i permeten adquirir o millorar determinades capacitats bàsiques que facilitaran els aprenentatges i la formació continuada.

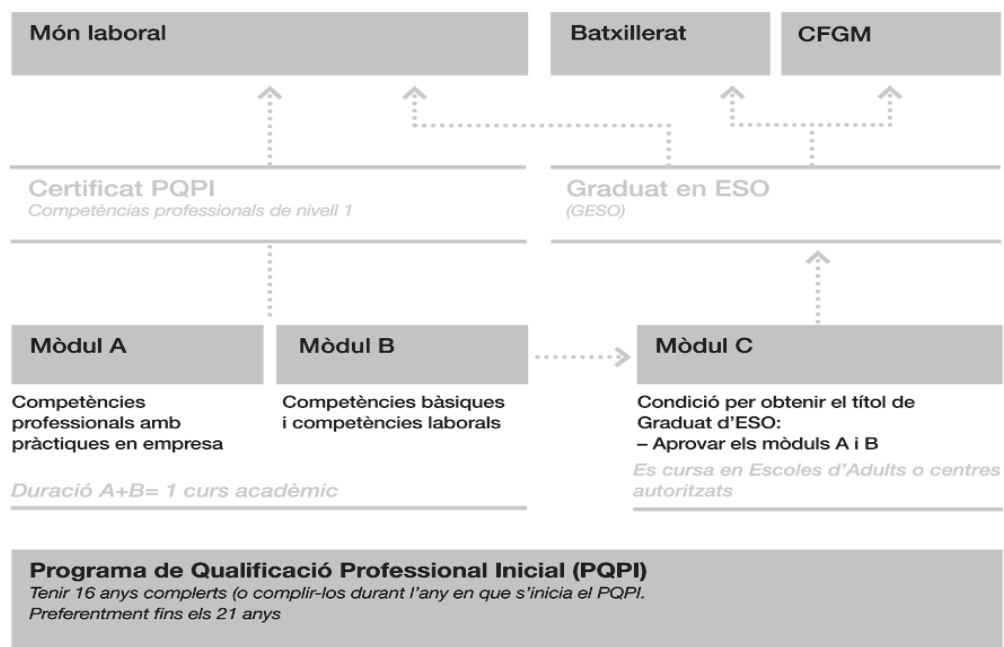
- Mòduls que duguin a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria (mòduls C), de caràcter voluntari per als alumnes i que es poden cursar de manera simultània amb els mòduls anteriors.

Les persones que realitzen els dos mòduls obligatoris obtenen un certificat acadèmic i professional, que és la condició mínima per presentar-se a les proves d'accés dels CFGM. Si, a més, l'estudiant aprova el tercer mòdul de caràcter voluntari, obté el títol de graduat en ESO.

Indicadors que conté l'apartat:

- Participants als PQPI segons la titularitat del centre
- Evolució de la participació als PQPI segons el sexe
- Participants als PQPI segons edat, sexe, nacionalitat i tipologia
- Participants als PQPI segons famílies i perfils professionals

Gràfic 70. Estructura bàsica dels PQPI i sortides laborals i formatives posteriors

15.1. Perfil sociodemogràfic de la participació als PQPI

Durant el curs 2012-2013 a la ciutat de Barcelona existien 54 centres que oferien almenys un PQPI, dels quals 20 eren de titularitat pública (el 37%) i els 34 restants de titularitat privada (el 63%). Aquesta mateixa proporció (40% de centres públics enfront el 60% de centres i entitats privades) es reproduïx entre els 1.774 alumnes matriculats.¹

La taula 115 ens mostra que la xifra de 1.774 alumnes anteriorment comentada representa un clar augment respecte el curs anterior, després d'un relatiu estancament produït els darrers dos anys. Aquesta tendència en quant al creixement en el nombre de participants consolida aquesta aposta de formació adreçada a un col·lectiu en risc d'exclusió social que, malauradament, s'ha vist incrementat com a conseqüència de la crisi econòmica generalitzada.

Taula 114. Nombre de centres que imparteixen PQPI segons la seva titularitat i nombre d'alumnes inscrits. Barcelona. Curs 2012-2013 (total)

	Pública	Privada	Total
Centres	20	34	54
Alumnes	707	1.067	1.774

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Taula 115. Evolució i distribució de l'alumnat de PQPI segons sexe. Barcelona. Curs 2008-2009 al 2012-2013 (total i %)

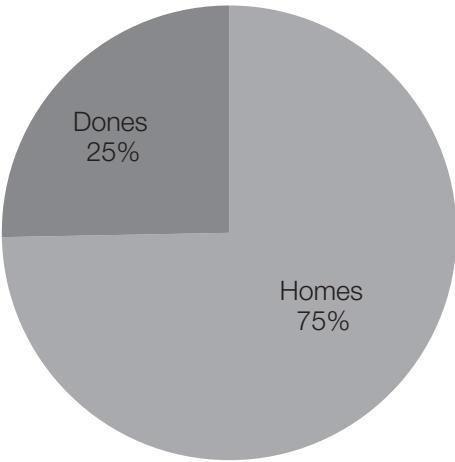
	Homes		Dones		Total
	Alumnat	%	Alumnat	%	
2008-2009	916	72	353	28	1.269
2009-2010	962	73	351	27	1.313
2010-2011	1.098	70	465	30	1.563
2011-2012	1.113	72	442	28	1.555
2012-2013	1.325	75	449	25	1.774

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

1. Aquesta xifra engloba als 1.723 alumnes matriculats als centres de la ciutat de Barcelona i als 51 alumnes de l'Escola Viver Castell de Sant Fois (Santa Maria de Martorelles), que estan dintre de l'àmbit d'actuació del Consorci d'Educació de Barcelona.

Pel que fa al sexe dels participants als PQPI és notable el protagonisme dels homes (75% del total) sobre les dones (25% restant), fet que pot ser conseqüència de diversos factors: una major taxa d'abandonament prematur dels estudis secunda-

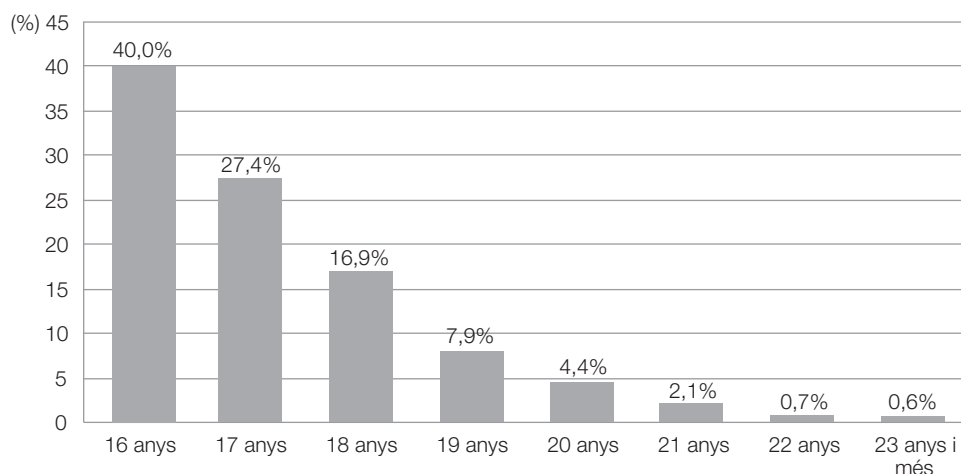
Gràfic 71. Distribució de l'alumnat de PQPI segons sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Taula 116. Participants en PQPI segons edat i sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)				
	Homes	Dones	Total	%
16 anys	538	171	709	40
17 anys	352	134	486	27,4
18 anys	222	77	299	16,9
19 anys	106	35	141	7,9
20 anys	59	19	78	4,4
21 anys	30	8	38	2,1
22 anys	11	2	13	0,7
23 anys i més	7	3	10	0,6
Total	1.325	449	1.774	100
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.				

Gràfic 72. Distribució de l'alumnat de PQPI segons edat. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

ris dels homes o tal vegada una major preocupació d'aquests a l'hora de consolidar un nivell formatiu mínim al moment d'inserir-se al mercat de treball, el tipus d'especialitats ofertades potser més atractives de cara als nois, entre altres elements.

En relació a l'edat (taula 116 i gràfic 72), s'observa com el segment majoritari és el de l'alumnat de 16 anys, ja que representa el 40% dels inscrits, i com a partir d'aquesta franja el pes de les edats següents va disminuint de manera progressiva, de manera que els majors de 23 anys només representen el 0,6% del total.

Finalment, l'última variable sociodemogràfica que cal tenir en compte és la nacionalitat. La taula 117 mostra com gairebé quatre de cada deu alumnes matriculats als PQPI durant el curs 2012-2013 a la ciutat de Barcelona és de nacionalitat estrangera (proporció, doncs, molt superior a la del conjunt de la formació professional inicial). Aquests participants provenen, majoritàriament, de països d'Amèrica llatina (el 57%) i, en menor mesura, del Magrib (19%).

15.2. Tipologia dels PQPI

Existeixen dues tipologies de PQPI, segons si són desenvolupats o només autoritzats pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Dins dels primers trobem els anomenats *Plans de Transició al Treball* i els *Programes de*

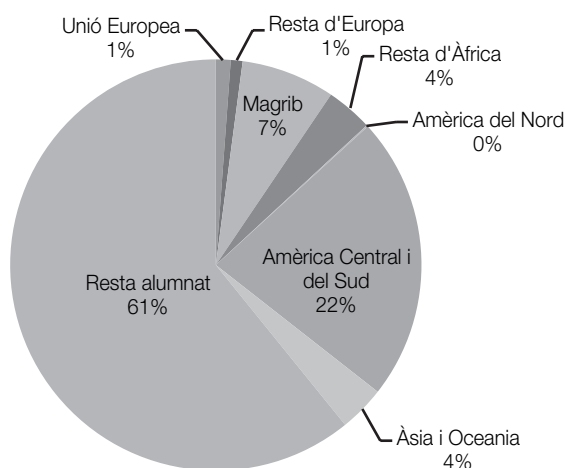
formació i aprenentatge professional, així com aquells que són desenvolupats per centres i instituts públics, mentre que els segons engloben els programes realitzats tant per centres docents com per administracions locals i per altres establiments i entitats dedicades a la formació.

Taula 117. Participants en PQPI de nacionalitat estrangera. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)

	Participants	%
Unió Europea	20	3
Resta d'Europa	16	2
Magrib	127	19
Resta d'Àfrica	63	9
Amèrica del Nord	2	0
Amèrica Central i del Sud	385	57
Àsia i Oceania	62	9
Total alumnat estranger	675	100
Total alumnat	1.774	38

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 73. Distribució de l'alumnat de PQPI segons nacionalitat d'origen. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Taula 118. Participants en PQPI segons tipologia i sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)

	Homes		Dones		Total	
	Alumnat	%	Alumnat	%	Alumnat	%
Pla de Transició al Treball	294	72	116	28	410	24
Programes de formació i aprenentatge professional	218	95	12	5	230	13
Fets per centres i instituts	0	0	0	0	0	0
Total (programes desenvolupats pel Departament)	512	80	128	20	640	37
Fets per altres centres docents	522	68	241	32	763	44
Fets per administracions locals	0	0	0	0	0	0
Fets per establiments de formació	253	79	67	21	320	19
Total (programes autoritzats pel Departament)	775	72	308	28	1.083	63
Total	1.287	75	436	25	1.723	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Tal com mostra la taula 118, la proporció d'alumnes entre els uns i els altres és d'aproximadament 1 a 2, ja que dels 1.723 alumnes matriculats² en PQPI a la ciutat de Barcelona, 640 corresponien a programes desenvolupats pel mateix Departament i poc menys del doble a programes autoritzats, fet que marca una tendència a la delegació d'aquesta oferta de formació per tal de poder ser desenvolupada correctament i, per tant, assegurar el seu impacte en la població objectiu.

Per sexes, s'observa un comportament diferencial segons la tipologia del programa: mentre en els cursos desenvolupats pel Departament d'Ensenyament de la

2. Al moment de tancar el present capítol només es disposava de les dades desagregades per tipologia de programa i per família professional corresponents als 1.723 alumnes matriculats als centres de la ciutat de Barcelona.

Generalitat de Catalunya la presència d'alumnat femení és força escassa (només un 20% del total i un 5% en el cas dels programes de formació i aprenentatge professional), en el cas dels programes autoritzats aquesta proporció augmenta en vuit punts percentuals, si bé continua sent molt minoritària en relació a l'alumnat masculí. Sens dubte, l'especialitat dels cursos que s'imparteixen en un cas i en l'altre té força a veure en aquesta distribució diferencial, ja que el perfil formatiu d'homes i dones és diferent, tal i com es veurà en el proper apartat en què s'aprofundeix en l'anàlisi segons la família professional dels PQPI.

15.3. Anàlisi per famílies professionals

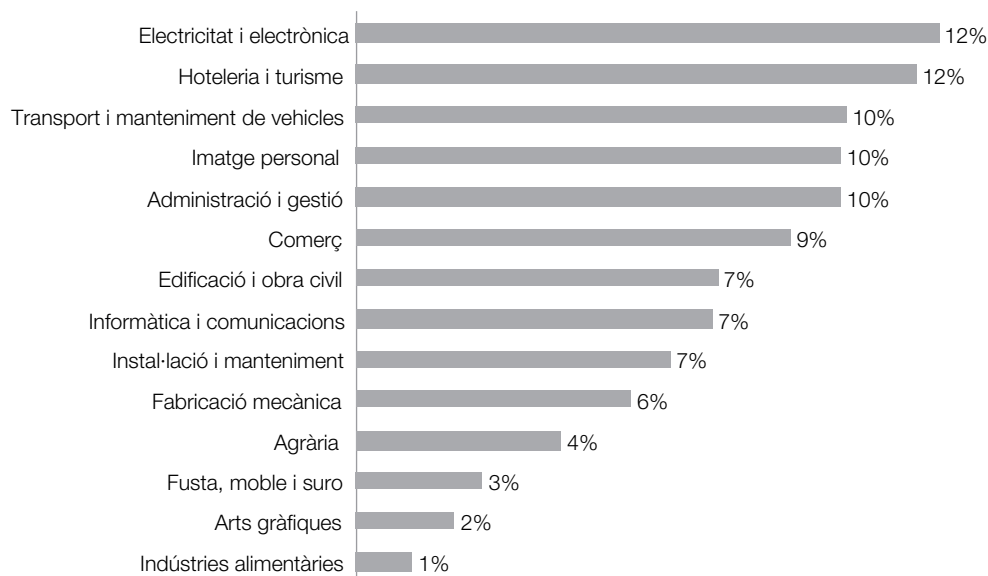
Com en el cas dels cicles formatius de grau mig i superior, els cursos PQPI s'engloben segons la seva temàtica en famílies professionals, que, al seu torn, engloben diferents perfils professionals.

**Taula 119. Participants en PQPI segons família professional.
Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)**

	Alumnat	%
Administració i gestió	173	10
Agrària	73	4
Arts gràfiques	35	2
Comerç	155	9
Edificació i obra civil	129	7
Electricitat i electrònica	208	12
Fabricació mecànica	98	6
Fusta, moble i suro	45	3
Hoteleria i turisme	200	12
Imatge personal	173	10
Indústries alimentàries	20	1
Informàtica i comunicacions	127	7
Instal·lació i manteniment	112	7
Transport i manteniment de vehicles	175	10
Total	1.723	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 74. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

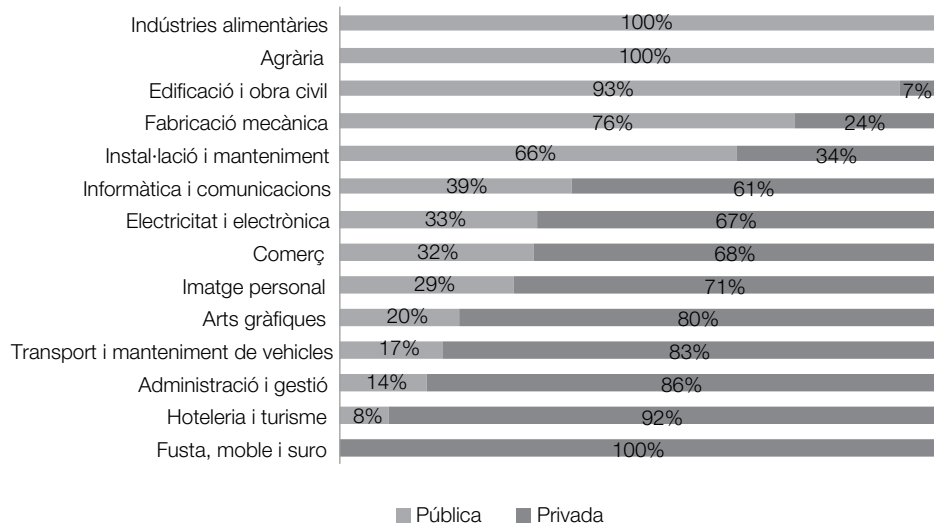
En el cas particular de la ciutat de Barcelona, el curs 2012-2013 es van impartir PQPI corresponents a 14 famílies professionals diferents (taula 119). Les famílies amb un major nombre d'alumnes matriculats van ser *Electricitat i electrònica* i *Hoteleria i turisme* (cadascuna amb un 12% dels alumnes), seguit de *Transport i manteniment de vehicles* (10%), *Imatge personal* (10%) i *Administració i gestió* (també amb un 10% d'alumnes).

Si incorporem la titularitat (pública o privada) del centre on s'imparteixen els PQPI, observem que la mitjana de 37% de quota dels centres de titularitat pública que s'ha mostrat abans obeeix a situacions molt diferents segons les diverses famílies professionals. En primer lloc, cal destacar que sembla haver-hi una relació bastant clara entre el nombre d'alumnes matriculats i el percentatge que ho està en centres de titularitat privada (gràfic 75), ja que les famílies amb més alumnat (com ja hem vist abans) són aquelles que s'ofereixen bàsicament en centres i entitats privades: *Hoteleria i turisme* (82% dels alumnes en centres i entitats privades), *Administració i gestió* (86%), *Transport i manteniment de vehicles* (83%) i *Imatge personal* (71%). En situació contrària, és a dir, amb clar protagonisme dels centres de titularitat pública hi ha les famílies *Edificació i obra civil* (93%), *Fabricació mecànica* (76%) i *Instal·lació i manteniment* (66%). Finalment, cal citar aquelles famílies professionals que només s'imparteixen en centres públics (és el cas d'*Agrària* i *Indústries alimentàries*) o bé privats (*Fusta, moble i suro*).

Taula 120. Participants en PQPI segons família professional i titularitat del centre. Barcelona Curs 2012-2013 (total)

	Pública	Privada	Total
Administració i gestió	25	148	173
Agrària	73	–	73
Arts gràfiques	7	28	35
Comerç	50	105	155
Edificació i obra civil	120	9	129
Electricitat i electrònica	68	140	208
Fabricació mecànica	74	24	98
Fusta, moble i suro	–	45	45
Hoteleria i turisme	16	184	200
Imatge personal	50	123	173
Indústries alimentàries	20	–	20
Informàtica i comunicacions	49	78	127
Instal·lació i manteniment	74	38	112
Transport i manteniment de vehicles	30	145	175
Total	656	1.067	1.723

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 75. Participants en PQPI segons família professional i titularitat del centre. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

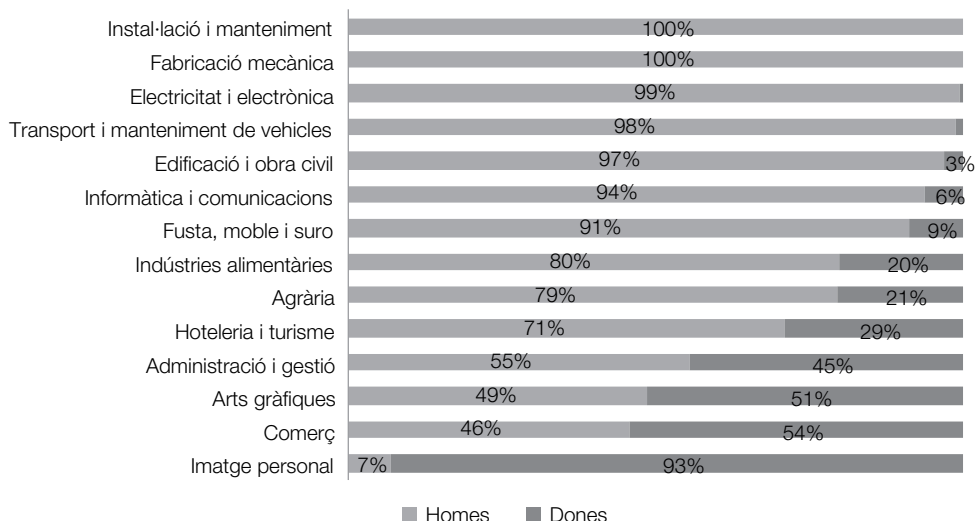
Ja s'ha comentat anteriorment que l'alumnat majoritari en els PQPI és el format per homes (75%), situació que obeeix a una forta disparitat entre les diferents famílies formatives i que té el seu origen en la “masculinització” o bé en la “feminització” de la visió que sobre aquestes especialitats formatives es té a nivell sociocultural. Així, per una banda observem famílies únicament ateses per homes en un 100% (*Fabricació mecànica, Instal·lació i manteniment*) o amb una participació testimonial de les dones (*Electricitat i Electrònica* amb només 1 dona participant o *Transport i manteniment de vehicles* amb només 2 dones participants). Per altra banda observem que la situació contrària, és a dir, la de famílies professionals on el percentatge majoritari de dones sigui incontestable, només es dona en el cas de la família d'*Imatge personal* (amb un 93% d'alumnat femení). Per últim, podem assenyalar com a més paritàries només tres famílies professionals que sí compten amb una distribució més equilibrada pel que fa al sexe dels seus participants; és el cas de *Comerç, Arts gràfiques* i *Administració i gestió*.

Taula 121. Participants en PQPI segons família professional i sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (total i %)

	Homes		Dones		Total
	Alumnat	%	Alumnat	%	
Administració i gestió	96	55,5	77	44,5	173
Agrària	58	79,5	15	20,5	73
Arts gràfiques	17	48,6	18	51,4	35
Comerç	71	45,8	84	54,2	155
Edificació i obra civil	125	96,9	4	3,1	129
Electricitat i electrònica	207	99,5	1	0,5	208
Fabricació mecànica	98	100,0	0	0,0	98
Fusta, moble i suro	41	91,1	4	8,9	45
Hoteleria i turisme	142	71,0	58	29,0	200
Imatge personal	12	6,9	161	93,1	173
Indústries alimentàries	16	80,0	4	20,0	20
Informàtica i comunicacions	119	93,7	8	6,3	127
Instal·lació i manteniment	112	100,0	0	0,0	112
Transport i manteniment de vehicles	173	98,9	2	1,1	175
Total	1.287	75	436	25	1.723

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Gràfic 76. Distribució de l'alumnat de PQPI segons família professional i sexe. Barcelona. Curs 2012-2013 (%)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Idees clau

- Durant el curs 2012-2013, a la ciutat de Barcelona existien 54 centres (20 públics i 34 privats) que impartien PQPI.
- El nombre de matriculats en aquest tipus de cursos era de 1.774 alumnes, amb clar predomini dels homes (75%) i dels joves de 17 anys (40,4%). La proporció d'alumnat de nacionalitat estrangera era del 39%, amb un clar predomini de la població d'origen llatinoamericà.
- Les famílies amb un major nombre d'alumnes matriculats van ser *Electricitat i electrònica* i *Hosteleria i turisme* (cadascuna amb un 12% dels alumnes), seguit de *Transport i manteniment de vehicles* (10%), *Imatge personal* (10%) i *Administració i gestió* (10%).
- Les famílies més demandades són també les que presenten un major protagonisme dels centres de titularitat privada. Algunes famílies professionals només s'imparteixen en centres públics (*Agrària* i *Indústries alimentàries*) o bé privats (*Fusta, moble i suro*).
- En la majoria de les 14 famílies professionals, l'alumnat masculí hi és majoritari, excepte en *Imatge personal*, *Comerç* i *Arts gràfiques*. En canvi, sectors com *Fusta, moble i suro*, *Transport i manteniment de vehicles*, *Instal·lació i manteniment*, *Fabricació mecànica*, *Electricitat i electrònica*, *Informàtica i comunicacions* i *Edificació i obra civil* es troben fortament masculinitzats.

16. Conclusions

El següent apartat recull les principals conclusions de la segona part del present Anuari, dedicat a l'anàlisi del sistema de l'FP a la ciutat de Barcelona.

Durant el curs 2012-2013, últim pel qual es disposa de xifres oficials en el moment d'elaboració de la present edició de l'Anuari, el nombre de matriculats en FP a la ciutat de Barcelona era de 30.766 alumnes. Segons el tipus de cicles cursats, el nombre d'alumnes en CGFM era de 11.684 i el de CGFS, de 19.082, amb un increment en respecte el curs anterior concentrat en els cicles de grau superior.

Pel que fa a l'oferta, durant aquell mateix curs s'oferien un total de 154 cicles formatius, que corresponien a 22 famílies professionals diferents, impartits en 91 centres. Una mica més de la meitat de l'alumnat va optar per centres privats, amb oferta concertada o totalment privada, una tendència que com ja passava en anteriors cursos, és significativament diferent a la del conjunt de Catalunya, on gairebé dos terços dels alumnes cursen els seus estudis d'FP en centres de titularitat pública. L'oferta a la ciutat de Barcelona, és doncs, rica, extensa i variada tant pel que fa a especialitats com pel que fa a tipologia de centres.

Les xifres d'alumnat presentades representen un lleuger augment, especialment com ja s'ha comentat abans, concentrat en els alumnes matriculats en un cicle de grau superior i que confirma un creixement sostingut de la demanda en els darrers anys. En aquest sentit, doncs, sembla que l'aposta per l'FP es consolida ja com una opció clara i atractiva no només pels joves que finalitzen els seus estudis obligatoris sinó per persones de major edat, situant-se com una clara opció de formació al llarg de la vida, per a l'acreditació o per a la requalificació.

Les opcions preferides sol·licitades en les preinscripcions ens evidencien la preferència de l'alumnat pels centres de titularitat pública, ja que tres de cada quatre preinscripcions de les prop de vint mil realitzades tenien per objectiu realitzar algun tipus d'estudis d'FP en centres públics. Aquesta xifra contrasta amb el fet que la major oferta de cicles formatius es concentra en centres de titularitat concertada o privada, de manera que podem pensar que hi ha una demanda que els centres públics no poden cobrir i que, per tant, es veu necessàriament obligada a inscriure's finalment en centres privats.

La distribució de la matrícula segons la família professional mostra una preferència clara per la formació en activitats relacionades amb el sector serveis, clau a la ciutat de Barcelona, però evidència algunes disparitats si ho relacionem amb aquells estudis que tenen un millor índex d'inserció professional. La família professional més demandada va ser *Sanitat* i és també la família amb més alumnes finalment matriculats, seguida de *Serveis socioculturals a la comunitat*, *Informàtica i telecomunicacions*, *Administració i Gestió*, *Hoteleria i Turisme* i *Imatge i So*.

En referència a les característiques i perfil de l'alumnat, segueix creixent el nombre d'alumnat major de 20 anys, es continua observant una lleugera masculinització del col·lectiu (56,29%), més evident en l'alumnat de CFGM que en els que opten pel CFGS.

Pel que fa a la transició al mercat de treball i a la inserció professional, el percentatge dels graduats/des que només treballa s'ha seguit reduint i per contra ha augmentat el dels que opten per seguir-se formant, tendència lògica en el context econòmic actual on la falta d'ofertes laborals i la tendència a una major especialització fa que el mercat de treball sigui cada cop més competitiu, i per tant, requereixi d'una major formació dels treballadors. L'alumnat que s'ha inserit laboralment, de forma exclusiva o compatibilitzant feina amb estudis representa el 38%.

Les famílies professionals que presenten una major proporció d'alumnes (més de la meitat) que s'han inserit laboralment de forma exclusiva o compatibilitzant feina amb estudis, són les d' *Indústries alimentàries*, *Energia i Aigua* i *Agrària*. Les tres famílies professionals aglutinen poc nombre d'estudiants graduats i per tant no es poden extreure conclusions gaire significatives sobre tendències del mercat laboral en aquestes branques productives.

Pel que fa a la continuïtat d'estudis universitaris, els graduats en FP representen el 17,5% del total de la preinscripció universitària a Catalunya. L'accés a la universitat des de la titulació prèvia de CFGS ha superat ja l'opció de canvi de carrera i per primera vegada se situa com la segona via d'accés més important a la universitat.

En aquesta part de l'Anuari 2013, s'han introduït dos nous continguts per a l'anàlisi, la mobilitat internacionals dels estudiants d'FP a Barcelona i l'FP dual.

Si parlem de mobilitat, l'any 2013 un total de 307 estudiants i recent graduats en FP van participar en projectes de mobilitat internacional, un 1% dels matriculats en aquests estudis a la ciutat. Respecte el 2012, augmenten lleugerament tant el nombre de participants com el de les entitats que gestionen programes educatius europeus. Les famílies professionals amb major participació en projectes internacionals de mobilitat d'estudiants són *Hoteleria i Turisme*, *Serveis Socioculturals a la Comunitat* i *Imatge i So*, que sumades van aglutinar quatre de cada 10 estades

realitzades. Els destins amb més pes són França, Alemanya, Itàlia i Regne Unit, però apareixen amb força d'altres com Malta, República Txeca, Polònia i Turquia.

Finalment i en referència a l'FP dual, el curs 2012-2013 va ser el primer en el que es va iniciar aquesta modalitat d'alternança a Catalunya. Les dades són poc significatives a la ciutat, ja que només hi van participar dos centres, però aquesta primera experiència obre la porta a una modalitat d'estudis que conformarà l'FP del futur a casa nostra.

Reptes de la ciutat de Barcelona i àrea d'influència en relació amb el seu mercat de treball i el sistema educatiu

De les conclusions aportades per l'anàlisi de les dades de l'Anuari, se'n desprenen un seguit de reptes que la ciutat de Barcelona haurà d'afrontar en els propers anys. D'una banda, el mercat de treball presenta com ja ho ha fet en els darrers anys, una dinàmica regressiva caracteritzada per un augment de l'atur que afecta transversalment a tots els nivells formatius, també als graduats en formació professional, però especialment a aquelles persones amb menys especialització i qualificació. En segon lloc, els baixos nivells de creació de llocs de treball i la baixa contractació que genera un increment notable de la competitivitat entre aquells que cerquen incorporar-se al mercat laboral. Ambdues realitats, relacionades estretament, marquen un full de ruta clar pel que fa a la necessitat de formar-se i qualificar-se i de fer-ho continuadament i al llarg de la vida. La formació professional, s'erigeix en aquest context com una opció òptima i a Barcelona això no és una excepció. Una oferta variada i més rica que mai, les condicions de la seva inserció laboral en termes d'ocupabilitat i temporalitat, la posicionen immillorablement per a jugar un paper clau els propers anys en el marc d'aquest escenari.

Davant d'aquest context, es plantegen el següents reptes de futur per tal d'aproximar-nos al màxim a l'escenari òptim europeu que s'ha definit en la introducció del present *Anuari*.

- Optimitzar la formació professional per tal de reduir al màxim el fracàs escolar i l'abandonament escolar prematur, així com combatre l'atur juvenil i per últim requalificar població tant ocupada com desocupada, independentment de la seva edat i la seva situació laboral.
- Millorar l'orientació per tal de posar en valor els estudis d'FP i donar a conèixer el seu caràcter professionalitzador enfront a altres opcions formatives, així com informar de les passarel·les educatives que ofereix el sistema.
- Millorar la informació sobre l'FP al món de l'empresa, per tal que aquesta conegui en profunditat aquests estudis i tot el que poden aportar-li en matèria de recursos humans en les diferents famílies professionals.
- Estendre l'FP dual entre centres i empreses, posant-la en valor com una opció avantatjosa per uns i altres i sobretot per la formació dels estudiants. Construir

entre tots els agents implicats un model propi d'aquest tipus d'alternança que respongui a la realitat econòmica i social del nostre país.

- Continuar treballant de forma col·laborativa i coordinada entre diferents àmbits de l'Administració, així com entre els centres i les empreses per tal d'optimitzar la xarxa d'agents existent.
- Convertir els marcs de referència europeus, tant de qualificacions (EQF) com de qualitat (EQARF), en referències compartides efectives, tant des del propi sistema educatiu com des del mercat de treball.
- Seguir apostant pels sectors estratègics a la ciutat, buscant els encaixos que aquests poden tenir amb els estudis d'FP.
- Potenciar totes les vies d'accés al mercat de treball per part dels graduats en FP, especialment aquelles que tenen a veure amb el propi centre i les empreses on s'ha realitzat les pràctiques o l'alternança en l'FP dual.
- Incrementar la internacionalització de l'FP via participació en projectes i programes europeus de mobilitat d'estudiants de la Unió Europea, però també amb la implicació d'empreses privades que puguin possibilitar llocs de pràctiques i d'especialització a l'estranger.

Glosari de l'FP

Acreditació de la competència

Procés pel qual s'atorga un reconeixement de competències a una persona per desenvolupar una professió. Les vies d'acreditació més usuals, en el sistema de formació professional al nostre país, són els títols de formació professional, els certificats de professionalitat, els certificats de formació ocupacional i/o contínua, i també els certificats de les accions formatives dels programes de qualificacions professionals inicials (PQPI).

Aprenentatge

Procés de millora del comportament, la informació, els coneixements, la comprensió, les actituds, els valors o les capacitats / competències.

Aprenentatge al llarg de la vida

Inclou totes aquelles accions educatives que afavoreixen i potencien el desenvolupament personal, social i professional de les persones.

Àrea Metropolitana de Barcelona

Delimitació territorial que integra quatre comarques (Baix Llobregat, el Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès occidental) i 36 municipis limítrofs a Barcelona i agrupats principalment per motius de mobilitat i accessibilitat a la ciutat de Barcelona.

Atur registrat

Recull les demandes d'ocupació registrades en les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) que estan actives l'últim dia laborable de cada mes i que no es corresponen amb cap de les següents situacions: pluriocupació, millora d'ocupació, col·laboració social, jubilats, persones de més de 65 anys, en recerca d'ocupació conjuntural o de jornada inferior a 20 hores, estudiants, demandes suspeses, compatibilitat de prestacions, treballadors eventuais agrícoles subsidiats, rebuig d'accions d'inserció laboral, i altres causes com no tenir disponibilitat immediata o estar en situació d'incapacitat laboral transitòria o de baixa mèdica.

Catàleg de qualificacions professionals

Conjunt de qualificacions professionals, ordenades segons les diferents famílies professionals i nivells de competència.

Catàleg integrat modular

Conjunt de mòduls formatius o crèdits de caràcter transversal i específic, associats a les unitats de competències i a la qualificació en conjunt. És el referent bàsic per al disseny i actualització del catàleg de títols i certificats de professionalitat de formació professional.

Certificació de competències

Procés administratiu pel qual es formalitza el reconeixement dels aprenentatges adquirits mitjançant la formació o l'experiència professional.

Certificat de professionalitat

Document acreditatiu de la competència adquirida per la via de la formació professional, gestionada per l'Administració laboral.

Cicles Formatius d'Ensenyaments Artístics de Grau Mitjà (CFAM)

Són els ensenyaments que comprenen els Cicles Formatius de Grau Mitjà d'arts plàstiques, d'oficis artístics i de disseny.

Cicles Formatius d'Ensenyaments Artístics de Grau Superior (CFAS)

Són els ensenyaments que comprenen els Cicles Formatius de Grau Mitjà d'arts plàstiques, d'oficis artístics i de disseny. Tenen la funció de facilitar una formació professional específica, que capacita per a l'exercici d'una professió concreta amb la qualificació necessària per a fer treballs tècnics, assumir responsabilitats de programació i coordinació, i per a la incorporació al mercat laboral de l'àmbit de les arts plàstiques, els oficis artístics i el disseny.

Cicles Formatius de Grau Mitjà (CFGM)

Són els estudis, pertanyents a la Formació Professional Reglada, que segueixen a l'ESO. Són estudis post-obligatoris i l'alumnat ha de tenir 16 anys com a mínim per a cursar-los. És una formació específica de tècnic mig en un sector professional, que dota d'un perfil de tècnic amb nivell d'autonomia propi sota la supervisió d'un responsable superior. La titulació que s'obté correspon a una qualificació de nivell 2.

Cicles Formatius de Grau Superior (CFGS)

És una formació específica de tècnic superior en un sector professional, que dota d'un perfil de tècnic superior amb nivell d'autonomia i responsabilitat elevats, i que possibilita la conducció d'equips de treball. La titulació que s'obté correspon a una qualificació de nivell 3.

Centres d'Innovació i Formació Ocupacional (CIFO)

Centres del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) que programen de manera

contínua accions formatives dirigides a persones treballadores en situació d'atur, porten a terme accions formatives d'experimentació en noves qualificacions, desenvolupen accions d'innovació metodològica per a la consecució de competències i capacitats professionals.

Competències

Capacitat de dur a terme activitats en una professió o en un lloc de treball, segons les normes exigides pel sector.

Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)

Organisme públic amb representació del Departament d'Educació (60%) i de l'Ajuntament de Barcelona (40%), que porta a terme la gestió educativa de la ciutat. La seva existència ha suposat la desaparició de la Delegació Territorial de Barcelona-Ciutat. Es va constituir legalment pel Decret 84/2002 del Govern de la Generalitat del 5 de febrer de 2002.

Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya (CONFORCAT)

Creat l'any 2004 en el marc del Servei d'Ocupació de Catalunya, està integrat per la Generalitat de Catalunya, a través del Departament d'Empresa i Ocupació, i per les organitzacions sindicals i empresarials que tenen la consideració de més representatives a l'àmbit de Catalunya. Té encomanada la gestió i execució dels programes de la formació professional contínua, així com el seguiment i control de les accions formatives que es duguin a terme en l'àmbit de Catalunya.

Contractació laboral registrada

Contractes registrats a les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) i comunicacions de contractació que realitzen els empresaris, amb lloc de treball a Catalunya.

Convalidació

Procés administratiu pel qual una formació adquirida i acreditada té una afinitat que permet el reconeixement dels mateixos efectes acadèmics i professionals que una altra que s'està cursant o que es vol cursar.

Demandant d'ocupació

Persona que cerca ocupació i que s'ha inscrit en una Oficina de Treball per a sol·licitar-la. Pot ser que estigui treballant o aturat.

Dinamisme productiu

Es defineixen com a activitats més dinàmiques aquelles activitats econòmiques a 2 dígit de la CCAE que presenten un augment de població assalariada i autònoma més elevat entre dos períodes. Les activitats menys dinàmiques són les que presenten un augment més petit o una disminució més elevada entre dos períodes.

Per realitzar aquest càlcul, en primer lloc es suma la població assalariada i autònoma corresponent a cada activitat, i després es realitza l'ordenació en funció de les variacions percentuals, tenint en compte només aquelles activitats econòmiques que representen més d'un 1% del total de població assalariada i autònoma d'un territori.

Educació Secundària Obligatòria (ESO)

Etapa del sistema educatiu de l'Estat espanyol que es correspon amb l'educació secundària obligatòria. Comprèn 4 cursos, que abasten des dels dotze als setze anys si no hi ha repeticions. És la continuació de l'educació primària i l'última de les etapes d'educació obligatòria. El títol de l'ESO permet accedir al Batxillerat i als cicles formatius de grau mitjà. Per als alumnes que no la superen existeixen els Programes de Qualificació Professional Inicial.

Entorn professional

Element de la qualificació professional on s'indica, amb caràcter orientador, l'àmbit professional, els sectors productius i les ocupacions o llocs de treball que s'hi relacionen.

Família Professional

Conjunt d'ensenyaments que s'imparteixen a la Formació Professional i que capaciten a l'alumne per a exercir qualificadament una activitat en el camp professional, donant-li també instruments que li permetin inserir-se en el mercat de treball i adaptar-se als canvis en la seva vida laboral. Cada Família Professional està integrada per Cicles Formatius de Grau Mitjà (CFGM) i de Grau Superior (CFGS).

Formació

Sistema de capacitació de les persones a través del procés d'ensenyament-aprenentatge.

Formació a distància

Conjunt d'accions formatives on l'alumne pot estudiar des del seu domicili i compaginar la seva formació amb altres estudis o amb la seva feina. La formació a distància inclou la teleformació, que és el conjunt d'accions formatives que es poden realitzar a través d'Internet.

Formació presencial

És el conjunt d'accions formatives que es realitzen en un espai físic determinat amb la presència dels participants.

Formació professional contínua

Conjunt d'accions formatives desenvolupades per les empreses, els treballadors o les organitzacions representatives, adreçades a la millora de les competències

professionals i de la qualificació dels treballadors i treballadores en actiu. Aquesta formació actualment s'anomena "formació adreçada prioritàriament a treballadors ocupats" i ha passat a integrar la formació d'oferta del subsistema de formació professional per a l'ocupació.

Formació professional inicial

Conjunt d'accions de formació professional específica (també anomenada formació professional reglada) que s'imparteixen en el sistema educatiu.

Formació professional dual

Nova modalitat d'oferta formativa dintre de la formació professional. Es desenvolupa sota el règim d'alternança entre el centre educatiu i l'empresa, amb un nombre d'hores o dies d'estada en aquesta i en el centre formatiu de durada variable, mitjançant un conveni de col·laboració entre ambdues institucions i amb un compromís de contractació de l'alumnat amb un format contractual establert per l'autoritat educativa i de treball.

Formació professional ocupacional

Conjunt d'accions de formació professional que tenen per objectiu proporcionar a les persones en situació d'atur les competències professionals requerides pel sistema productiu. Aquesta formació actualment s'anomena "formació adreçada prioritàriament a treballadors desocupats" i ha passat a integrar la formació d'oferta del subsistema de formació professional per a l'ocupació.

FP.CAT

Xarxa de centres que ofereixen cursos de formació professional integrada adaptada a les necessitats tant dels treballadors i treballadores com ara de les empreses, amb la intenció de facilitar ja sigui l'accés a un lloc de treball qualificat o bé la millora de l'ocupabilitat dels participants. Ofereix la possibilitat de capitalitzar la formació amb la certificació dels cursos. Aquests certificats acrediten les competències professionals adquirides i donen dret a l'obtenció, o bé de Certificats de Professionalitat o bé de títols, que són reconeguts pel Departament d'Empresa i Ocupació i el Departament d'Educació.

Grau d'ocupabilitat

Segons el SOC, el grau d'ocupabilitat d'un individu el determina el temps que porti a l'atur (a més temps, menor probabilitat d'ocupar-se), l'àmbit geogràfic de recerca de feina (municipal o supramunicipal) i el nombre de demandes d'ocupació i el tipus de prestació per desocupació que es percep.

Itinerari Formatiu

Trajectòria d'aprenentatge mitjançant un procés formatiu ordenat segons la progressiva dificultat, necessari per al desenvolupament d'una ocupació.

Mercat laboral

Àmbit en el qual es relacionen les necessitats de les empreses i dels demandants d'ocupació. Estadísticament indica l'evolució dels sectors econòmics i les tendències socials en matèria laboral.

Mòdul Formatiu

Bloc coherent de formació associat a cadascuna de les unitats de competència que figuren en la qualificació i que constitueix la unitat mínima de formació professional acreditable per establir els ensenyaments conduents a l'obtenció dels títols de formació professional i als certificats de professionalitat.

Nivells de classificació

Nivells 1, 2 o 3 de les unitats de competència i de les qualificacions que, segons criteris d'aptitud i d'actitud, requereix el desenvolupament de l'activitat laboral: coneixements, iniciativa, autonomia, responsabilitat, complexitat, etc.

Plans de formació adreçats a entitats d'economia social

Formació contínua adreçada a qualsevol persona que treballi en el territori català i que sigui soci/a o treballador/a de cooperatives, societats laborals i entitats d'economia social.

Plans de formació intersectorial

Accions formatives que tenen com a objectiu l'adquisició de coneixements i/o habilitats aplicables en qualsevol sector productiu, com idiomes, recursos humans, aplicacions informàtiques, etc. Pot accedir qualsevol persona que treballi en el territori català, tant per compte propi com aliè.

Plans de formació sectorial

Formació especialitzada en sectors concrets. Pot accedir qualsevol persona que treballi en el territori català, en el sector productiu en qüestió, ja sigui per compte propi o aliè.

Població activa

Quantitat de persones que s'han integrat al mercat de treball, és a dir, que tenen una feina o que estan en recerca activa de feina. La població activa es compon de totes les persones en edat laboral que, o bé treballen en una feina remunerada (població ocupada) o bé estan en recerca activa de feina (població a l'atur). Així, la població activa es subdivideix en dos grups: els ocupats i els desocupats. La fracció de població activa que busca feina però no la troba determina la taxa d'atur.

Població assalariada

Població ocupada en els centres de cotització que du a terme una activitat remunerada per compte d'altri.

Població autònoma

Població ocupada que du a terme una activitat remunerada per compte pròpia sense treballadors assalariats a càrrec.

Població en edat de treballar

També anomenada “població en edat activa”, que segons la legislació té la capacitat legal per incorporar-se al mercat de treball i que se situa entre els 16 i els 64 anys.

Població estrangera

Població amb una nacionalitat diferent a l'espanyola.

Programes de Garantia Social (PGS)

Programes de formació dirigits a persones majors de 16 anys i menors de 21 que no tenien cap titulació ni d'Educació Secundària Obligatòria ni de Formació Professional. Van ser substituïts pels Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI).

Programa de Qualificació Professional Inicial (PQPI)

Alternativa formativa amb la finalitat d'evitar l'abandonament escolar prematur, obrir expectatives de formació i qualificació posterior i facilitar l'accés a la vida laboral. L'objectiu d'aquest tipus de formació és que tots els alumnes assoleixin competències professionals pròpies d'una qualificació de nivell 1 de l'estructura actual del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, com també que tinguin la possibilitat d'una inserció sociolaboral satisfactòria i amplïin les seves competències bàsiques per prosseguir estudis en els diferents ensenyaments. Poden cursar un PQPI aquells joves que han acabat l'ESO i no n'han obtingut la titulació. L'edat mínima per participar-hi és de 16 anys complerts o bé complir-los abans del 31 de desembre de l'any d'inici del programa, i, si bé no s'estableix una edat màxima, la normativa recomana l'accés als menors de 21 anys, atès que la metodologia didàctica adreçada a joves és diferent de la metodologia didàctica adequada per a les persones adultes.

Proves d'accés a estudis universitaris (PAU)

Conjunt d'exàmens que tenen per objectiu comprovar i valorar la maduresa acadèmica dels estudiants i avaluar-ne els coneixements adquirits en el batxillerat. Antigament s'anomenaven també proves d'aptitud per a l'accés a la universitat (PAAU) i són majoritàriament conegudes pel nom de Selectivitat.

Qualificació professional

És l'especificació oficial de competència, apropiada per a la producció i l'ocupació, que acredita la competència als posseïdors.

Reconeixement de competències

Determinació dels coneixements i capacitats adquirits mitjançant una formació o experiència professional i, en el cas adient, la seva validació formal per part de les institucions facultades.

Regió Metropolitana de Barcelona (RMB)

Context territorial que inclou les comarques de l'Alt Penedès, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental. També anomenat Àmbit metropolità.

Sense ocupació anterior

Persones que s'incorporen al mercat de treball i que abans no havien tingut altra feina o restaven inactives

Servei d'Ocupació Català (SOC)

Organisme autònom de caràcter administratiu, adscrit al Departament d'Empresa i Ocupació, que té com a funcions principals oferir i donar servei a totes les persones que busquen feina, independentment que la seva situació laboral sigui en actiu o en atur i a les empreses; oferir un marc d'igualtat d'oportunitats laborals per a tothom; fomentar l'esperit emprenedor i donar suport a la petita i mitjana empresa; aconseguir que el diàleg i el compromís entre els actors públics i privats siguin el motor de les polítiques d'ocupació, així com també aconseguir un nivell d'ocupació alt, mitjançant una acció activa juntament amb la promoció i creació de treball.

Sistema de qualificacions i formació professional

Procés pel qual s'estableix la identificació, adquisició, reconeixement i certificació de les competències requerides per a aconseguir els objectius de la producció i ocupació.

Taxa d'activitat

Relació de persones entre 16 i 64 anys que estan treballant o registrades a l'atur.

Taxa d'atur

Relació expressada en % entre el nombre de persones aturades i la població activa de 16 a 64 anys.

Taxa de graduació

Percentatge d'estudiants que finalitzen els estudis corresponents en el temps previst al pla d'estudis o en un curs acadèmic més, en relació amb la seva cohort d'entrada.

Taxa de temporalitat contractual

Relació entre el nombre de contractes temporals i el nombre total de contractes registrats, expressada en tant per cent.

Teleformació

Conjunt d'accions formatives que es poden realitzar a través d'Internet.

Títol de Formació Professional

Document acreditatiu de la competència adquirida mitjançant la formació professional específica, gestionada per l'Administració educativa.

Unitats de competències

Agrupament de competències amb valor i significat en el treball.

Bibliografía

CAPSADA, Q. (2013). *Educació, competències i mercat de treball. Els reptes de Catalunya a partir de l'estratègia de l'OCDE*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

COMISSIÓ EUROPEA (2010). *Europa 2020. Una estrategia para un crecimiento inteligente, sostenible e integrador*. Brussel·les: Comissió Europea.

COMISSIÓ EUROPEA, EACEA, EURYDICE (2013). *Education and training in Europe 2020: responses from the EU member states*. Brussel·les: Eurydice.

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT I CONSELL DE CAMBRES DE CATALUNYA (2014). *Inserció laboral dels ensenyaments professionals 2013*. Barcelona: Generalitat de Catalunya / Consell General de Cambres de Catalunya.

ESTAPÉ, S.; FERNÁNDEZ, T. (2012). "L'estratègia Catalunya 2020". *Nota d'economia*, núm. 100, p. 27-56.

INSTITUT D'ESTUDIS REGIONALS I METROPOLITANS DE BARCELONA (2013). *Bases per a una nova estratègia metropolitana econòmica i social. Anuari Metropolità de Barcelona 2012*. Barcelona: Àrea Metropolitana de Barcelona

MARTÍNEZ, M.; ALBAIGÉS, B. [dir.] (2013). *L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2013*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

OCDE (2013). *Education at a glance 1013: OECD indicators*. Servicio de publicaciones de la OCDE.

PUNYET, A.; BLANES, M. (2013). *Anuari de la formació professional a Barcelona, 2012. Mercat de treball i Formació Professional a Barcelona*. Barcelona: Fundació BCN Formació Professional.

UNIÓ EUROPEA (2010). *Comunicado de Brujas sobre una cooperación europea reforzada en materia de educación y formación profesional para el periodo 2011-2020*. Brussel·les: Unió Europea.

Llocs web consultats per recerca de dades

Ajuntament de Barcelona.
www.bcn.cat

Diputació de Barcelona.

www.diba.es

Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

<http://www20.gencat.cat/portal/site/ensenyament>

Institut d'estadística de Catalunya.

www.idescat.cat

Institut Nacional d'Estadística.

www.ine.es

Eurostat.

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

Observatori d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya.

<http://www20.gencat.cat/portal/site/ensenyament>

Organismes que han aportat dades

Agència Catalana de la Joventut. Generalitat de Catalunya.

Secretaria Tècnica. Generalitat de Catalunya.

Servei d'Ocupació de Catalunya. Generalitat de Catalunya.

Consell Interuniversitari de Catalunya. Departament d'Economia i Coneixement.
Generalitat de Catalunya.

Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya (ConForCat). Generalitat de Catalunya.

Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

Consell General de Cambres de Catalunya.

Consorci d'Educació de Barcelona.

Fundació BCN Formació Professional.

Infojobs.

Escola Tècnica i Professional del Clot.

Centre d'Estudis Prat.

Institut Lluïsa Cura.

EMAV. Escola de Mitjans Audiovisuals.

CETT. Escola d'Hoteleria i Turisme.

Jesuïtes Sarrià - Sant Ignasi.

Altres publicacions de l'Observatori:

- Cicle de Tribunes FP:
 - **Tribuna FP. Document de síntesi, objectius i propostes** (2011)
 - **Un espai per la professionalització** (2010)
 - ♦ La Formació Professional davant els reptes del segle XXI
 - ♦ La Formació Professional i l'educació superior.
 - ♦ Tendències internacionals
 - ♦ Formació Professional i competitivitat
 - ♦ Cultura de centre, lideratge i planificació estratègica
- **Treball pel canvi. Innovació sistèmica en Formació Professional** (2010). Traducció de l'estudi de l'OCDE Working out change. Systemic innovation in Vocational Education and Training
- **Aprenent per treballar. Una anàlisi comparada de les polítiques en formació professional en els països de l'OCDE** (2010). Traducció de l'estudi de l'OCDE Learning for jobs
- **Anuari de la Formació Professional a Barcelona. Mercat de treball i Formació Professional** (Edicions 2010, 2011 i 2012)
- **Els sectors econòmics emergents i la Formació Professional a la Regió Metropolitana de Barcelona**
 - Logística (2011)
 - Medi ambient (2011)
 - Mèdia (2011)
 - Biotecnologia (2011)
 - Indústries alimentàries (2012)
- **FCT on plus. Avaluació de l'eficiència de la formació en centres de treball** (2012)

La Fundació BCN Formació Professional és un instrument al servei dels centres de formació professional de la ciutat i les entitats, empreses i representants dels sectors econòmics i socials de Barcelona i la seva àrea metropolitana. Una eina pel desenvolupament de projectes compartits entre centres, teixit empresarial i la resta d'operadors que participen en l'FP de la ciutat.

En aquest marc, l'Observatori de l'FP, amb la finalitat de proporcionar informació sistemàtica i permanent sobre la situació de la formació professional des de la perspectiva de les necessitats del teixit productiu i les empreses de la ciutat de Barcelona, elabora "l'Anuari de l'FP: Mercat de Treball i Formació Professional a Barcelona".

Amb aquesta publicació, que es desenvolupa amb caràcter anual, es vol posar a l'abast de planificadors, gestors i operadors de la formació professional un únic document que reculli tota la informació relativa al sistema d'FP, inicial i per a l'ocupació, i tots aquells indicadors derivats de la interacció de l'FP amb el mercat laboral i el sistema productiu.

Les dades que conté no només fan referència a la ciutat de Barcelona, sinó que també s'inclouen d'altres contextos territorials com Regió Metropolitana de Barcelona, la província de Barcelona, el conjunt de Catalunya, el conjunt d'Espanya, la UE o els països de l'OCDE, segons el cas.

**Fundació BCN
Formació Professional**

Plaça Espanya, 5 1a Planta
08014 Barcelona
Telèfon 93 413 21 01
www.fundaciobcnfp.cat

Amb la col·laboració

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Empresa
i Ocupació**

Generalitat de Catalunya
**Consorci per a la Formació Contínua
de Catalunya**

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia i Coneixement
Secretaria d'Universitats i Recerca

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família
Direcció General de Joventut

**Ajuntament
de Barcelona**

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

Consell General de Cambres
de Catalunya

InfoJobs